

**PLAN RAZVOJA
GRADA KRIŽEVACA
ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE**

Grad Križevci
Križevci, prosinac 2021.

Izdavač:

Mario Rajn, univ. bacc. math.
Grad Križevci, Gradonačelnik

Voditelj izrade Plana razvoja:

Marija Podolski, dipl. oec.
Grad Križevci, Viši savjetnik za proračun i financije

Članovi radnih skupina:

Poljoprivreda

Ivan Biškup
Denis Bužić
Darko Celovec
Ivana Dubravec
Mihaela Kemenović
Slavko Kopilović
Mario Martinčević
Sanela Mikulčić
Josipa Pavleković
Saša Ružić
Danijel Šaško
Štefica Wolf
Ivan Zemljak

Turizam

Ivan Biškup
Željka Čolak
Ivana Dubravec
Olinka Gjigaš
Tea Hatadi
Jelena Jakara
Sandra Kantar
Gordana Kapor
Sanela Mikulčić
Sandro Novosel
Danijel Šaško
Željka Šunjić
Irena Tukša

Poduzetništvo i obrtništvo

Ivan Biškup
Ivana Dubravec
Anja Dušak
Tomislav Gerić
Marijan Hlebić
Ivica Katavić
Vesna Kuterovac
Marko Martinčević
Danijel Šaško

Zaštita okoliša i energetska učinkovitost

Ivana Dubravec
Lucija Gudić
Dijana Mijač-Dretar
Sanela Mikulić
Petra Orehovački
Danijel Šaško

Obrazovanje i tržište rada

Nataša Batković
Ružica Bjeličić
Dražen Bokan
Igor Brkić
Mihaela Brkić
Ivana Dubravec
Terezija Horvat
Gordana Juran-Ratković
Sandra Kantar
Vesna Kuterovac
Snježana Majić
Sanela Mikulčić
Sandro Novosel
Ivan Peklić
Ana Preloščan
Toni Svoboda
Danijel Šaško
Ivana Šatrak
Svjetlana Šimić, s. Marina
Branka Špoljar
Sanela Štubelj
Željka Šunjić

Kultura, zabava i sport

Željka Čolak
Ivana Dubravec
Tea Hatadi
Jelena Jakara
Marjana Janeš-Žulj
Draženko Kovačić
Saša Lončarić
Sandro Novosel
Marina Novosel
Nikola Ostojčić
Branislav Pengov
Dejan Pernjak
Dario Sokač
Danijel Šaško
Željka Šunjić

Zdravstvo, socijalna skrb i demografija

Višnja Barušić
Bruno Butigan
Ivana Dubravec
Josipa Fertić
Mirjana Hanžeković
Sanja Jakopović
Sandro Novosel
Ljerka Resler
Antonio Sirovec
Danijel Šaško
Ksenija Katarina Šimunec
Đurđica Trbus
Katica Vojta

Infrastruktura

Ivan Biškup
Krešimir Brunović
Ivana Dubravec
Dragutin Guzalić
Marijan Jakopović
Marcel Kovačić
Martin Kozjak
Helena Kralj Brlek
Marijana Maleš
Sanela Mikulčić
Danijel Šaško
Marija Vragović

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA.....	5
1. UVOD.....	6
2. ZAKONODAVNI OKVIR I METODOLOGIJA IZRADE.....	7
2.1. ZAKONODAVNI OKVIR.....	7
2.2. METODOLOGIJA IZRADE.....	9
2.2.1. Priprema i planiranje.....	10
2.2.2. Analiza učinaka prethodne strategije i utvrđivanje trenutnog stanja	11
2.2.3. Definiranje vizije, strateških i posebnih ciljeva i mjera.....	13
2.2.4. Uspostavljanje registra projekata, priprema plana provedbe i praćenja	14
2.2.5. Savjetovanje s javnošću i usvajanje plana razvoja.....	15
2.3. STRUKTURA DOKUMENTA	16
3. ANALIZA I OCJENA UČINAKA PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA ZA RAZDOBLJE OD 2013. – 2020. GODINE.....	17
3.1. PRIPREMA I DONOŠENJE STRATEGIJE.....	17
3.2. RAZVOJNA VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI STRATEGIJE.....	18
3.3. OCJENA UČINAKA PROVEDBE STRATEGIJE	20
3.3.1. Poljoprivreda	22
3.3.2. Poduzetništvo i obrtništvo	24
3.3.3. Turizam	26
3.3.4. Obrazovanje i tržište rada	28
3.3.5. Kultura i sport.....	31
3.3.6. Zdravstvo i socijalna skrb	34
3.3.7. Institucionalni kapaciteti	35
3.3.8. Infrastruktura	36
4. ANALIZA SOCIJALNOG I EKONOMSKOG STANJA NA PODRUČJU GRADA KRIŽEVACA	39
4.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ I OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA	40
4.1.1. Geografski položaj i administrativna podjela.....	40
4.1.2. Reljef	40
4.1.3. Vodotoci	41
4.1.4. Klima	41
4.1.5. Zemljište	41
4.1.6. Šume i parkovi.....	42
4.2. DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA	43
4.2.1. Kretanje broja stanovnika.....	43
4.2.2. Struktura stanovništva	44
4.3. INFRASTRUKTURA I OKOLIŠ	45
4.3.1. Prometna infrastruktura i javne površine.....	45
4.3.2. Komunalna infrastruktura	49
4.4. GOSPODARSTVO.....	56
4.4.1. Poljoprivreda.....	56
4.4.2. Poduzetništvo i obrtništvo.....	63
4.4.3. Turizam	66

4.5. OBRAZOVANJE	71
4.5.1. Predškolski odgoj i obrazovanje	71
4.5.2. Osnovnoškolsko obrazovanje	75
4.5.3. Srednjoškolsko obrazovanje	80
4.5.4. Visokoškolsko obrazovanje	83
4.5.5. Cjeloživotno obrazovanje	85
4.6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	88
4.7. KULTURA I SPORT	90
4.7.1. Kultura	90
4.7.2. Sport	94
5. SWOT ANALIZA	98
6. RAZVOJNI DOKUMENTI VIŠE RAZINE – SMJERNICE RAZVOJA	102
6.1. EUROPSKI I MEĐUNARODNI RAZVOJNI SMJEROVI	103
6.1.1. Program ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine	103
6.1.2. Europski zeleni plan	104
6.2. NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA	107
6.3. PLAN RAZVOJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE	109
6.4. PLAN RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA DO 2030. GODINE U KONTEKSTU STRATEŠKIH RAZVOJNIH DOKUMENATA VIŠE RAZINE.....	111
7. STRATEŠKI OKVIR	113
7.1. VIZIJA I MISIJA	113
7.2. STRATEŠKI I POSEBNI CILJEVI	114
7.2.1. SC1 Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima	119
7.2.2. SC2 Povećanje konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije.....	120
7.2.3. SC3 Razvoj lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti ...	121
7.2.4. SC4 Podizanje kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga	122
7.2.5. SC5 Razvoj lokalne zajednice na načelima društvene kohezije	123
7.3. MJERE.....	124
7.4. POKAZATELJI.....	170
7.5. HORIZONTALNE POLITIKE.....	196
7.5.1. Načelo nediskriminacije i jednakih mogućnosti za sve građane	196
7.5.2. Načelo održivog razvoja	197
7.5.3. Načelo partnerstva s civilnim društvom i jačanja aktivizma građana	197
8. PROVEDBA I PRAĆENJE.....	198
8.1. FINACIJSKI I INSTITUCIONALNI OKVIRI PROVEDBE.....	199
8.1.1. Finacijski okvir	199
8.1.2. Institucionalni okvir	204
8.2. OPERATIVNI PLAN PROVEDBE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA	205
8.3. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA I UKLJUČIVANJE STAKEHOLDERA	206
8.3.1. Komunikacijski alati i aktivnosti	207
8.3.2. Plan uključivanja stakeholdera	208
LITERATURA I IZVORI PODATAKA	209

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA

Drage Križevčanke i Križevčani,

Pred vama je Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine. Kao ozbiljan i odgovoran grad želimo se razvijati u skladu s vremenom, ići u korak s potrebama svih naših stanovnika i graditi budućnost djece i mladih. Kako bismo stigli do zadanog cilja, potreban nam je cjeloviti plan koji obuhvaća sve komponente društvenog i gospodarskog života.

S posebnim zadovoljstvom mogu konstatirati kako je ovaj Plan razvoja izrađen od strane gradskih službi Grada Križevaca uz sudjelovanje preko 100 različitih pojedinaca iz svih područja od interesa za širu zajednicu te nekoliko desetaka udruga i kolektiva koji djeluju na području našeg grada, kroz rad radnih skupina i uključivanje građana u definiranje vizije, strateških ciljeva i projekata. To me iznimno raduje iz dva razloga: prvo, svi ti vrijedni ljudi pokazali su želju i odgovornost pridonijeti razvoju grada svojim idejama i radom za dobrobit Križevaca; i drugo, na taj način grad nije morao koristiti usluge vanjskih konzultanata koji često ne razumiju specifične potrebe lokalne sredine. Naši sugrađani pokazali su u praksi ono što je i sama bit ovog Plana - stvoriti društvenu koheziju svih dionika kako bi Križevci mogli postati grad novih generacija.

Što nam je prioritet do 2030. godine? Svaki sugrađanin, susjed, čovjek. Svi projekti koje pripremamo i realiziramo u službi su svakog stanovnika Grada Križevaca. Svi mi pojedinačno, ali i kao kolektiv, moramo osjetiti da grad živi i djeluje radi nas. Naša je zajednička misija Križevce učiniti energetski neovisnima, društveno prihvatljivima, socijalno i ekološki osviještenima, gospodarski održivima. No to je moguće samo ako i mi kao pojedinci svoja razmišljanja i djelovanje usmjerimo prema zajedničkim ciljevima. To je ključ ovoga Plana, a rezultat će biti moderan i prosperitetan grad, ulice pune dječjeg osmijeha i međugeneracijska solidarnost temeljena na jednakosti, poštivanju i altruizmu.

Pred nama je puno posla, ali uz motivirane građane kojima je stalo do naših Križevaca, uvjeren sam kako zajedno možemo naš grad učiniti ugodnijim mjestom za život svih nas.

Gradonačelnik

Mario Rajn

A handwritten signature in blue ink that reads "Mario Rajn". The signature is written in a cursive, flowing style.

1. UVOD

Krajem 2019. godine, istekom razdoblja provedbe prvog srednjoročnog strateško planskog dokumenta Grada Križevaca, Strategije razvoja za razdoblje od 2013. do 2020. godine, Grad Križevci je započeo aktivnosti na izradi **Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine**, koji će u narednom višegodišnjem razdoblju usmjeriti ulaganja Grada Križevaca u one razvojne projekte koji će doprinijeti ostvarenju zadanih posebnih i strateških ciljeva te razvojne vizije Križevaca 2030. godine.

U postupku izrade novog strateško-planskog dokumenta Grad Križevci nije koristio usluge vanjskih stručnjaka – konzultanata, već je isti izrađen koristeći vlastite kapacitete u okviru gradske uprave, a u suradnji s ustanovama, organizacijama, udrugama i drugim relevantnim subjektima s područja Križevaca te uz uključivanje građana.

Izrada Plana razvoja odvijala se tijekom 2020. godine u uvjetima pandemije korona virusa, zbog čega je inicijalni plan rada na pripremi dokumenta prilagođen novonastalim okolnostima, vodeći računa o tome da se osigura uključenost svih relevantnih dionika, kao i građana, odnosno javnosti.

Na temelju analize postojećeg socio-ekonomskog stanja, ocjene učinaka provedbe prethodne razvojne Strategije, analize razvojnih dokumenata više razine te problema, potreba i razvojnih potencijala Grada Križevaca identificiranih kroz pojedine faze pripreme, Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine definirao je sljedeću razvojnu viziju Križevaca 2030. godine

**Križevci 2030. godine su
energetski neovisan grad novih generacija
odgajanih u duhu života u skladu s prirodom, brige za okoliš i održivog gospodarenja
prirodnim resursima, obrazovanih da svojim znanjem i vještinama stvaraju nove
vrijednosti lokalnog gospodarstva, poštuju i čuvaju bogatu križevačku kulturno-povijesnu
baštinu i vode brigu o ranjivim skupinama društva.**

Kako bi se ostvarila navedena vizija, zadano je **pet strateških ciljeva** koji će se nastojati ostvariti kroz naredno razdoblje:

1. Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima
2. Povećanje konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije
3. Razvoj lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti
4. Podizanje kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga
5. Razvoj lokalne zajednice na načelima društvene kohezije

2. ZAKONODAVNI OKVIR I METODOLOGIJA IZRADE

2.1. ZAKONODAVNI OKVIR

Strateško planiranje na razini jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj je još uvijek relativno nova dimenzija upravljanja razvojem, iako je u posljednjih desetak godina veliki broj gradova i općina donio svoje prve strateške razvojne dokumente, među kojima je i Grad Križevci s razvojnom strategijom usvojenom u rujnu 2012. godine za razdoblje od 2013. do 2018. godine, što je kasnije produženo za razdoblje do 2020. godine.

U međuvremenu je, krajem 2017. godine, usvojen **Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske**¹ (u daljnjem tekstu: Zakon), kojim se detaljnije uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske i upravljanje javnim politikama, odnosno, priprema, izrada, provedba, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela.

Uz akte strateškog planiranja od nacionalnog značaja (Nacionalna razvojna strategija, višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, program Vlade i provedbeni programi središnjih tijela državne uprave), Zakon uređuje i pitanja pripreme i donošenja sub-nacionalnih akata strateškog planiranja na regionalnoj (županije) i lokalnoj (gradovi i općine) razini.

Tako Zakon određuje pojam **strategije kao dugoročnog akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja** koji se izrađuje temeljem posebnog zakona ili međunarodnog akta za jedno ili više upravnih područja, a koji donosi Hrvatski sabor, dok su akti strateškog planiranja od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **srednjoročni planovi razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave**, koji se donose za plansko razdoblje koje traje od pet do deset godina i **kratkoročni provedbeni programi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, koji se donose se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave i vrijede za taj mandat, čime se u određenoj mjeri mijenja dosadašnji sustav i uvode novi akti strateškog planiranja.

Na temelju Zakona, sredinom 2018. godine donesena je **Uredba o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata**², kojom se uređuje način ustrojavanja, sadržaj i vođenje Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata, način povezivanja razvojnih projekata s aktima strateškog planiranja, utvrđuju se obveznici unosa podataka u Registar projekata, vlasništvo nad Registrom projekata, način unosa podataka te vrste podataka koji se unose u Registar projekata.

¹ "Narodne novine" br. 123/17.

² "Narodne novine" br. 42/18.

Sukladno navedenoj Uredbi, Grad Križevci će, radi učinkovitog planiranja provedbe, postizanja razvojne vizije te strateških i posebnih ciljeva, s ciljem evidentiranja i praćenja razvojnih projekata koji su u različitim fazama pripreme, ustrojiti Registar razvojnih projekata, kao informacijsku bazu strateških razvojnih projekata Grada Križevaca sa svim potrebnim podacima, koja će se mijenjati i/ili ažurirati nakon nastanka svake promjene koja utječe na daljnji razvoj određenog projekta.

Nadalje, krajem 2018. godine donesena je **Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave**³, koja propisuje obvezni sadržaj te postupke izrade, izvještavanja, praćenja i vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Navedena Uredba uvodi i pojam **Priručnika o strateškom planiranju**, kao dokumenta koji detaljno opisuje metodologiju i postupke u procesu pripreme, izrade, donošenja, provedbe, praćenja i vrednovanja akata strateškog planiranja i način upravljanja cjelokupnim sustavom strateškog planiranja i upravljanja razvojem. Priručnik⁴ je korišten u izradi ovoga Plana razvoja.

Početak 2019. godine usvajanjem **Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave**⁵ propisani su rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dok je sredinom 2019. godine donesen **Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja**⁶, kojim se propisuju načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja propisanih Zakonom.

Navedeni propisi predstavljaju osnovni zakonodavni okvir za strateško upravljanje razvojem u Republici Hrvatskoj, koji je primijenjen prilikom pripreme Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Time je Grad Križevci među prvim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj koji je ovim dokumentom, u skladu s opisanim novim zakonodavnim okvirom te dostupnim strateško-planskim aktima više razine, započeo ciklus strateškog planiranja razvoja na lokalnoj razini za razdoblje do 2030. godine, s ciljem osiguranja pravovremenog i sveobuhvatnog strateškog okvira za oblikovanje i provedbu javnih politika te učinkovito korištenje resursa.

³ "Narodne novine" br. 89/18.

⁴ Priručnik o strateškom planiranju, verzija 3.0, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020.

⁵ "Narodne novine" br. 6/19.

⁶ "Narodne novine" br. 66/19.

2.2. METODOLOGIJA IZRADE

Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine predstavlja osnovni strateško-planski dokument Grada Križevaca, koji će u sljedećem razdoblju usmjeriti ulaganja na području Grada Križevci u one projekte i aktivnosti koje imaju najveći razvojni potencijal, odnosno najviše doprinose postizanju zadanih razvojnih smjerova na nacionalnoj razini, kao i vizije Križevaca 2030. godine te strateških i posebnih ciljeva usuglašanih sa svim relevantnim dionicima i definiranih u okviru ovoga dokumenta.

Metodologija izrade Plana razvoja Grada Križevaca temeljila se na pristupu participativnog strateškog planiranja kroz partnerstvo s glavnim dionicima i javnim tijelima uz uključivanje gospodarskih subjekata i udruženja te socijalnih partnera, akademske i znanstvene zajednice, organizacija civilnoga društva i zainteresirane javnosti.

U svim fazama pripreme dokumenta, kroz rad radnih skupina te izravnu komunikaciju i razmjenu informacija, osigurana je uključenost širokog kruga sudionika iz različitih područja i sektora djelatnosti, koji, uz stručne kompetencije i iskustvo, istovremeno dobro poznaju lokalne probleme, potrebe i razvojne mogućnosti.

Osim toga, kroz pozive građanima i zainteresiranoj javnosti, osigurana je mogućnost da sve interesne skupine i pojedinci mogu iznijeti svoje komentare i prijedloge putem posebne web platforme⁷ i time sudjelovati u kreiranju strateškog okvira razvoja Križevaca za razdoblje do 2030. godine.

S obzirom na vrlo opsežne i kompleksne procese pripreme ovakvog strateško-planskog dokumenta, koji zahtijevaju široka znanja u različitim područjima gospodarstva i društva, poznavanje lokalne problematike, aktualnih događanja i razvojnih trendova na svim razinama te visok stupanj koordinacije mnogobrojnih sudionika, postupak izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine je organiziran je i proveden kroz nekoliko ključnih faza:

1. Priprema i planiranje
2. Analiza učinaka provedbe prethodne Strategije i utvrđivanje trenutnog stanja
3. Definiranje vizije, strateških i posebnih ciljeva i mjera
4. Uspostavljanje baze razvojnih projekata, priprema plana provedbe i praćenja
5. Savjetovanje s javnošću i usvajanje dokumenta.

⁷ <https://sudjeluj.krizevci.hr/>

2.2.1. PRIPREMA I PLANIRANJE

Približavanjem isteka razdoblja provedbe Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine⁸, s ciljem utvrđivanja razvojnih politika i strateških ciljeva za naredno razdoblje, Gradonačelnik Grada Križevaca donio je 15. studenoga 2019. godine Zaključak kojim su pokrenute pripremne aktivnosti na izradi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, kako bi se osiguralo dovoljno vremena za pažljivo, sveobuhvatno i promišljeno planiranje razvoja Grada Križevaca kroz sljedeće višegodišnje razdoblje.

Tim su Zaključkom određene dvije važne temeljne postavke novog ciklusa strateškog planiranja Grada Križevaca:

1. zaduženjem voditeljice postupka izrade novog strateško-planskog dokumenta Grada Križevaca u okviru Upravnog odjela za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu Grada Križevaca, kao i radnih skupina u sastavu od stručnjaka i predstavnika interesnih skupina koji najbolje poznaju lokalne prilike odabrano je **oslanjanje na vlastite kapacitete** umjesto korištenja usluga vanjskih stručnjaka i
2. naglasak je stavljen na **participativni pristup strateškom planiranju**, kojim se osigurava sudjelovanje svih važnih dionika na lokalnoj razini, a koji vodi k objedinjavanju proračunskog planiranja (usmjerenost prema tzv. programskom proračunu) i strateškog planiranja razvoja s ciljem uspostavljanja jačih poveznica između trošenja proračunskih sredstava te praćenja i vrednovanja postignutih rezultata.

Na temelju navedenog Zaključka pripremljen je prijedlog Plana rada na izradi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, kojim se predlaže vremenski tijek i obuhvat aktivnosti strateškog planiranja.

Nakon usuglašavanja i odobrenja Plana rada, pripremljena je Komunikacijska strategija i plan uključivanja interesnih skupina (engl. stakeholder) u postupak planiranja, svrha čega je potaknuti interes, osigurati praćenje i uključenost zainteresirane javnosti, kao i uključenost svih relevantnih stakeholdera (udruge, ustanove, profesionalne organizacije, političke stranke, subjekti u gospodarstvu i drugi) u pojedine faze pripreme Plana razvoja.

Za sudjelovanje u konzultacijskom procesu i pojedinim aktivnostima koje su dio izrade Plana razvoja uspostavljene su radne skupine za sljedeća područja:

1. Poljoprivreda
2. Poduzetništvo i obrtništvo
3. Turizam

⁸ U fazi pripreme i planiranja izrade ovoga dokumenta, korišten je naziv "Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine", kao do sada uobičajena terminologija u procesima strateškog planiranja.

4. Obrazovanje i tržište rada
5. Kultura, zabava i sport
6. Zdravstvo, socijalna skrb i demografija
7. Infrastruktura
8. Zaštita okoliša i energetska učinkovitost

Nakon provođenja pripremnih aktivnosti, Gradsko vijeće Grada Križevaca usvojilo je 3. prosinca 2019. godine Odluku o izradi novog strateško-planskog dokumenta Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine te ovlastilo Gradonačelnika za operativnu provedbu postupka izrade dokumenta.

Sastankom održanim 29. siječnja 2020. godine u Velikoj vijećnici Grada Križevaca s članovima radnih skupina, na kojemu je predstavljen plan izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, završena je pripremna faza.

2.2.2. ANALIZA UČINAKA PRETHODNE STRATEGIJE I UTVRĐIVANJE TRENUTNOG STANJA

Kao polazište za izradu novog strateško-planskog dokumenta, provedeno je vrednovanje učinaka i rezultata Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine te je pripremljena analiza trenutnog socio-ekonomskog stanja, kako bi se u postupku strateškog planiranja koristili pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci, kao i rezultati, ishodi i iskustva prethodnih postupaka.

Postupak vrednovanja proveden je kao usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe Strategije, istovremeno identificirajući postojeće probleme i potrebe na području Grada Križevaca, kroz sljedeće aktivnosti:

- prikupljanje i obradu podataka,
- kvantitativnu analizu i
- kvalitativnu analizu.

Usporedno s početkom aktivnosti vrednovanja, odnosno evaluacije prethodne Strategije, tijekom veljače i ožujka 2020. godine, globalna situacija vezana uz širenje COVID-19 zaraze postajala je sve ozbiljnija te je Nacionalni stožer civilne zaštite počeo donositi sve strože mjere vezano uz međuljudske kontakte, druženja, sastanke i organizaciju poslovanja, sugerirajući održavanje socijalne distance.

Planom rada na izradi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine bili su predviđeni mnogobrojni sastanci s članovima radnih skupina, međutim, zbog situacije vezano uz pandemiju korona virusa, koja je potrajala kroz cijelu 2020. godinu, sastanci radnih

skupina planirani u ovoj fazi odgođeni su do daljnjega, a aktivnosti na izradi Plana razvoja prilagođene su nastalim okolnostima.

Članovima radnih skupina elektronskim je putem dostavljen plan strateških projekata s pojedinog tematskog područja, koji je bio dio Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine, informacije o dosadašnjoj realizaciji pojedinih projekata i upitnik u kojem je postavljen set pitanja vezano uz plan i realizaciju svakog pojedinog prethodno definiranog strateškog projekta.

Pitanja su najvećim dijelom bila opisna, gdje se od članova radnih skupina tražilo da iznesu svoje mišljenje, prijedloge ili komentare, ocijene stanje ili provedene mjere, a na temelju svojih stručnih znanja, kompetencija i iskustva, kako bi se na temelju prikupljenih informacija moglo donijeti cjelovite zaključke o uspješnosti provedenog projekta, potrebnim unaprjeđenjima i strateškoj važnosti konkretnog projekta za naredno razdoblje.

Cilj je u ovoj fazi bio utvrditi u kojoj mjeri su postojeći strateški projekti realizirani i jesu li njihovi rezultati zadovoljavajući u smislu unaprjeđenja pojedinog područja (primjerice, poljoprivrede, obrazovanja, kulture i drugo) na lokalnoj razini, uspoređujući situaciju danas u odnosu na referentnu 2012. godinu, kada se pripremala postojeća Strategija.

Osim što je svaki projekt iz prethodne Strategije bio razmotren i raspravljen u kontekstu njegove provedbe, dostizanja zadanih ciljeva i projekta, na ovaj su način prikupljene i informacije o tome koliko su problemi i potrebe zbog kojih su osmišljeni prethodno definirani strateški projekti još uvijek aktualni s obzirom na postojeće stanje i njihov eventualni daljnji razvojni potencijal.

I konačno, cilj je bio utvrditi nove probleme i okolnosti koje su se u međuvremenu pojavile, kako bi se u sljedećoj fazi pripreme Plan razvoja Grada Križevaca, a nakon utvrđivanja vizije, misije te strateških i posebnih ciljeva, mogli definirati novi strateški razvojni projekti koji će se provoditi u razdoblju od 2021. do 2030. godine.

Usporedno s postupkom vrednovanja ostvarenih rezultata prethodne Strategije, provodila se i Analiza trenutnog stanja po sektorima (engl. Situation analysis) te SWOT analiza.

Cilj analize trenutnog stanja gospodarstva i društva na području Križevaca bio je utvrditi objektivno polazište za planiranje razvoja i definiranje prioriteta za naredno razdoblje, stoga su ove aktivnosti najvećim dijelom bile orijentirane na prikupljanje statističkih podataka, identificiranje postojećeg stanja te definiranje problema, nedostataka i potreba koje je potrebno riješiti u narednom razdoblju.

Uz to, pripremljena je SWOT analiza kao standardna metoda identificiranja i sučeljavanja snaga i slabosti, odnosno trenutnog stanja analiziranog područja, djelatnosti ili organizacije s

prijetnjama i prilikama koje utječu na planiranje daljnjeg razvoja i ostvarenje ciljeva, kao dodatni instrument za utvrđivanje socijalnog i ekonomskog stanja na području Križevaca.

Analiza je izrađena po pojedinim sektorima, područjima djelovanja, odnosno smislenim cjelinama, a koristi se kvalitativnim i kvantitativnim izrazima i formama, kako bi se u što je više mogućoj mjeri objektivno sagledali postojeći resursi te mogućnosti njihovog budućeg korištenja u svrhu sveopćeg lokalnog razvoja, uzimajući u obzir globalno okruženje i razvojne trendove.

Budući da je epidemiološka situacija krajem ljeta i početkom jeseni (kolovoz i rujan) 2020. godine to dozvoljavala, održani su sastanci s pojedinim radnim skupinama, gdje su raspravljani identificirani razvojni elementi te doneseni zaključci i preporuke za naredno razdoblje.

Time je završen opsežan posao prikupljanja podataka, vrednovanja prethodne Strategije i identificiranja problema i potreba, kao i razvojnih potencijala za naredno višegodišnje razdoblje.

2.2.3. DEFINIRANJE VIZIJE, STRATEŠKIH I POSEBNIH CILJEVA I MJERA

Osim COVID-19 zaraze, otegotna okolnost pri izradi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine svakako je bila i činjenica da sve do kraja 2020. godine nisu bile javno dostupne informacije o tijeku izrade Nacionalne razvojne strategije za razdoblje do 2030. godine, kao ni Plan razvoja Koprivničko-križevačke županije, kao strateški razvojni dokumenti višeg reda, dok također nisu dostupni ni ažurirani podaci u području poljoprivrede, budući da ni popis poljoprivrede nije proveden tijekom 2020. godine u planiranim rokovima.

Ipak, Grad Križevci bio je odlučan u namjeri da pravodobno zacrti svoj smjer strateškog razvoja za naredno višegodišnje razdoblje te smo, koristeći se dostupnim podacima, prije svega, razvojnim dokumentima na razini Europske unije kao i pojedinim sektorskim strategijama, kako bi se ciljevi Grada Križevaca te, kasnije, mjere i razvojni projekti usuglasili s razvojnim planovima više razine, ušli u sljedeću fazu – definiranje vizije i misije te strateških i posebnih ciljeva i mjera.

U međuvremenu je, usporedno s početkom izrade strateškog okvira razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, objavljena Nacionalna razvojna strategija, koja je detaljno razmotrena i analizirana te su strateške smjernice utvrđene Nacionalnom razvojnom strategijom na odgovarajući način uključene i u strateški okvir Grada Križevaca, čime je osigurana usklađenost Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine sa svim dostupnim aktima strateškog planiranja više hijerarhijske razine.

Definiranje razvojne vizije Grada Križevaca provedeno je kao participativni proces s ciljem uključivanja sveukupne zainteresirane javnosti. U ovoj fazi, posebna pozornost posvećena je komunikaciji s građanima, informiranju i privlačenju interesa, kako bi se zajednički kreirala vizija Križevaca za naredno razdoblje i stvorio osjećaj zajedništva, odnosno atmosfera zajedničkog cilja. Putem web platforme, građanima je omogućeno da iznesu svoju viziju Križevaca 2030. godine, a prijedlozi su grupirani i razmotreni, uzimajući u obzir i druge elemente i sastavnice postupka strateškog planiranja koji su prethodili ovoj fazi.

Po usuglašavanju razvojne vizije Križevaca 2030. godine u konzultacijskom procesu, u skladu s dostupnim nacionalnim i regionalnim razvojnim smjernicama, formulirani su strateški ciljevi, koji su dalje razrađeni kroz posebne ciljeve, kojima se detaljnije i konkretnije definiraju pojedine sastavnice strateških ciljeva te određuju mjere koje će se provoditi radi ostvarivanja istih, kao i u konačnici ostvarenja razvojne vizije, a koje su predstavljene radnim skupinama elektroničkim putem, uslijed pogoršanja epidemiološke situacije vezano uz COVID-19, te usuglašene sa svim relevantnim stakeholderima.

Mjere su postavljene kao skup međusobno povezanih konkretnih aktivnosti i projekata u određenom području, čijom će se provedbom izravno doprinijeti ostvarenju posebnog cilja, a neizravno se pridonosi i ostvarenju pojedinog strateškoga cilja, odnosno postizanju željene promjene. Proveden je i postupak grupiranja i umrežavanja pojedinih aktivnosti u smislu definiranja komplementarnih ciljeva, mjera i projekata, čija će sinergija u provedbi dovesti do boljih rezultata i ekonomičnije provedbe.

Uz to, definirane su i horizontalne teme i načela koja su ugrađena u sve mjere i strateške projekte, čime se osigurava njihova provedba na svim razinama.

2.2.4. USPOSTAVLJANJE REGISTRA PROJEKATA, PRIPREMA PLANA PROVEDBE I PRAĆENJA

U završnoj fazi, uspostavljen je Registar razvojnih projekata Grada Križevaca te je istovremeno pripremljen plan provedbe, praćenja i vrednovanja Plana razvoja.

Prilikom ustroja Registra razvojnih projekata Grada Križevaca naglasak je ponovo stavljen na participativni pristup strateškom planiranju i uključivanje zainteresirane javnosti, gdje su građani pozvani da sudjeluju u postupku identificiranja strateških razvojnih projekata Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine te svoje prijedloge i projektne ideje dostave putem web platforme.

Registar projekata vodit će se u Upravnom odjelu za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu te će se tijekom razdoblja provedbe ažurirati i dopunjavati sukladno potrebama

i razvojnim trendovima, a u skladu sa zadanom hijerarhijom strateških i posebnih ciljeva te mjera, odnosno u okviru vertikalne hijerarhije strateškog okvira Plana razvoja Grada Križevaca.

Registar projekata obuhvaća razvojne projekte na području Grada Križevaca kojima su nositelji javna tijela, i to projekte koji se nalaze u fazi projektne ideje i pokretanja razrade projekta (idejna faza) do završetka definiranja i razrade projekta (faza planiranja), a povezani su s razvojnim ciljevima, mjerama i pokazateljima definiranim u okviru Plana razvoja Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Registar razvojnih projekata Grada Križevaca sadrži podatke o nazivu projekta, identifikacijsku oznaku projekta, podatke o nositelju projekta, podatke o kontakt osobi, opis projekta, lokaciju predviđenu za realizaciju projekta i njegov teritorijalni obuhvat, upravno područje, predviđeno trajanje projekta, poveznicu na strateški cilj, podatke o svim partnerima, ukupnu procijenjenu vrijednost, stupanj pripremljenosti, popis raspoložive projektne dokumentacije, podatke o izvorima financiranja i druge relevantne informacije.

Drugi dio završne faze izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine je priprema plana provedbe i vrednovanja, a u okviru koje su analizirani financijski okviri, institucionalni i kadrovski kapaciteti Grada Križevaca na godišnjoj razini, odnosno procijenjeni su raspoloživi resursi za godišnja ulaganja u strateške razvojne projekte, i to kroz utvrđivanje:

- očekivanih proračunskih mogućnosti Grada Križevaca,
- potencijalnih vanjskih izvora financiranja i
- potrebnih ljudskih resursa i operativnih preuvjeta za provedbu projekata.

Plan provedbe aktivnosti i projekata prije svega se odnosi na planirani vremenski raspored provedbe i financiranja projekata sukladno definiranim potrebama i prioritetima rješavanja istih, pripremljenosti projekata te financijskim okvirima.

Plan praćenja i izvještavanja definira vremensko razdoblje, opseg i sudionike procesa izvještavanja o provedbi Plana razvoja Grada Križevaca.

2.2.5. SAVJETOVANJE S JAVNOŠĆU I USVAJANJE PLANA RAZVOJA

Konačan nacrt Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine s naglaskom na predmetno područje svake pojedine radne skupine predstaviti će se, raspraviti i usuglasiti s članovima pojedinih radnih skupina na završnim sastancima ili putem web aplikacija, ovisno o epidemiološkoj situaciji.

Nakon toga slijedi predstavljanje Plana razvoja Grada Križevaca svim relevantnim dionicima (udruge, ustanove, organizacije, subjekti u gospodarstvu, političke stranke, sportska društva i drugi) i savjetovanje s javnošću, gdje mogu sudjelovati svi zainteresirani građani i šira javnost te iznijeti svoje primjedbe, sugestije i komentare.

Po završetku javne rasprave i usuglašavanju konačnog prijedloga Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, Gradonačelnik će isti uputiti Gradskom vijeću Grada Križevaca na donošenje. Nakon usvajanja Plana razvoja od strane predstavničkog tijela, on će biti predstavljen medijima i javnosti na konferenciji za novinare te putem web prezentacije, sukladno Komunikacijskoj strategiji.

2.3. STRUKTURA DOKUMENTA

Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine polazi od pregleda zakonodavnog i metodološkog okvira izrade dokumenta, koji je dan u ovom poglavlju, gdje je predstavljena zakonska podloga i metodologija korištena u postupku izrade dokumenta, kroz pojedine faze strateškog planiranja.

U sljedećem poglavlju analizirani su i ocijenjeni rezultati provedbe Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine, s ciljem da, zajedno s podacima predstavljenima u četvrtom i petom poglavlju, koji daju presjek trenutnog stanja, identificiraju razvojna pitanja, probleme i potrebe te smjernicama razvoja danima kroz strateške dokumente više razine analizirane u šestome poglavlju, čine polazište strateškog planiranja za naredno razdoblje.

Sedmo poglavlje Strateški okvir, ujedno i središnji dio Plana razvoja predstavlja razvojnu viziju Križevaca 2030. godine, raščlanjuje usuglašene strateške ciljeve te ih dalje detaljnije razrađuje kroz posebne ciljeve i mjere.

Osmo poglavlje definira provedbene zahtjeve, uređuje pitanje izvještavanja i nadzor provedbe te komunikaciju prema javnosti i medijima, kako bi se osiguralo da strateški dokument slijede i odgovarajući operativni provedbeni mehanizmi.

Registar razvojnih projekata Grada Križevaca koji su u ovom trenutku identificirani kao projekti koji će doprinijeti dostizanju zadanih ciljeva i rezultata uspostavljen je i vodit će se u okviru Upravnog odjela za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu. Međutim, kako se okolnosti i situacije, kao i trendovi u okruženju mijenjaju uslijed raznih internih i eksternih čimbenika, za uspješnu provedbu Plana razvoja nužno je da se ona na operativnoj razini može brzo i jednostavno prilagoditi novonastalim okolnostima, bez da se mijenja zacrtani razvojni smjer i politika. Upravo zato, Registar projekata uspostavljen je kao dinamični, promjenjivi dio Plana razvoja, koji će se po potrebi ažurirati, mijenjati i dopunjavati.

3. ANALIZA I OCJENA UČINAKA PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA ZA RAZDOBLJE OD 2013. – 2020. GODINE

3.1. PRIPREMA I DONOŠENJE STRATEGIJE

Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2018. godine bila je prvi cjeloviti srednjoročni strateški planski dokument Grada Križevaca, usvojen od strane Gradskog vijeća Grada Križevaca 27. rujna 2012. godine.

Izrada Strategije bila je financirana sredstvima Europske unije kroz IPA Program prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2007.-2013. u okviru projekta "DESONE"⁹. Strategiju je pripremila tvrtka Razbor d.o.o. u suradnji s Gradom Križevcima, ispred kojeg je proces koordinirao Upravni odjel za gospodarstvo i financije, odnosno članovi projektnog tima projekta "DESONE".

Provedba Strategije započela je 2013. godine, a tijekom razdoblja provedbe, na godišnjoj se razini donosio akcijski plan provedbe strateških projekata uz polugodišnje i godišnje izvještavanje o statusu njihove provedbe.

Budući da do kraja planiranog razdoblja provedbe Strategije, odnosno do kraja 2018. godine nisu bili ostvareni svi zadani ciljevi i prioriteti te je za realizaciju ostalo još nekoliko važnih strateških projekata, prije svega na području poljoprivrede, obrazovanja i sportske infrastrukture, na sjednici održanoj 20. prosinca 2018. godine Gradsko vijeće Grada Križevaca donijelo je Odluku kojom je produljeno trajanje postojeće Strategije za razdoblje do 2020. godine.

Drugi razlog za produljenje razdoblja provedbe Strategije bila je činjenica da je na državnoj razini započeta izrada Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, kao ključnog nacionalnog strateškog dokumenta za razdoblje nakon 2020. godine, u kojem će biti definirana vizija razvoja te glavni razvojni prioriteti i strateški ciljevi Republike Hrvatske, a čiji se početak provedbe očekivao u 2021. godini. Time će se osigurati usklađenost Plana razvoja Grada Križevaca s razvojnim smjerom i strateškim ciljevima zadanim glavnom nacionalnim strateško-planskim dokumentom.

⁹ Puni naziv projekta glasi: "Izrada regionalnih programa i planova za dostizanje više razine razvoja društva i podizanje standarda u mikro-regiji Barcs i Koprivničko-križevačkoj županiji".

3.2. RAZVOJNA VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI STRATEGIJE

Razvojna vizija Grada Križevaca definirana Strategijom za razdoblje od 2013. do 2018. godine, odnosno do 2020. godine glasila je:

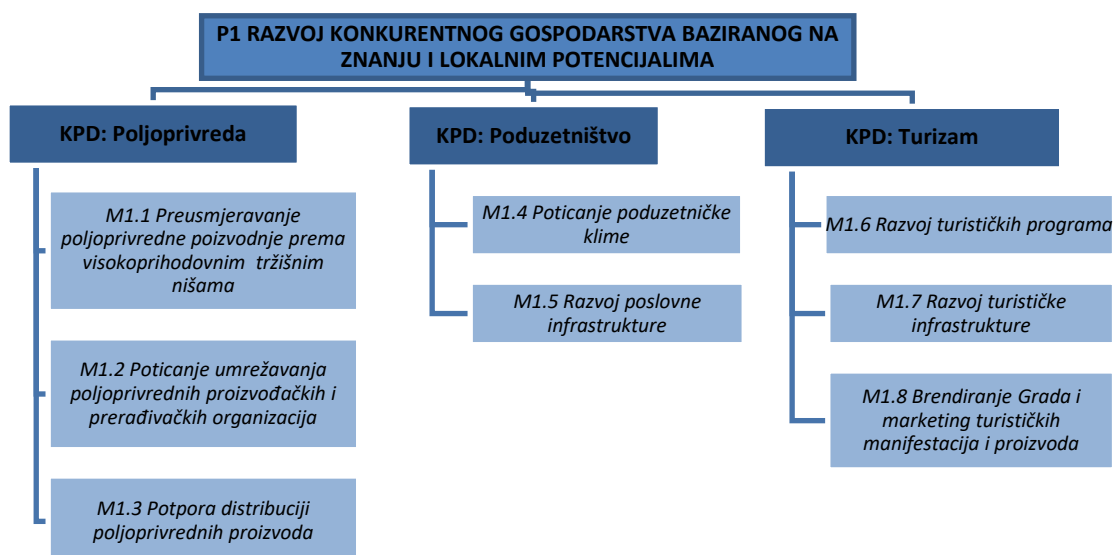
**Križevci – europska budućnost na križanju
tradicionalnog i modernog, urbanog i ruralnog**

Ovakva vizija naglašava ideju da Križevci, kao svoj razvojni kapital, moraju graditi europski identitet modernog i otvorenog regionalnog središta na temeljima duge tradicije i bogatog kulturnog naslijeđa. Osim toga, Grad Križevci je kao jedinica lokalne samouprave koja uz sam grad obuhvaća i 59 okolnih naselja i prostorno pokriva veliko područje od 263,72 km² u specifičnoj situaciji u odnosu na većinu lokalnih jedinica u okruženju, stoga je nužno voditi računa o ravnomjernom razvoju cijelog područja, odnosno postići ravnotežu između ulaganja u urbani i ruralni razvoj.

Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje 2013.-2020. godine definirala je 3 razvojna prioriteta u okviru kojih su utvrđena specifična područja djelovanja:

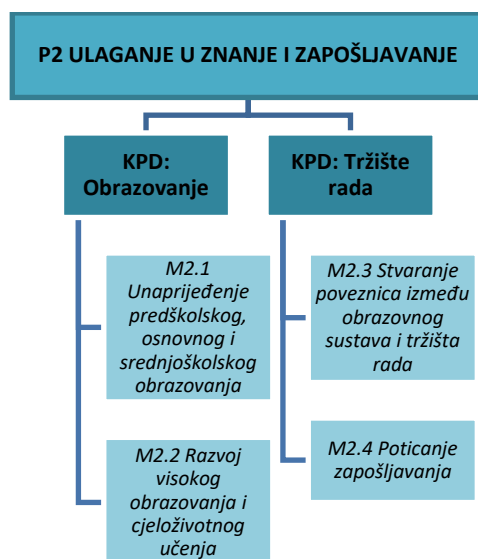
1. Razvoj konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i lokalnim kapacitetima
2. Ulaganje u znanje i zapošljavanje
3. Podizanje kvalitete života građana

Slika 1: Ključna područja djelovanja i mjere u okviru Prioriteta 1

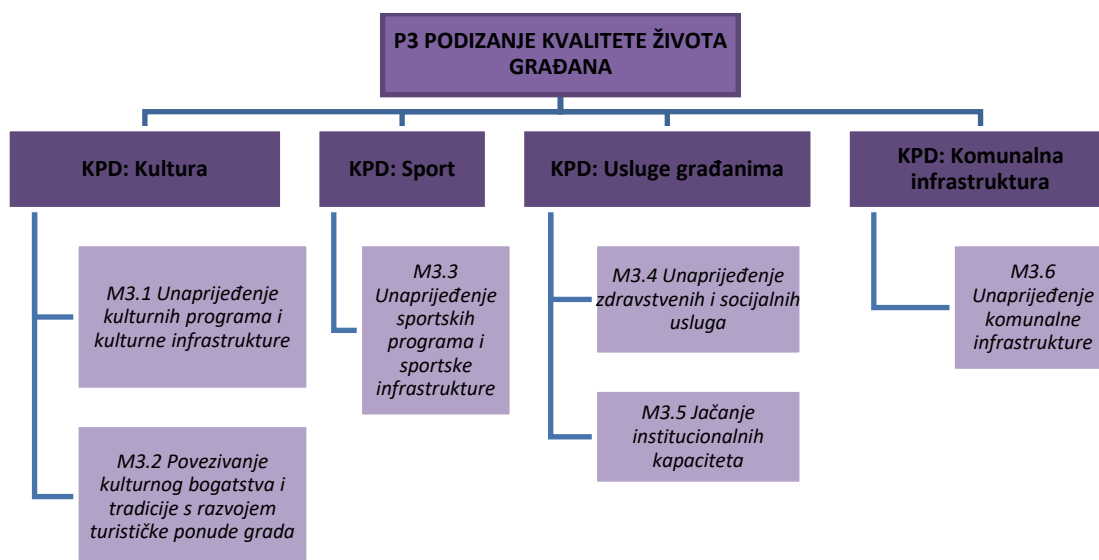
Izvor: Studija zajedničkog strateškog razvoja prekograničnog područja Križevci-Barcs, Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2018. godine

Slika 2: Ključna područja djelovanja i mjere u okviru Prioriteta 2

Izvor: Isto

Slika 3: Ključna područja djelovanja i mjere u okviru Prioriteta 3

Izvor: Isto

Sastavni dio Strategije bila je baza strateških projekata, koja se sastoji od 71 projektnog prijedloga koji su identificirani tijekom izrade Strategije, kao indikativna lista intervencija koje su se u danom trenutku činile optimalnima.

3.3. OCJENA UČINAKA PROVEDBE STRATEGIJE

Vrednovanje učinaka provedbe Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje 2013.-2020. godine provedeno je početkom i sredinom 2020. godine, odnosno na samom isteku razdoblja provedbe Strategije, a obuhvatilo je ocjenu cjelokupnog utjecaja njene provedbe, odnosno postignutih razvojnih učinaka i rezultata.

Cilj ovog postupka bio je usporediti i ocijeniti očekivane i ostvarene rezultate, ishode i učinke provedbe prvog srednjoročnog akta strateškog planiranja Grada Križevaca, kao jedan od temelja za daljnji proces strateškog planiranja.

U postupku vrednovanja prethodne Strategije, sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja, korišteni su sljedeći kriteriji:

1. **Relevantnost** kojom se provjerava jesu li ciljevi i prioriteti Strategije bili utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima.
2. **Djelotvornost** kojom se uspoređuje planirano i ostvareno, odnosno do koje mjere su ciljevi ostvareni.
3. **Usklađenost** kojom se utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere bili u dovoljnoj mjeri komplementarni i povezani te u kojoj je mjeri Strategija u skladu s relevantnim nacionalnim dokumentima.
4. **Učinkovitost** koja podrazumijeva postizanje željenog rezultata s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa.
5. **Dosljednost** koja odnosi se na jasnoću i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike.
6. **Održivost** koja ocjenjuje mjeru u kojoj je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi, odnosno razmatra se jesu li rezultati, uključujući institucionalne promjene, trajni te može li se pretpostaviti da će biti trajni.
7. **Jednakost** odnosno do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike.

Na temelju navedenih kriterija pripremljena su evaluacijska pitanja za članove radnih skupina s ciljem prikupljanja osnovnih informacija i saznanja koja omogućavaju razumijevanje stanja i utvrđivanje daljnjeg postupanja u pripremi novog strateško-planskog dokumenta Grada Križevaca.

Vrednovanje je provedeno na više razina, koristeći prethodno odabranu i razrađenu metodologiju, a u skladu s vrstama pokazatelja uspješnosti definiranim Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske:

1. analizom uspješnosti u postizanju utvrđenih strateških ciljeva (u Strategiji razvoja Grada Križevaca za razdoblje 2013.-2020. godine definiranih sintagmom razvojni prioriteti) korištenjem kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja,

2. analizom uspješnosti u postizanju utvrđenih ciljeva na razini mjera korištenjem kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja te
3. analizom uspješnosti u postizanju utvrđenih ciljeva na razini identificiranih strateških projekata korištenjem kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja.

Vrednovanje je obuhvatilo kvantitativnu analizu, koja se najvećim dijelom temeljila na prikupljanju statističkih podataka i analizi godišnjih izvještaja o provedbi strateških projekata, godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna te drugih dokumenata i publikacija na razini Grada Križevaca te kvalitativnu analizu, koja je provedena, uslijed okolnosti izazvanih COVID-19 zarazom, putem opsežnih upitnika, gdje je zasebno analiziran svaki pojedini strateški projekt, uz najvećim dijelom opisna evaluacijska pitanja, kojima se od anketiranih članova radnih skupina tražilo da iznesu svoje mišljenje, prijedlog ili komentar, ocijene stanje ili provedene mjere, a na temelju svojih stručnih znanja, kompetencija i iskustva.

Na razini strateškog projekta, cilj ovih aktivnosti je bio prikupiti podatke i informacije na temelju kojih je moguće donijeti zaključke o uspješnosti provedbe svakog pojedinog strateškog projekta, potrebnim unaprjeđenjima i strateškoj važnosti za naredno razdoblje. Osim toga, cilj je bio u ovoj fazi utvrditi u kojoj mjeri su postojeći strateški projekti realizirani i jesu li njihovi rezultati zadovoljavajući u smislu unaprjeđenja stanja na lokalnoj razini, uspoređujući situaciju danas u odnosu na referentnu 2012. godinu, kada se pripremala Strategija. Nadalje, cilj je bio prikupiti informacije o tome koliko su problemi i potrebe zbog kojih su osmišljeni postojeći strateški projekti još uvijek aktualni te na koji način je postojeće projekte moguće unaprijediti i realizirati do 2030. godine.

Na razini razvojne vizije i strateških ciljeva, cilj vrednovanja bio je utvrditi u kojoj mjeri je postignut očekivani razvojni smjer, zadani strateški ciljevi te realizirane mjere i aktivnosti, identificirati uzroke niže uspješnosti od očekivane u pojedinim područjima, kao i alternativne mogućnosti djelovanja koje mogu dovesti do boljih rezultata.

Time je, kroz ispitivanje dionika i javnosti o procesu i rezultatima provedbe izvedena i ocjena kvalitete postupka pripreme prethodne razvojne Strategije Grada Križevaca, uključujući analizu stanja, odabir ciljeva i pokazatelja, kao i ocjenu učinkovitosti praćenja provedbe.

Posljednja bitna odrednica postupka vrednovanja bilo je donošenje zaključaka i preporuka do kojih se došlo postupkom evaluacije, a koje mogu biti primijenjene kao doprinos planiranju i donošenju odluka prilikom izrade novoga Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, kako bi stečenim iskustvom primijenile dobre i uspješne prakse iz prethodnoga razdoblja i poboljšali procesi koji su donijeli manje uspješne rezultate od očekivanih.

3.3.1. POLJOPRIVREDA

U području poljoprivrede Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

1.1. Preusmjeravanje poljoprivredne proizvodnje prema visoko prihodovnim tržišnim nišama

→ Cilj: Restrukturirati i modernizirati poljoprivredni sektor u cilju povećanja konkurentnosti

→ Strateški projekti:

1. Izrada namjenske pedološke karte križevačkog područja
2. Edukacija poljoprivrednika i certificiranje prema standardima Europske unije
3. Stručno savjetovanje poljoprivrednika i poticanje specijalizacije sukladno rezultatima pedološke analize
4. Poticanje eko-proizvodnje
5. Poticanje proizvodnje autohtonog vina Klešćec
6. Poticanje korištenja uzgojno vrijednog genetskog materijala u stočarstvu

→ Indikatori:

- ❖ Povećan ukupni broj OPG-a koji proizvode visoko prihodovne kulture za 20%
- ❖ Povećan broj hektara pod visoko prihodovnim kulturama za 15 ha
- ❖ Broj registriranih eko-proizvođača povećan za 30%
- ❖ Povećana površina pod sortom Klešćec za 10 ha

1.2. Poticanje umrežavanja poljoprivrednih proizvođačkih i prerađivačkih organizacija

→ Cilj: Unaprijediti i strukturirati poslovnu suradnju malih poljoprivrednih proizvođača, kako bi se oni bolje pozicionirali te zajednički i konkurentno nastupali na europskom tržištu.

→ Strateški projekti:

7. Potpora udruživanju poljoprivrednika
8. Poticanje stvaranja zajedničkih prerađivačkih kapaciteta (klaonice za stoku, prerada industrijskog bilja, mini sirane, itd.)

→ Indikatori:

- ❖ Povećan broj novoosnovanih poljoprivrednih zadruga i klastera u Križevcima za 3

1.3. Potpora distribuciji poljoprivrednih proizvoda

→ Cilj: Olakšati lokalnim malim poljoprivrednim proizvođačima pristup tržištu i distribuciju njihovih proizvoda, ujedno djelujući na povećanje prepoznatljivosti Križevaca kao područja poljoprivrednih proizvoda visoke kvalitete i standarda

→ Strateški projekti:

9. Izgradnja infrastrukture – Agro inkubator
10. Od proizvođača do potrošača
11. Formiranje i dodjela brenda "Križevački pinklec"

→ Indikatori:

- ❖ Broj novih prodajnih kanala otvorenih poljoprivrednicima: 5
- ❖ Broj brendiranih proizvoda: 5

- ❖ Broj restorana na području Križevaca koji nude domaća registrirana vina: 7

Prilikom vrednovanja postignutih rezultata u području poljoprivrede općeniti zaključak članova radne skupine Poljoprivreda bio je da je Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine postavila prikladan idejni koncept, kao i da je identifikacija većine strateških projekata bila odgovarajuća prilikama u sektoru poljoprivrede na lokalnoj razini, no realizacija planiranih projekata izostala je u mjeri u kojoj bi bilo dovoljno za postizanje značajnijeg napretka.

To se prije svega odnosi na mjeru 1.2. Poticanje umrežavanja poljoprivrednih proizvođačkih i prerađivačkih organizacija, gdje nije bilo interesa za potpore koje je za ovu namjenu dodjeljivao Grad Križevci, niti su ostvarena nova organizirana udruživanja poljoprivrednika. Ocjena je članova radne skupine Poljoprivreda da je u ovom pitanju potrebna snažnija inicijativa Grada i poljoprivrednih službi. Na ovu se temu može vezati i izostanak realizacije izgradnje Agro inkubatora iz Mjere 1.3., gdje su članovi radne skupine istaknuli važnost postavljanja jasnije vizije umrežavanja poljoprivrednika i distribucije njihovih proizvoda.

Ipak, važno je naglasiti da je za izgradnju Agro inkubatora izrađena projektna dokumentacija, no sama gradnja nije realizirana, jer su potrebna financijska sredstva koja Grad Križevci iz izvornih proračunskih prihoda ne može ostvariti (predviđena vrijednost projekta 2012. godine iznosila je oko 12.000.000 kuna, što danas zasigurno iznosi značajno više), dok tijekom cijelog razdoblja provedbe Strategije razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine nije bilo natječaja iz EU fondova ili nacionalnih izvora financiranja odgovarajuće tematike i uvjeta (su)financiranja¹⁰.

Napredak je postignut u području eko-proizvodnje, gdje su registrirani novi proizvođači te ih je još dio u prijelaznom razdoblju (konverziji), kao i kod revitalizacije autohtone sorte Klešćec, gdje je pri Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima proizveden bazni nasad (2.000 planiranih baznih klonskih kandidata) te se radi na njegovom daljnjem umnažanju i proizvodnji. Međutim, prilikom evaluacije ovog projekta, postavljeno je pitanje komercijalne održivosti ovog projekta, čiju je provedbu do sada gotovo u potpunosti financirao Grad Križevci.

Tijekom razdoblja provedbe Strategije, Grad Križevci je redovito dodjeljivao potpore za korištenje uzgojno vrjednijeg genetskog materijala u stočarstvu, kako bi se poboljšali proizvodni i uzgojni rezultati i stvorio uzgojno kvalitetniji stočni fond. Projekt se kontinuirano provodio tijekom cijelog razdoblja u suradnji s Udrugom uzgajivača simentalskog goveda, gdje su od 2013. do 2016. godine svake godine dodijeljene potpore za 60-70 uzgajivača, da bi u

¹⁰ Jedini natječaj iz EU fondova u predmetnom razdoblju, gdje je bilo moguće prijaviti ovakav projekt bio je natječaj u okviru kojega je Gradu Križevcima odobren za sufinanciranje projekt Razvojnog centra i tehnološkog parka Križevci, koji je u trenutku pripreme i prijave od strane gradskih tijela ocijenjen kao prioritetniji i spremniji.

2017. godini broj porastao na 88 uzgajivača, 2018. godine na 113 uzgajivača te 2019. godine 94 uzgajivača.

U okviru projekta "Od proizvođača do potrošača" dodjeljivale su se potpore potpora prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda na tržnicama, a osim toga pokrenut je projekt "Zdravo Križevci", kao inicijativa koja spaja Križevčane s lokalnim proizvođačima hrane, na principu kratkog opskrbnog lanca, kojim se olakšava distribucija proizvoda malim poljoprivrednicima.

Realizacija projekta izrade namjenske pedološke karte slabija je uslijed malog broja zainteresiranih poljoprivrednih proizvođača, ali i zbog problema u samom postavljanju ciljeva, odnosno koraka i metoda.

Zaključno, može se reći da je u području poljoprivrede postignut određeni napredak, no nedostaje strateški pristup razvoju lokalne poljoprivrede, jasno određen razvojni smjer i tim stručnjaka koji bi se na području Grada intenzivnije bavio razvojem poljoprivrede i pružanjem potpore lokalnim poljoprivrednicima.

3.3.2. PODUZETNIŠTVO I OBRITNIŠTVO

U području poduzetništva i obrtništva Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

1.4 Poticanje poduzetničke klime

→ Cilj: Potaknuti i podržati osnivanje i razvoj malih i srednjih poduzeća, a u svrhu povećanja gospodarske aktivnosti i konkurentnosti

→ Strateški projekti:

12. Potpora pri osnivanju poduzeća i obrta
13. Potpora poduzećima i obrtima u početnom periodu
14. Potpora kod novih zapošljavanja
15. Potpora kod novih investicija
16. Potpora kod istraživanja, razvoja i dizajna novih proizvoda
17. Potpora u osvajanju novih tržišta
18. Privlačenje investitora

Indikatori

- ❖ Broj novoosnovanih poduzeća i obrta svake godine povećan za 5%
- ❖ Broj aktivnih poduzeća 2 godine nakon osnivanja povećan za 30%
- ❖ Broj novozaposlenih u novoosnovanim tvrtkama povećan za 10% na ukupnoj razini
- ❖ Prihodi od MSPa u strukturi prihoda gospodarstva povećani za 20%
- ❖ Broj novoizgrađenih proizvodnih pogona godišnje: 2

1.5 Razvoj poduzetničke infrastrukture

→ Cilj: Osigurati adekvatnu poslovnu infrastrukturu za poticanje gradnje novih proizvodnih pogona te investicije u području inovacija i novih tehnologija, koje nose visoku dodanu vrijednost i zapošljavaju visokoobrazovanu radnu snagu

→ Strateški projekti:

19. Završetak Gospodarske zone Gornji Čret

20. Projektiranje i izgradnja tehnološkog parka i razvojnog centra

Indikatori:

❖ Povećan broj investitora u poslovnim zonama za 30%

U području poduzetništva i obrtništva realiziran je jedan od zasigurno najuspješnijih strateških projekata u terminima ostvarenja zadanih ciljeva i postizanja rezultata - izgradnja Razvojnog centra i tehnološkog parka Križevci, koja je velikim dijelom financirana EU sredstvima. Provedba projekta započela je krajem 2014. godine i trajala do kraja 2016. godine, kada je objekt stavljen u funkciju, a on je danas gotovo u potpunosti popunjen poduzetnicima i poduzetnicima početnicima, kojima podršku u poslovanju (i poslovni prostor po povoljnim cijenama zakupa) pruža Križevački poduzetnički centar d.o.o., koji upravlja objektom.

Drugi važan infrastrukturni projekt odnosi se na Gospodarsku zonu Gornji Čret, koja ima površinu od otprilike 45 ha, od čega je polovica zone bila opremljena komunalnom i prometnom infrastrukturom prije stupanja na snagu Strategije razvoja Grada Križevaca, odnosno preostalo je završiti manji dio ulaganja, vezano uz izgradnju trafostanice. Strategijom je planirana izgradnja preostalog dijela Gospodarske zone Gornji Čret (22 ha) i potpuno opremanje komunalnom i prometnom infrastrukturom. Tijekom 2013. i 2014. godine izgrađena je trafostanica i time je završena i stavljena u funkciju prva polovica zone, koja je djelomično popunjena poduzetničkim pogonima.

Ukoliko se kao polazna vrijednost uzme broj poduzetnika u poduzetničkim zonama Ulica Nikole Tesle i Cubinec, planirana vrijednost indikatora Povećan broj investitora u poslovnim zonama za 30% nije ostvarena, gdje su članovi radne skupine Poduzetništvo i obrtništvo ocijenili da su izostale snažnije aktivnosti Grada na privlačenju investitora. Ipak, indikator je djelomično realiziran kroz nekoliko izgrađenih novih pogona u Gospodarskoj zoni Gornji Čret.

Osim ovih, infrastrukturnih projekata, u okviru mjere 1.4 Poticanje poduzetničke klime, prethodna Strategija osmislila je niz mjera za potporu poduzetništvu i obrtništvu, prije svega financijskih potpora, koje je, međutim, koristio vrlo mali broj poduzetnika i obrtnika.

Članovi radne skupine Poduzetništvo i obrtništvo ocijenili su pozitivno koncept usvojenih mjera, no razlozi slabe realizacije nisu u potpunosti raščlanjeni. Svakako dio uzroka leži u nedovoljnoj prezentaciji istih i u činjenici da jednokratna financijska potpora dugoročno nije

učinkoviti mehanizam za stvaranje pozitivne poslovne klime, posebice ukoliko je to jedina, izdvojena mjera.

Ističe se da s obzirom na relativno skromne financijske mogućnosti Proračuna Grada Križevaca, treba više pažnje posvetiti pomoći u pitanjima organizacije poslovanja te savjetovanju poduzetnika i obrtnika. Osim toga, potrebno se okrenuti sljedećem programskom razdoblju, vodeći računa o smjernicama i tržišnim uvjetima te pružajući potporu subjektima malog gospodarstva u prijavi na natječaje financirane sredstvima Europske unije i osiguravanju financijskog kapitala za poduzetničke razvojne projekte kroz povoljne uvjete kreditiranja.

3.3.3. TURIZAM

U području turizma Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

1.6 Razvoj turističkih programa

→ Cilj: Kreirati jedinstveni turistički proizvod, koji će obuhvatiti postojeću i osmisliti novu turističku ponudu temeljenu na specifičnim lokalnim prirodnim i kulturnim resursima, kako bi Križevci postali prepoznatljiva turistička destinacija u kontinentalnom dijelu RH, koristeći svoj povoljan geoprometni položaj.

→ Strateški projekti:

21. Razvoj obiteljskih vikend programa
22. Razvoj poslovnog i konferencijskog turizma
23. Razvoj religijskog turizma
24. Razvoj vinskog turizma i vinske ceste
25. Razvoj lovnog turizma
26. Razvoj ljudskih resursa u turizmu

→ Indikatori:

- ❖ Povećanje broja noćenja u Križevcima godišnje za 15%
- ❖ Prihodi subjekata u turizmu povećani godišnje za 10%
- ❖ Povećan broj subjekata koji se bave turizmom godišnje za 5%
- ❖ Povećan broj zaposlenih u turizmu godišnje za 5%
- ❖ Povećan broj turističkih aranžmana za posjete Križevcima godišnje za 10%
- ❖ Povećanje broja gostiju koji ostaju duže od 2 dana godišnje za 10%

1.7 Razvoj turističke infrastrukture

→ Cilj: Stvoriti preduvjete za nesmetani razvoj privatnih inicijativa i investicija u području turizma, putem izgradnje i uređenja javnih površina i objekata, koji su u funkciji turizma

→ Strateški projekti:

27. Turistički info centar
28. Razvoj biciklističkih staza
29. Razvoj turističke destinacije – jezero Čabraji

→ Indikatori:

- ❖ Broj km uređene biciklističke staze povećan za 50%
- ❖ Uređen turistički kompleks na jezeru Čabraji (šetnica, izletišta, biciklističke staze, prilazne ceste)

1.8 Brendiranje Grada Križevaca i marketing turističkih manifestacija i proizvoda

→ Cilj: Povećanje prepoznatljivosti Grada Križevaca u regiji, na nacionalnoj i međunarodnoj razini kroz izgradnju i promociju jedinstvenog imidža Grada

→ Strateški projekti:

30. Stvaranje brend ideje

31. Marketing turističkih manifestacija i proizvoda

→ Indikatori:

- ❖ Povećanje poznavanja turističke ponude grada Križevaca na godišnjoj razini za 10%
Napomena: kratki anketni listić i provedba ispitivanja u okolnim gradovima poznavanja programa i manifestacija u Križevcima na godišnjoj razini

Gledajući sveukupnu provedbu razvojne Strategije Grada Križevaca u razdoblju od 2013. do 2020. godine, može se reći da je područje turizma među najbolje ocijenjenima u kontekstu realizacije zacrtanih ciljeva i ideja. Međutim, realizacija identificiranih strateških projekata nije značajno unaprijedila sektor turizma na području Grada Križevaca u smislu povećanja broja posjetitelja, broja noćenja i turističke potrošnje.

Aktivnosti u okviru mjere 1.7. Razvoj turističke infrastrukture u potpunosti su realizirane – zgrada bivše sinagoge u Križevcima obnovljena je i stavljena u funkciju Turističkog informativnog centra, dok je broj kilometara biciklističkih staza na području Grada Križevaca povećan s početnih 2,5 km u 2013. godini (Ulica Nikole Tesle i Potočka ulica) na ukupno nešto manje od 11 km biciklističkih staza u 2020. godini. Uz to, u ovom se razdoblju ulagalo u uređenje i održavanje brdsko-biciklističkih staza na području Grada Križevaca te prateće biciklističke infrastrukture i opreme. Sve ove aktivnosti financirane su sredstvima Europske unije (85% vrijednosti projekata putem Prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska).

U okviru mjere 1.6 Razvoj turističkih programa ističe se projekt razvoja vinskog turizma i vinske ceste, gdje je Grad Križevci putem Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2007.-2013. s projektnim partnerima iz Mađarske ostvario bespovratna sredstva Europske unije za provedbu projekta Prekogranične vinske ceste, u okviru kojega je u rujnu 2013. godine osnovana Vinska cesta Križevci-Kalnik-Orehovec. Osim toga, u okviru projekta izgrađena je cesta i parkiralište do jezera Čabraji, napravljen je niz promotivnih materijala, opremljena je vinska kućica u dvorištu Gradskog muzeja, postavljena je smeđa turistička signalizacija, pozdravne table i info ploče, održani su tečajevi za vinogradare. Organiziran je niz vinskih manifestacija, od kojih se ističe Večer vina i čvaraka, kao nova manifestacija, koja je danas jedna od posjećenijih događanja u okviru Križevačkog velikog spravišča te privlači sve veći broj

posjetitelja. U 2020. godini krenula je provedba nastavka projekta – Prekogranične vinske ceste 2, financiranoga također u okviru Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska u novom programskom razdoblju 2014.-2020.

Međutim, realizacija preostalih projekata u okviru ove mjere izostala je, osim manjih, izdvojenih pokušaja poput pripreme obiteljskih vikend programa za izlete u Križevcima 2014. godine, gdje je pripremljena ponuda programa za dvije ciljne skupine: vikend programi turističkog posjeta Križevcima za obitelji s područja Zagreba i okolice i team building programi za poslovne subjekte i grupe te su izrađeni su promotivni materijali. Međutim, na tome je i ostalo – daljnje promotivne aktivnosti, suradnja s turističkim agencijama s drugih područja i privlačenje posjetitelja nisu provedene.

Aktivnosti organiziranog brendiranja Grada Križevaca izostale su tijekom razdoblja provedbe, no pokrenute su krajem 2020. godine te će se njihova provedba nastaviti u narednom razdoblju.

Zaključno, članovi radne skupine Turizam istaknuli su da su strateški projekti u ovom području dobro identificirani i osmišljeni, iako su pojedini tek djelomično provedeni. Pozitivno su ocijenjeni projekti razvoja vinskog turizma i vinskih cesta te biciklističkih staza. Zamjera se nedostatak poveznice između projekata, odnosno njihovo bolje povezivanje u smislenu cjelinu.

Ističe se da je potrebno intenzivnije povezivati stakeholdere u turizmu, kojih je mnogo i raznoliki su u svojim znanjima, kompetencijama i radu, putem češće organizacije sastanaka i radionica koje bi u svim sudionicima pobudili želju, kreativnost i interes za turističke projekte i aktivnosti, kako bi se eventualni nedostaci na vrijeme uočili i otklonili, a projekti unaprijedili.

3.3.4. OBRAZOVANJE I TRŽIŠTE RADA

U području obrazovanja i tržišta rada Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

2.1 Unaprjeđenje predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja

→ Cilj: Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja djece i mladih na svim razinama obrazovnog sustava kroz poboljšanje infrastrukture, organizacije sustava, programa i sadržaja, a u cilju pružanja kvalitetnih obrazovnih mogućnosti, koje će doprinijeti kvaliteti i fleksibilnosti radne snage

→ Strateški projekti:

32. Obnova infrastrukture dječjih vrtića
33. Nabava didaktičke i informatičke opreme
34. Unaprjeđenje predškolskih odgojno-obrazovnih programa

35. Gradnja i obnova infrastrukture osnovnih škola
36. Modernizacija računalne i tehničke opreme za učenike
37. Unaprjeđenje osnovnoškolskih odgojno-obrazovnih programa
38. Potpora integraciji djece s invaliditetom u redovni obrazovni sustav
39. Gradnja i obnova infrastrukture srednjih škola
40. Potpora programima srednjoškolskog obrazovanja

→ Indikatori:

- ❖ Broj adaptiranih objekata predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja: 3
- ❖ Porast izvannastavnih programa vrtića i škola za: 4
- ❖ Porast broja djece uključenih u izvannastavne aktivnosti za 20%
- ❖ Broj objekata u kojima su stvoreni uvjeti za integraciju djece s invaliditetom u redovnu nastavu: 6
- ❖ Broj računala za korištenje u nastavi (učenici) u osnovnim školama povećan godišnje za 10%

2.2 Razvoj visokog obrazovanja i cjeloživotnog učenja

→ Cilj: Unaprijediti visoko obrazovanje i promovirati koncept cjeloživotnog učenja, oboje u cilju unaprjeđenja obrazovne strukture stanovništva i povećanja konkurentnosti gospodarstva.

→ Strateški projekti:

41. Gradnja i obnova visokoškolske infrastrukture
42. Promocija Križevaca kao grada agronomskog školstva
43. Potpora programima visokoškolskog obrazovanja
44. Potpora programima dokvalifikacije, prekvalifikacije i stručnog usavršavanja

→ Indikatori:

- ❖ Povećan udio visokoobrazovanog stanovništva u ukupnom stanovništvu za: 5%
- ❖ Povećan broj programa visokoobrazovnih institucija za: 3
- ❖ Povećan ukupni broj programa u sustavu cjeloživotnog učenja za: 3
- ❖ Povećan broj polaznika programa cjeloživotnog učenja za 20%

2.3 Stvaranje poveznica između obrazovnog sustava i tržišta rada

→ Cilj: Unaprijediti suradnju između obrazovnih ustanova, institucija na tržištu rada te poslodavaca, kako bi se omogućilo što kvalitetnije praćenje potreba tržišta rada kroz obrazovni sustav te stvaranje obrazovnih profila kakvi su potrebni poslodavcima

→ Strateški projekti:

45. Uspostavljanje poveznica između obrazovnih institucija i tržišta rada
46. Sufinanciranje deficitarnih zanimanja

→ Indikatori:

- ❖ Povećan broj osoba koje su odmah nakon školovanja za deficitarna zanimanja pronašla posao u struci za 20%

2.4 Poticanje zapošljavanja

→ Cilj: Porast zaposlenosti

→ Strateški projekti:

47. Poticanje samozapošljavanja

48. Socijalno poduzetništvo

→ Indikatori:

❖ Povećan broj samozaposlenih osoba godišnje za 5%

U području obrazovanja članovi radne skupine istaknuli da je značajan dio planiranih aktivnosti ostvaren ili u realizaciji. Vezano uz infrastrukturne projekte, u segmentu predškolskog odgoja i obrazovanja energetska obnova Dječjeg vrtića Križevci obuhvatila je zgradu dječjeg vrtića i zgradu dječjih jaslica u Dječjem vrtiću Križevci, dok je za potrebe osnovnoškolskog obrazovanja provedena energetska obnova Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci te je u tijeku izgradnja sportske dvorane Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci.

Po pitanju stvaranja uvjeta za integraciju djece s invaliditetom u redovnu nastavu, od 2015. godine Grad Križevci provodi projekte "Pomozimo jedni drugima"¹¹ putem kojih su osigurana sredstva Europske unije za pomoćnike u nastavi u Osnovnoj školi Ljudevita Modeca Križevci, Osnovnoj školi "Vladimir Nazor" Križevci te Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci. Osiguranjem pomoćnika u nastavi, učenicima koji imaju poteškoće u praćenju nastave je pružena prilika da se uključe u život kakav imaju i njihovi vršnjaci i tako još više socijaliziraju, čime se pridonosi povećanju kvalitete života.

Provedba je izostala u pitanjima uspostavljanja poveznica između obrazovnih institucija i tržišta rada, a slaba prilagodba obrazovnih programa potrebama gospodarstva i danas je jedan od problema koji opterećuje oba sektora.

Članovi radne skupine Obrazovanje i tržište rada prilikom evaluacije prethodnih strateških projekata ocijenili su da je izostao jači angažman institucija u nadležnosti Grada Križevaca, odnosno ustanova – proračunskih korisnika, u provedbi strateških projekata te su naglasili da je potrebna veća razina komunikacije između institucija i udruga te Grada. Zaključeno je da je potrebno planirati ambiciozno, ali realno, sistematično i odgovorno te zahtijevati da ustanove u području obrazovanja imaju odgovornost za provedbu dijela aktivnosti, uz međusobnu komunikaciju i istraživanje stvarnih potreba.

¹¹ Projekt "Pomozimo jedni drugima" za školsku godinu 2015./2016., projekt "Pomozimo jedni drugima II" za školsku godinu 2016./2017. te projekt "Pomozimo jedni drugima III" za razdoblje od 2017. do 2021. godine.

3.3.5. KULTURA I SPORT

U području kulture i sporta Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

3.1 Unaprjeđenje kulturnih programa i kulturne infrastrukture

→ Cilj: Unaprijediti postojeće kulturne sadržaje i infrastrukturu radi poboljšanja kvalitete života građana kroz povećanje broja i kvalitete kulturnih programa

→ Strateški projekti:

- 49. Potpora kulturnim programima
- 50. Razvoj multimedijskog kulturnog centra
- 51. Obnova kulturnih i sakralnih objekata

→ Indikatori:

- ❖ Broj adaptiranih sakralnih objekata i objekata u kulturi: 8
- ❖ Povećan broj članova kulturnih udruga i društava za 10%
- ❖ Povećani prihodi od samofinanciranja ustanova u kulturi godišnje za 30%

3.2 Povezivanje kulturnog bogatstva i tradicije s razvojem turističke ponude Grada

→ Cilj: Jačanje prepoznatljivosti Grada Križevaca u regiji kroz održivo korištenje bogate kulturne i povijesne baštine u funkciji razvoja turizma i povećanja broja posjetitelja

→ Strateški projekti:

- 52. Afirmacija likovne umjetnosti kao dijela turističke ponude
- 53. Križevačke tamburice
- 54. Folklorni programi
- 55. Orijentacija muzejske djelatnosti prema suvremenim tehnologijama i turističkom razvoju Grada
- 56. Alternativna kultura za održivi turizam

→ Indikatori:

- ❖ Povećan broj gostiju za vrijeme manifestacija u Križevcima za 20%
- ❖ Povećan ukupan broj lokalnih, domaćih i inozemnih umjetnika i izvođača u sklopu kulturnih zbivanja i manifestacija godišnje za 10%

3.3 Unaprjeđenje sportskih programa i sportske infrastrukture

→ Cilj: Unaprijediti postojeće sportske sadržaje i infrastrukturu radi poboljšanja kvalitete života građana te poboljšati pristup informacijama o mogućnostima bavljenja sportom i rekreacije

→ Strateški projekti:

- 57. Rekonstrukcija atletske staze i gradnja tribine na nogometnom igralištu
- 58. Izgradnja nogometnog igrališta s umjetnom travom
- 59. Sufinanciranje rada sportskih klubova
- 60. Potpora rekreativnim programima
- 61. Informiranje građana – baza križevačkog sporta i izrada promotivnih materijala

→ Indikatori:

- ❖ Broj adaptiranih sportskih objekata: 3
- ❖ Povećan broj članova sportskih društava za 10%

U području kulture, Grad Križevci je tijekom 2012. potaknuo inicijativu za osnivanje Zajednice udruga u kulturi Grada Križevaca s ciljem pružanja potpore kulturnim programima koje provode udruge u kulturi te koordinacije udruga u kulturi i poticanja zajedničkog rada na kulturnim programima radi povećanje njihova broja i kvalitete. Zajednica udruga u kulturi, iako formalno osnovana te je tijekom 2013. godine i sudjelovala u postupku dodjele financijskih sredstava za programe u kulturi, nikada nije zaživjela u pravom smislu. Članovi radne skupine ovu su inicijativu ocijenili pozitivnom i dobrodošlom, a kao uzrok njena neuspjeha navodi se činjenica da nije uspostavljena kvalitetna koordinacija upravljanja Zajednicom te da je izostao i angažman samih udruga u kulturi.

U pitanjima razvoja infrastrukture u području kulture, provedena je rekonstrukcija zgrade Doma Hrvatske vojske i opremanja prostora za potrebe Gradske knjižnice "Franjo Marković Križevci, koja je u travnju 2015. godine iz zgrade Hrvatskog doma preselila u novi prostor nazvan Multimedijски kulturni centar. Time su osigurani preduvjeti da Knjižnica da postane kulturno, informacijsko i multimedijско središte, koje građanima osigurava pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja i raznovode.

Osim toga, članovi radne skupine istaknuli su da su u odnosu na 2012. godinu na urbanom području vidljiva znatna ulaganja u sakralne objekte (npr. crkva sv. Ane s bivšim pavlinskim kompleksom, katedrala Presvete Trojice, konkatedrala Sv. Križa i drugo), međutim, nedostaje više ulaganja u sakralne objekte u ruralnim područjima. Iako su u ovom pitanju ispunjeni indikatori zadani Strategijom razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine, članovi radne skupine dali su srednju ocjenu provedbi mjere, navodeći kako pojedini kulturni objekti iziskuju dodatna ulaganja (primjerice, zgrade Gradskog muzeja, Likovne galerije, Hrvatskog doma) te da se kulturni i sakralni objekti ne koriste dovoljno, odnosno da je potrebno pripremiti nove turističke programe vezane uz religijski i kulturni turizam.

Vežano uz aktivnosti Gradskog muzeja i strateški projekt orijentacije prema suvremenim tehnologijama i turističkom razvoju, članovi radne skupine ocijenili su da u razdoblju od 2013. do 2020. godine Muzej nije koristio svoj puni potencijal te da je potrebno unaprjeđenje programa (izložbama, radionicama, predavanjima) koji bi se u Muzeju mogli ponuditi građanima, ali i privući zanimljivim događanjima i posjetitelje s drugih područja. Ističe se i mogućnost komercijalizacije lokalnih legendi, koja do sada nije iskorištena. Međutim, Muzej je u posljednjih godinu dana napravio značajan iskorak kroz organizaciju većeg broja izložbi i stručnih predavanja, suradnju s velikim brojem umjetnika, institucija, udruga i organizacija, pripremu publikacija te programe koji su u Križevce doveli posjetitelje iz cijele Hrvatske.

Izuzetno pozitivno su ocijenjene aktivnosti Culture Shock Festivala te drugih oblika i aktivnosti alternativne kulture, koje s ciljem povećanja broja posjetitelja i porasta prepoznatljivosti Križevaca provode udruge K.V.A.R.K. i P.O.I.N.T., kao kombinaciju obrazovanja, suvremene umjetnosti, glazbene, likovne i druge kulture te društvenih događanja. Projekt privlači na desetine sudionika i na stotine posjetitelja, no ističe se da je u budućnosti potrebna revizija i unaprjeđenje koncepta festivala, budući da je on s godinama postao dio tzv. "mainstream" kulture. Osim toga, uvedeni su i novi koncepti i festivali u području alternativne kulture i održivog turizma, gdje se ističe Križevački ulični festival edukacije i razbibrige (KUFER), namijenjen djeci i mladima, roditeljima i starijima na križevačke ulice, koji nudi šarolik program koji se sastoji od kreativnih predstava, cirkusa, akrobatskih radionica, uličnih performansa, likovnog programa, zabavnog programa za djecu i mlade.

Prilikom evaluacije rezultata provedbe projekata s područja sporta članovi radne skupine su ocijenili da je u posljednjih 7 godina postignut vidljiv napredak, odnosno da su povećana ulaganja u projekte u sportu, no da on nije dostatan u odnosu na potrebe na području Grada Križevaca. Ističe se da osnovni problem i dalje postoji i sve je izraženiji, a odnosi se na pitanja nedostatka odgovarajuće sportsko-rekreativne infrastrukture i nedostatna financijska i materijalna sredstva kojima se sufinancira rad ustanova i organizacija u sportu, kao osnovni preduvjeti koji se moraju zadovoljiti kako bi se osigurao njihov rad, kontinuitet i napredak.

Ističe se kako bi dodatna ulaganja zasigurno doprinijela postizanju još boljih rezultata križevačkih sportaša u svim vidovima sportskih natjecanja, koji time i promoviraju Grad Križevce, no najvažnije je što bi se time osigurali uvjeti za uključivanje većeg broja djece i mladih u bavljenje sportom. Naime, dobri rezultati lokalnih sportaša i sportskih klubova, društava i udruga često su primarna motivacija ili bitan dodatni poticaj mladima da se uključe u bavljenje sportom.

Osim toga, nikada do sada, posebice u novonastalim okolnostima globalne pandemije, potreba za bavljenjem sportom i rekreativnim aktivnostima nije bila izraženija u društvu. Zaključak je članova radne skupine da u prethodnom razdoblju nije realiziran dovoljan broj projekata u području sporta, a i oni koji su realizirani, nisu provedeni u punom opsegu ili u adekvatnoj mjeri zbog navedenih nedostataka osnovnih preduvjeta. Ipak, dio članova radne skupine smatra da se Križevci u ovom pitanju kreću u dobrom smjeru, no neki su projekti dugoročni, odnosno potrebno je više vremena da bi se vidjeli njihovi rezultati.

Naime, realiziran je projekt uspostavljanja baze križevačkog sporta kroz web stranicu <http://krizevackisport.com/>, rad sportskih klubova sufinanciran je proračunskim sredstvima Grada Križevaca sukladno proračunskim mogućnostima, dok je u 2019. godini započela rekonstrukcija Gradskog stadiona u Križevcima i prateće infrastrukture, koja je nastavljena u 2020. godini te se dalje nastavlja i u 2021. godini, čime će se riješiti i pitanje atletske staze i cjelokupnog sportskog kompleksa.

3.3.6. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

U području zdravstva i socijalne skrbi Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

3.4 Unaprjeđenje zdravstvenih i socijalnih usluga građanima

→ Cilj: Povećati kvalitetu i dostupnost zdravstvenih usluga te socijalne skrbi.

→ Strateški projekti

- 62. Izgradnja infrastrukture za socijalne potrebe
- 63. Potpora osobama u socijalnoj potrebi
- 64. Osiguranje dodatnih zdravstvenih usluga za građane
- 65. Osiguranje kvalitetnih zdravstvenih kadrova

→ Indikatori:

- ❖ Povećan broj smještajnih kapaciteta za socijalne kategorije stanovništva: za 9 stanova
- ❖ Povećan broj smještajnih kapaciteta za starije i nemoćne za 100 osoba
- ❖ Povećan broj zdravstvenih pregleda koje je moguće obaviti u Križevcima za 10%
- ❖ Povećan broj zdravstvenih djelatnika zaposlenih na području Križevaca za 10%

Prilikom evaluacije rezultata provedbe Strategije, kao početnu postavku članovi radne skupine istaknuli su da se zdravstvena politika najviše zasniva na definiranju mjera na nacionalnom nivou, stoga je teško ostvariti značajnije pomake u području zdravstva kroz lokalne projekte i inicijative, dok je za socijalne potrebe bliža lokalna uključenost institucija.

U kvalitativnoj analizi u području zdravstva članovi radne skupine istaknuli su da je kroz pojedine projekte učinjeno dovoljno s obzirom na financijsku raspoloživost resursa, dok za zdravstvenu situaciju postoje nadležne zdravstvene institucije koje također imaju ulogu u zadržavanju zdravstvenog kadra na području županije/lokalne samouprave. Na zdravstveno stanje na području lokalne samouprave utjecao je niz čimbenika, od otvaranja granica, većih plaća, boljih radnih uvjeta, migracija zdravstvenog kadra na području cijele Hrvatske (trend), nedostatak zdravstvenog kadra uslijed postojeće obrazovne politike. Članovi radne skupine smatraju da su projekti u ovome području provedeni koliko su to dopuštali društveni i financijski uvjeti, odnosno da je većina projektnih ideja provedena, a za ostale ideje koje nisu bile realizirane tijekom razdoblja provedbe potrebno je osigurati dostatna financijska sredstva (primjerice, stambeni kapaciteti za liječnike).

Ističe se nadalje da je stipendiranje studenata medicine pozitivan korak, međutim oni još godinama neće moći nadomjestiti ono što u gradu sada nedostaje. Potrebno je intenzivnije poraditi na tome da se građanima omogući zdravstvena skrb (pedijatri i ginekolozi).

U području socijalne skrbi, članovi radne skupine su istaknuli da su zadovoljni opsegom i rezultatima strateških projekata, a posebice izgradnjom doma za starije i nemoćne osobe, projektom javnih radova gdje se osobama u socijalnoj potrebi omogućilo da rade i steknu dohodak te dežurstvom Hitne pomoći.

Zaključno, članovi radne skupine smatraju da je postavljen odgovarajući idejni koncept, no kao ključni problem ističu da u razdoblju provedbe nije postojala sinergija svih dionika, Grada, gradskih institucija i županije, kako bi se planirani projekti realizirali.

U kontekstu ostvarenja zadanih indikatora, u razdoblju provedbe povećan je broj smještajnih kapaciteta za socijalne kategorije stanovništva - izgrađena jedna od tri planirane kuće u nizu u Cubincu, gdje su na raspolaganju tri stana za osobe, odnosno obitelji u socijalnoj potrebi, u 2020. godini kupljen je jedan stambeni objekt u Zagrebačkoj ulici te je započeta renovacija zgrade u Ulici Ivana Zakmardija Dijankovečkoga koja je završena u 2021. godini te se time osigurava adekvatniji smještaj za osobe u socijalnoj potrebi. Nadalje, na području bivše vojarne u Križevcima izgrađen je i stavljen u funkciju dom za starije i nemoćne, čime je povećan broj smještajnih kapaciteta za starije i nemoćne. U području zdravstva izostala je ocjena dostizanja indikatora, jer polazne veličine nisu bile odgovarajuće definirane, stoga je moguća samo subjektivna procjena.

3.3.7. INSTITUCIONALNI KAPACITETI

Kako bi se osigurali obrazovani i kvalificirani ljudski resursi u institucijama koje upravljaju razvojem na području Grada Križevaca, Strategijom je definirana mjera 3.5 Jačanje institucionalnih kapaciteta, koja je prvenstveno usmjerena na razvoj kadrova u institucijama i udrugama koje su zadužene i sudjeluju u provedbi strateških projekata.

Naime, za provedbu strateško-planskog dokumenta na razini Grada Križevaca, kao jedinice lokalne samouprave, potrebna je adekvatna potpora širokog kruga, prije svega lokalnih, dionika, posebice institucija i udruga koje upravljaju razvojem ili na njega utječu, stoga je nužno ulaganje u razvoj ljudskih potencijala, i to udruga koje imaju važnu ulogu u promicanju razvoja civilnog društva te gradskih upravnih odjela i institucija koje su zadužene za provedbu pojedinih segmenata Strategije.

3.5 Jačanje institucionalnih kapaciteta

→ Cilj: Potaknuti jačanje lokalnih kapaciteta za razvoj

→ Strateški projekti:

66. Osiguranje prostornih, materijalnih i kadrovskih uvjeta za nesmetan rad udruga

67. Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem

→ Indikatori:

❖ Povećan broj programa koje udruge građana provode: za 5 programa

- ❖ Povećan broj članova udruga: za 10%
- ❖ Povećan broj institucija i udruga koje sudjeluju u projektima financiranim iz EU fondova: za 30%
- ❖ Povećan iznos sredstava ostvarenih na natječajima iz EU fondova: 30%

Prilikom evaluacije Strategije, ova je tema raspravljena s članovima svih radnih skupina te su istaknuta različita razmišljanja vezano uz pitanje imaju li Grad i gradske institucije dovoljne (financijske, organizacijske, kadrovske) kapacitete za upravljanje razvojem, koji mogu bez korištenja usluga vanjskih stručnjaka kvalitetno upravljati lokalnom razvojnom politikom ili je za određena područja potrebno angažirati dodatne resurse kako bi se postigli bolji rezultati.

Ovisno o pojedinom području, sektoru, odnosno segmentu razvojne politike, ističe se da je potrebno uključiti sve ključne dionike u procesu razvoja u provedbu strateškog plana na način da je svatko odgovoran za svoj dio provedbe, što se posebice odnosi na čelnike gradskih ustanova, ali i da je potrebno formirati projektni tim koji će raditi na pripremi i prijavi projekata za sve dionike na razini Grada, odnosno funkcionirati kao podrška provedbi strateškog dokumenta, uz angažman vanjskih stručnjaka u područjima i projektima gdje je to potrebno.

Nadalje istaknuto je da mnogi građani uopće nisu bili upoznati s provedbom Strategije, stoga te je na temelju dosadašnjeg iskustva naglašeno da je u budućem razdoblju potrebno posvetiti više pažnje samom predstavljanju Plana razvoja Grada Križevaca, kao glavnog strateškog razvojnog dokumenta za razdoblje od 2021. do 2030. godine, odnosno poboljšati komunikacijsku strategiju prema građanima i široj javnosti.

Osim toga, ističe se je potrebno kvalitetnije komunicirati prema gradskim institucijama i udrugama oko mogućnosti prijave razvojnih projekata na natječaje za sufinanciranje iz EU fondova i drugih izvora financiranja. Navodi se kako dio gradskih institucija nema potrebna znanja, želju, odnosno volju i/ili kapacitete za navedeno, čime se ponovo upućuje na potrebu za uspostavljanjem tijela na razini Grada, koje će pratiti i podupirati pripremu razvojnih projekata ustanova i udruga s područja Grada Križevaca i njihovu prijavu na natječaje za financiranje.

3.3.8. INFRASTRUKTURA

U području infrastrukture Strategijom su bile definirane sljedeće mjere i strateški projekti:

3.6 Unaprjeđenje komunalne i druge infrastrukture

→ Cilj: Unaprijediti postojeću komunalnu, stambenu i drugu infrastrukturu s ciljem poboljšanja životnog standarda građana

→ Strateški projekti:

68. Izgradnja odvodnje

69. Izgradnja vodovodne mreže

70. Izgradnja nerazvrstanih cesta

71. Izgradnja stambenih objekata za najam i prodaju

→ Indikatori:

- ❖ Broj priključaka godišnje (odvodnja): 300
- ❖ Broj priključaka godišnje (vodovodna mreža): 500
- ❖ Kilometara asfaltiranih cesta za 10%
- ❖ Broj novih stanova: 8 (1 zgrada)

Projektom izgradnje odvodnje bila je predviđena izgradnja cjelovitog sustava zbrinjavanja otpadnih voda na području Grada Križevaca i okolnih prigradskih naselja, koja obuhvaća 15.300 stanovnika, kroz gradnju novog dijela sustava aglomeracije duljine 55.291 m i rekonstrukciju dijela postojećeg sustava aglomeracije u duljini 6.728 m, kao i izgradnju biološkog pročištača, dok je projektom izgradnje vodovodne mreže planirana izgradnja novog dijela vodoopskrbnog sustava na području Grada Križevaca u duljini 84.000 m i rekonstrukcija dijela postojeće vodoopskrbne mreže u duljini 33.000 m.

Oba projekta u razdoblju provedbe Strategije nisu realizirana, čemu je glavni razlog bio sudski spor vezano uz izdvajanje vodovoda i odvodnje iz djelatnosti Komunalnog poduzeća d.o.o. Križevci, čije rješavanje je bilo preduvjet za početak aktivnosti i povlačenje sredstava iz EU fondova. Ipak, po završetku sudskog spora započeta je i provedba ovih projekata te će se ona nastaviti i u narednom razdoblju. Iz tog razloga nije moguće ocijeniti postavljene indikatore u kontekstu projekta Aglomeracija Križevci, već će to biti moguće po završetku njegove provedbe. Međutim, Grad je svake godine vršio ulaganja u poboljšanje vodovodne mreže te sustava oborinske i fekalne odvodnje u samom gradu i prigradskim naseljima.

Prema podacima iz Analize stanja na području Grada Križevaca pripremljene 2012. godine, na vodovodnu mrežu bilo je priključeno 4.046 domaćinstva, odnosno njih 65% te 411 poslovnih subjekata, dok je prema podacima iz Analize stanja iz 2020. godine na istu mrežu priključeno 4.618 domaćinstva, odnosno njih 67% te 551 poslovnih subjekata. Nadalje, 2012. godine na području Grada Križevaca bilo je ukupno 72 km magistralnih cjevovoda te 73 km sekundarne vodovodne mreže, dok je u 2020. godini ukupno 82,5 km magistralnih cjevovoda te 77,3 km sekundarne vodovodne mreže.

Jednako tako, prema podacima iz Analize stanja iz 2012. godine, na sekundarnu kanalizacijsku mrežu bilo je priključeno 2.772 domaćinstva i 361 poslovni subjekt, dok je prema podacima iz Analize stanja iz 2020. godine postojeću mrežu priključeno je 3.009 domaćinstva i 545 poslovni subjekt. Osim toga, u razdoblju provedbe Strategije, kanalizacijska mreža povećana je s duljine 57 km u 2012. godini na duljinu od 66 km u 2020. godini.

Vezano uz prometnu infrastrukturu, tijekom razdoblja provedbe Strategije vršila su se ulaganja u modernizaciju prometne infrastrukture te je, sukladno godišnjim izvještajima, asfaltiran i dio nerazvrstanih cesta.

Cilj projekta izgradnje stambenih objekata za najam i prodaju bio je osigurati mogućnost kupnje/najma povoljnih smještajnih kapaciteta za mlade obitelji, što bi, posljedično, dovelo do porasta broja mladih obitelji na području Grada. Stoga je bilo planirano da će Grad u suradnji s privatnim investitorima poticati gradnju stambenih jedinica namijenjenih iznajmljivanju na tržištu, međutim, ovaj projekt nije realiziran.

Zaključno, članovi radne skupine ocijenili su zadovoljavajućom provedbu infrastrukturnih strateških projekata u razdoblju od 2013. do 2020. godine. Ističu da su neki planirani projekti bili onemogućeni eksternim čimbenicima pa ni nisu mogli biti provedeni u planiranom roku te da je potrebno definirati zone gradnje za izgradnju POS stanova.

4. ANALIZA SOCIJALNOG I EKONOMSKOG STANJA NA PODRUČJU GRADA KRIŽEVACA

Analiza socijalnog i ekonomskog stanja na području Grada Križevaca izrađena je u razdoblju od veljače do kolovoza 2020. godine u Upravnom odjelu za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu Grada Križevaca u sklopu izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Aktivnosti su se provodile kroz suradnju s članovima 8 radnih skupina:

1. Poljoprivreda
2. Poduzetništvo i obrtništvo
3. Turizam
4. Obrazovanje i tržište rada
5. Kultura, zabava i sport
6. Zdravstvo, socijalna skrb i demografija
7. Infrastruktura
8. Zaštita okoliša i energetska učinkovitost

Analiza je izrađena u okolnostima epidemije COVID-19 zaraze, koja je obilježila cijelu 2020. godinu te bitno utjecala i na planirani način i vremenski tijek izrade Plana razvoja Grada Križevaca za naredno razdoblje, na način da su planirani sastanci s članovima radnih skupina zamijenjeni elektronskom komunikacijom ili pojedinačnim sastancima s predstavnicima pojedinih ustanova, u skladu s propisanim epidemiološkim mjerama.

Usporedno s pripremom i vrednovanjem evaluacijskih upitnika vezano uz rezultate provedbe strateških projekata planiranih Strategijom razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine, koja je izložena u prethodnom poglavlju, provodile su se aktivnosti kojima je cilj bio utvrditi trenutno socijalno i ekonomsko stanje na području Grada Križevaca te identificirati probleme i potrebe, koje je potrebno riješiti u narednom razdoblju, kao i razvojne potencijale koji do sada nisu bili u dovoljnoj mjeri korišteni ili su nastali uslijed novih internih i eksternih okolnosti, čimbenika i promjena koje su se dogodile tijekom razdoblja provedbe prethodne Strategije razvoja Grada Križevaca.

Analiza u nastavku daje pregled podataka i informacija, prikupljenih iz raznih službenih izvora i evidencija, kao i iz komunikacije s članovima radnih skupina te predstavnicima organizacija, ustanova i udruga koje djeluju na području Grada Križevaca, kako bi se dobila cjelovita slika trenutne situacije, kao jedno od polazišta za planiranje strateških razvojnih aktivnosti u narednom višegodišnjem razdoblju.

4.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ I OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA

4.1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I ADMINISTRATIVNA PODJELA

Grad Križevci je jedinica lokalne samouprave smještena u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, regiji Kontinentalna Hrvatska, kao jedan od tri grada u Koprivničko-križevačkoj županiji. Smješten je u jugozapadnom dijelu Koprivničko-križevačke županije te graniči s tri susjedne županije – Zagrebačkom, Varaždinskom i Bjelovarsko-bilogorskom.

Područje Grada Križevaca zauzima površinu od 263,72 km² te čini 15,10% sveukupne površine Koprivničko-križevačke županije, čime je je Grad Križevci površinom najveća jedinica lokalne samouprave unutar Županije.

Jedinica lokalne samouprave naziva Grad Križevci u svom sastavu ima jedno gradsko naselje - Križevce i 59 ostalih naselja. Ostala naselja u sastavu jedinice lokalne samouprave su: Apatovec, Beketinec, Bojnikovec, Bukovje Križevačko, Carevdar, Cubinec, Čabraji, Dijankovec, Doljanec, Donja Brckovčina, Donja Glogovnica, Donji Dubovec, Đurđić, Erdovec, Gornja Brckovčina, Gornja Glogovnica, Gornji Dubovec, Gračina, Ivanec Križevački, Jarčani, Karane, Kloštar Vojakovački, Kostadinovac, Kučari, Kundševac, Lemeš, Lemeš Križevački, Majurec, Male Sesvete, Mali Carevdar, Mali Potočec, Mali Raven, Marinovec, Mičijevac, Novaki Ravenski, Novi Bošnjani, Novi Đurđić, Osijek Vojakovački, Pavlovec Ravenski, Pesek, Pobrđani Vojakovački, Podgajec, Poljana Križevačka, Povelčić, Prikraj Križevački, Ruševac, Srednji Dubovec, Stara Ves Ravenska, Stari Bošnjani, Sveta Helena, Sveti Martin, Špiranec, Većeslavac, Velike Sesvete, Veliki Potočec, Veliki Raven, Vojakovac, Vujići Vojakovački i Žibrinovec.

4.1.2. RELJEF

Područje Grada Križevaca prema reljefnim obilježjima krajolika moguće je podijeliti u nekoliko cjelina¹²:

- *Sjeverni dio Grada*, kao nastavak Kalničkog gorja koje se pruža u pravcu jugozapad - sjeveroistok, pretežno je gorski i brdoviti krajolik (iznad 300 m nadmorske visine), dosta pošumljen i slabije naseljen, pogodan kao turističko - rekreacijsko područje, izletišta, lovišta i sl. Tu su veća naselja Apatovec i Osijek Vojakovački.
- *Ocjediti brežuljkasti i rebrasti kraj južnog prigorja Kalničke gore*, prosječne nadmorske visine 150 - 300 m, raščlanjen udolinama brojnih potoka (Veliki potok, Črnek, Kamešnica, Glogovnica s pritocima Tremovački potok i drugi), čini manje plodno zemljište pogodno za vinogradarstvo, voćarstvo i drugo. Ovo područje proteže se naseljima od Velikog Ravna na jugozapadnom području preko Sv. Helene, Gornje i Donje Glogovnice, Ivanca Križevačkog pa do Carevdara na istočnom dijelu Grada.

¹² Prostorni plan uređenja Grada Križevaca ("Službeni vjesnik Grada Križevaca", broj: 3/05, 1/07, 1/09, 1/11, 1/13, 4/14, 4/15, 7/20 i 8/20 – pročišćeni tekst).

- *Nizinsko područje*, koje se proteže uz rijeku Glogovnicu i druge manje vodotoke je ravničasti kraj sa oranicama, livadama i šumama. To je dobro naseljen kraj, najniži dio područja koje pokriva Grad (ispod 150 m nadmorske visine) i njime prolazi najvažnija prometna infrastruktura kojom je Grad Križevci povezan s drugim krajevima. Obuhvaća sam grad Križevce, kao i naselja koja su smještena na južnom dijelu Grada.

4.1.3. VODOTOCI

Područje Grada Križevaca relativno je bogato vodom, a svi vodeni tokovi pripadaju savskom slivu (Glogovnica, Vrtlin, Koruška, Črnc, Kamešnica su pritoci rijeke Česme). Svi vodotoci imaju kišni režim s maksimalnim protocima u proljeće (ožujak-travanj), a kvaliteta vode u svim vodotocima ugrožena je zbog ispuštanja otpadnih voda i odlaganja smeća, što predstavlja veliku opasnost za izvore pitke vode.

4.1.4. KLIMA

Na ovom području prevladava umjerena kontinentalna klima s dosta izraženim ekstremnim vrijednostima pojedinih klimatskih elemenata (temperатурne oscilacije). Padaline se kontinuirano javljaju kroz cijelu godinu. Često se javljaju godine s malim brojem dana sa snježnim pokrivačem i s malim količinama snijega. Za vegetaciju je povoljno što u najtoplijem dijelu godine ima najviše padalina. Područje je blago vjetrovito, a vjetrovi pušu tijekom cijele godine (najčešće sjeverozapadnjak, jugozapadnjak i sjevernjak).

4.1.5. ZEMLJIŠTE

Prema podacima iz Prostornog plana uređenja Grada Križevaca¹³:

- Građevinska područja naselja zauzimaju površinu od 37,1 km² (14% ukupne površine Grada Križevaca), dok građevinska područja zona klijeti i kuća za odmor zauzimaju 4,1 km² (1,5% površine Grada). Površine za razvoj naselja (uključivo građevinska područja naselja i građevinska područja zona klijeti i kuća za odmor) zauzimaju površinu od 41,2 km², što znači da je izgradnji namijenjeno 15,5 % ukupnog prostora.
- Pod poljoprivrednim zemljištem podrazumijevaju se obradive površine i pašnjaci, ribnjaci, trstici i bare. Obradive površine su: oranice i vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade. U posjedu obiteljskih gospodarstava nalazi se 90% obradivih površina. Cijeli operat Križevci ima 118.415 oraničnih parcela čija, prosječna veličina iznosi 0.16 ha. Nešto veće parcele su u posjedu privrednih subjekata i države (0,42 ha), a u privatnom vlasništvu prosječna veličina iznosi 0,15 ha.
- Prosječna veličina parcele varirala je, tako da je veća usitnjenost bila na gorskom i brdovitom području, a manja u nizinskom. Ukupan broj parcela korištenog zemljišta

¹³ Isto.

iznosio je 26.845. Od ukupnih oraničnih površina 83,4% koristilo se za proizvodnju žitarica, 10,6% za proizvodnju krmnog bilja, a 6% za sve ostale kulture zajedno.

Tijekom 2020. godine Državni zavod za statistiku proveo je Popis poljoprivrede, no u trenutku izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine rezultati popisa još nisu bili objavljeni¹⁴, stoga su u ovoj analizi, u poglavlju koje analizira stanje u području poljoprivrede korišteni dostupni podaci iz ARKOD evidencija. Podaci u sljedećoj tablici prikupljeni su Popisom poljoprivrede 2003. godine te se navode informativno, kao posljednji dostupni podaci službenog Popisa poljoprivrede.

Tablica 1: Površina korištenog poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama (u ha) na području Grada Križevaca

Ukupno	Korišteno	Oranice i vrtovi	Povrtnjaci	Livade i pašnjaci	Voćnjaci i rasadnici	Vinogradi	Ostalo
12.020	9.384	6.129	23	2.828	145	259	2.636

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁵

4.1.6. ŠUME I PARKOVI

Područje Grada Križevaca uravnoteženo je odnosom površine, kvalitete i zdravstvenog stanja šuma i šumskog zemljišta, pa čak i njihovim ravnomjernim prostornim rasporedom. Šume su najzastupljenije u gorju i pobrđu, i to kao proizvodne šume hrasta i bukve. Prema obujmu i kvaliteti šumskog fonda šumarstvo na području Grada Križevaca predstavlja značajnu gospodarsku djelatnost. Veći dio šumom obraslog i neobraslog zemljišta je u državnom vlasništvu.

Na području Grada Križevaca ističu se dvije lokacije kao zaštićeni dijelovi prirode: šumski predio Župetnica, koji je 1983. godine zaštićen na temelju Zakona o zaštiti prirode kao "Park šuma Župetnica" te zbog svojih strukturnih osobina, fitocenološke pripadnosti i položaja predstavlja "pluća" grada Križevaca i spomenici parkovne arhitekture: Park pokraj Osnovne škole "Vladimir Nazor" i Park pokraj Srednje gospodarske škole Križevci, koji predstavljaju prostor s izuzetnom hortikulturnom, estetskom, kulturno-povijesnom i znanstvenom vrijednošću, a zaštićeni su 1971. godine i upisani u Registar zaštićenih dijelova prirode u skladu s tadašnjim Zakonom o zaštiti prirode u kategoriji hortikulturnog spomenika prirode, a po sada važećem Zakonu o zaštiti prirode spadaju u Spomenike parkovne arhitekture.

¹⁴ Priopćenje Državnog zavoda za statistiku navodi da će Zavod objaviti konačne rezultate najkasnije do 31. prosinca 2021. Dostupno na: <http://www.popispoljoprivrede.hr/rezultati.html>

¹⁵ Popis poljoprivrede, 2003., Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://www.dzs.hr/>

4.2. DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

4.2.1. KRETANJE BROJA STANOVNIKA

Promatrajući kretanje stanovništva na području Grada Križevaca u posljednjih 70-ak godina, može se uočiti da je, nakon rasta broja stanovnika od 1948. godine pa do posljednjih godina 20. stoljeća, došlo do postupnog opadanja broja stanovnika.

Tablica 2: Kretanje stanovništva na području Grada Križevaca u razdoblju 1948. – 2001.

Godina	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Stanovništvo	19.729	20.575	21.793	22.534	22.772	22.676	22.324

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁶

Prema posljednjem popisu stanovništva provedenom 2011. godine, broj stalnih stanovnika pao je na 21.122 stanovnika na području jedinice lokalne samouprave Grad Križevci.

Naime, na području Grada 1991. godine u 60 naselja živjelo je 22.676 stalnih stanovnika, tako da je prosječna gustoća naseljenosti iznosila 85,9 st/km², dok je već 2001. godine broj stalnih stanovnika pao na 22.324, a prosječna gustoća naseljenosti na 84,7 st/km². Prema posljednjem popisu provedenom 2011. godine, broj stalnih stanovnika pao je na 21.122, a prosječna gustoća naseljenosti iznosila je 80,1 st/km².

Tablica 3: Kretanje stanovništva na području Grada Križevaca u razdoblju 1991.-2011.

Popis	Ukupno Grad Križevci	Naselje Križevci	Ostala naselja
1991.	22.676	11.236	11.440
2001.	22.324	11.541	10.783
2011.	21.122	11.231	9.891

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁷

Iako od 1991. do 2011. godine dolazi do pada broja stanovnika na području cijele jedinice lokalne samouprave, taj trend nije ravnomjeran po naseljima. Pad stanovništva u ruralnim područjima je kontinuiran, dok je na području samog Grada do manjeg pada došlo tek prilikom zadnjeg popisa 2011. godine. Smanjenje broja stanovnika u ruralnim područjima nije posljedica samo urbanizacije i migracije stanovništva, nego i negativnog prirodnog priraštaja.

¹⁶ Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001., Državni zavod za statistiku.

¹⁷ Popis stanovništva 2001. i Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku

4.2.2. STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Dobna struktura

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, prema dobnoj strukturi stanovnika Grada Križevaca, u skupini 0-19 godina bilo je 23,3%, u skupini 20-59 godina bilo je 56%, a u skupini 60 i više godina bilo je 20,7% stanovnika.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u skupini 0-19 godina bilo je 21,3%, u skupini 20-59 godina bilo je 55,5%, a u skupini 60 i više godina bilo je 23,2% stanovnika.

Tablica 4: Dobna struktura stanovništva

Popis	Ukupno	0-19	20-59	60 i više	Nepoznato
2001.	22.324	5.312	12.367	4.593	52
2011.	21.122	4.497	11.723	4.902	0

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁸

Iz navedenog je vidljivo da na području Grada Križevaca postoji relativno visok udio skupine starijeg stanovništva, s tendencijom njegovog daljnjeg rasta.

Obrazovna struktura

Tablica 5: Obrazovna struktura stanovništva

Popis	Ukupno	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje	Nepoznato
2001.	18.575	371	9.155	7.196	1.644	209
2011.	17.864	252	7.034	8.249	2.292	37

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁹

Iako je obrazovna struktura stanovništva prema popisu iz 2011. godine povoljnija u odnosu na popis iz 2001. godine, ona je i dalje nezadovoljavajuća, s vrlo visokim udjelom stanovništva sa završenom samo osnovnom školom ili manje.

¹⁸ Isto.

¹⁹ Isto. Podaci obuhvaćaju osobe od 15 godina starosti na više.

4.3. INFRASTRUKTURA I OKOLIŠ

Kao što je navedeno u prethodnom poglavlju, Grad Križevci kao jedinica lokalne samouprave zauzima površinu od 263,72 km² te obuhvaća područje Grada i 59 okolnih naselja. Ovako velika površina i veliki broj naselja u nadležnosti jedinice lokalne samouprave zahtijevaju znatna ulaganja u izgradnju i održavanje prometne i komunalne infrastrukture.

4.3.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA I JAVNE POVRŠINE

4.3.1.1. Cestovna infrastruktura

Cestovna infrastruktura na području Grada Križevaca obuhvaća državne ceste, županijske ceste, lokalne ceste i nerazvrstane ceste.

Tablica 6: Ceste na području Grada Križevaca – stanje u kolovozu 2020. godine

Rbr.	Vrsta ceste	Asfaltirano (km)	Neasfaltirano (km)	Ukupno (km)
1.	Državne ceste	81,131	-	81,131
2.	Županijske ceste	69,624	1,069	70,763
3.	Lokalne ceste	75,272	20,871	96,143
4.	Nerazvrstane ceste	77,225	723,429	800,654
Ukupno		303,252	745,369	1.048,621

Izvor: Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša

Područjem jedinice lokalne samouprave Grad Križevci prolaze tri državne ceste, čije je održavanje u potpunosti u nadležnosti Hrvatskih cesta:

- DC 10 Čvorište Sv. Helena (A4) – čvorište Dubrava – čvorište Gradec – Križevci – Koprivnica – G. P. Gola (gr. R. Mađarske),
- DC 22 N. Marof (D3) – Križevci – Sv. Ivan Žabno (D28) i
- DC 41 GP G. P. Gola (gr. R. Mađarske) – Koprivnica – Križevci (D22).

Izgradnja dijela dionice DC 10 na relaciji Gradec – Križevci duljine 12,5 kilometara završena je i puštena u promet krajem 2016. godine, dok su prve dvije dionice puštene u promet ranijih godina, i to dionica Sv. Helena-Vrbovec 2002. godine te dionica Vrbovec-Gradec 2007. godine. Nastavak izgradnje DC 10 od Križevaca do Kloštra Vojakovačkog do Koprivnice te dalje prema granici s Mađarskom očekuje se u narednim godinama.

Na području Grada Križevaca nalazi se i 70,7 km županijskih cesta, koje su gotovo u potpunosti asfaltirane, odnosno, od kojih svega 1,1 km još nije asfaltirano. Nadalje, od 96,1 km lokalnih

cesta, neasfaltirano je 20,9 km. Navedenim kategorijama cesta upravlja Županijska uprava za ceste i kod njihove rekonstrukcije ili nekog većeg zahvata u sufinanciranju sudjeluje i Grad Križevci na dijelu koji prolazi njegovim područjem.

Zbog izrazito velikog broja naselja i velike površine koju zauzima Grad Križevci, veliki je broj, kao i duljina nerazvrstanih cesta (800,7 km), od kojih veliki dio još nije asfaltiran (723,4 km). Održavanje ovih cesta u nadležnosti je Grada, a radi njihovog lošeg stanja i velikog broja nerazvrstanih cesta koje nisu asfaltirane, značajna sredstva nužno je uložiti i u modernizaciju istih. Dio tih cesta nalazi se u samom gradu pa je kod njihove rekonstrukcije potrebno urediti i ostalu komunalnu infrastrukturu, čime troškovi ulaganja višestruko rastu.

4.3.1.2. Nogostupi, biciklističke staze, parkirališta

U samom gradu Križevcima u velikom dijelu ulica izgrađeni su nogostupi ili šetnice za kretanje pješaka, a u posljednjih 5 godina izgrađena je i biciklistička infrastruktura. U ruralnom dijelu jedinice lokalne samouprave Grad Križevci, posebice u naseljima kojima prolaze prometne državne, županijske i lokalne ceste takva infrastruktura nedostaje.

Tablica 7: Biciklističke staze na području Grada Križevaca – stanje u lipnju 2020. godine

do 2015. godine	Ulica Nikole Tesle	2.000 m	2.500 m
	Potočka ulica	500 m	
projekt "BA biking"	Ulica kralja Tomislava - dio	849 m	3.900 m
	Ulica Marcela Kiepacha	585 m	
	Ulica Ivana Gundulića	1.294 m	
	Ulica bana Jelačića	360 m	
	Trg bana Lackovića	121 m	
	Svetokriška ulica	293 m	
	Ulica Ratarna	398 m	
projekt "Cyclo-Net"	Ulica kralja Tomislava - dio	938 m	4.014 m
	Trg sv. Florijana	355 m	
	Zagrebačka ulica	285 m	
	Ulica branitelja Hrvatske	585 m	
	Ulica Tadije Smičiklase	310 m	
	Ulica Franje Račkoga	495 m	
	Ulica Franje Markovića	650 m	
Ulica Franje Tuđmana	396 m		
Ukupno			10.414 m

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu

Na području Grada dovoljan je broj javnih parkirališta, od kojih se neka daju na upravljanje privatnim gospodarskim subjektima putem koncesijskog ugovora, gdje koncesionar naplaćuje cijenu parkiranja, a dio parkirališta je pod upravljanjem Grada Križevaca te se ne naplaćuje.

Tablica 8: Javna parkirališta u Križevcima – stanje u kolovozu 2020. godine

Lokacija parkirališta	Broj parkirnih mjesta	Vlasnik	Korisnik - upravljanje
Ulica Mojsija Baltića	12 + 1 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Trg J.J. Strossmayera	22 + 1 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Trg S.S. Kranjčevića	40 + 2 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Ulica bana J. Jelačića do raskrižja sa Ulicom bana Lackovića	16 + 1 pp.	ŽUC	koncesijski ugovor
Trg M. Mayera	40 + 1 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Ulica P. Preradovića	20 + 2 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Ulica kralja Tomislava	23 + 1 pp.	Hrvatske ceste d.o.o	koncesijski ugovor
Ulica Lj. Gaja	26 + 1 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Frankopanska ulica	17 + 2 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Obrtnička ulica	27 + 1 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Ulica bana Jelačića od bana Lackovića do potoka Vrtlin	18 + 2 pp.	ŽUC	koncesijski ugovor
Ulica M. Gupca	65 + 5 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Ulica P. Zrinskog	30 + 3 pp.	JLS - Križevci	koncesijski ugovor
Vukotinovićeve ulica	10	JLS - Križevci	bez naplate
Grdenićeva ulica	128 + 6 pp. + 10 r. + 2 e.pa.	Komunalno poduzeće d.o.o.	bez naplate
kod Doma zdravlja	53 + 4 pp.	JLS - Križevci	bez naplate
kod nebodera	35	JLS - Križevci	bez naplate
kod bazena	74 + 4 pp.	JLS - Križevci	bez naplate
ulica Ratarna	85 + 6 pp.	JLS - Križevci	bez naplate
Ulici Milislava Demerca	31 + 2 pp.	VGU	bez naplate
kod sportske dvorane	150 + 7 pp.	Osnovna škola Ljudevita Modeca	bez naplate
Istarska ulica	20	JLS - Križevci	bez naplate
Ulica Sidonije Rubido	50	JLS - Križevci	bez naplate
Gornji grad - kružni tok	7	RH - Hrvatske ceste	bez naplate
kod željezničke stanice	145	ŽUC, RH - HŽ	bez naplate
Ulica Franje Tuđmana (škola Seljanec)	40	JLS - Križevci	bez naplate

Izvor: Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša

4.3.1.3. Željeznički promet

Područjem Grada Križevaca prolazi glavna željeznička pruga od Budimpešte prema Zagrebu i Rijeci. Trenutno je u tijeku rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka željezničke pruge na dionici Dugo Selo – Križevci. Radovi su započeli 25. srpnja 2016. na vrbovečkome području, uz 85-postotno financiranje iz Europskog fonda za regionalni razvoj, putem Operativnog programa Promet 2007.-2013. te iz Kohezijskog fonda putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., dok se 15 posto vrijednosti projekta financira iz nacionalnih sredstava. Dio je to velikog projekta uspostave dvokolosiječne željezničke pruge visoke učinkovitosti na Mediteranskom koridoru jedinstvene transeuropske prometne mreže TEN-T (prometni koridor RH2).

Projekt obuhvaća²⁰:

- izgradnju drugoga kolosijeka na cijeloj pružnoj dionici duljine 36,4 km (uz rekonstrukciju kolodvora Dugog Sela 38,23 km),
- rekonstrukciju lukova na postojećem kolosijeku ukupne duljine 9,4 km,
- veću rekonstrukciju postojećih kolodvora Dugo Selo, Vrbovec i Križevci te pripadajućih stajališta,
- izgradnju novog kolodvora Gradec,
- izgradnju šest novih mostova i rekonstrukcija sedam postojećih,
- ukidanje ukupno 17 željezničko-cestovnih prijelaza koji će biti zamijenjeni sa 12 križanja (denivelacija) u dvije razine i dvaju pješćakih prijelaza koje će zamijeniti novi pothodnici,
- nadogradnju stabilnih postrojenja električne vuče,
- modernizaciju signalno-sigurnosnih i telekomunikacijskih uređaja u skladu sa zahtjevima za koridorske željezničke pruge te
- gradnju oko 20 km zidova za zaštitu od buke te novih spojnih i obilaznih cesta u duljini oko 25 km (servisne ceste).

Rekonstrukcijom pojedinačnih lukova, pružnih građevina i stabilnih postrojenja za električnu vuču omogućit će se postizanje nazivne projektirane brzine od 160 km/h na cijeloj duljini pružne dionice, kolodvori će se rekonstruirati za prijam interoperabilnih teretnih vlakova duljine 750 m odnosno prijam interoperabilnih vlakova za prijevoz putnika duljine 400 m i najveće dopuštene mase 25 t/o, dok će se stajališta osposobiti u skladu sa zahtjevima za lokalni putnički prijevoz.

²⁰ Preuzeto sa: <https://www.hzinfra.hr/1787/>

4.3.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

4.3.2.1. Vodoopskrbna mreža²¹

Vodoopskrbnim sustavom "Križevci" obuhvaćeno je područje Grada Križevaca te općina Gornja Rijeka, Sveti Petar Orehovec, Kalnik i Sveti Ivan Žabno. Snabdijevanje vodom vodoopskrbnog sustava vrši se iz dva vodocrpilišta, i to:

- 1) vodocrpilišta "Trstenik", kapaciteta 20 l/s, kojim se zahvaća podzemna voda na južnoj strani Grada Križevaca, a koje se koristi kao jedno od osnovnih crpilišta u postojećem sustavu vodovoda "Križevci" s vezom na sam grad Križevce i njemu pripadajuća okolna naselja;
- 2) vodocrpilište "Vratno", koje se sastoji od dva neovisna zdenca kapaciteta 60 l/s, smješteno je na podkalničkom području na lokaciji Vratno, a povezano je sa magistralnim cjevovodom "Vratno - Križevci" dužine 13.260 metara sa vodospremom "Greberanec" i osigurava sigurnu opskrbu stanovništva Grada.

Na području Grada nalaze se dvije velike vodospreme - Greberanec i Bukovje sa zapreminom od 2.000 m³ svaka, a s obzirom na konfiguraciju, vodoopskrbni sustav "Križevci" može se razmatrati uz podjelu na nekoliko vodoopskrbnih zona u širem području oko Križevaca, i to:

- 1) Glavni opskrbni cjevovod "Vratno" – VS "Greberanec" – Križevci – VS "Bukovje" i pripadajuća zona u koju se uključuje prostor središnje gradske aglomeracije te jugozapadni dijelovi Grada Križevaca (Vodoopskrbni sustav Veliki Raven).
- 2) Zona "Kalnik" u kojoj se opskrba obavlja posredstvom precrpne stanice koja je smještena u prekidnoj komori "Vratno" sve uz vezu na vodospremnik "Kalnik" te pripadajuće cjevovode i prekidne komore vodovoda "Kalnik zapad".
- 3) Zona "Sveti Petar Orehovec – Gornja Rijeka" gdje se vodoopskrba obavlja uz vezu na vodospremnik "Dedina" koji je priključen na glavni dobavni cjevovod "Vratno – Križevci". Za vodoopskrbu sjevernog i zapadnog područja općine Gornja Rijeka izvedena je precrpna stanica "Donja Rijeka" i vodospremnik "Đurinečko selo".
- 4) Zona "Greberanec – Fodrovec" u kojoj je rješenje vodoopskrbe predviđeno uz vezu na vodospremnik "Greberanec" i vodospremu Dedina s druge strane, na koju se veže precrpna stanica „Fodrovec“ za opskrbu naselja Zaistovec.
- 5) Zona "Bukovje – Trema" s rješenjem kojim se predviđa interpolacija precrpne stanice uz vodospremnik "Bukovje" i izgradnja cjevovoda s vezom na vodospremnik "Trema".
- 6) Zona "Sveti Ivan Žabno" gdje se doprema vode osigurava iz vodospremnika "Bukovje", a daljnja distribucija omogućava putem precrpne stanice "Brezovljani" uz vezu na vodotoranj "Sveti Ivan Žabno".
- 7) Zona "Carevdar – Osijek Vojakovački" s dobavom vode putem precrpne stanice "Carevdar" i uz vezu na magistralni cjevovod Koprivnica – Križevci kao jednim rješenjem, a drugi pravac opskrbe je preko opskrbnog cjevovoda "Vratno – Križevci"

²¹ Izvor podataka: Vodne usluge d.o.o. Križevci

sa odvojenjem prema naselju Sveta Helena. Izgradnjom "Precrpnice stanice Sveta Helena" u naselju Sveta Helena opskrbljivati će se vodosprema "Glogovnica" i sva naselja vezana na magistralni cjevovod. Rješenje predviđa izgradnju pripadne vodovodne mreže sve uz vezu na vodospremnik "Glogovnica". Za vodoopskrbu naselja Osijek Vojakovački predviđa se izgradnja hidrostanice "Osijek Vojakovački".

- 8) Rješenje vodoopskrbe područja naselja Apatovec riješiti će se preko spojnog cjevovoda od vodospremnika Glogovnica do precrpnice stanice "Apatovec" uz daljnu vezu na vodospremu "Apatovec".

Na području Grada Križevaca izgrađeno je ukupno 82,5 km magistralnih cjevovoda te 77,3 km sekundarne vodovodne mreže. Na istu mrežu priključeno je 4.618 domaćinstva, odnosno njih 67%, te 551 poslovnih subjekata. Uz sam grad, gdje je potrebno izvršiti rekonstrukciju dijela vodovodne mreže, na sustav javne vodoopskrbe mogu se priključiti stanovnici sljedećih naselja: dio naselja Erdovec, Dijankovec, Đurđić uz izgrađeni magistralni cjevovod, te Gornji Cubinec, Bukovje, Gračina, Prikraj, Sv. Martin, Špiranec, dio naselja Kundevac, Bojnikovec, Mali Raven, Veliki Raven, Ravenski Lemeš uz izgrađeni magistralni cjevovod.

Dio sekundarne mreže je u fazi gradnje pa će se na sustav javne vodoopskrbe moći priključiti i naselja: Erdovec, Stari Đurđić, Donja Glogovnica, Gornja Glogovnica, Marinovec, Jarčani koja se nalaze uz magistralni cjevovod Carevdar – Glogovnica - Osijek Vojakovački. U naselju Apatovec izgrađen je zasebni cjevovod te će nakon izgradnje crpne stanice biti moguća priključenja na mrežu. Ostala naselja na području Grada Križevaca realizirati će se sukladno osiguranim izvorima financiranja.

Provodi se izrada konceptijskog rješenja za smanjenje gubitaka u vodoopskrbi na cijelom uslužnom području, kojim će se sanirati stari cjevovodi i poboljšati praćenje tlakova u mreži.

4.3.2.2. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda²²

Na području Grada Križevaca (središnje gradsko područje) izgrađena je gradska kanalizacijska mreža kojom se odvođe sve otpadne, fekalne i oborinske vode putem dva kolektora i to kolektora "Koruška" i kolektora "Vrtlin" do skupnog kolektora "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje", čije je ishodište kod željezničke stanice pokraj ceste Križevci – Bjelovar.

Kolektor "Koruška" lociran je uz potok Korušku s njegove istočne strane i njime je predviđeno prihvaćanje kanalizacije zapadnog dijela grada, zapadno od vododjelnice koja prolazi sredinom grada. Cijela trasa kolektora "Koruška" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 300 do 800 mm u ukupnoj dužini od 4.597 m. Na kolektor "Koruška" spojena je sva gradska kanalizacija sa zapadne strane vododjelnice do kolektora kao i kanalizacija iz poduzetničke zone u ulici Nikole Tesle. Na kolektor "Koruška" predviđeno je spajanje

²² Izvor podataka: Vodne usluge d.o.o. Križevci

kanalizacije iz naselja Karane, Koruška i Radnički dol te ulica Pušća, Prigorska, Zagorska i Kalnička. Navedena naselja i ulice smještene su sa zapadne strane potoka Koruška te je za spajanje istih na kolektor "Koruška" potrebno izgraditi sifonske prijelaze. Do sada postoji izgrađena gradska kanalizacija u ulici Koruška, ulici Pušća i Kalničkoj ulici iz koje se kanalske vode ispuštaju direktno u potok Koruška.

Kolektor "Vrtlin" lociran je uz potok Vrtlin s njegove zapadne strane i njime je predviđeno prihvaćanje kanalizacije istočnog dijela grada, istočno od vododjelnice koja prolazi sredinom grada. Cijela trasa kolektora "Vrtlin" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 300 do 800 mm u ukupnoj dužini od 6.092 m. Na kolektor "Vrtlin" spojena je gradska kanalizacija s istočne strane vododjelnice odnosno sa zapadne strane kolektora. Na kolektor "Vrtlin" spojene su kanalizacije Gundulićeve ulice, Koprivničke ulice, Detonijeve ulice, Renarićeve ulice, ulice Ratarna, ulice M. Demerca, Potočke ulice i ulice Kosovec. Navedene ulice smještene su s istočne strane potoka Vrtlin te je za spajanje istih na kolektor "Vrtlin" potrebno izgraditi sifonske prijelaze. Do sada postoji izgrađena gradska kanalizacija u dijelu Gundulićeve ulice, dijelu Koprivničke ulice, Nehajevoj ulici, Ulici Marijana Detonija, Ulici Dragutina Renarića, ulici Mislava Demerca, dijelu ulice Ratarna, Potočkoj i ulici Kosovec iz koje se kanalske vode ispuštaju direktno u potok Vrtlin.

Kao što je navedeno, kolektor "Koruška" i kolektor "Vrtlin" spajaju se kod željezničke pruge u Tomislavovoj ulici u skupni kolektor "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje". Cijela trasa kolektora "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 1.000 mm u ukupnoj dužini od 2.370 m.

Sakupljena otpadna voda dovodi se do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, koji se nalazi 2 km južno od ruba grada uz potok Glogovnicu, neposredno uz prometnicu Cubinec – Poljana Križevačka. Točnije, trasa kolektora prolazi ispod željezničke pruge Križevci – Koprivnica te sa sjeverne strane prometnice Križevci – Bjelovar do tvrtke "Mlinar" d.d. Križevci gdje skreće pod 45° preko prometnice i dolazi do potoka Vrtlin i Glogovnica te dalje prema jugu uz prometnicu Cubinec – Križevačka Poljana u poslovnoj zoni do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Ispod potoka Vrtlin i Glogovnica prolazi se sifonima profila 800 mm s armirano betonskim komorama. Na skupni kolektor predviđeno je spajanje kanalizacije naselja Cubinec (nije izgrađena) u poslovnoj zoni.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda izgrađen je u prvoj fazi, što podrazumijeva da je preliminarnog mehaničkog stupnja, sa grubom i finom rešetkom te mastolovom i pjeskolovom. Kroz uređaj se godišnje preradi 1.167.163 m³ otpadnih voda.

U većem dijelu Grada Križevaca izgrađena je sekundarna kanalizacijska mreža, koja je zajedno sa kolektorima dugačka 66 km. Na postojeću mrežu priključeno je 3.009 domaćinstva i 545 poslovni subjekt, što iznosi 60%.

Provedba projekta aglomeracije na području Grada Križevaca obuhvatit će i naselja Prikraj Križevački, Pesek, Gornja Brckovčina, Donja Brckovčina, Karane, Mali Potočec, Veliki Potočec, Poljana Križevačka, Gračina, Bukovje Križevačko, Cubinec, Majurec i Lemeš Križevački te će priključenost na sustav javne odvodnje na području aglomeracije iznositi 91%.

U preostalim naseljima (Lemeš, Veliki Raven, Mali Raven, Stara Ves Ravenska, Špiranec, Sveti Martin, Bojnikovec, Dijankovec, Erdovec, Podgajec i Kloštar Vojakovački) koja su u Studiji izvedivosti obuhvaćena projektom predviđena je primjena individualnih sustava prikupljanja otpadnih voda (sabrne jame).

Projekt aglomeracije se promatra kroz tri glavna segmenta:

- a) Dogradnja i rekonstrukcija sustava vodoopskrbe
 - o Izgradnja vodoopskrbne mreže 9.552 m
 - o Rekonstrukcija vodoopskrbne mreže 19.493 m
 - o Izgradnja priprema za kućne priključke 759 kom

- b) Dogradnja i rekonstrukcija sustava odvodnje otpadnih voda
 - o Izgradnja gravitacijskih kanala 44.835 m
 - o Izgradnja tlačnih cjevovoda 8.447 m
 - o Rekonstrukcija postojećih kanala 11.055 m
 - o Sanacija CIPP metodom 1.930 m
 - o Izgradnja 17 crpnih stanica
 - o Izgradnja i rekonstrukcija 4 kišna preljeva
 - o Izgradnja priprema za kućne priključke 1.547 kom

- c) Pročišćavanje otpadnih voda
Predviđa se izgradnja uređaja III. stupnja pročišćavanja kapaciteta cca 21.000 ES, na lokaciji postojećeg uređaja za pročišćavanje sa ispuštanjem pročišćenih otpadnih voda u Glogovnicu.

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU INFRASTRUKTURE I OKOLIŠA

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području infrastrukture i okoliša koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Vodovodna i kanalizacijska mreža

Dio naselja u sastavu Grada Križevaca nema izgrađenu vodovodnu mrežu te nije obuhvaćen projektom Aglomeracija Križevci, stoga je potrebno osigurati dostupnost pitke vode svim stanovnicima kroz izradu projektne dokumentacije i izgradnju vodovodne infrastrukture, odnosno druge modele osiguranja opskrbe vodom.

U dijelu ruralnih naselja postoji vodovodna mreža, no stupanj priključenosti kućanstava je nizak, što izaziva povećane troškove u održavanju sustava vodoopskrbe i smanjuje njegovu učinkovitost i ekonomičnost.

Dio izgrađene vodovodne mreže je dotrajavao, što uzrokuje kvarove i povećane troškove održavanja te je potrebna njena rekonstrukcija.

Uz vodovodnu mrežu, potrebno je omogućiti da svako kućanstvo ima ekološki prihvatljiv model kanalizacije i zbrinjavanja otpadnih voda, za što su potrebna ulaganja u gradskim ulicama, naseljima i odvojcima koji nisu obuhvaćeni dosadašnjim projektima te u ruralnom dijelu jedinice lokalne samouprave, odnosno uspostavljanje drugih modela kojima će se to osigurati.

Izgradnjom kanalizacijske mreže u velikom dijelu jedinice lokalne samouprave riješili bi se i problemi održavanja cesta i putnih jaraka uslijed oborina, a i ekološki bi se pridonijelo smanjenju emisija iz septičkih jama (koje u većini slučajeva nisu vodonepropusne) u tlo.

Prometna infrastruktura

Uređenjem cesta dugoročno se smanjuju ulaganja u održavanje istih (nasipavanje kamena ako nema asfalta, uređenje bankina, čišćenje putnih jaraka nakon zimske službe, jer dio kamena završava u kanalu ako nema asfalta i slično).

Ulaganja u prometnu infrastrukturu trebaju biti planirana za višegodišnje razdoblje i temeljena na egzaktnim podacima, uzimajući u obzir potrebu za ravnomjernim razvojem gradskih i ruralnih naselja te kriterije kao što su gustoća prometa, broj stanovnika, koridori kretanja vozila, pogotovo "teški" promet. Potrebno je prije donošenja proračuna definirati prioritete sukladno broju korisnika infrastrukture kao i značaju infrastrukture za društveni i gospodarski život na području obuhvata. Kod prioritizacije izgradnje cesta potrebno se uskladiti i s drugim

dionicima i infrastrukturnim projektima te je u tom smislu potrebno je poboljšati koordinaciju između vlasnika, odnosno upravitelja nerazvrstanih, županijskih i državnih cesta.

Za Grad Križevce od velike je važnosti nastavak izgradnje brze ceste Križevci - Koprivnica, nastavak željezničke pruge Križevci - Koprivnica, izgradnja obilaznice Križevaca u smjeru sjever-jug - kao alternativa tranzitu i teškom prometu kroz grad te izgradnja biciklističkih staza prema ruralnim naseljima uz kontinuirano podizanje standarda prometne infrastrukture modernizacijom, odnosno asfaltiranjem cesta.

Energetika i zaštita okoliša

Veliki je povrat na investicije u energetske učinkovitost javnih zgrada (dijelom zato što one nisu u potpunosti u funkciji), no kod obnove su često problem i konzervatorski uvjeti koji poskupljuju investicije.

Za provedbu projekata energetske obnove siromašnih kućanstava, tj. ranjivih skupina zadužen je Centar za socijalnu skrb, koji nema dostatne kapacitete, te certifikatori koji se bave i energetskom obnovom drugih kućanstava. Tu su i problemi legalizacije i zadovoljavanja drugih propisanih uvjeta, stoga je potreban sustavniji pristup Grada u ovome području.

Interes građana za obnovljive izvore energije je još uvijek nedovoljan, stoga se predlaže snažnija inicijativa Grada Križevaca te iznalaženje mehanizama poticanja građana na ulaganja u iste kroz, primjerice, smanjenje komunalne naknade ili drugih davanja prema Gradu, popuste na usluge gradskih institucija (mogućnost uvođenja tzv. "City card" kartice), uspostavljanje partnerstva s lokalnim gospodarskim subjektima vezano uz poticanje takvih ulaganja građana kroz popuste, uspostavljanje suradnje s poslovnim bankama za sufinanciranje kamata na kredite na takve investicije i drugo.

Potrebno je istražiti potencijal biomase na području Grada Križevaca, posebice agro biomase, vodeći računa o tome da isto ne ugrožava pitanje razvoja i unaprjeđenja poljoprivrede na križevačkom području. Tako je moguće površine neiskoristive za proizvodnju hrane staviti u funkciju proizvodnje sunčane energije ili biomase.

Jednako tako, potrebno je do kraja istražiti potencijal geotermalnog izvora na području Križevaca za potrebe grijanja ili drugog eventualnog mogućeg korištenja.

Na području energetike ključno je pratiti najnovija dostignuća i razvoj tehnologija, kao i iznalaženja modela održive gradnje, koja smanjuje i potrebe za energijom. Članovi radne skupine istaknuli su kao primjer činjenicu da se u Hrvatskoj već radi na izradi blokova od konoplje i različitim izolacijama (npr. od ovčje vune), gdje je industrija je u začetku, a gdje bi Grad Križevci mogao ponuditi dobre uvjete za takve proizvodne pogone. Paralelno je potrebno

istražiti potencijale križevačkoga područja za proizvodnjom sirovine te uspostaviti programe prekvalifikacija i usavršavanja, radi osiguranja stručnih kadrova koji posjeduju potrebna znanja i vještine.

Nadalje, potrebno je educirati i informirati građane i poduzetnike o novim tehnologijama, mogućnostima, načinima financiranja ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije.

U pitanjima zaštite okoliša, prioritet je očuvati bioraznolikost Prigorja, uspostaviti programe bioraznolikosti i povezati ih s poljoprivredom, zelenom infrastrukturom i obnovljivim izvorima energije.

Potrebno je odlučnije djelovati, prije svega, kontinuiranim edukacijama i poticanjem na promjenu ponašanja, prema neodgovornim građanima koji odvoze otpad u šume, ne odvajaju otpad, odnosno ne smanjuju količinu otpada, kao i poljoprivrednicima koji zagađuju okoliš ambalažom od otrovnih sredstava te folijama od baliranja, silaže i slično. Otpad se spaljuje, baca u šume i potoke, zeleni pojasevi obradivih površina pa i oko kućanstava se i dalje tretiraju herbicidima te su potrebne veće kontrole na terenu.

Osim toga, dio poljoprivrednika još uvijek prekomjerno koristi gnojiva i pesticide na svojim usjevima, što utječe na onečišćenje vodotoka i podzemnih voda - potrebno je kontinuirano provoditi edukaciju poljoprivrednika i poticati ih na prelazak na ekološku poljoprivredu.

Nadalje, potrebna je kontrola i edukacija privatnih šumoposjednika o važnosti održivog gospodarenja šumama (privatne šume se često ruše do kraja, bez da se sadi novo drveće).

Ističe se još i pitanje prekomjernog korištenja jednokratne plastike, koja se ne zbrinjava adekvatno već se baca u okoliš, kao i činjenica da pojedini vlasnici objekata otpadnu vodu ispuštaju u potoke i odvodne kanale uz prometnice, čime se zagađuje okoliš.

Osim toga, istaknuto je da u gradu ima nedovoljno spremnika za otpad, a posebno izvan centra grada, na lokacijama koje za šetnju i rekreaciju koristi veći broj građana.

4.4. GOSPODARSTVO

Prema posljednjim dostupnim podacima²³, koji se odnose na 2019. godinu, prema kriteriju broja zaposlenih na području Križevaca dominantnu ulogu imaju poduzetnici u djelatnostima trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija, građevinarstvo, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja te poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo.

4.4.1. POLJOPRIVREDA

Nakon što je posljednji Popis poljoprivrede proveden 2003. godine, a 2016. godine provedeno je posljednje istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava, Državni zavod za statistiku proveo je novi Popis poljoprivrede sredinom 2020. godine, no u trenutku završne faze izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine još uvijek nisu poznati rezultati provedenog popisa.

Naime, krajem studenoga 2020. godine objavljeni su privremeni podaci u obliku kratkog priopćenja, dok se navodi da će Državni zavod za statistiku objaviti konačne rezultate najkasnije do 31. prosinca 2021. godine.

Priopćenje navodi da "prema privremenim podacima, poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj u 2020. koriste se s ukupno 863 000 ha oranica i vrtova. Najveći udio u površini oranica i vrtova imale su žitarice (60,7% ili 524 000 ha), industrijski usjevi (20,5% ili 177 000 ha) i krmno bilje (11,9% ili 103 000 ha). U usporedbi s 2016., površine zasijane žitaricama manje su za 1,7%, a pod krmnim biljem za 11,2%, dok su površine pod industrijskim usjevima veće za 1,7%. Što se privremenih podataka o stočarstvu tiče, u svinjogojstvu, ovčarstvu i peradarstvu porastao je ukupan broj grla. Tako je broj svinja veći za 13,4%, broj ovaca za 2,4 %, dok je broj peradi veći za 27,7%. Istodobno je broj koza smanjen za 8,1%, a goveda za 1,4%²⁴".

Podaci o stanju po pojedinim županijama, gradovima i općinama nisu još dostupni, stoga se u nastavku daju podaci iz Analize poslovanja poduzetnika i stanja gospodarstva Grada Križevaca u 2018. godini, koju je pripremio Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu, budući da Analiza za 2019. godinu nije obuhvatila područje poljoprivrede, već samo područje poduzetništva i obrtništva, koji su dopunjeni podacima iz ARKOD evidencija za 2019. godinu, objavljeni od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

²³ FINA: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Gradu Križevci u 2019. godini, Zagreb, studeni 2020.

²⁴ Državni zavod za statistiku, Priopćenje od 30. studenoga 2020. godine, dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/01-01-29_01_2020.htm

Prema podacima iz Analize poslovanja poduzetnika i stanja gospodarstva Grada Križevaca u 2018. godini, ukupna površina ARKOD parcela u 2018. godini poljoprivrednih gospodarstva registriranih na području Grada Križevaca iznosila je 9.426,70 ha, dok je ta površina u 2017. godini iznosila 9.525,68 ha. Navedenu površinu obrađivalo je 1.559 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva s ukupno 1.827 članova.

Tablica 9: Broj OPG-a, te članova OPG-a na području Grada Križevaca u 2017. i 2018. godini

Godina	Ukupan broj OPG-a	Ukupan broj članova OPG-a
2017.	1543	1.849
2018.	1559	1.827

Izvor: Grad Križevci, Analiza poslovanja poduzetnika i stanja gospodarstva Grada Križevaca u 2018. godini

Po pitanju zastupljenosti pojedinih kultura, uobičajeno je praćenje podataka o odobrenim potporama od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Tako je u 2018. godini na području Grada Križevaca ukupna površina odobrenih potpora po kulturama iznosila 8.979,12 ha. Od ukupne površine prijavljenih kultura 60,56% odnosilo se na žitarice, što dovodi do zaključka da još uvijek prevladavaju tradicionalne poljoprivredne kulture, a manje su zastupljene visoko dohodovne povrtno-kulturne kulture i voćni nasadi.

Tablica 10: Odobrene potpore po kulturama u 2018. godini

Kultura	Površina (ha)
Cvijeće	0,42
Kontinentalni travnjak	77,37
Krmno bilje	1.288,44
Livade	1.594,03
Ljekovito bilje	2,45
Ostale manje zastupljene kulture	2,17
Ostalo industrijsko bilje	11,90
Plemenita vinova loza	70,27
Povrće	67,29
Soja	74,71
Uljarice	43,72
Ugar	124,78
Voćne vrste	183,08
Žitarice	5.438,49

Izvor: Grad Križevci, Analiza poslovanja poduzetnika i stanja gospodarstva Grada Križevaca u 2018. godini

Drugi važan podatak odnosi se na izravne potpore, čija je svrha osigurati dugotrajnu održivost aktivnih poljoprivrednika koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost, a dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj. Prema podacima za razdoblje od 16.10.2017. do 15.10.2018. godine za područje Grada Križevaca isplaćeno je 52.344.474,32 kuna potpora. U izravne potpore ubrajaju se izravna plaćanja koja se sastoje se od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu.

Tablica 11: Pregled isplata potpora za područje Grada Križevaca za 2018. godinu

Naziv potpore	Iznos isplaćenih potpora (HRK)
Cijepljenje zbog bolesti kvrgave kože	391.429,84
Dobrovoljno proizvodno vezana potpora	10.942.979,82
Ekološki uzgoj – Mjera 11	364.582,48
Fin. dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja	49.854,80
Izravna plaćanja poljoprivredi	489.662,30
Mliječne krave	1.466.628,81
Mlijeko za opskrbu škola	16.393,82
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta	2.537,36
Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima	154.852,54
Plaćanja za mlade poljoprivrednike	394.431,89
Plaćanja za polj. prakse korisne za klimu i okoliš	8.003.324,91
Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, Mjera 10	172.803,95
Posebna potpora za pčelarstvo	127.225,34
Potpore uzgoju Programom predviđenih pasmina i uzgojnih tipova	13.000,00
Preraspodjela plaćanja	3.188.626,19
Program osnovnih plaćanja	11.389.701,46
Program voća i povrća u školama	70.352,55
Program za male poljoprivrednike	5.092,28
Program za male poljoprivrednike – Plaćanja za polj. prakse korisne za klimu i okoliš	102.486,43
Program za male poljoprivrednike – Preraspodjela plaćanja	82.487,26
Program za male poljoprivrednike – Program osnovnih plaćanja	153.004,79
Razvoj poljoprivrednih gospodarstava – Mjera 6	804.923,25
Ulaganja u fizičku imovinu – Mjera 4	13.802.543,64
Upravljanje rizikom	155.548,61
Ukupno	52.344.474,32

Izvor: Grad Križevci, Analiza poslovanja poduzetnika i stanja gospodarstva Grada Križevaca u 2018. godini

Kao jedno od najznačajnijih pitanja u području poljoprivrede ističe se pitanje upravljanja, odnosno raspolaganja poljoprivrednim zemljištem. Naime, područje Grada Križevaca karakterizira veliki broj poljoprivrednih parcela manje površine, odnosno rascjepkanost poljoprivrednih površina u smislu vlasničke strukture i njihova korištenja.

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Grada Križevaca iznosi 789,94 ha te se, sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, njime raspolaže na temelju Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem kojeg donosi Gradsko vijeće Grada Križevaca.

Tablica 12: Poljoprivredno zemljište na području Grada Križevaca na 31.12.2019.

Vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela
Oranica	7.457,460357	13.803
Staklenik na oranici	0,744911571	22
Livada	1.655,19905	5.440
Pašnjak	95,16272985	147
Vinogradi	128,6642279	1.010
Iskrčeni vinogradi	3,015113161	4
Voćnjak	214,1936397	860
Rasadnik	0,587256334	1
Mješoviti višegodišnji nasadi	6,358287368	29
Ostale vrste uporabe zemljišta	4,292616613	9
Privremeno neodržavana parcela	17,12841515	87
Ukupno	9.582,806604	21.412

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – ARKOD evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske²⁵

Na području Grada Križevaca na 31.12.2019. godine evidentirano je ukupno 21.412 ARKOD parcela ukupne površine 9.582,8 ha, koje je obrađivalo 1.551 poljoprivrednog gospodarstvo.

U nastavku se daju podaci o broju poljoprivrednih gospodarstva, površini ARKOD parcela (ha) i broja ARKOD parcela po pojedinim naseljima u sastavu jedinice lokalne samouprave Grad Križevci koji upućuju na rasprostranjenost i prostorni razmještaj poljoprivredne aktivnosti.

²⁵ <https://www.apprrr.hr/arkod/>

Križevci 2030.
energetski neovisan grad novih generacija

Tablica 13: Broj poljoprivrednih gospodarstva i ARKOD parcele na području Grada Križevaca na 31.12.2019.

Rbr.	Naselje	Broj poljoprivrednih gospodarstva	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela
1.	Apatovec	61	326,67	1.139
2.	Beketinec	8	84,89	310
3.	Bojnikovec	23	118,41	356
4.	Bukovje Križevačko	26	95,97	232
5.	Carevdar	46	257,33	606
6.	Cubinec	34	120,53	320
7.	Čabraji	13	271,34	495
8.	Dijankovec	32	135,27	489
9.	Doljanec	4	70,21	231
10.	Donja Brckovčina	10	49,02	125
11.	Donja Glogovnica	22	56,89	223
12.	Donji Dubovec	6	185,81	576
13.	Đurđić	30	191,68	362
14.	Erdovec	35	241,11	726
15.	Gornja Brckovčina	12	28,38	103
16.	Gornja Glogovnica	28	128,13	398
17.	Gornji Dubovec	2	17,36	56
18.	Gračina	23	127,53	296
19.	Ivanec Križevački	41	206,66	525
20.	Jarčani	15	84,07	267
21.	Karane	18	85,52	246
22.	Kloštar Vojakovački	36	212,34	350
23.	Kostadinovac	1	10,14	20
24.	Križevci	292	857,71	1.318
25.	Kučari	8	24,85	105
26.	Kundevec	0	30,63	47
27.	Lemeš	16	99,90	359
28.	Lemeš Križevački	26	97,68	267
29.	Majurec	37	132,02	300
30.	Male Sesvete	10	217,13	83
31.	Mali Carevdar	3	66,95	118
32.	Mali Potočec	18	74,13	158
33.	Mali Raven	2	68,12	148
34.	Marinovec	20	158,19	423
35.	Mičijevac	5	71,16	94
36.	Novaki Ravenski	23	216,81	490
37.	Novi Bošnjani	14	84,16	184
38.	Novi Đurđić	13	89,91	146
39.	Osijek Vojakovački	35	361,45	814
40.	Pavlovec Ravenski	21	107,09	441
41.	Pesek	17	39,14	169
42.	Pobrđani Vojakovački	7	70,43	100
43.	Podgajec	25	134,40	483
44.	Poljana Križevačka	46	209,53	605
45.	Povelić	18	219,72	157
46.	Prikraj Križevački	19	98,01	230
47.	Ruševac	29	405,51	307
48.	Srednji Dubovec	21	168,16	588
49.	Stara Ves Ravenska	12	106,49	296
50.	Stari Bošnjani	10	64,35	97
51.	Sveta Helena	54	305,59	771
52.	Sveti Martin	13	107,83	215
53.	Špiranec	23	208,96	640
54.	Većeslavec	26	317,50	314
55.	Velike Sesvete	20	202,38	170
56.	Veliki Potočec	43	236,94	606
57.	Veliki Raven	27	307,85	788
58.	Vojakovac	39	295,30	332
59.	Vujići Vojakovački	9	99,72	158
60.	Žibrinovec	24	121,83	440
Ukupno		1.551	9.582,79	21.412

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – ARKOD evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU POLJOPRIVREDE

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području poljoprivrede koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Poljoprivredno zemljište

Značajan dio problema u poljoprivredi na području Grada Križevaca odnosi se korištenje prirodnih resursa – poljoprivrednog zemljišta. Naime, križevačko područje karakterizira usitnjenost poljoprivrednih površina, a poljoprivrednici često nailaze na brojne probleme kod pokušaja okrupnjavanja zemljišta, primjerice, zamjenom zemljišta. Osim toga, potrebno je staviti u funkciju zemljište koje je trenutno neobrađeno, zapuštene parcele, a sve se više naglašava važnost uspostavljanja sustava navodnjavanja i zaštite od prirodnih nepogoda.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, ljudski resursi

Kao i na razini cijele Hrvatske, i na području Križevaca postoji potreba za pomlađivanjem poljoprivrednih gospodarstava, radi njihovog opstanka i razvoja. Osim toga, nedovoljna je financijska, informatička i marketinška pismenost poljoprivrednika te su potrebna ulaganja u njihovu izobrazbu i usavršavanje, kako bi se osigurala konkurentnost njihove proizvodnje i poslovanja.

Ratarstvo

Nerijetko se događa da proizvođači pojedinu kulturu siju u monokulturi bez uvođenja plodoređa, što nije dobro ni za tlo, ni za prinos, a može dovesti do pojačane pojave bolesti, štetnika i korova te samonesnošljivosti kulture. Osim toga, potrebno je usmjeravati poljoprivrednike na onim položajima i područjima koja su manje pogodna za ratarske kulture da se orijentiraju na višegodišnje nasade.

Stočarstvo

Križevačko je područje poznato po razvijenom stočarstvu, no značajna je potreba za obnovom stočnog fonda putem subvencioniranja nabave junica, krmača, ovaca (rasplodnog materijala) te poticanja nabave kvalitetnijeg genetskog materijala u ostalim granama stočarstva. Osim toga, potrebno je poticati stočare na uspostavu prerađivačkih pogona poput mini sirana te udruživanje radi veće konkurentnosti.

Proizvodnja i prerada, infrastruktura

Na području Križevaca nedostaje pogon za tostiranje i ekstrudiranje soje, što ograničava masovnu proizvodnju iste. Osim toga, zadnjih godina je posađen veliki broj hektara oraha, lijeske, aronije i slično. Ne postoji potrebna infrastruktura za doradu i skladištenje istih proizvoda.

Plasman, distribucija i naplata

Nepostojanje većih otkuplivača ili otkupnih centara na području Križevaca i okolice za poljoprivrednike znači nesiguran plasman proizvoda ili nepovoljne uvjete plasmana, duge rokove plaćanja, a ponekad i kompenzacije u vidu druge robe koja poljoprivrednicima nije potrebna za daljnju proizvodnju. Nedostatak skladišnih kapaciteta, kao što su hladnjače, često znači i da su poljoprivrednici prisiljeni prodati sve svoje urode u sezoni, kada je njihova cijena niža, čime ostvaruju niže prihode.

Potrebno je osigurati mehanizme pomoći u skladištenju, plasmanu i distribuciji proizvoda malih poljoprivrednih proizvođača, kao i mogućnost dorade i prerade primarne proizvodnje kroz organizirani sustav i potporu.

Udruživanje – zadruge, proizvođačke organizacije

Među poljoprivrednicima postoji određena razina nepovjerenja u udruživanje i nedovoljna informiranost o koristima udruživanja, zbog čega je njihov interes za uspostavljanje zadruga, klastera i proizvođačkih organizacija vrlo nizak.

4.4.2. PODUZETNIŠTVO I OBRTNIŠTVO

4.4.2.1. Poduzetništvo²⁶

U trenutku pripreme Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, posljednji dostupni podaci vezano uz analizu financijskih rezultata poduzetnika sa sjedištem u Križevcima odnose se na 2018. godinu.

Analiza financijskih rezultata poduzetnika sa sjedištem u Križevcima za 2018. godinu obuhvatila je 473 poduzetnika (obveznici poreza na dobit bez banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija). Poduzetnici u Križevcima u 2018. godini ostvarili su znatno bolje rezultate u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, odnosno iskazali su neto dobit u iznosu od 139,9 milijuna kuna dok je u prethodnoj godini iskazana višestruko manja dobit i to u iznosu od 1,9 milijuna kuna.

U 2018. godini kod 473 poduzetnika bilo je 4.748 zaposlenih (6,8% više u odnosu na 2017. godinu) koji su sudjelovali u ostvarenju ukupnih prihoda u iznosu od 3,6 milijardi kuna, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 6,0% odnosno za gotovo 207 milijuna kuna.

U 2018. godini 343 poduzetnika sa sjedištem u Križevcima ostvarilo je dobit razdoblja u iznosu od 150,5 milijuna kuna, što je za 21,6% više nego 2017. godine. Istovremeno, gubitak razdoblja iskazan je kod 130 poduzetnika u iznosu od 10,7 milijuna kuna, što je za 91,3% manje nego 2017. godine, pa je posljedično na razini grada iskazana neto dobit.

Na području Križevaca prema kriteriju broja zaposlenih, dominantnu ulogu imaju poduzetnici čija je pretežita djelatnost u jednom od tri područja: trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija i građevinarstvo.

U 2018. godini kod poduzetnika Križevaca iz djelatnosti Trgovina na veliko i malo bilo je najviše zaposlenih, njih 1683 ili 35,4% od ukupno zaposlenih na razini Križevaca. U navedenoj djelatnosti obračunana je prosječna mjesečna neto plaća od 5.025 kuna, što je za 8,1% više nego prethodne godine, za 3,5% više od prosječne plaće zaposlenih kod poduzetnika u Križevcima, za 6,9% manje od prosječne plaće zaposlenih kod poduzetnika iz djelatnosti Trgovina na veliko i malo Hrvatske (5.395 kuna) te za 8,3% više od prosječne plaće u djelatnosti Trgovina na veliko i malo Koprivničko-križevačke županije (4.638 kuna).

Druga značajna skupina su poduzetnici u djelatnosti Prerađivačka industrija. U 2018. godini kod poduzetnika Križevaca, u navedenoj djelatnosti bilo je 1356 zaposlenih ili 28,6% od

²⁶ Fina: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Križevcima u 2018. godini (prema obrađenim podacima iz godišnjih financijskih izvještaja zaprimljenih u Registar godišnjih financijskih izvještaja), Zagreb, kolovoz 2019.

ukupno zaposlenih kod poduzetnika sa sjedištem u Križevcima. Na razini Koprivničko-križevačke županije, u promatranoj djelatnosti bilo je zaposleno 9.091 radnika, što je udio 51,6% u ukupnom broju zaposlenih kod poduzetnika Koprivničko-križevačke županije.

Konsolidirani rezultati poslovanja poduzetnika Križevaca u 2018. godini prema veličini poduzetnika pokazali su da su sve četiri skupine poduzetnika ostvarile pozitivan financijski rezultat, neto dobit.

U usporedbi s drugim gradovima i općinama Koprivničko-križevačke županije, prema kriteriju broja poduzetnika, ukupnih prihoda, zaposlenima, dobiti razdoblja i neto dobiti Križevci se nalaze na drugom mjestu. Jedino se prema kriteriju gubitka nalaze na trećem mjestu među svim gradovima i općinama Koprivničko-Križevačke županije.

Promatramo li izvedene financijske pokazatelje uspješnosti poslovanja u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, možemo zaključiti da je 2018. godina za poduzetnike u Križevcima povoljnija u odnosu na prethodnu 2017. godinu.

Tablica 14: Broj poduzetnika i zaposlenih te osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Križevaca u razdoblju 2014. - 2018. godina (iznosi u tisućama kuna)

Opis	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Indeks 2018./14.
Broj poduzetnika	415	433	420	437	473	114,0
Broj zaposlenih	3.734	4.007	4.229	4.508	4.748	127,2
Ukupni prihodi	2.788.502	3.023.343	3.011.795	3.485.891	3.646.598	130,8
Ukupni rashodi	2.761.995	2.924.036	2.927.887	3.465.960	3.475.258	125,8
Dobit razdoblja	84.211	98.395	96.603	124.523	150.515	178,7
Gubitak razdoblja	74.946	18.935	34.546	132.592	10.663	14,2
Neto dobit/gubitak	9.265	79.460	62.057	-8.068	139.852	>>100,0
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	55.717	76.880	71.806	71.711	57.664	103,5
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	3.747	3.807	3.864	4.523	4.853	129,5

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja, obrada GFI-a za 2014. – 2018. godinu

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU PODUZETNIŠTVA I OBRтниŠTVA

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području poduzetništva i obrtništva koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Formalno obrazovanje

Najveći problemi poduzetnika i obrtnika na području Grada Križevaca odnose se na nedostatak kvalitetnih kadrova – članovi radne skupine istaknuli su da se na razini srednjih škola stvaraju kadrovi koji nemaju perspektivu na lokalnom tržištu rada, stoga je potrebno prilagoditi obrazovne programe potrebama gospodarstva. U pojedinim područjima postoji višak kadrova, dok za druga zanimanja postoji nedostatak kvalificirane radne snage, što se može djelomično riješiti programima doškovanja i prekvalifikacija, no kvalitetnije dugoročno rješenje je uspostavljanje boljih poveznica između srednjoškolskog obrazovnog sustava i gospodarstva. Osim toga, ističe se da je potrebno jačati mjeru pripravnosti u kojoj se osigurava stjecanje radnog iskustva kroz primjenu ugovora o radu te samim time osobama osiguravaju i sva prava i prednosti koje nosi ugovor o radu u odnosu na druge oblike rada - navedeno se odnosi na naknadu za rad odnosno plaću sukladno razini obrazovanja i složenosti poslova koje osoba obavlja, materijalna i druga prava iz kolektivnih ugovora, prava za vrijeme privremene nesposobnosti, a prije svega na ekonomsku i socijalnu sigurnost.

Edukacije, informiranje i savjetovanje

Informiranost poduzetnika i obrtnika o programima i poticajima koje nudi Grad Križevci, ali i druga javna tijela je vrlo slaba - potrebno je poboljšati vidljivost, povećati marketinšku aktivnost, promociju, održati javne prezentacije i stupiti u izravan kontakt s poduzetnicima i obrtnicima koji posluju na području Grada Križevaca. Osim toga, značajan je broj poduzetnika koji nisu dovoljno informatički pismeni – potrebno je organizirati program osnovne informatičke izobrazbe za poduzetnike svake godine, a nedostatna je i financijska pismenost.

Financijske potpore

Dolazi do preklapanja mjera za poduzetništvo na državnoj i lokalnoj razini, stoga je potrebno koordinirati mjere s drugim razinama vlasti i jasno odrediti učinak i ciljeve financijskih potpora. Osim toga, potrebno je razmotriti moguće olakšice na lokalnoj razini kod pokretanja poslovanja, novih investicija i zapošljavanja.

Gospodarska zona Gornji Čret

Potreba je za boljom promocijom i privlačenjem investitora koji bi izgradili veće proizvodne ili prerađivačke pogone na području Gospodarske zone gornji Čret te povezivanjem ponude i potražnje radne snage, odnosno pravovremena najava dolaska investitora koji bi imali potrebu za određenom strukturom radne snage područnom uredu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i obrazovnom sustavu, odnosno ustanovama koje pružaju usluge cjeloživotnog obrazovanja, kako bi se na vrijeme osigurala potrebna radna snaga.

4.4.3. TURIZAM

Područje Grada Križevaca izuzetno je bogato kulturno-povijesnim znamenitostima, prirodnim ljepotama, seoskim gospodarstvima, vinogradima i klijetima, ali i tradicionalnim manifestacijama te narodnim običajima, koji zajedno predstavljaju vrlo dobre preduvjete za razvoj turizma.

Posljednjih je godina Grad Križevci izvršio veći broj ulaganja u turističku infrastrukturu i programe, što je najvećim dijelom bilo financirano iz vanjskih izvora, prvenstveno fondova Europske unije, čime su poboljšani prostorni i infrastrukturni uvjeti za razvoj turističke djelatnosti. Ipak, kao što se detaljnije obrazlaže u poglavlju koje se bavi analizom i ocjenom rezultata provedbe prethodne razvojne Strategije Grada Križevaca, nisu ostvareni značajniji pomaci vezano uz turistički promet na području Grada Križevaca.

Tablica 15: Turistički promet na području Grada Križevaca u razdoblju od 2016. do 2020. godine

Razdoblje	Dolasci domaći	Dolasci strani	Dolasci ukupno	Noćenja domaći	Noćenja strani	Noćenja ukupno	Broj turista domaći	Broj turista strani	Broj turista ukupno
siječanj - prosinac 2016.	1.343	1.311	2.654	2.432	3.857	6.289	1.377	1.379	1.343
siječanj - prosinac 2017.	1.461	1.923	3.384	2.643	7.658	10.301	1.513	1.985	1.461
siječanj - prosinac 2018.	1.443	1.309	2.752	2.750	3.521	6.271	1.493	1.340	1.443
siječanj - prosinac 2019.	1.367	1.081	2.448	2.465	3.045	5.510	1.380	1.130	1.367
siječanj – lipanj 2020.	363	314	677	2.451	1.032	3.483	366	315	363

Izvor: Turistička zajednica Grada Križevaca

Kako bi se u narednom razdoblju što kvalitetnije realizirali razvojni potencijali turizma, Grad Križevci je tijekom 2019. godine ugovorio izradu Strateškog plana razvoja turizma Grada Križevaca s Edward Bernays University College.

U okviru dokumenta Strateški plan razvoja turizma Grada Križevaca, prvi izvještaj iz prosinca 2019. godine, izvršena je analiza internog okruženja, analizirane su odrednice razvoja turizma u strateškim dokumentima Koprivničko-križevačke županije te analiza stanja, analiza okruženja i SWOT analiza. Stanje u sektoru turizma na području Grada Križevaca detaljno je

obrađeno u navedenom dokumentu, koji je također razmotren kao jedno od polazišta u pripremi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Strateški plan u prvom izvještaju, između ostaloga, daje skicu turističke atrakcijske osnove grada Križevaca i okolne gravitirajuće regije izrađene na temelju Osnovne funkcionalne klasifikacije turističkih atrakcija²⁷, a gdje su identificirane sve materijalne i nematerijalne potencijalne turističke atrakcije koje bi bile od osobite važnosti za budući razvoj turizma grada Križevaca i okolne regije.

Među najvažnijim se prirodnim resursima ovdje mogu istaknuti područje Kalnika, kao susjedne jedinice lokalne samouprave, ali geografski povezane cjeline s križevačkim područjem, jezero Čabraji te izvor ljekovite vode u Apatovcu, zatim šumska područja poput šume Ratarna i Park šume Župetnica, spomenici parkovne arhitekture te područje očuvanja značajno za ptice i značajan broj lovišta.

Bogata kulturno-povijesna baština obuhvaća značajan broj slika, skulptura i drugih umjetničkih vrijednosti, veliki broj kulturnih i sakralnih građevina (Crkva Svete Ane i pavlinski samostan, Crkva Sv. Križa, Grkokatolička katedrala Presvetog Trojstva i biskupska rezidencija te mnoge druge), izuzetno veliku muzejsku i knjižničnu građu, memorijalna područja i građevine (Županijska palača, Kuća Karas - Gradski muzej, Sabornica i Hrvatski dom, Gradska munjara, bivša sinagoga (židovski hram) – danas Turistički informativni centar i drugo).

Osim toga, turistički razvojni potencija čine i veliki broj znamenitih osoba i povijesnih događaja, običaja (Križevački statuti, Križevačka djevojačka straža) i legendi, bogata vinska tradicija, arhitektura i običaji, autohtone vinske sorte, pučke tradicije vezane uz Vincekovo, Martinje te gastronomija gdje se ističu Križevačko craft pivo, Kalnički kruh i Hedona čokolade.

Nadalje, među manifestacijama koje imaju značajan turistički potencijal ističu se Križevačko veliko spravišće, kao jedna od prvih pučkih tradicionalnih manifestacija kontinentalne Hrvatske, Blagdan sv. Marka Križevčanina, Obrtnički i gospodarski sajam Koprivničko-križevačke županije, Međunarodno natjecanje mladih glazbenika Sonus i druge.

U posljednje vrijeme na globalnoj razini sve je značajniji rast i razvoj sportskog i rekreativnog turizma, gdje Križevci zajedno s Kalnikom i okolnim područjima imaju veliki razvojni potencijal koji uključuje cestovne i brdske biciklističke staze, planinarske staze, poučne staze i tematske putove, konjičke putove, uređeno jahalište uz mogućnost rekreativnog jahanja, škole jahanja, trail i terenskog jahanja te zabavno avanturistički klub uređen i opremljen za streličarstvo, stolni nogomet, paintball i drugo.

²⁷ Edward Bernays University College: Strateški plan razvoja turizma Grada Križevaca, prvi izvještaj, Zagreb, prosinac 2019. godine, str. 39-52.

U okviru drugog izvještaja iz lipnja 2020. godine izrađena je analiza konkurentnosti destinacije Križevci i okolice na temelju koje je izvedena sljedeća vizija i misija destinacije grada Križevaca i okolice²⁸:

VIZIJA

Križevci - grad burne povijesti i autentičnog ugođaja gdje se vrijedna kulturna i prirodna baština skladno obgrljuje!

MISIJA

Inspirirani poviješću spremno krećemo naprijed tragom naših velikana i razvijamo kreativne i konkurentne doživljaje za održivi turizam po mjeri i ukusu naše lokalne zajednice!

Nadalje, drugi izvještaj dalje sljedeće smjernice za razvoj turizma na području Grada Križevaca:

"Na temelju provedene analize, proizlazi zaključak da će Grad Križevci učiniti najbolje što može u svom postupnom pozicioniranju ako se orijentira na odabir sljedećih oblika turizma i njima pripadajućim proizvodima:

1. Kulturni turizam sa podoblicima manifestacijski turizam, književni turizam, mitološki turizam
2. Vjerski turizam
3. Planinarski turizam
4. Cikloturizam
5. Vinski i gastro turizam – Enogastroturizam
6. Transformacijski i ekoturizam
7. Avanturistički turizam
8. Kreativni i hobi turizam
9. Ribolovni turizam
10. Promatranje bilja, ptica i životinjskog svijeta
11. Konjički turizam
12. Zdravstveni turizam i dentalni turizam"²⁹

²⁸ Edward Bernays University College: Strateški plan razvoja turizma Grada Križevaca, drugi izvještaj, Zagreb, lipanj 2020. str. 5 i 6.

²⁹ Edward Bernays University College: Strateški plan razvoja turizma Grada Križevaca, drugi izvještaj, Zagreb, lipanj 2020. str. 96.

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU TURIZMA

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području turizma koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Smještajni kapaciteti

U gotovo svim projektima, idejama i planovima za razvoj turizma na području Grada Križevaca javlja se pitanje nedostatnih smještajnih kapaciteta kao nepremostivi problem zbog kojega su skoro sve inicijative i pokušaji razvoja turizma na području Križevaca od samog početka percipirane od sudionika kao projekti i aktivnosti koji neće donijeti značajnije pomake i rezultate.

Pitanje izgradnje i/ili uspostavljanja novih smještajnih kapaciteta smatra se pitanjem tržišta i privatne inicijative gospodarskih subjekata ili pojedinaca te se tako se tema ponude i potražnje u sektoru turizma na području Grada Križevaca vrti u krug već dugi niz godina – je li uzrok nedostatka interesa privatnih subjekata za izgradnjom i uređenjem smještajnih kapaciteta nedostatna ponuda programa i nedovoljna atraktivnost Križevaca posjetiteljima ili je obrnuto - glavna "kočnica" razvoju boljih, kvalitetnijih programa i sadržaja je nedostatak smještaja?

Stoga je prilikom pripreme Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine te kasnije tijekom njegove provedbe nužno iznaći modele kojima će se osigurati porast smještajnih kapaciteta, bilo putem projekata privatnih subjekata, javno-privatnih partnerstva, sufinanciranja iz vanjskih izvora putem fondova Europske unije ili kroz druge mehanizme.

Ponuda, programi, sadržaji

Prilikom pripremne faze izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine članovi radne skupine naglasili su da su Križevci samo jedna od mnogobrojnih destinacija na području kontinentalne Hrvatske na kojem se pokušalo animirati turističke agencije za dovođenje posjetitelja. Međutim, kao problem se navodi nedostatna diverzifikacija, odnosno nedovoljno zanimljiva i sadržajna ponuda.

Od eno i gastro ponude, do ponude smještaja, subjektima koji se bave turističkom djelatnosti je vrlo zahtjevno organizirati smještaj ili program - događanja i za manje skupine ljudi (npr. cikloturistička grupa) na jednom mjestu i osigurati im sve što je potrebno u okviru turističkog aranžmana.

Nadalje, problem je i nedostatak moderne turističke atrakcije koja će privući posjetitelje i izletnike svojom inovativnošću i jedinstvenošću – potrebno je odmaknuti se od lokalnih vrijednosti, kako bi se stvorile nove atrakcije.

Područje Križevaca, koliko god bilo bogato znamenitostima i poviješću, obiteljima s drugih područja ne budi interes za posjetom ili izletom, jer nema poznatih atrakcija koje bi kod odabira prevagnule pored nekih drugih atrakcija diljem Hrvatske. Potrebna je prije svega originalna ideja ili neka nova vrijednost koja bi za sobom dovela turiste koji su spremni prenoćiti, kušati gastronomsku ponudu te kupiti lokalne proizvode.

Činjenica je da su Križevci bogati crkvama, kulturnim i sakralnim znamenitostima, no isto tako je činjenica da i gotovo svi drugi manji gradovi imaju crkve i spomenike određenog značaja i kulturno-povijesne vrijednosti, kao i neku svoju manifestaciju, stoga je za razvoj turizma na području Grada Križevaca nužno odstupiti od koncepta zasnivanja ponude samo na kulturno-povijesnoj baštini, krenuti drugačijim smjerom i uspostaviti atrakcije, programe i manifestacije kojima će se Križevci razlikovati od drugih lokacija u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Organizacija turističkih aktivnosti, ljudski resursi

Prilikom analize stanja u turizmu istaknuta je potreba za osnivanjem tvrtke/organizacije za destinacijski menadžment, koja će se baviti dovođenjem turista (u Križevce i okolne općine) ili, za početak, oformiti tim za destinacijski menadžment. Naime, slab je interes lokalnih turističkih agencija za promoviranje Križevaca, budući da se takvi aranžmani teže prodaju. Osim toga, potreba je za povezivanjem privatnih subjekata i poticanje na djelovanje u turizmu te boljom suradnjom s turističkim agencijama izvan Koprivničko-križevačke županije.

Marketing i brendiranje

Izuzetno je važno da se razvoj turizma na području Grada Križevaca poveže sa susjednim općinama u zajedničku strategiju i djelovanje. Naime, turizam ne poznaje granice postavljene kroz općine, gradove, županije. Brendiranje Prigorja kao regije, značilo bi jasnu komunikaciju, više financijskih sredstava, jasnu strategiju razvoja i definiran brend te bi se tako mogao ponuditi višednevni turistički proizvod bogat sadržajem, doživljajima i pričama.

Stvaranje brenda mora uključivati i osjet branda/prepoznatljivosti – stoga je potreba za pažljivo osmišljenim, kreativnijim i većim ulaganjima u marketing i promociju Križevaca, osim klasičnih promidžbenih materijala (letci, brošure) i kanala (turističke agencije). Naime, sve veći broj ljudi samostalno organizira kraće izlete, koristi se internetom, društvenim mrežama – stoga su u tom kontekstu sadašnje promidžbene aktivnosti nedostatne i neadekvatne, odnosno nedovoljno inovativne i atraktivne.

4.5. OBRAZOVANJE

4.5.1. PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Predškolski odgoj i obrazovanje na području Grada Križevaca provodi se u 4 dječja vrtića: Dječji vrtić Križevci, Dječji vrtić svetog Josipa, Dječji vrtić "Zraka sunca" i Dječji vrtić "Čarobna šuma". Dječji vrtić Križevci je vrtić kojemu je osnivač Grad Križevci te je ustanova proračunski korisnik Grada Križevaca, za razliku od preostala 3 navedena vrtića, kojima Grad Križevci nije osnivač.

Tablica 16: Predškolski odgoj i obrazovanje u Križevcima – stanje u lipnju 2020. godine

Naziv ustanove	Dječji vrtić Križevci	Dječji vrtić svetog Josipa	Dječji vrtić Zraka sunca	Dječji vrtić Čarobna šuma
Osnivač/vlasnik vrtića	Grad Križevci	Družba Kćeri Božje ljubavi	Djelo Marijino – Pokret fokolara	Karmen Pavlic
1. PROSTOR				
Površina unutarnjeg prostora	1.937m ²	180 m ²	675,49 m ²	653,8 m ²
Površina vanjskog prostora	7.288m ²	1.113 m ²	2.767 m ²	1.300 m ²
2. ORGANIZACIJA RADA				
Broj zaposlenih	43	6	19	18
- od toga odgajatelji	27 (od toga 1 bolovanje, 3 porodiljni)	5	11,5	10
- od toga ostalo osoblje	16	1	7,5	8
Radno vrijeme	6:00 - 16:30	Od 6 do 16 sati	06:15 – 17:00	6-18h
Broj odgojnih skupina	11	2	5	5
Usklađenost s državnim pedagoškim standardima	da	da	da (u odnosu na DPS vrtić ima veći broj djece u skupinama)	da
3. DJECA				
Dobne skupine djece	1-3, 2-3, 3-4, 5-6, 6-7 godina	Od 3 do 7 godina	od 1 godine do polaska u školu	1-2, 2-3, 3-4, 4-5, 5-6
Broj jasličke djece	56		13	33
Broj vrtićke djece	167	50	107	71
Ukupan broj djece u redovnom programu	223	50	120	104

Križevci 2030.
energetski neovisan grad novih generacija

Prosječan broj djece u jasličkoj skupini	14		13	15
Prosječan broj djece u vrtićkoj skupini	23	25	25	23
Lista čekanja (broj djece) – stanje lipanj 2020.	84 (66 s područja grada 11 s nenavršenih godinu dana 7 s područja drugih općina)	10	35	41 (od toga 14 iz okolnih općina)
Broj djece u predškolskom programu	133 (od toga 79 djece van redovnog programa, 54 integrirano u redovni program)	14	21	18
4. FINANCIRANJE				
Ekonomska cijena po djetetu	1.523,00 kn	1.520,00 kn	1.800,00 kn	1.950,00 kn
Sufinanciranje po djetetu - Grad	60% ili više	820,00 kn	920,00 kn	920,00 kn
- participacija roditelja za 1. dijete	(610,00 za 1. dijete) 40%	700,00 kn	880,00 kn	1.030,00 kn
- participacija roditelja za 2. dijete	488,00 kn (80% cijene koje roditelj plaća za 1. dijete)	490,00 kn (70% cijene koje roditelj plaća za 1. dijete)	705,00 kn	930,00 kn
- participacija roditelja za 3. dijete	oslobođeni plaćanja	0,00 kn	440,00 kn	830,00 kn
Ostali izvori financiranja	vlastiti prihodi	potpora osnivača	potpora ostalih zainteresiranih subjekata	općine u okolici Grada Križevaca

Izvor: Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem prilikom izrade Plana razvoja Grada Križevaca

4.5.1.1. Dječji vrtić Križevci

Dječji vrtić Križevci osnovan je od strane Grada Križevaca te se kao proračunski korisnik Grada Križevaca plaće i drugi troškovi zaposlenika financiraju iz gradskog proračuna, dok u dijelu materijalnih troškova participiraju roditelji polaznika.

U Dječjem vrtiću Križevci u cjelodnevnom redovnom programu boravi 223 djece od navršene prve godine života pa do polaska u osnovnu školu, raspoređenih u 11 odgojnih skupina. U jasličku skupinu (djeca od 1. do 3. godine života) upisano je 56 djece, dok vrtićke skupine (djeca od 4. do 7. godine života) pohađa 167 polaznika. Uz to, Dječji vrtić Križevci provodi i program predškole, koji se održava u prostorijama osnovnih škola i u kojem boravi 79 djece. Za navedene potrebe, vrtić zapošljava 43 osobe.

Ekonomska cijena Dječjeg vrtića iznosi 1.523,00 kn. Cijena koju plaćaju roditelji iznosi 610,00 kn za prvo dijete, a ukoliko dvoje djece iz iste obitelji pohađa Dječji vrtić Križevci cijena za drugo dijete je 80% osnovne cijene, dok u slučaju troje djece iz iste obitelji koja pohađaju Dječji vrtić Križevci, treće dijete besplatno pohađa vrtić.

Glavna razvojna potreba Dječjeg vrtića Križevci odnosi se na nadogradnju postojećeg objekta zbog velikog interesa roditelja (najviše je upita za jaslice) za upisom djece. Osim toga, radi osiguranja kvalitetnijih uvjeta za boravak djece te provođenje predškolskih odgojno-obrazovnih programa, nužna je sanacija unutarnjeg prostora (izbijanje plijesni na vertikalnim strojarskim šahtovima), kao i hitna zamjena dotrajalog namještaja (garderobni ormarići, stolovi, stolci, ormari i drugo) u postojećim prostorijama, radi sigurnosti djece.

Radi daljnjeg razvoja predškolskih programa nužna je kontinuirana nabava didaktičke i informatičke opreme te kadrovsko usavršavanje (edukacija odgojitelja za provođenje kraćih programa u vrtiću - strani jezik, sportski programi, vjerski programi, posebni programi i drugo).

4.5.1.2. Dječji vrtić svetog Josipa

Dječji vrtić svetog Josipa Križevci provodi odgojno-obrazovne programe za predškolsku djecu u prostorijama Pastoralnog centra koji je smješten u sklopu samostana Kćeri Božje ljubavi. Prostor obuhvaća unutarnju površinu od 180 m² te vanjske površine od ukupno 1.113 m². Vrtić pohađa 50 djece u dvije odgojne skupine, a grupe imaju po 23 i 27 djece prema dobi.

U vrtiću se provodi redoviti 10-satni program predškolskog odgoja i naobrazbe, obogaćen integriranim Programom katoličkoga vjerskoga odgoja. Program provodi 6 djelatnika - voditeljica, odgajatelj i pomoćno osoblje sa odgovarajućom stručnim spremom, čime je kadrovska struktura zadovoljena. Cjeloviti program financira se iz sredstava Proračuna Grada Križevaca, uplata roditelja korisnika te iz potpore osnivača.

Glavni problemi s kojima se susreće Dječji vrtić svetog Josipa Križevci odnose se na relativno mali prostor u kojem se održavaju odgojno-obrazovni programi, potrebu za poboljšanjem infrastrukture te nabavu opreme u svrhu usklađenja sa Državnim pedagoškim standardima, kao i daljnja kadrovska usavršavanja.

Posebno se ističe potreba za proširenjem vrtića te zapošljavanjem i sufinanciranjem dodatnog broja djelatnika. Naime, sve su veće potrebe djece, odnosno potreban je veći broj djelatnika na broj djece koja pohađaju Dječji vrtić svetog Josipa, no financijske mogućnosti vrtića nisu dostatne. Osim toga, velika je potreba uključivanja logopeda u dječje vrtiće na razini cijelog sustava predškolskog odgoja i obrazovanja u Gradu Križevcima.

4.5.1.3. Dječji vrtić Zraka sunca

Dječji vrtić "Zraka sunca" u Križevcima je osnovalo Djelo Marijino - Pokret Fokolara, a započeo je s radom 1995. godine. Vrtić se prostire na 675 m² unutrašnje površine sa sportskom dvoranom te 2.767 m² vanjske površine s jezerom.

Vrtić zapošljava 19 djelatnika koji provode odgojno-obrazovne programe u radnom vremenu od 6,15 do 17,00 sati. Vrtić pohađa 120 djece, starosne dobi od 1 godine do polaska u školu, podijeljenih u pet odgojnih skupina (veći broj djece u skupinama po Državnom pedagoškom standardu). Ekonomska cijena dječjeg vrtića iznosi 1.800,00 kn. Program se financira iz sredstava Proračuna Grada Križevaca, uplata roditelja korisnika te potpore ostalih zainteresiranih subjekata.

Radi osiguranja standarda i kvalitete odgojno-obrazovnih programa, Dječji vrtić "Zraka sunca" ima potrebu za kontinuiranim ulaganjima u prostor i opremu, kao i stručnim usavršavanjem djelatnika te uvođenjem novih programa koji potiču kreativnost djece.

4.5.1.4. Dječji vrtić Čarobna šuma

Dječji vrtić "Čarobna šuma" započeo je s radom u veljači 2012. godine sa sjedištem u Križevcima na prostoru bivše vojarne. Dječji vrtić "Čarobna šuma" u pedagoškoj godini 2020./2021. djelatnost odgoja i obrazovanja obavlja u 5 odgojnih skupina. U vrtić je upisano 94 djece s područja Grada Križevaca te 10 djece s područja Općina Sveti Ivan Žabno, Gornja Rijeka i Sokolovac. Zaposleno je ukupno 18 djelatnika. Unutarnji prostor vrtića obuhvaća 653,8 m². Vrtić je usklađen s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i obrazovanja (prije svega, broj djece u skupinama, kao i kadrovska struktura). Mjesečna ekonomska cijena iznosi 1.950,00 kuna.

U narednom razdoblju potrebno je urediti vanjski prostor vrtića, opremiti dječje igralište novim spravama (penjalice, klackalice, ljuljačke i drugo). Također je potrebno nastaviti s uređenjem interijera te ulagati u novi namještaj i didaktiku.

4.5.2. OSNOVNOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Osnovnoškolsko obrazovanje u Križevcima se provodi u četiri osnovne škole, od kojih se u dvije škole odvijaju specifični programi koji se odnose na glazbeno obrazovanje te odgoj i obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju. Preostale dvije osnovne škole sastoje se od 2 matične škole i 13 područnih škola.

Tablica 17: Osnovnoškolsko obrazovanje u Križevcima – stanje u lipnju 2020. godine

Naziv škole	Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci	Osnovna škola "Vladimir Nazor" Križevci	Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci	Glazbena škola Alberta Štrige Križevci
Broj zaposlenih	96	77	45	45 (+ 8 vanjskih suradnika)
- od toga nastavno i stručno osoblje	74	59	25	40 (+8 VS)
- od toga ostalo osoblje	22	18	10 ³⁰	5
Vrijeme nastave u jutarnjoj smjeni	8.00 – 13.05	8.00 – 14.00	8:30 – 13:35	8.00 – 13.30
Vrijeme nastave u popodnevnoj smjeni	13.20 – 18.25	13.10 – 19:05	13:15 -18:00	13.30 – 21.00
Broj razrednih odjela	46	37	11	35
Broj područnih škola	8	5	-	-
Prosječan broj učenika u razredu u matičnoj školi	22,44	20	6	11
Prosječan broj učenika u razredu u područnim školama	8,57	3	-	-
Ukupan broj učenika	838	687	64	389
Broj učenika u matičnoj školi	718	623	64	389
Broj učenika u područnim školama	120	64	-	-
Broj učenika putnika	374	224	49	127
Prijevoz učenika u obje smjene – da/ne	da	da	da	Ne
Broj učenika koji koriste školsku kuhinju	530	523	61	-
Broj dostupnih izvannastavnih aktivnosti	34	45	8	

³⁰ Centar zapošljava 10 osoba na administrativnim i tehničkim poslovima te još 10 pomoćnika u nastavi.

Izvanastavne aktivnosti za koje učenici iskazuju najveći interes	sportska, veliki i mali zbor, dramsko – recitatorska, dramsko – plesna, likovna, volonterska grupa	nogomet, odbojka, atletika, prometna, likovna, kreativna radionica, robotika, knjižničari	kreativne radionice, muzikoterapija	
--	--	---	-------------------------------------	--

Izvor: Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem prilikom izrade Plana razvoja Grada Križevaca

4.5.2.1. Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci

Osnovnu školu Ljudevita Modeca Križevci pohađa 838 učenika na školskom području koje obuhvaća 30-ak km² te koje čini matična škola u Križevcima i 8 područnih škola (Apatovec, Vojakovački Osijek, Glogovnica, Sveta Helena, Vojakovac, Križevačka Poljana, Veliki Raven i Dubovec). Škola zapošljava 96 osoba, od čega su 74 učitelja i stručna suradnika. Kadrovska struktura je u potpunosti zadovoljavajuća te je svako radno mjesto popunjeno stručnom osobom.

Od zgrada u kojima se odvija nastava u okviru Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci samo je zgrada škole u Velikom Ravnu novije gradnje (otvorena 2000. godine), dok su ostale školske zgrade starosti od 50 do 100 godina. Škola posjeduje i školsku sportsku dvoranu, koja se ne nalazi u školskom kompleksu, već na izdvojenoj lokaciji u Potočkoj ulici, koja dnevno ima oko 1.000 korisnika, jer se, osim za potrebe održavanja nastave tjelesne i zdravstvene kulture, dvorana koristi i za treninge sportskih klubova. Investicijsko održavanje realizira se putem popravaka i održavanja u školskim zgradama i sportskoj dvorani te čini značajnu stavku u troškovima škole. U prvi razred Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci u školskoj godini 2019./2020. upisano je 100 učenika te sada u školi ima 838 učenika.

U školskoj godini 2018./2019. Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci bila je partner u EU projektima: "Pomozimo jedni drugima III" kojem je nositelj Grad Križevci, putem kojeg je osigurano 8 pomoćnika u nastavi za 8 učenika škole i "Uključivanje starijeg stanovništva u kulturni život križevačkoga kraja" s partnerom KUD "Prigorje", koji se provodio u PŠ Veliki Raven i PŠ Glogovnica, čime su osigurana financijska sredstva za dodatne programe.

Jedan od glavnih problema škole svakako se odnosio na pitanje postojeće sportske dvorane, koja je, kako je navedeno, udaljena od škole i nosi visoke troškove održavanja. Tijekom 2020. godine započeta je izgradnja nove sportske dvorane u dvorištu škole, a završetak izgradnje očekuje se u 2021. godini, čime će pitanje organizacije nastave tjelesnog odgoja, ali i izvanškolskih sportskih aktivnosti biti u potpunosti riješeno.

Kao glavni problemi s kojima se suočava Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci i dalje ostaju problemi infrastrukture starije gradnje, što izaziva visoke troškove održavanja, nedostatak opreme za provođenje školskih programa, a značajan izazov u pitanjima organizacije nastave i financiranja djelatnosti škole je i veliki broj učenika putnika u obje smjene, odnosno prijevoz učenika (374 putnika), koji izaziva visoke troškove. Radi osiguranja kvalitete osnovnoškolskih programa, u narednom je razdoblju potrebo provesti uređenje prostora matične škole te zamjenu dotrajale i nabavu nove, prvenstveno informatičke i opreme.

4.5.2.2. Osnovna škola "Vladimir Nazor" Križevci

Osnovnu školu "Vladimir Nazor" Križevci pohađa 687 učenika u 37 razrednih odjela i 5 područnih škola (64 učenika pohađa područne škole). Škola zapošljava ukupno 77 djelatnika, od čega je 59 nastavnog i stručnog osoblja. Ukupno je 224 učenika putnika, a prijevoz je organiziran za učenike u obje smjene. Mogućnost prehrane u školskoj kuhinji koriste 523 učenika.

Tijekom 2018. i 2019. godine izvršena je energetska obnova škole, kojom je postavljena toplinska izolacija, prozori, LED rasvjeta i solarni paneli za grijanje tople vode, a čime će se ostvariti ušteda od 58% u toplinskoj energiji i ušteda od 28% u smanjenju emisije ugljikovodičnog dioksida. Osim toga, dodatno je obnovljena i fasada na staroj zgradi škole.

Projekt energetske obnove sufinancirao Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost sredstvima Europske unije s iznosom od 5.107.997,97 kuna, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije s iznosom od 2.355.834,31 kuna te Grad Križevci s iznosom od 2.861.630,00 kuna.

4.5.2.3. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju

Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci je ustanova koja se bavi odgojem, obrazovanjem i rehabilitacijom djece s teškoćama u razvoju od 3. do 21. godine života. U školskoj godini 2019./2020. Centar je upisao ukupno 18 učenika u 3 razredna odjela (od prvog do osmog razreda) te 46 učenika u posebnim odgojno-obrazovnim skupinama. Centar zapošljava ukupno 45 osoba, od čega je 11 učitelja edukatora rehabilitatora, 6 stručnih suradnika, 2 logopeda, 1 edukacijski rehabilitator, 1 edukacijski rehabilitator – pedagog senzorne integracije, 1 psiholog, 1 knjižničar, 2 učitelja TZK, 1 vjeroučitelj, 2 odgajateljice i edukacijski rehabilitator u predškolskom programu, te 10 zaposlenika administrativnog i tehničkog osoblja. Školske godine 2019./2020. angažirano je 10 pomoćnika u nastavi.

U osnovnoj školi Centra školuju se učenici s teškoćama u razvoju s područja Grada Križevaca, Grada Vrbovca te Općina Sveti Petar Orehovec, Gornja Rijeka, Kalnik i Sveti Ivan Žabno. Učenici

osnovnoškolskih programa na nastavu putuju javnim prijevozom, osobnim prijevozom i kombi vozilom Centra. Većini učenika potreban je pratitelj. Sociometrijske i kulturne karakteristike društvene sredine su zadovoljavajuće.

Ustrojstvena jedinica predškolskog odgoja započela je s radom 2007. godine. Djeca u predškolskom odgoju za sada putuju osobnim prijevozom roditelja, jer prijevoz osnovnoškolske djece financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, a programe predškolskog odgoja Grad i Općine, dok troškove prijevoza predškolske djece snose roditelji. Trenutno se javljaju potrebe dodatnog zapošljavanja edukacijskog rehabilitatora i njegovatelja u ustrojstvenoj jedinici predškolskog odgoja.

Centar koristi školsku zgradu, u koju je uselio 2002. godine. Prostorni uvjeti zadovoljavaju, ali kako bi se osigurao dostatan prostor za rad u jednoj smjeni te dodatno proširili rehabilitacijski programi, potrebno je adaptirati tavanski prostor od 300 m². Centar poduzima potrebne mjere da u narednom razdoblju postane referentni centar te savjetovalište za roditelje djece s teškoćama u razvoju za djecu i učenike koja su uključena u redovni sustav. U tu svrhu potrebna je kontinuirana edukacija i praćenje novih zahtjeva i izazova struke.

4.5.2.4. Glazbena škola Alberta Štrige Križevci

Glazbena škola Alberta Štrige Križevci provodi programe predškolskog, osnovnoškolskog glazbenog obrazovanja, pripremnog glazbenog obrazovanja za srednje obrazovanje (dvo godišnje trajanje) te srednjeg glazbenog obrazovanja (četverogodišnje trajanje) za širok spektar instrumenata.

U školskoj godini 2019./2020. škola je upisala je 389 učenika (50 u predškolski program, 281 u osnovnu i 58 u srednju glazbenu školu). Nastava je organizirana u 2 smjene, a zbog nedovoljnog broja učionica nastava se organizira i subotom. U školi je zaposleno 45 radnika, od čega je u stalnom radnom odnosu 44 radnika, jedna je radnica zaposlena na određeno vrijeme, dok škola koristi i usluge 8 vanjskih suradnika, na radnim mjestima s manjim satnicama i onima gdje je deficit nastavnog kadra.

Prostor Škole nalazi se u prekrasnoj zgradi Hrvatskog doma, sagrađenoj početkom 20. stoljeća. Na zgradi je u potpunosti renovirano krovništvo, a nužna je i obnova fasade te zamjena ili obnova stolarije. Škola raspolaže s 28 učionica i koncertnom dvoranom sa 80 mjesta, koja se, osim za školske priredbe i koncerte, koristi i za predavanja, tribine i stručne skupove drugih korisnika.

Zbog nedostatka dovoljnog broja učionica, još 2003. godine pregrađen je i preuređen prostor namijenjen za nastavu ritmike u 6 malih učionica za individualnu nastavu, od kojih 3 učionice nemaju prozore, a sve su pregrađene gipsanim pločama, što ne pruža dovoljnu zvučnu izolaciju, niti ne odgovara uvjetima zadanim pedagoškim standardom.

Preseljenjem Gradske knjižnice, koja je također koristila prostor Hrvatskog doma do prije nekoliko godina, u novi prostor, školi je dodijeljen prostor u suterenu i na 1. katu zgrade, čime je značajno unaprijeđena organizacija nastave. Škola posjeduje bogat i kvalitetan instrumentarij za potrebe nastave, ali i za posudbu učenicima koji nemaju mogućnosti nabaviti vlastito glazbalo. Obzirom na održavanje međunarodnog natjecanja kojemu je škola suorganizator, nužna je nabava koncertnog klavira.

Problemi s kojima se suočava Glazbena škola i koji se mogu smatrati prioritetnima u narednom razdoblju odnose se na infrastrukturne potrebe (starija zgrada, veći troškovi uređenja i održavanja, nedovoljan broj učionica), uvođenje suvremenih informatičkih tehnologija u glazbeno stvaralaštvo te kadrovska usavršavanja.

Prelazak (gradskih) osnovnih škola na jednosmjensku nastavu uz široko školsko područje (učenici putnici iz susjednih općina i županija) donosi poteškoće u organizaciji nastave i (opet) nedovoljno učionica za, uglavnom, individualnu nastavu.

4.5.3. SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Srednjoškolsko obrazovanje se u Križevcima provodi u tri srednje škole, dok se posebno u okviru Glazbene škole Alberta Štrige provodi srednjoškolsko glazbeno obrazovanje. Sve tri srednje škole su proračunski korisnici županijskog proračuna te Grad Križevci nema izravnog utjecaja na njihov rad, financiranje i programe koji se provode. Uz to, za učenike srednjih škola osiguran je smještaj u Učeničkom domu Križevci.

Tablica 18: Srednjoškolsko obrazovanje u Križevcima – stanje u lipnju 2020. godine

Naziv škole	Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci	Srednja škola Ivan Seljanec Križevci	Srednja gospodarska škola Križevci
Broj zaposlenih	36	68	57
- od toga nastavno i stručno osoblje	31	53 (1 osoba je na roditeljskom dopustu, a 7 nastavnika je zaposleno na kraćem radnom vremenu prema potrebama programa)	46
- od toga ostalo osoblje	5	15 (administrativno, tehničko i pomoćnici u nastavi - zaposleni preko projekta)	11
Vrijeme nastave u jutarnjoj smjeni	8:00 - 14:00	8:00 – 14:00	7.10 - 13.55
Vrijeme nastave u popodnevnoj smjeni	13:10 - 19:00	13:00 – 19:00	13.10 - 19.00
Broj razrednih odjela	12	20	18
Ukupan broj učenika	250	410	257
Prosječan broj učenika u razredu	Cca. 21	20,5	15
Broj usmjerenja (obrazovnih programa)	12	16	7
Popis zanimanja za koja se učenici obrazuju (4-ogodišnji program)	opća gimnazija i prirodoslovno-matematička županija	komercijalist, strojarski računalni tehničar, hotelijersko-turistički tehničar, tehničar cestovnog prometa	3

Popis zanimanja za koja se učenici obrazuju (3-ogodišnji program)	-	strojobravar, automehaničar, vodoinstalater, instalater-monter, krojač, kuhar, konobar, pomoćni kuhar i slastičar, prodavač, zidar, tesar, keramičar-oblagač	4
Broj učionica, podaci o prostoru za rad/nastavu	11	13 učionica, 2 pomoćne učionice (male učionice za male grupe), 7 radionica/praktikuma/laboratorija, vježbaonica za Tjelesnu i zdravstvenu kulturu	12
Broj dostupnih izvannastavnih aktivnosti	10	školski sportski klub (sportske aktivnosti), novinarska (medijska) grupa, robotika	5
Strani jezici koje učenici mogu učiti	Engleski, njemački, francuski, latinski	engleski jezik, njemački jezik, talijanski jezik, francuski jezik, (imamo i profesora ruskog jezika, ali nije bilo zainteresiranih učenika)	Engleski, njemački
Broj učenika 'putnika'	oko 80	oko 300	oko 120
Izvannastavne aktivnosti za koje učenici iskazuju najveći interes	biološka grupa, kemijska grupa, zbor, dramska grupa, matematička grupa	sportske aktivnosti (nedostaje dvorana), robotika, novinarska grupa	mladi orači, natjecanja u struci - veterina, područje Agro, sportske aktivnosti

Izvor: Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem prilikom izrade Plana razvoja Grada Križevaca

4.5.3.1. Smještaj učenika srednjih škola

U Učeničkom domu Križevci, prema podacima za školsku godinu 2019./2020., smješteno je ukupno 97 učenika o kojima skrbe 22 zaposlenika. Korisnici smještaja su polaznici Srednje gospodarske škole Križevci, Srednje škole "Ivan Seljanec" Križevci, Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga te programa srednjoškolskog obrazovanja kod Glazbene škole Alberta Štrige. Učenici su smješteni u sobama od 4 do 6 kreveta. Ekonomska cijena smještaja mjesečno iznosi 1.260,00 kn, dok roditelji učenika u troškovima participiraju sa 630,00 kn.

Zgrada Učeničkog doma sagrađena je 1860. godine i u vlasništvu je Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima. Od 1961. godine u zgradi je smješten Učenički dom. Zgrada Doma je dvokatna s podrumom i tavanom po cijeloj dužini objekta površine 1.403 m². Budući da zgrada nije građena za domski smještaj u cjelodnevnom boravku, nužan je dobar plan i iznimno zalaganje svih djelatnika kako bi se organizirao domski život te ostvarili svi odgojno-obrazovni ciljevi.

Lokacija Doma odgovara uvjetima za smještaj učenika, jer je zgrada smještena u lijepom parku u neposrednoj blizini srednjih škola, a dovoljno daleko od glavnih prometnica. Tijekom 2013. i 2014. godine izvršena je u dvije faze rekonstrukcija zgrade te je obnovom krovišta i fasade, izmjenom stolarije i izolacijom podruma poboljšana energetska učinkovitost zgrade.

U dogovoru s osnivačem, Koprivničko-križevačkom županijom, Gradom Križevcima i srednjim školama na području Grada, tijekom praznika i kada se ne odvijaju obrazovni programi, Dom bi mogao organizirati razne sadržaje za obavljanje stručne prakse učenicima i studentima na razmjeni, zainteresiranim sportskim udrugama, ostalim organizacijama i udrugama građana, te iznajmljivati prostor za seminare, predavanja i druge oblike intelektualnog rada te pružanja usluga pomoći pri organizaciji i provedbi istih.

Za sve navedeno potrebno je osigurati uvjete i postati suvremeni i funkcionalni učenički dom uz kontinuirano tehnološko opremanje.

4.5.4. VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima raspolaže s 6 zgrada ukupne površine 9.492,28 m², od čega 1.028, 25 m² koristi Srednja gospodarska škola Križevci.

U akademskoj godini 2019./2020. na dan 23.06.2020. upisano je ukupno 312 studenata. Na preddiplomskom stručnom studiju Poljoprivreda studira 163 redovitih studenata i 86 izvanrednih studenata ili ukupno 249 studenata i 1 student razlikovne godine. Na Specijalističkim diplomskim stručnim studijima upisano je 63 studenta. Od toga je na studiju Poljoprivreda 13 redovitih i 27 izvanrednih, a na Menadžmentu u poljoprivredi 23 izvanredna studenta. Broj upisanih studenata unazad dvije godine pada, a očekuje se nastavak takvog trenda, odnosno upis manjeg broja studenata od dozvoljene kvote odnosno, još 100-njak studenata na svim studijima Učilišta.

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima zapošljava ukupno 51-nog zaposlenika, od čega je 31 nastavnog osoblja i 20 pomoćnog nastavnog osoblja i tehničkih suradnika.

Osnovno obilježje studijskih programa Učilišta je visoki udio vježbi i stručne prakse (60%), za što Učilište ima odlične uvjete (dobro opremljeni laboratoriji i praktikumi, proizvodne površine). Znanstveno-istraživački i stručni rad nastavnika važna je djelatnost Učilišta koja je komplementarna s izvođenjem studijskih programa, a u istraživanja se uključuju i studenti. Znanstveni i stručni projekti su, osim toga, sve značajniji za razvoj znanstveno-istraživačke infrastrukture, jer se kroz njih nabavlja oprema za laboratorije i istraživanja.

Uslužna djelatnost Agrokemijskog laboratorija i Laboratorija za ispitivanje kvalitete poljoprivrednog reprodukcijuskog materijala, pokusi i ekspertize koje se provode za naručitelje važan su izvor učilišnih prihoda. Učilište je razvilo i odličnu suradnju s mnogim tvrtkama i ustanovama koje djeluju u području poljoprivrede, kao i s mnogim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Ova suradnja, između ostalog, omogućuje realizaciju završne stručne prakse studenta, koja se uglavnom obavlja izvan Učilišta te organizaciju kvalitetne terenske nastave.

Učilište je iznimno aktivno u međunarodnoj suradnji kroz međunarodne projekte, studijske posjete i boravke, razmjenu nastavnika i studenata, sudjelovanje nastavnika na međunarodnim skupovima i sastancima, terensku nastavu, organizaciju studentske prakse u inozemstvu, posjete stručnjaka iz inozemstva i drugo.

Učilište ima bogato iskustvo u provođenju cjeloživotnog učenja za poljoprivrednike, kao i za druga zanimanja te kontinuirano ulaže u razvoj i napredovanje nastavnika. Trenutno zapošljava 16 doktora znanosti od kojih je 13 u zvanju profesora visoke škole, dok je još osmero djelatnika na doktorskom studiju. Šestero nastavnika izabrano je u znanstveno zvanje.

Učilište ima sustav osiguravanja i unapređivanja kvalitete koji je uspostavljen i održavan u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) te je 2012. Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) Učilištu dodijelila Certifikat za sustav osiguravanja kvalitete.

Stručno vijeće Učilišta je donijelo odluku o ustrojavanju novog studijskog programa na preddiplomskom stručnom studiju pod nazivom Upravljanje lancima opskrbe hranom, a postupak izrade programa je u tijeku.

Glavni problemi, odnosno razvojne potrebe koje je potrebno ostvariti u budućem razdoblju odnose se na rješavanje pitanja smještaja i prehrane studenata, budući da studije pohađa oko 50% studenata koji nisu iz Križevaca, opremanje laboratorija i praktikuma te razvoj novih studijskih programa³¹.

³¹ Više o strategiji Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima dostupno je na slijedećoj poveznici: https://www.vguk.hr/upload/Statut_i_pravilnici/StrategijaVGUK2017-2022.pdf

4.5.5. CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE

Pučko otvoreno učilište Križevci javna je ustanova za trajno obrazovanje i kulturu, čiji je osnivač Grad Križevci. Pod raznim imenima Ustanova postoji kontinuirano od 1945. godine. Ustanova organizira i priređuje različite kulturne programe i programe javnog informiranja te nudi programe trajne naobrazbe, programe s odobrenjem nadležnog Ministarstva te tečajeve za slobodno vrijeme.

Pučko otvoreno učilište Križevci zapošljava 3 djelatnika, čije se plaće financiraju iz Proračuna Grada Križevaca. Učilište trenutno nema svoj prostor, već koristi dva ureda i informatičku učionicu za izvođenje programa i radionica u prostoru Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci.

Programe koje provodi Pučko otvoreno učilište Križevci pohađa 65 polaznika godišnje kroz 4 verificirana i 2 neverificirana programa te 50 polaznika (djeca) SUPER STEM radionica.

U 2019. godini Učilište je osnovalo svoje Lutkarsko kazalište "Petrica" s kojim nastupa za potrebe gradskih vrtića i škola te na Noći kazališta i raznim festivalima u prostorima Male podrumske dvorane u Hrvatskom domu, kojom Učilište upravlja. Dvoranu koriste i gradski zborovi za svoje probe, kao i ostali korisnici, ovisno o potrebi. Osim spomenutom dvoranom, Učilište upravlja i Velikom dvoranom Hrvatskog doma kao najvećim sjedištem kulturnih događanja u gradu. Unazad 3 godine, Velika dvorana je obnovljena: rasvjeta, ozvučenje, parket, pozornica, tapeciranje, dok je u 2020. godini u tijeku i adaptacija pomoćnih prostorija, garderoba te balkona, po čijem će završetku navedeni prostor biti u potpunosti adaptiran.

U 2019. i 2020. godini Pučko otvoreno učilište Križevci bio je organizator Ljetnog kina na Trgu Antuna Nemčića u Križevcima. Riječ je o deset projekcija najnovijih filmova i animiranih filmova uz popratni zabavni i kulturni program tijekom ljetnih mjeseci.

Svoje prostore i usluge Učilište ustupa za različita događanja u okviru Culture Shock Festivala, kao i drugim korisnicima, kako lokalnim, tako i s drugih područja. Osim toga, Učilište se redovito javlja na natječaje Ministarstva kulture te ostvaruje dodatna sredstva za pojedine namjene, poput obnove dvorane u Hrvatskom domu.

Potrebe Pučkog otvorenog učilišta Križevci, koje se u narednom razdoblju mogu smatrati prioritetnima, odnose se na nedostatak kadra (osoba za upravljanje tehnikom u Velikoj dvorani i osoba za obrazovanje - povremeno) te usklađivanje obrazovnih programa sa potrebama tržišta, odnosno razvoj novih programa.

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU OBRAZOVANJA

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području obrazovanja koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Predškolski odgoj i obrazovanje

Primarni problem predškolskog odgoja i obrazovanja na području Grada Križevaca su nedostatni kapaciteti, posebno za jasljički uzrast te je nužno proširenje zgrade Dječjeg vrtića Križevci i/ili uspostavljanje novih privatnih vrtićkih kapaciteta. Osim toga, ističu se problemi organizacije predškolske nastave, kao i pitanja održavanje zgrada vrtića te uređenja igrališta, a vezano uz infrastrukturu naglašeno je i pitanje neadekvatnih prilaza i parkirališta kod dječjih vrtića.

Vezano uz kadrovske i organizacijske potrebe, veliki je problem nedostatak stručnih suradnika (logopedi, psiholozi, edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi), a u posljednje se vrijeme sve više ističe potreba za asistentima u vrtićima.

Usljed sve dinamičnijeg radnog i poslovnog okruženja, sa stajališta roditelja postoji i potreba produljenja radnog vremena dječjih vrtića na području Križevaca, kao i potreba za savjetovanjem roditelja od strane stručnjaka, gdje se predlaže osnivanje savjetovališta i rano otkrivanje poteškoća u razvoju pri Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci.

Kako bi se osiguralo kvalitetno obrazovanje od najranije dobi, kao i stjecanje potrebnih znanja i vještina današnjice, javlja se i potreba za uvođenjem novih programa iz STEM područja, stranih jezika te kreativnih plesnih igraonica i drugih programa.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Kao jedno od pitanja na području osnovnog obrazovanja istaknuta je potreba za izgradnjom treće osnovne škole, radi mogućnosti organizacije jednosmjenske nastave. Vezano uz infrastrukturna pitanja, navodi se još potreba za izgradnjom sportske dvorane Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci, budući da je osigurana izgradnja sportske dvorane za Osnovnu školu Ljudevita Modeca u Križevcima, uređenje tavanskog prostora u Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci radi organizacije jednosmjenske nastave, kao i izgradnja dizala u prostorima škole te općenito, pitanje prilagodbe infrastrukture osnovnih škola osobama s invaliditetom. Osim toga, potrebno je bolje uređenje igrališta i prostora oko svih škola radi poticanja djece na sport i rekreaciju.

Ukoliko se kao jedan od prioriteta postavi organizacija jednosmjenske nastave u osnovnim školama, mogu se očekivati poteškoće u organizaciji rada Glazbene škole Alberta Štrige

Križevci, koja u ovom trenutku, prvenstveno prostornim kapacitetima, ne može organizirati rad na taj način.

Sa stajališta organizacije nastave, veliki je problem nedostatak učiteljskog kadra za više razrede osnovne škole, dok se s druge strane nalaze prekobrojni učitelji razredne nastave.

Programski, potrebna je bolja organizacija izvannastavnih aktivnosti te uspostavljanje više programa za nadarene učenike i kvalitetnija organizacija rada s nadarenim učenicima, kao i nabava suvremene informatičke opreme, kako bi se osigurali svi preduvjeti za razvoj i učenje u skladu s najnovijim dostignućima i, kasnije, potrebama tržišta rada.

Srednjoškolsko obrazovanje

I u srednjem se školstvu infrastrukturno ističe pitanje sportskih dvorana, uređenje Učeničkog doma (ujedno i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa između Srednje gospodarske škole Križevci, Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima i Učeničkog doma Križevci).

Problem je nedostatak stručnih suradnika te je nužno uspostavljanje centara izvrsnosti te programa za nadarene učenike.

Visoko obrazovanje

Na području visokog obrazovanja, vezano uz Visoko gospodarsko učilište u Križevcima već se dulje vrijeme ističe potreba za uvođenjem novih studijskih programa - ruralni (destinacijski) turizam, voćarstvo, vinogradarstvo, uređenje krajobraza, egzotično i ljekovito bilje, graditeljstvo u poljoprivredi, informatika u poljoprivredi, kako bi se osigurala konkurentnost Učilišta.

Aktualno je i pitanje smještaja studenata, bilo kroz uspostavljanje studentskih kuća ili izgradnju/uspostavljanje studentskog doma-hostela, kao i pitanje studentske prehrane.

Vezano uz visoko obrazovanje mladih s područja Križevaca, ističe se mogućnost stipendiranja visokog obrazovanja za zanimanja prema potrebama tržišta rada te deficitarnih kadrova.

Cjeloživotno obrazovanje

U pitanjima cjeloživotnog obrazovanja potrebno je unaprjeđenje ponude programa kod Pučkog otvorenog učilišta Križevci, bolja komunikacija s poslodavcima i poduzetničkim strukovnim organizacijama.

4.6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB

Zakonom o lokalnoj i regionalnoj (područnoj) samoupravi zdravstvo je uključeno u djelokrug rada županija pa tako Grad Križevci, kao jedinica lokalne samouprave, nema nadležnost vezano uz organizaciju, provođenje i financiranje zdravstvene zaštite na području Križevaca.

Međutim, budući da dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite u velikoj mjeri utječe na život stanovništva, pitanje zdravstvene zaštite i zdravlja stanovništva od strateškog je interesa za Grad Križevce.

Prema podacima za 2018. godinu, na području Grada Križevaca se rodilo 190 osoba, dok ih je te godine umrlo 286, što čini negativan prirodni priraštaj (-96, odnosno -4,5 ‰) i daje vitalni indeks od 66,4, što znači da je na 100 umrlih samo 66,4 rođenih. Na razini cijele Koprivničko-križevačke županije te je godine rođeno 1.005 osoba, dok je bilo 1.538 umrlih, što daje negativan prirodni priraštaj (-540, odnosno -4,7 ‰) i vitalni indeks 64,9³².

Problemi smanjenja ukupnog broja stanovnika, smanjenja broja stanovnika mlađe dobi, porasta stanovništva starije dobi, porasta gradskog stanovništva i smanjenja seoskog, zajednički su Županiji i Gradu te će dugoročno dovesti do problema u mirovinskom sustavu, većoj zdravstvenoj potrošnji i povećanim socijalnim potrebama.

Primarna zdravstvena zaštita u Križevcima organizirana je kroz Dom zdravlja i Hitnu medicinsku pomoć.

Hitna medicinska pomoć u Križevcima je u 2018. godini intervenirala ukupno 10.827 puta, od čega 7.909 puta u ordinaciji te 2.918 puta izvan ordinacije. Za usporedbu, iste je godine hitna medicinska pomoć na području Koprivnice intervenirala ukupno 12.164 puta, dok je u Đurđevcu intervenirala 7.266 puta³³.

Na križevačkom području u ordinacijama privatne prakse zaposlena su ukupno 73 zdravstvena djelatnika, od čega je 16 doktora medicine, 19 doktora dentalne medicine te 38 ostalih zdravstvenih/nezdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme, 4 administrativna djelatnika i 1 djelatnik kao tehničko osoblje. U zdravstvenoj njezi zaposleno je ukupno 14 zdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme. Na križevačkom području u ljekarnama je zaposleno ukupno 33 osoba, od čega 26 zdravstvenih djelatnika (13 farmaceuta te 13 djelatnika srednje stručne spreme)³⁴.

³² Zdravlje i zdravstvena zaštita u Koprivničko-križevačkoj županiji, Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, Koprivnica 2019., str. 17.

³³ Isto, str. 33

³⁴ Status zdravlja pučanstva Koprivničko-križevačke županije u 2018., Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, Koprivnica 2019., str. 60.

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području zdravstva i socijalne skrbi koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Najveći problemi zdravstva na području Grada Križevaca odnose se na nedostatak liječnika opće medicine, zbog čega su postojeći liječnici preopterećeni brojem pacijenata, te na nedostatak specijalista (ginekologa, pedijatra, okulista i drugih). U odnosu na razdoblje prije 7-8 godina, situacija je sve lošija, manjak kadrova je sve veći, a u sljedećih 2 do 3 godine očekuje se umirovljenje i nekih liječnika obiteljske medicine te stomatologa i fizioterapeuta, što će još više produbiti ovaj problem. Nadalje, svaki odlazak na specijalistički pregled u drugi grad dodatni je trošak kojeg osobito osjećaju umirovljenici i osobe slabijeg imovinskog stanja, stoga je nužno utvrditi potrebe za dolaskom zdravstvenih specijalista u Križevce u suradnji s nadležnim zdravstvenim ustanovama te organizirati dolazak specijalista na tjednoj, odnosno mjesečnoj bazi (kardiolozi, gastroenterolozi, kirurzi, dermatolozi i drugi).

U području socijalne skrbi, sve je veći broj osoba u socijalnoj potrebi, a zbog starenja stanovništva, epidemiološke situacije uzrokovane korona virusom te promjena u društvu u budućnosti se može očekivati nastavak takvog trenda. U tom smislu, na području Grada Križevaca nedostatni su kapaciteti stambenih objekata za socijalne potrebe te dio osoba u socijalnoj potrebi nije odgovarajuće stambeno zbrinut, unatoč činjenici da su u prethodnom razdoblju za ovu namjenu osigurani dodatni smještajni kapaciteti. Osim toga, stanje objekata u vlasništvu Grada za socijalne potrebe nije ujednačene kvalitete, većinom su to stambene jedinice ili sobe u starijim kućama ili zgradama u središtu grada.

Nadalje, problem predstavljaju nedostatni kapaciteti za prihvat šticećenika u domovima za starije i nemoćne, kao i nedostatak adekvatno osposobljenog osoblja za njihovo zbrinjavanje. Također, na području Grada nema doma za starije u javnom vlasništvu u koji bi se mogli smjestiti i umirovljenici čije su mirovine nedostatne za smještaj u privatnim domovima, u kojima cijena smještaja prelazi ekonomske mogućnosti dijela lokalnog stanovništva.

Osim toga, dio građana nije u sustavu socijalne skrbi, iako ima nedostatna sredstva (mirovinu) za osnovne životne potrebe ili za smještaj u domu - budući da zbog zdravstvenih razloga nisu u mogućnosti samostalno brinuti o sebi, dok članovi njihove obitelji – djeca stanuju izvan njihovog mjesta stanovanja, potrebno je revidirati kriterije za sufinanciranje smještaja u domu na način da se uzme u obzir, osim socijalnog statusa, i zdravstveno stanje korisnika. Za osobe u socijalnoj potrebi koje imaju vlastitu nekretninu koja je neadekvatna za stanovanje, a ne žele biti smješteni u domu, kao mogućnost se predlaže u njihovoj nekretnini dodatnim ulaganjem poboljšati uvjete stanovanja uz sufinanciranje troškova stanovanja (režije).

Uz to, potrebno je osigurati jedinice za stanovanje za osobe s posebnim potrebama koje izlaze iz sustava obrazovanja te jedinice organiziranog stanovanja za osobe s invaliditetom i djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi nakon završetka školovanja.

4.7. KULTURA I SPORT

4.7.1. KULTURA

4.7.1.1. Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci je najstarija kulturna ustanova u Križevcima, a potječe od Ilirske čitaonice koju je utemeljio Ljudevit Vukotinović 1838. godine i jedna je od najstarijih knjižnica i čitaonica u Hrvatskoj. U 180-godišnjoj povijesti knjižnice i čitaonice u Križevcima, bez obzira što je mijenjala ime i često se selila, ona nikada nije prestajala s radom i njezina aktivnost nije nikada potpuno zamrla.

Knjižnica je kao samostalna, neprofitna ustanova u kulturi, osnovana 1999. godine i djeluje kao kulturno, informacijsko i multimedijско središte Grada Križevaca i Kalničkog prigorja, koje građanima osigurava pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja i razonode. Knjižnica djeluje na području Grada Križevaca, no dodatno bibliobusnom službom već više od deset godina opslužuje šire područje koje obuhvaća preko 36.000 stanovnika.

Smještena je u potpuno obnovljenoj, rekonstruiranoj i suvremeno opremljenoj zgradi bivšeg Doma Hrvatske vojske na Trgu svetog Florijana. Gradska knjižnica financira se iz Proračuna Grada Križevaca, no usmjerena je i prema raznim drugim izvorima financiranja, kao što su EU fondovi, ministarstva, zaklade i slično.

Djelatnost Knjižnice je da nabavlja, stručno obrađuje, provodi mjere zaštite, čuva, digitalizira knjižničnu građu, izdaje knjige, biltene, kataloge, baze podataka i ostala informacijska pomagala, omogućava pristupačnost knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima, daje na korištenje knjižničnu i neknjižničnu građu, AV-građu, organizira dječju igraonicu, vodi bibliobusnu službu, provodi programe informatičkog opismenjavanja, kulturne programe, razvija medijsku kulturu, daje multimedijalne i internet usluge. Knjižnica razvija usluge vezane uz promidžbu čitanja i pismenosti te socijalnu inkluziju građana, s naglaskom na osobe s posebnim potrebama (slijepih i slabovidnih, gluhih i nagluhih, starih, bolesnih, osoba s invaliditetom, nezaposlenih) i društveno marginaliziranih.

Od velikog značaja je rad s djecom i mladima, informacijsko i digitalno opismenjavanje djece i odraslih, širenje pristupa računalu i internetu, cjeloživotno učenje svih dobnih skupina građana, a posebice odraslih izvan formalnog obrazovanja, razvijanje knjižničnih usluga na internetu, osiguravanje pristupa širokopojasnom pristupu internetu u cijeloj Knjižnici i prisutnosti Knjižnice i knjižničara na društvenim mrežama.

Knjižnica je namijenjena osobama - korisnicima svih dobni skupina, bez obzira na dob, spol, nacionalnu i vjersku pripadnost. Svi prostori Knjižnice i sadržaji dostupni su i prilagođeni osobama s invaliditetom i ranjivim skupinama.

Za daljnje unaprjeđenje knjižnične djelatnosti, ali i drugih aktivnosti u području kulture koje Knjižnica provodi u narednom je razdoblju potrebno osigurati preduvjete za produljenje radnog vremena, odnosno cjelodnevnu otvorenost za korisnike, za što je potrebno povećati broj stručnog osoblja te nabaviti novo kombi vozilo za potrebe bibliobusne službe i njen daljnji razvoj - veći broj stajališta i kvalitetnija usluga. Osim toga, potrebno je izgraditi nadstrešnicu za kombi vozilo na parkiralištu iza zgrade Knjižnice radi zaštite od sunca i kiše te osigurati nabavu opreme za samozaduživanje knjižnične građe, novu opremu i građu za slabovidne i slijepo osobe, opremu za video igre radi učenja i zabave za djecu i mlade, opremu za STEM programe (radionice robotike za djecu i mlade) te knjigomat (ormarić za vraćanje knjiga izvan radnog vremena Knjižnice).

Ističe se i potreba za uređenjem tematskog parka ispred Knjižnice - osvjetljenje prilaznih staza i uređenje dodatnih staza, dodatne klupe za sjedenje, hortikultura i zelenilo, uređenje staza i centralnog mjesta za odvijanje tzv. pričaonica u parku.

4.7.1.2. Gradski muzej Križevci

Gradski muzej Križevci bavi se muzejsko-galerijskom djelatnošću te tako prikuplja, obrađuje, prezentira i publicira povijesnu, kulturnu i umjetničku građu i dokumente važne za područje Križevaca i okolice. Muzej djeluje od 1952. godine, a zgrada Muzeja i zgrada Likovne galerije povijesne su građevine koje pripadaju najstarijem dijelu grada. Uz sam Muzej, u dvorištu je uređen etno park u kojemu su prezentirani primjerci tradicijske arhitekture potkalničkog kraja.

Zgrada Likovne galerije ujedno je i prostor u kojemu se održavaju povremene izložbe, a izložbu stalnog postava Likovne galerije moguće je, zbog održavanja većeg broja drugih izložbi, pokazati javnosti u sklopu izložbi iz fundusa ili tematskih izložbi. Likovna galerija nalazi se u središtu grada, neposredno uz gradski park, a njezin atrij jedan je od najugodnijih otvorenih prostora u gradu za razna kulturna događanja tijekom ljetnih mjeseci. U prizemlju je tijekom 2000. godine uređen uredski prostor, gdje je smještena uprava Gradskog muzeja. Muzej se financira iz Proračuna Grada Križevaca te zapošljava 3 djelatnika na neodređeno vrijeme i ravnatelja na određeno vrijeme. Izložbeni program financira se iz Proračuna Grada Križevaca, Koprivničko-križevačke županije i Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Gradski muzej Križevci čuva preko 8.000 predmeta i eksponata, odnosno 16 zbirki, od kojih je mali broj u stalnom postavu, a ostali predmeti čuvani su u desetak prostora (dva tavana, dva podruma, u objektima etno parka, uredskim prostorima te više prolaznih i zatvorenih prostora unutar zgrada). Muzej je svojim sadržajem prevelik za prostore u kojima se nalazi te je jedna

od glavnih potreba organizirati prostor koji bi bio adekvatan za predstavljanje bogate muzejske građe, ali i adekvatnu pohranu eksponata u prostore u kojima bi bila moguća i njihova stručna obnova.

Gradski muzej Križevci ima određeni komercijalni potencijal, kao dio turističke ponude za jednodnevne i višednevne izlete, školske posjete, ali i kao neizbježna točka stručnjaka i ciljanih skupina studenata. Muzej u tom smislu može razviti potrebna stručna vodstva (Udruga slijepih i posebno vodstvo za skupinu, vodstvo u suradnji sa Centrom za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci, vodstvo na zahtjev znanstvenika, vodstvo za različite školske uzraste).

4.7.1.3. Udruge u kulturi

Na području Grada Križevaca djeluje veliki broj udruga kojima su glavne ili neke od djelatnosti one iz područja kulture:

- Hrvatsko pjevačko društvo "Kalnik";
- Gradski puhački orkestar;
- Gornjogradsko dobrotvorno i kulturno društvo "Lipa";
- KUD "Križevci";
- KUD "Prigorje";
- Povijesno društvo Križevci;
- Križevački likovni krug;
- Kreativni veznik alternativnog razvoja kulture (KVARK);
- Promicanje obrazovanja, informiranja, novinarstva i tehnologija (Udruga P.O.I.N.T);
- Udruga za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić";
- Ogranak Matice hrvatske u Križevcima;
- Mažoretkinje Grada Križevaca;
- Centar za mlade Križevci;
- Udruga za ekonomiju zajedništva;
- Katedralni pjevački zbor;
- Kulturno umjetnička udruga "Potkalnički kraj" .

Navedene udruge bave se poticanjem i afirmacijom kulturnog stvaralaštva te unapređenjem vještina i sposobnosti djece i mladih, informiranjem i osvještavanjem javnosti kroz tribine, konferencije, javne nastupe i kampanje, izvanškolskim i izvaninstitucionalnim obrazovanjem, stručnim usavršavanjem i cjeloživotnim obrazovanjem, razvojem multikulturalnosti, tolerancije, poštivanja različitosti, promicanjem kulturnih i povijesnih znamenitosti i ličnosti, organizacijom manifestacija i drugo. Udruge mahom ne zapošljavaju, osim u slučajevima projekata financiranih sredstvima iz fondova EU, kad je, zbog relativno visokih financijskih sredstava i potreba projekata to lakše izvedivo, najčešće se susreću s problemima nedostatka prostora i financijskih sredstava za pokriće troškova voditelja i programa³⁵.

³⁵ Podaci Upravnog odjela za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam.

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU KULTURE

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području kulture koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Među pitanjima infrastrukturne prirode ističe se nedostatak prostora za veća koncertna i kazališna događanja – moderni multimedijalni centar s potrebnom audio i video opremom te ljudskim resursima koji bi mogli odgovoriti na izazove produkcije i modernih kulturnih događanja.

Ulaganja u kulturne objekte uvijek su financijski zahtjevna i često se, uslijed nedostatka financijskih sredstava, svedu samo na nužno održavanje. Ovdje se može istaknuti prostor Gradskog muzeja i Likovne galerije, prije svega, atrija, zgrade Hrvatskog doma u kojoj djeluje Glazbena škola Alberta Štrige Križevci, potreba za uređenjem ljetne pozornice, odnosno ljetnog kina u dvorištu Gradske knjižnice te parkirališta i pristupa za posjetitelje u blizini Grkokatoličke katedrale.

Programski, nedostaju filmske projekcije i tematski festivali (igranog, dokumentarnog, animiranog) filma, a pojedina događanja i manifestacije, poput Križevačkog velikog spravišča, Culture Shock Festivala i drugih zahtijevaju novi koncept i program.

Kod ustanova u kulturi ističe se potreba za duljim radnim vremenom Gradske knjižnice i uspostavljanjem online sadržaja, dok je Gradski muzej, kao što je već navedeno, svojim sadržajima prevelik za prostore u kojima se nalazi, a potrebno je i osuvremenjivanje ponude, novi pristup i prilagodba ciljnim skupinama posjetitelja, kako bi se potaknuo veći interes za obilazak postava i izložbi te aktivnosti koje Muzej organizira.

Osim toga, sve ustanove u kulturi trebale bi ostvariti bolju povezanost s visokoobrazovnim ustanovama – fakultetima i veleučilištima kroz studentska putovanja i programe među studentima na studijima povijesti umjetnosti, arheologije, povijesti, arhitekture i drugo.

Zaključno, nedostatna je promocija i marketing kulturnih događanja te je potrebno bolje povezivanje i suradnja udruga u kulturi.

4.7.2. SPORT

Sport i rekreacija važni su za zdravlje, društveni život i razvoj svake sredine, posebno djece i mladih. Poticanje i promicanje sporta u Križevcima se provodi kroz Program javnih potreba u sportu i rekreaciji u okviru Zajednice športskih udruga Križevci, koja predstavlja sportsku zajednicu pravnih osoba iz sustava sporta i drugih pravnih osoba čija je djelatnost značajna za sport i povezana sa sportom.

Zajednica je osnovana radi pružanja sportskih i rekreacijskih usluga, a uključena je u izgradnju, upravljanje, korištenje i održavanje sportskih objekata te broji 26 članica s više od 2.520 sportaša, od čega je više od 1.150 sportaša mlađih od 18 godina i oko 1.100 registriranih natjecatelja. Zajednica se financira iz Proračuna Grada Križevaca.

Tablica 19: Sredstva za sportske programe i aktivnosti u Proračunu Grada 2018. – 2020.

Osnova financiranja	2018.	2019.	2020.
Stručni rad u sportu	466.000,00	470.500,00	485.500,00
Rad sportskih klubova, programi, plasmani	885.000,00	1.085.000,00	1.125.000,00
Održavanje sportskih objekata i terena, najam, režije	240.000,00	240.000,00	245.000,00
Programi Zajednice	163.800,00	183.500,00	183.500,00
Ukupno	1.754.800,00	1.979.000,00	2.039.000,00

Izvor: Zajednica športskih udruga Križevci³⁶

Zajednica poseban naglasak stavlja na poticanje sporta u predškolskim ustanovama te ustanovama odgoja i obrazovanja, i to u okviru:

- predškolskih programa u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja kroz programe atletike, Olimpijade dječjih vrtića, Gradskih igara vrtićanaca te Male sportske škole u sva četiri vrtića, koja se provodi već sedmu godinu,
- sportskih programa u osnovnim školama, kroz školska sportska društava te
- sportskih programa u srednjim školama, kroz školska sportska društava.

Uspostavljanjem Sportskog školskog saveza, sustavno se organiziraju školska natjecanja. Pored toga, u dvije osnovne škole (koje imaju prostorne uvjete) provode se i školski sportski programi za uzrast djece od 7 do 10 godina, koja nisu uključena u sportske klubove, u cilju stjecanja osnovnih znanja, vještina i navika te za prilagodbu novim motoričkim aktivnostima (odbojka za djevojčice, rukomet, košarka te atletika za djevojčice i dječake). Tradicionalni i međunarodni programi se održavaju svake godine, a vezani su uz obilježavanje državnih praznika, promidžbe Grada i sporta.

³⁶ Informacija o stanju sporta u Gradu Križevcima s aktualnim prijedlozima, Zajednica športskih udruga Križevci, kolovoz 2020.

Za provedbu sportskih programa na području Grada Križevaca ma raspolaganju su unutarnji i vanjski sportsko-rekreacijski objekti i tereni, čiji se pregled daje u tablici u nastavku.

Tablica 20: Sportski objekti na području Grada Križevaca i njihovo korištenje – stanje u kolovozu 2020. godine

Objekt	Opis korištenja
Gradski stadion s atletskom stazom	<p>Nogometno igralište uglavnom se koristi za odigravanje utakmica, a treninzi se na njemu održavaju samo kada to dozvoljavaju vremenski uvjeti, kako bi se sačuvalo za službena natjecanja. Pomoćno igralište ne zadovoljava uvjete za održavanje službenih utakmica te se na njemu održavaju treninzi svih selekcija i utakmice najmlađih kategorija. Igralište je ove godine ograđeno i do kraja godine planira se postaviti rasvjeta, kako bi se treninzi škole nogometa mogli odvijati u večernjim satima, nakon nastave. Nogometni klub s 9 selekcija u kojima participira preko 250 sportaša odigra oko 60 utakmica i održi preko 2.000 sati treninga.</p> <p>Atletski klub s više od 60 atletičara svakodnevno trenira na gradskom stadionu u dvije smjene.</p> <p>Gradski stadion koriste osnovne i srednje škole, te VGUK za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture.</p> <p>Stadion također koriste i građani koji se rekreativno bave sportom.</p>
Sportska dvorana OŠ Ljudevita Modeca Križevci	<p>U vremenu od 8,00 – 17,30 sati koristi se za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture, a u vremenu od 17,30 – 24,00 sata koristi se za održavanje treninga i odigravanje utakmica sljedećih klubova: ŽRK Radnik s 4 selekcije mladeži, RK KTC Križevci s 4 selekcije mladeži, KK Radnik sa školom košarke, Tae Kwon Do klub Radnik Križevci s preko 120 sportaša, ŽOK Križevci s tri selekcije.</p> <p>U lošim vremenskim uvjetima i tijekom zimskog razdoblja dvoranu koriste polaznici škole atletike, tenisa i nogometa.</p>
Mala dvorana OŠ Ljudevita Modeca Križevci	<p>Od 01.08.2020. godine više se ne koristi zbog izgradnje nove školske dvorane. Do sada su je nakon nastave koristile mažoretkinje, STK Križevci te rekreativci u organiziranom vježbanju.</p>
Sportska dvorana OŠ "Vladimir Nazor" Križevci	<p>Nakon nastave koristi je Karate klub Križevci i Streljački klub.</p>
Sportska dvorana Gimnazije I. Z. Dijankovečkoga Križevci	<p>S obzirom na dimenzije, nije je moguće koristiti za službena natjecanja, već se koristi za treninge od strane KK Radnik, ŽOK Križevci te Stolnoteniskog kluba Križevci.</p>

Podrumaska dvorana Srednje škole "Ivan Seljanec" Križevci	U večernjim satima koriste je polaznici škole Tae Kwon Do kluba Radnik Križevci i Karate kluba KTC Križevci.
Teniski teretni TK Križevci	Teniske terene koristi TK Križevci za provođenje škole tenisa i za potrebe rekreativaca. Veliki problem je nedostatak natkrivenih terena, što bi se moglo riješiti odabirom adekvatne podloge u novoj dvorani i omogućiti igranje tenisa u zimskim periodu.
Teniski tereni GP Radnik	Teniske terene koristi TK Radnik za provođenje škole tenisa i za potrebe rekreativaca.
<i>Kuglana - nedostaje</i>	Kuglački klub Elektra treninge i utakmice odigrava u Koprivnici, gdje igrači putuju najmanje 3 puta tjedno, jer na području Grada Križevaca nema adekvatnog prostora.
<i>Motociklistička staza - nedostaje</i>	Motociklistički klub Križevci 12 su godina za redom prvaci Republike Hrvatske. Ukazuje se potreba za izgradnjom motociklističke staze za trening vozača.
Tereni za jahanje	Akademski konjički klub Križevci - izgrađen novi teren koji uglavnom koriste rekreativci, polaznici škole jahanja i terapijskog jahanja.
Boćalište na prostoru SRC	Igralište koristi Boćarski klub BULIN-PAN.
Nogometni tereni s popratnim objektima	Na području Grada Križevaca nalazi se pet nogometnih terena koje koriste nogometni klubovi, članovi Zajednice, koji se natječu u županijskim ligama i to u: Radničkom dolu, Carevdaru, Glogovnici, Vojakovcu i Velikom Ravnu.
Street workout vježbalište na Gradskom stadionu	Koristi se za rekreativno vježbanje građana.

Izvor: Zajednica športskih udruga Križevci

PROBLEMI I POTREBE U PODRUČJU SPORTA I REKREACIJE

U nastavku se daje pregled postojećih problema i potreba u području sporta i rekreacije koji su identificirani od strane članova radne skupine:

Glavni problem na koji nailaze svi sportski klubovi, kao i društva sportske rekreacije je neadekvatna i nedostatna sportska infrastruktura. Kao posljedica takvog stanja, javlja se nezadovoljstvo kod roditelja uvjetima i terminima u kojima njihova djeca treniraju, zbog čega se često se događa da odustanu od bavljenja sportom.

Razvojne potrebe križevačkog sporta obuhvaćaju:

- detaljnu analizu stanja sporta te izradu Strategije razvoja sporta u Gradu Križevcima,
- jedinstvenu bazu podataka i informacija – integralni informacijski sustav (baza podataka svih sportskih objekata i igrališta u Križevcima) u cilju što boljeg informiranja građana o djelovanju sportskih udruga te o mogućnostima bavljenja sportsko-rekreacijskim sadržajima, postignutim rezultatima i raspoloživim sportsko-rekreacijskim prostorima i uvjetima,
- nogometno igralište s umjetnom travom (time bi se djelomično riješio problem treniranja i odigravanja utakmica za više od 250 sportaša i sportašica), navodnjavanje glavnog terena s prirodnom travom te uređenje prostorija i tribina,
- školske sportske dvorane pri dvjema gradskim osnovnim školama, čime bi se djelomično riješio problem nedostatnih termina za trening dva rukometna kluba, košarkaškog kluba koji se natječe, uz muške selekcije, i s djevojčicama, odbojkaškog kluba i borilačkih sportova s više od 500 sportaša – u tijeku 2020. godine započeti su radovi na izgradnji sportske dvorane Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci te je dvorana završena i stavljena u funkciju krajem 2021. godine, a u narednom je razdoblju potrebno izgraditi sportsku dvoranu kod Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci,
- atletska staza s adekvatnom podlogom za treninge vrhunskih atletičara, rada atletske škole trčanja za najmlađe i rekreativce dugogodišnja je potreba, čije je rješavanje započeto tijekom 2019. godine te se očekuje završetak ulaganja u sveobuhvatnom projektu uređenja Gradskog stadiona i pratećih objekata u tijeku 2022. godine,
- uređenje nogometnih terena i popratnih objekata koje koriste članice Zajednice prema kriterijima propisanim za sudjelovanje u županijskim natjecanjima,
- korištenje Gradskog bazena za održavanje rekreativnih i rehabilitacijskih programa,
- uređenje trim staza u okolini Križevaca,
- nastavak izgradnje biciklističkih staza,
- uređenje školskih igrališta i sportsko-rekreativnih terena uz društvene i vatrogasne domove u ruralnom dijelu jedinice lokalne samouprave,
- sufinanciranje rada trenera za sve građane koji se žele organizirano baviti sportom ili drugim rekreativnim sadržajima.

5. SWOT ANALIZA

SNAGE/PREDNOSTI	SLABOSTI/NEDOSTACI
Prirodni resursi, smještaj, okoliš i infrastruktura	
<ul style="list-style-type: none"> – dobar zemljopisni položaj i prometna povezanost – blizina grada Zagreba, Republike Mađarske i Slovenije, željeznički pravac Rijeka-Zagreb-Budimpešta, brza cesta Zagreb-Križevci te očekivani nastavak do Koprivnice i mađarske granice čine Križevce dobrom lokacijom za život i poslovanje – umjerena klima s dovoljnom količinom padalina te raznovrsnost i očuvanost prirodnih resursa – šume, vode, zemljište – u većem dijelu samog grada izgrađena je komunalna (kanalizacija, vodovod, plinovod) i prometna infrastruktura – riješeno je pitanje odlaganja svih vrsta otpada i odvojeno sakupljanje otpada 	<ul style="list-style-type: none"> – nedovoljna svijest građana o važnosti brige za okoliš – nedovoljan udio korištenja obnovljivih izvora energije – ruralni dio jedinice lokalne samouprave nije dovoljno pokriven komunalnom i prometnom infrastrukturom (veliki dio neasfaltiranih nerazvrstanih cesta) – nerazvijena komunikacijska mreža optičkih kabela – veliki broj naselja znači visoke troškove gradnje i održavanja infrastrukture – zastarjela mreža komunalne infrastrukture (veliki gubici vode, troškovi održavanja) – loša pokrivenost sustavom javnog prijevoza na gradskom i ruralnom području
Ljudski resursi, obrazovanje i društvo	
<ul style="list-style-type: none"> – dostatan broj osoba sa srednjoškolskim strukovnim obrazovanjem – prisutnost visokoobrazovne ustanove duge tradicije – razvijen sustav programa za cjeloživotno obrazovanje – dobro organizirana socijalna skrb i briga za osobe u stanju socijalne potrebe – organizirana pomoć u kući za starije i nemoćne osobe – bogata kulturna i povijesna materijalna i nematerijalna baština – razvijena mreža institucija i organizacija civilnog društva u području kulture, sporta, zdravstva, socijalne skrbi i humanitarnih djelatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – dobna struktura stanovništva – nizak postotak visokoobrazovanog stanovništva – nedostatni kapaciteti predškolskog odgoja – stara infrastruktura osnovnih škola – srednjoškolsko obrazovanje ne prati dovoljno potrebe gospodarstva – nedostatak kabineta i praktikuma u osnovnim i srednjim školama – nedostatak smještajnih kapaciteta za učenike i studente – nedostupnost/nedostatak zdravstvenih specijalista na području Grada – visoki troškovi "hladnog pogona" ustanova u kulturi – neadekvatna i nedostatna sportska infrastruktura

Poduzetništvo, poljoprivreda i turizam	
<ul style="list-style-type: none"> – izgrađene, opremljene i stavljene u funkciju tri poduzetničke zone te Razvojni centar i tehnološki park – veliki broj malih poduzetnika i obrtnika – mali pogoni koji se brzo mogu prilagoditi tržišnim potrebama – duga tradicija obrtništva i metaloprerađivačke industrije – osigurana potpora lokalnih institucija i strukovnih udruženja za razvoj poduzetništva i obrtništva 	<ul style="list-style-type: none"> – mali broj tvrtki koje spadaju u kategoriju srednjih poduzeća i velikih poduzeća, koje bi bile okosnica razvoja poduzetništva – zastarjela oprema i tehnologija kod dijela malih gospodarskih subjekata te nedostatna informatička i financijska pismenost uzrokuju manju konkurentnost – odsutnost prehrambeno-prerađivačke industrije kod otkupljivača proizvoda primarne poljoprivredne proizvodnje – nedovoljan interes kod mladih za pokretanje vlastitog posla i samozapošljavanje – niska potrošačka snaga lokalnog stanovništva – siva ekonomija
<ul style="list-style-type: none"> – duga tradicija u stočarskoj proizvodnji te razvijeno stočarstvo – razvijeno poljoprivredno školstvo i prisutne institucije (Srednja gospodarska škola, Visoko gospodarsko učilište Križevci, Hrvatska poljoprivredna agencija, Veterinarski zavod Križevci, Središnji laboratorij za kontrolu mlijeka) – educirana radna snaga u poljoprivredi 	<ul style="list-style-type: none"> – usitnjeni posjedi, mala veličina pojedinačnih poljoprivrednih parcela u vlasništvu jednog subjekta i njihova međusobna velika udaljenost – pad seoskog stanovništva i neadekvatna dobna struktura obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
<ul style="list-style-type: none"> – lijep i sačuvan krajolik te blizina Kalnika osnova su postojećih turističkih aktivnosti – bogatstvo sakralnih objekata, kulturnih i povijesnih spomenika – manifestacije koje imaju dugu tradiciju održavanja (Križevačko veliko spravišće) ili se temelje na tradiciji i običajima lokalnog stanovništva (Martinje, Vinčekovo i druga vinska događanja) 	<ul style="list-style-type: none"> – nedovoljni smještajni kapaciteti u turizmu – nedovoljna izgrađenost biciklističkih staza, konjičkih staza, šetnica, planinarskih staza, staza za brdski biciklizam i druge turističke infrastrukture – nedovoljan broj osposobljenih kadrova u turizmu i turističkih djelatnika – nedovoljno afirmiran vinski turizam – nedostatna promidžba i marketing turističkih manifestacija i brendiranje Grada

PRILIKE/MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE/OPASNOSTI
Prirodni resursi, smještaj, okoliš i infrastruktura	
<ul style="list-style-type: none"> – intenzivnije korištenje obnovljivih izvora energije i postizanje energetske neovisnosti – podizanje energetske učinkovitosti javnih i privatnih objekata – stavljanje prirodnih resursa, poput jezera Čabraji, u funkciju održivog turizma - razvoj izletišta i lokacija za odmor i rekreaciju – ispitivanje potencijala i korištenje geotermalnih izvora – ispitivanje potencijala i korištenje biomase – korištenje sredstava iz EU fondova za unaprjeđenje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije te izgradnju infrastrukture – neiskorišteni postojeći objekti koje je moguće renovirati i staviti u funkciju – korištenje sekundarnih sirovina kao resursa u gospodarstvu – razvoj centra za poticanje tehnologije i inovacija u području energetike i gospodarenja otpadom – mogućnost gradnje stambeno-poslovnih objekata u centru grada 	<ul style="list-style-type: none"> – klimatske promjene – opasnost od zagađenja zemljišta, vode, šuma, zraka – prirodne nepogode (poplave, suše, potresi) – prekomjerno crpljenje podzemnih voda – zagađenje vode i tla zbog postojanja industrijskih pogona – zagađenje poljoprivrednih površina zbog prekomjerne upotrebe umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava – devastacija i/ili zapuštanje prirodnih resursa – nedostatna financijska sredstva za održavanje dostignutog standarda javne infrastrukture te za nova ulaganja u razvoj
Ljudski resursi, obrazovanje i društvo	
<ul style="list-style-type: none"> – uspostavljanje novih programa cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije prema potrebama lokalnog tržišta rada – ljudski resursi kao komparativna prednost – daljnji razvoj agronomskog visokog školstva, uvođenje novih programa u okviru Visokog gospodarskog učilišta – suradnja s visokoškolskim ustanovama iz Zagreba i drugih sveučilišnih centara - otvaranje podružnica ili praktikuma u Križevcima, uspostavljanje studentskog kampusa – uspostava međunarodne suradnje između obrazovnih ustanova, provođenje programa razmjene učenika 	<ul style="list-style-type: none"> – nastavak trenda iseljavanja, posebice odlazak visokoobrazovanih mladih ljudi, i trenda starenja stanovništva – sporost u provedbi reforme školstva na nacionalnoj razini, školski kurikulumi nisu prilagođeni današnjici, a posebice ne potrebi za čestim i brzim promjenama i prilagodbama – nedovoljan broj zdravstvenih djelatnika – nedostatak financijskih sredstava za pružanje odgovarajuće razine javnih usluga u području obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi – opasnost od povećanja broja osoba u socijalnoj potrebi uslijed starenja

<p>i osoblja radi stjecanja znanja i iskustava te unaprjeđenja obrazovnih programa</p> <ul style="list-style-type: none"> – uspostava novih socijalnih programa, kao što je osiguranje smještaja i pronalaženje zaposlenja za osobe bez roditeljske skrbi po stjecanju punoljetnosti – ulaganje u ljudske resurse i ostvarivanje društvene koristi – uređenje sportskih objekata i terena, mogućnost organizacije sportsko-rekreativnih kampova – modernizacija kulturne i povijesne baštine te njeno održivo korištenje za gospodarske i društvene funkcije 	<p>stanovništva i promjena u gospodarstvu i društvu</p> <ul style="list-style-type: none"> – nedovoljna sredstva za održavanje kulturnih i sportskih objekata mogu uzrokovati njihovo trajno propadanje i nenadoknativ gubitak vrijednosti – centralizacija javnih institucija u većim središtima dovodi do opadanja kvalitete života građana u manjim sredinama, a time potiče i daljnje iseljavanje
Poduzetništvo, poljoprivreda i turizam	
<ul style="list-style-type: none"> – korištenje EU fondova u privatnom i javnom sektoru za razvoj gospodarstva, poljoprivrede i turizma – razvoj novih gospodarskih zona, opremljenih komunalnom i prometnom infrastrukturom po povoljnim cijenama zemljišta za izgradnju proizvodnih i prerađivačkih pogona – razvoj kooperacija proizvođača i prerađivača, udruživanje u klastere, zadruge, proizvođačke organizacije prilikom nastupa na tržištu, ali i u pojedinim fazama proizvodnje, radi ostvarivanja koristi ekonomije razmjera – intenzivniji nastup na stranim tržištima i uspostavljanje suradnje s gospodarskim organizacijama i udruženjima radi privlačenja stranih direktnih investicija – razvoj smještajnih kapaciteta za prihvata većeg broja gostiju, kao podrška razvoju turizma na području Križevaca i okolice, ali i ponuda za turiste koji posjećuju Zagreb te područje središnje Hrvatske – razvoj ruralnog turizma kroz seoska poljoprivredna gospodarstva u suradnji s općinama u okruženju – razvoj konjičkog turizma i jahačkih ruta – razvoj vinskog turizma i Vinske ceste Križevci-Kalnik-Orehovec – mogućnost razvoja religijskog turizma na temu sv. Marka Križevčanina 	<ul style="list-style-type: none"> – administrativne i financijske barijere pri pokretanju ili širenju poslovanja i dalje su značajne, unatoč određenom napretku u posljednjih 5-7 godina – nedostatak financijskih sredstava za ulaganja kojima se osigurava praćenje najnovijih tehnoloških dostignuća – konkurencija gospodarskih subjekata s inozemnih tržišta – neusklađenost ponude i potražnje za radnom snagom i nepostojanje nacionalne politike usklađivanja obrazovnih programa s potrebama gospodarstva – pravna i financijska nesigurnost i česte promjene porezne politike te zakonodavnog okvira – nedovoljan interes lokalnog stanovništva za razvoj ruralnog turizma i za daljnje obrazovanje u turizmu – nedovoljna ulaganja u razvoj turizma

6. RAZVOJNI DOKUMENTI VIŠE RAZINE – SMJERNICE RAZVOJA

Uz ocjenu rezultata provedbe prethodne razvojne strategije Grada Križevaca, analizu socijalnog i ekonomskog stanja te razvojnih potencijala Križevaca i okolice, još je jedna važna sastavnica koju je nužno razmotriti, analizirati i uzeti u obzir kao polazište za promišljanje i strateško planiranje razvoja na lokalnoj razini.

Jedinica lokalne samouprave i zakonski je svoje razvojne planove dužna usuglasiti s razvojnim dokumentima više razine, prije svega, nacionalnom razvojnom strategijom te županijskim planom razvoja. Međutim, i bez propisane zakonske obveze, jasno je da lokalna jedinica ne može svoje razvojne planove promatrati izdvojeno od okruženja u kojem se nalazi, već da, uvažavajući svoje specifičnosti, probleme i potrebe te razvojne potencijalne, mora razvojne ciljeve uskladiti sa strateškim ciljevima i prioritetima ostalih tijela javne uprave.

U tom smislu, prije definiranja strateškog razvojnog okvira, ključno je identificirati razvojne trendove i smjerove na globalnoj razini te u bližem okruženju i osigurati usklađenost strateškog razvojnog dokumenta Grada Križevaca za naredno višegodišnje razdoblje s razvojnim dokumentima više razine, kako bi se sinergijom djelovanja svih dionika, uključujući i Grad Križevce kao jedinicu lokalne samouprave, doprinijelo ostvarenju nacionalnih, a u konačnici i europskih, strateških ciljeva, kao i dostizanju više razine općeg gospodarskog i društvenog blagostanja.

Stoga su, kao završna faza pripreme prije utvrđivanja vizije, strateških i posebnih ciljeva Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine analizirani ključni europski i nacionalni razvojni dokumenti, strateški ciljevi i planirane razvojne politike te su one uzete u obzir kao smjernice razvoja, odnosno jedno od razvojnih polazišta, prilikom definiranja vizije Križevaca 2030. godine, kao i cjelokupnog strateškog okvira, odnosno hijerarhije strateških i posebnih ciljeva te mjera.

U nastavku se daje sažetak najvažnijih međunarodnih, europskih i nacionalnih razvojnih dokumenata za naredno razdoblje uz osvrt na usklađenost Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine s njihovim ključnim postavkama.

6.1. EUROPSKI I MEĐUNARODNI RAZVOJNI SMJEROVI

Na globalnoj razini kao ključni razvojni dokument usuglašen od strane međunarodne zajednice ističe se Program Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine, koji je usvojen 2015. godine.

Na razini Europske unije krajem 2019. godine predstavljen je Europski zeleni plan, kao strategija za postizanje održivog gospodarstva Europske unije pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Kako bi se raspoloživost i potrošnja prirodnih resursa dovela u ravnotežu, sredinom 2020. godine predstavljene su dvije strategije, čija bi provedba i komplementarno djelovanje trebala doprinijeti postizanju ciljeva Europskog zelenog plana, prije svega, klimatske neutralnosti do 2050. godine - Strategija "Od polja do stola" i Strategija EU za bioraznolikost.

6.1.1. PROGRAM UJEDINJENIH NARODA O ODRŽIVOM RAZVOJU DO 2030. GODINE

Program Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine³⁷ usvojen je kao rezolucija od strane Opće skupštine Ujedinjenih naroda 2015. godine pod nazivom "Promijenimo naš svijet: Agenda 2030. za održivi razvoj", a njime je definirano 17 detaljno razrađenih ciljeva održivog razvoja i 169 međusobno povezanih pod-ciljeva, koji uravnotežuju tri dimenzije održivog razvoja: gospodarsku, društvenu i ekološku, kroz partnerstvo svih država i dionika.

Agenda 2030., kao što navodi sam dokument, predstavlja akcijski plan za ljude, planet i prosperitet te nastoji ojačati opći mir u većoj slobodi. Poseban naglasak stavlja na iskorjenjivanje svih oblika i dimenzija siromaštva te osiguranje zdravog i sigurnog planeta, kroz održivost i prilagodljivost, kao i osiguranje ljudskih prava za sve te podizanje rodne ravnopravnosti.

Kao ključne pojmove Agenda 2030. navodi ljude, planet, prosperitet, mir i partnerstvo.

Ciljevi održivog razvoja su:

1. iskorijeniti sve oblike siromaštva svuda u svijetu,
2. iskorijeniti glad, postići sigurnost hrane i poboljšanu ishranu te promicati održivu poljoprivredu,
3. osigurati zdrav život i promicati blagostanje za ljude svih generacija,
4. osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve,
5. postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice,

³⁷ Naziva se još i Agenda 2030. Dostupno na: <http://www.mvep.hr/files/file/2018/1812131803-rezolucija-unga-hr-prf-final.pdf>

6. osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve,
7. osigurati pristup pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve,
8. promicati kontinuiran, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve,
9. izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost,
10. smanjiti nejednakosti unutar i između država,
11. učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim,
12. osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje,
13. poduzeti hitna djelovanja u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica,
14. očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održiv razvoj,
15. očuvati, ponovno uspostaviti i promicati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti degradaciju tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikost,
16. promicati, u svrhu održivog razvoja, miroljubiva i uključiva društva, osigurati pristup pravosuđu za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama i
17. ojačati načine provedbe te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj.

6.1.2. EUROPSKI ZELENI PLAN

Europski zeleni plan³⁸ je nova europska strategija za postizanje održivosti europskog gospodarstva, kojim se Europska unija obvezuje na postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine, čime bi Europa postala prvi klimatski neutralan kontinent. Drugim riječima, radi se o strateškom dokumentu kojem su u fokusu borba protiv klimatskih promjena i očuvanje okoliša, a koji će Europsku uniju pretvoriti u moderno, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo u kojem 2050. godine:

- nema neto emisija stakleničkih plinova,
- gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa,
- ni jedna osoba, ni jedna regija nisu zapostavljene.

Cilj Europskog zelenog plana je postizanje održivosti gospodarstva Europske unije pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije, odnosno osiguranjem isplative, pravedne i socijalno uravnotežene transformacije europskog društva i gospodarstva.

³⁸ Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/green-deal/>

Europski zeleni plan obuhvaća akcijski plan za:

- unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo i
- obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

Kako bi se ostvario cilj postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine ističu se sljedeća ključna djelovanja:

- ulaganje u tehnologije prihvatljive za okoliš,
- poticanje industrija na inovacije,
- uvođenje čistih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prijevoza,
- dekarboniziranje energetskog sektora,
- povećanje energetske učinkovitosti zgrada te
- suradnja s međunarodnim partnerima na poboljšanju globalnih standarda u području okoliša.

Nadalje, predviđeno je pružanje financijske potpore i tehničke pomoći onima na koje će prelazak na zeleno gospodarstvo najviše utjecati, u okviru mehanizma za pravednu tranziciju unutar kojeg će se u razdoblju 2021.–2027. mobilizirati najmanje 100 milijardi eura u najpogođenijim regijama.

Jedna od temeljnih postavki Europskog zelenog plana je prelazak na zdraviji i održiviji prehrambeni sustav Europske unije, čime se bavi Strategija "Od polja do stola", kao novi sveobuhvatni pristup vrednovanju održivosti hrane u Europi.

6.1.2.1. Strategija "Od polja do stola"³⁹

Strategija "Od polja do stola" predstavljena je od strane Europske komisije u svibnju 2020. godine, kao jedna od ključnih odrednica Europskog zelenog plana, a njen je cilj preusmjeriti postojeći prehrambeni sustav Europske unije prema održivom modelu i doprinijeti postizanju klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Uzimajući u obzir sigurnost hrane i sigurnost opskrbe hranom kao prioritete, glavni su ciljevi Strategije:

- osigurati dostatnu, cjenovno pristupačnu i hranjivu hranu unutar granica mogućnosti planeta,
- osigurati održivu proizvodnju hrane, među ostalim znatnim smanjenjem uporabe pesticida, antimikrobnih sredstava i gnojiva te povećanjem ekološkog uzgoja,
- promicati održiviju potrošnju hrane i zdravu prehranu,
- smanjiti gubitak i rasipanje hrane,

³⁹ Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/from-farm-to-fork/>

- suzbiti prijevare povezane s hranom u lancu opskrbe te
- poboljšati dobrobit životinja.

Osim učinka na klimatske promjene, prelazak na ekološki prihvatljiviji prehrambeni sustav trebao bi doprinijeti i razvoju gospodarstva kroz pozitivan učinak na prihode subjekata u poljoprivredno-prehrambenom sektoru.

Nadalje, održiviji prehrambeni sustav pomoći će i u zaštiti prirode i bioraznolikosti Europe, a što je ključna poveznica između Strategije "Od polja do stola" te Strategije EU za bioraznolikost do 2030. godine, kao drugog važnog dokumenta vezanog na provedbu Europskog zelenog plana.

6.1.2.2. Strategija EU za bioraznolikost

Drugi ključni dokument Europskog zelenog plana, također predstavljen od strane Europske komisije u svibnju 2020. godine, je "Strategija Europske unije za bioraznolikost do 2030. godine" sa sloganom "Vraćanje prirode u naše živote" koja u prvi plan stavlja zaštitu i obnovu bioraznolikosti te funkcionalne ekosustave, kao ključne faktore za osiguranje dugoročnog opstanka i dobrobiti društva, kao i za jačanje naše otpornosti te sprječavanje pojave i širenja budućih bolesti.

Strategija za bioraznolikost usmjerena je na ključne uzroke gubitka bioraznolikosti, poput promjena u korištenju zemljišta i mora, direktnog iskorištavanja vrsta, klimatskih promjena, zagađenja i invazivnih stranih vrsta.

Strategija za bioraznolikost sadrži specifične akcije koje se trebaju ispuniti do 2030. godine, uključujući⁴⁰:

- uspostavu veće EU mreže zaštićenih područja na kopnu i moru (zaštićeno 30% površine i kopnenih i morskih ekosustava),
- najmanje 10% površine kopna i mora u EU pod režimom stroge zaštite,
- EU Plan za obnovu prirode – obaveza restauracija degradiranih ekosustava u cijeloj EU do 2030. (povećati udio organske poljoprivrede, obnova populacija oprašivača, osiguravanje povezanosti 25000 km riječnog toka, smanjenje upotrebe i rizika od pesticida za barem 50%, sadnja 3 milijarde stabala...).

Godišnje će se za bioraznolikost aktivirati 20 milijardi EUR iz EU fondova, nacionalnih i privatnog izvora.

⁴⁰ <http://www.haop.hr/hr/novosti/europska-komisija-predstavila-strategiju-eu-za-bioraznolikost-do-2030-godine-vracanje>

6.2. NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA

Izrada Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine kao krovnog dokumenta i sveobuhvatnog akta strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku, započela je 2018. godine, kada je najavljeno da se završetak izrade očekuje do kraja 2019. godine.

U trenutku izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine Nacionalna razvojna strategija za predmetno razdoblje još uvijek nije usvojena, a internet stranica <https://www.hrvatska2030.hr/> tijekom gotovo cijele 2020. godine nije bila u funkciji.

Također, osim prezentacije Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije od 12. veljače 2019. godine pod nazivom "Strateški prioriteti Republike Hrvatske do 2030. godine – kako se uključiti u izradu NRS 2030 i operativnih programa", nacrt Strategije nije bio dostupan javnosti sve do kraja 2020. godine.

Međutim, usporedno s ulaskom Grada Križevaca u središnju fazu planiranja razvoja do 2030. godine, objavljen je Nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, a u veljači 2021. godine Hrvatski sabor je usvojio konačnu verziju Nacionalne razvojne strategije⁴¹.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske daje sljedeću viziju Hrvatske 2030. godine:

**Hrvatska je u 2030. godini
konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja
očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.**

Nacionalna razvojna strategija nadalje navodi četiri razvojna smjera u okviru kojih će se provoditi sinergijsko djelovanje javnih politika te u okviru kojih su definirani strateški ciljevi koji će pridonijeti ostvarenju vizije Hrvatske 2030.

1. Održivo gospodarstvo i društvo

Razvojnog smjeru "Održivo gospodarstvo i društvo" pridonosit će politike usmjerene k ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo,
2. Obrazovani i zaposleni ljudi,
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom i
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske.

⁴¹ "Narodne novine", broj: 13/21.

2. Jačanje otpornosti na krize

Razvojnem smjeru "Jačanje otpornosti na krize" pridonosit će politike usmjerene k ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život,
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji i
7. Sigurnost za stabilan razvoj.

3. Zelena i digitalna tranzicija

Razvojnem smjeru "Zelena i digitalna tranzicija" pridonosit će politike usmjerene k ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost,
9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva,
10. Održiva mobilnost i
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva.

4. Ravnomjeran regionalni razvoj

Razvojnem smjeru "Ravnomjeran regionalni razvoj" pridonosit će politike usmjerene k ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima i
13. Jačanje regionalne konkurentnosti.

6.3. PLAN RAZVOJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2014.-2020. temeljni je strateški planski dokument Koprivničko-križevačke županije za navedeno razdoblje, kojim se definiraju ciljevi, prioriteti i mjere razvoja županije, a usvojena je na sjednici Županijske skupštine Koprivničko-križevačke županije održanoj 14. prosinca 2016. godine.

Strategijom je definirana sljedeća vizija:

"ŽUPANIJA U SLUŽBI ČOVJEKA I ODRŽIVOG RAZVOJA - Županija tradicije, prirodnih i kulturnih vrijednosti, konkurentnog gospodarstva i visokog životnog standarda",

iz koje su proizašli sljedeći strateški ciljevi:

1. Povećati konkurentnost gospodarstva i učinkovitost resursa,
2. Poboljšati prometnu i komunalnu infrastrukturu,
3. Povećati učinkovitost ljudskih potencijala i poboljšati društveni standard te
4. Unaprijediti održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti i poboljšati sustave zaštite i spašavanja.

Tijekom razdoblja izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine županijski razvojni plan za predmetno razdoblje također je bio u izradi.

Naime, na sjednici Županijske skupštine Koprivničko-križevačke županije održanoj 25. veljače 2019. godine Županijska skupština je donijela Odluku o pokretanju izrade Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2030., kojom je za nositelja i koordinatora izrade Plana razvoja imenovana PORA Regionalna razvojna agencija Koprivničko-križevačke županije.

Nadalje, Župan Koprivničko-križevačke županije je 12. ožujka 2019. godine donio je Odluku o osnivanju Radne grupe za izradu, provedbu i izvješćivanje o provedbi Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2030.

Odlukom Županijske skupštine od 31. ožujka 2021. godine promijenjen je naziv i razdoblje za koje se priprema županijski Plan razvoja u "Odluku o pokretanju izrade Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027."

Krajem 2021. godine Gradu Križevcima je dostavljen nacrt Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027., koji daje sljedeću srednjoročnu viziju:

Koprivničko-križevačka županija do 2027. godine gospodarski je snažna, zelena i povezana županija, županija prepoznatljivog identiteta, prirodne i kulturne baštine, prosperitetna za život i rad.

Navedena se vizija planira ostvariti kroz tri posebna cilja:

1. POVEZANIJA ŽUPANIJA KRUŽNOG GOSPODARSTVA
2. SOCIJALNO OSJETLJIVA ŽUPANIJA
3. PAMETNA I ZELENA ŽUPANIJA

Posebom cilju 1. POVEZANIJA ŽUPANIJA KRUŽNOG GOSPODARSTVA pridonosit će politike za ostvarenje sljedećih razvojnih prioriteta:

- 1.1. Razvoj prometne infrastrukture
- 1.2. Digitalna transformacija
- 1.3. Razvoj infrastrukture održivog gospodarenja otpadom
- 1.4. Plinifikacija

Posebom cilju 2. SOCIJALNO OSJETLJIVA ŽUPANIJA pridonosit će politike za ostvarenje sljedećih razvojnih prioriteta:

- 2.1. Unapređenje zdravlja i sigurnosti stanovništva
- 2.2. Aktivna populacijska politika
- 2.3. Upravljanje znanjem do učinkovitih ljudskih potencijala
- 2.4. Razvoj socijalnih usluga
- 2.5. Razvoj civilnog društva
- 2.6. Poticanje kulturnog stvaralaštva

Posebom cilju 3. PAMETNA I ZELENA ŽUPANIJA pridonosit će politike za ostvarenje sljedećih razvojnih prioriteta:

- 3.1. Inovativna gospodarska preobrazba
- 3.2. Razvoj vodno-komunalne infrastrukture
- 3.3. Održivi razvoj ruralnog i urbanog područja i pametno planiranje prostora
- 3.4. Razvoj prepoznatljive turističke ponude
- 3.5. Očuvanje okoliša i promicanje učinkovitosti resursa
- 3.6. Očuvanje općekorisnih funkcija prirode
- 3.7. Razvoj sustava zaštite i spašavanja

6.4. PLAN RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA DO 2030. GODINE U KONTEKSTU STRATEŠKIH RAZVOJNIH DOKUMENATA VIŠE RAZINE

Prilikom definiranja strateškog okvira razvoja Grada Križevaca, čiji se pregled daje u sljedećem poglavlju, kao polazne točke na temelju kojih je određen smjer razvoja za naredno razdoblje, razmotreni su ciljevi i razvojne smjernice dostupnih razvojnih dokumenata više razine predstavljenih u ovome poglavlju: Program Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine, Europski zeleni plan i njegovi provedbeni dokumenti te Nacionalna razvojna strategija.

Program Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine u prvi plan stavlja ljude i okoliš - iskorjenjivanje siromaštva i postizanje održivog razvoja. Jedna od temeljnih vrijednosti Grada Križevaca i nastojanje koje je ugrađeno u ovaj razvojni dokument je osigurati dobrobit za sve građane, odnosno svesti nejednakosti na najmanju moguću mjeru. Važnost ove postavke istaknuta je postavljanjem strateškog cilja **Razvoj lokalne zajednice na načelima društvene kohezije** te posebnih ciljeva i mjera kroz koje će se u narednom razdoblju svim građanima, u područjima od kulture i sporta do zdravstva i socijalne skrbi, nastojati osigurati odgovarajuću razinu životnog standarda. Osim toga, i u samu razvojnu viziju Grada Križevaca ugrađen je pojam brige mladih za stare, jačih za slabije i nemoćne članove društva.

Vežano uz pitanje održivog razvoja, osim što je održivi razvoj zadan kao jedan od strateških ciljeva Grada Križevaca **Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima**, koji prioritizira povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije, povećanje ušteda energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija CO₂ te zaštitu i unaprjeđenje okoliša i prirodnih resursa, on je ugrađen i u sve ostale strateške ciljeve i posebne ciljeve i mjere koji su definirani ovih dokumentom. Nadalje, Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine posebice u kontekstu održivog razvoja promišlja područje gospodarstva i poljoprivrede kroz strateški cilj **Razvoj lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti**.

Postizanje održivosti gospodarstva Europske unije nalazi se i u fokusu Europskog zelenog plana, kroz smanjenje emisija stakleničkih plinova, dekarbonizaciju postizanjem više razine korištenja i integracije obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitost i druga održiva rješenja te potporu digitalizaciji. Plan razvoja Grada Križevaca do 2030. godine doprinijet će ostvarenju zadanih rezultata na razini Europske unije kroz niz mjera koje ciljaju dostizanje odgovarajuće razine energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima - korištenje prirodnog potencijala sunčeve energije, geotermalnog energetskeg potencijala, biomase za proizvodnju energije, razvoj i uspostavljanje sustava za skladištenje energije, povećanje toplinske zaštite objekata, poboljšanje učinkovitosti sustava grijanja i hlađenja objekata, poticanje energetske učinkovitosti u prometu, poboljšanje kvalitete i zaštitu od zagađenja tla, voda i zraka, zaštitu od svjetlosnog onečišćenja i zaštitu od buke, zaštitu šuma i bioraznolikosti, razvoj zelenila i parkovne arhitekture, unaprjeđenje sustava gospodarenja

otpadom i drugo. Osim toga, u okviru strateškog cilja **Podizanje kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga** naglasak je stavljen na digitalizaciju javnog sustava, pametno upravljanje javnom infrastrukturom i uslugama, podizanje kvalitete i sigurnosti prometne infrastrukture, osiguranje dostupnosti komunalne infrastrukture svim građanima, razvoj programa za potporu stambenom zbrinjavanju mladih i drugo, gdje je održivost temeljni princip, koji je ugrađen u svaku mjeru.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, uz postavku održivog razvoja ugrađenu u razvojnom smjeru "Održivo gospodarstvo i društvo", gdje je naglasak stavljen na područje gospodarstva, obrazovanja, pravosuđa i javne uprave te globalne prepoznatljivosti Hrvatske, i razvojnom smjeru "Zelena i digitalna tranzicija", a koje slijedi i Grad Križevci u svome Planu razvoja, prioritizira i "Ravnomjieran regionalni razvoj" te "Jačanje otpornosti na krize", gdje su obuhvaćena i pitanja kvalitete života, demografije i sigurnosti. Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine važnost ulaganja u ljude i obrazovanje naglasio je postavljanjem strateškog cilja **Povećanje konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije**, kojim se nastoji osigurati sve preduvjete na svim razinama obrazovnog sustava za stjecanje kvalitetnog obrazovanja mladih s područja Grada Križevaca, kako bi oni u konačnici postali generator lokalnog razvoja, što je ugrađeno i u razvojnu viziju Grada Križevaca, koja ističe da je cilj Grada Križevaca ulagati u nove generacije "obrazovane da svojim znanjem i vještinama stvaraju nove vrijednosti lokalnog gospodarstva".

Demografske su mjere, kao i pitanje održivog razvoja ugrađene u sve postavljene strateške ciljeve Plana razvoja, kroz većinu provedbenih mjera. Naime, poticajne mjere poput povećanja jednokratnih financijskih potpora prilikom rođenja djeteta, smanjenja ili oslobođenja naknade za pohađanje dječjeg vrtića koju plaćaju roditelji, osiguravanja besplatne školske prehrane i drugo, samo su dio mjera populacijske politike, koje moraju biti povezane s ostalim gradskim politikama kojima se doprinosi povećanju opće kvalitete života na području Grada Križevaca te posebno stvaranja dobrih uvjeta za zaposlenje i odgoj djece.

Razvojne politike Grada Križevaca u potpunosti su usuglašene sa smjerom razvoja koji predviđa nacrt Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027. godine. Strateški ciljevi Grada Križevaca usmjereni prema postizanju energetske neovisnosti i održivom gospodarenju prirodnim resursima, razvoju lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti te podizanja kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga pridonose cilju stvaranja pametne i zelene županije te uspostavljanja kružnog gospodarstva. Nadalje, cilj razvoja lokalne zajednice Grada Križevaca na načelima društvene kohezije usmjeren je prema cilju stvaranja socijalno osjetljive županije kroz demografske mjere, brigu o zdravlju i socijalnoj sigurnosti te brigu o sportu, rekreaciji, kulturi i društvenom aktivizmu. U okviru istog cilja, Županija zadaje prioritet upravljanja znanjem do učinkovitih ljudskih potencijala, čemu Grad Križevci teži doprinijeti kroz posebno istaknuti cilj povećanja konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije.

7. STRATEŠKI OKVIR

7.1. VIZIJA I MISIJA

Vizija razvoja grada je izjava kojom se opisuje slika grada u kakvome želimo živjeti u budućnosti, odnosno vizijom izražavamo težnju i smjer prema kojemu se želimo kretati i razvijati. Iako vizija mora biti realna i ostvariva, ona ujedno daje viđenje željenih rezultata po isteku određenog budućeg razdoblja te služi kao vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja kako bi se oni ostvarili. Drugim riječima, vizija razvoja je sažeta inspirativna izjava - ideal koji težimo dostići u budućnosti, koja je istovremeno osnovna misao koja usmjerava strateško planiranje.

Razvojna vizija Grada Križevaca definirana Strategijom razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2020. godine glasila je "Križevci - europska budućnost na križanju tradicionalnog i modernog, urbanog i ruralnog".

Za novo razdoblje planiranja od 2021. do 2030. godine na temelju analize socijalne i ekonomske situacije na području Grada Križevaca, SWOT analize i analize strateških dokumenata višeg reda, prijedloga članova radnih skupina uključenih u izradu Plana razvoja te prijedloga građana iznesenih u postupku javne rasprave, vizija Grada Križevaca 2030. godine utvrđena je, kako slijedi:

**Križevci 2030. godine su
energetski neovisan grad novih generacija
odgajanih u duhu života u skladu s prirodom, brige za okoliš i održivog gospodarenja
prirodnim resursima, obrazovanih da svojim znanjem i vještinama stvaraju nove
vrijednosti lokalnog gospodarstva, poštuju i čuvaju bogatu križevačku kulturno-
povijesnu baštinu i vode brigu o ranjivim skupinama društva.**

Ovom se vizijom ističe usmjerenje politika Grada Križevaca koje se sastoji od sljedećih ključnih odrednica:

- energetska neovisnost, kao primarno strateško usmjerenje prema gospodarstvu temeljenome na korištenju energije iz obnovljivih izvora;
- naglasak na odgoj i obrazovanje mladih, kao ulaganje u budućnost cijele zajednice;
- stvaranje novih vrijednosti temeljenih na intelektualnom kapitalu i učinkovitom korištenju ograničenih prirodnih resursa za održivi razvoj lokalnog gospodarstva;
- očuvanje i održivo korištenje bogate kulturno-povijesne ostavštine;
- društvena kohezija, gdje je temeljna vrijednost empatija i briga jednih za druge, briga 'jačih' za 'slabije, nemoćne i ranjive' članove društva.

Dok vizija gleda u budućnost, iskazujući sliku onoga što želimo postići, misija odgovara na pitanja: "Zašto smo ovdje?", "Zašto postojimo?".

U tom smislu, Grad Križevci je definirao svoju misiju, kao institucije, nadležne lokalne vlasti, odnosno jedinice lokalne samouprave, kako slijedi:

Zadržati status mirnog i sigurnog grada, pružati stanovnicima javne usluge po principu ekonomičnosti, podići standard uređenosti naselja i mogućnosti stanovanja, unaprijediti komunalnu i prometnu infrastrukturu, proširiti mogućnosti i povećati kvalitetu obrazovanja, osigurati kulturno-zabavne i sportsko-rekreativne aktivnosti, unaprijediti zdravstvenu i socijalnu zaštitu uz zadržavanje postojeće cijene naknada i lokalnih poreza.

7.2. STRATEŠKI I POSEBNI CILJEVI

Ključni dio strateškog planiranja je prevođenje razvojne vizije u strateške ciljeve, koji trebaju operacionalizirati strateško usmjerenje tako da izjavu vizije pretvore u konkretne obveze koje nositelj planiranja treba izvršiti kroz određeno razdoblje.

Pet strateških ciljeva Grada Križevaca za razdoblje do 2030. godine postavljeno je na način da su sve odrednice razvojne vizije razrađene i raspoređene prema području djelovanja kojemu pripadaju te su strateški ciljevi formulirani kao jasno zadane promjene u odnosu na postojeće stanje koje se očekuju kao rezultat provedbe Plana razvoja.

Prilikom definiranja strateških ciljeva poseban je izazov bio uskladiti ekološke interese postizanja energetske neovisnosti i održivog korištenja prirodnih resursa, kao neprofitne, kvalitativne ciljeve koji nužno angažiraju značajne iznose ograničenih financijskih resursa, s ciljevima bržeg gospodarskog napretka, koji se u današnjim uvjetima u velikoj mjeri temelje na postizanju što nižih troškova te rezultiraju bržim razvojem u kratkom roku.

Drugim riječima, dvojba koju smo postavili prilikom utvrđivanja strateških ciljeva za naredno razdoblje može se izraziti na sljedeći način: hoće li se Grad Križevci prilikom planiranja razvoja u okviru svoje nadležnosti zadržati na srednjoročnom okviru propisanom zakonskim i podzakonskim aktima strateškoga planiranja te dati prednost relativno bržem razvoju u kraćem vremenskom roku, koji će, međutim, gotovo sigurno dugoročno dovesti do zaostajanja u društvenom, gospodarskom i tehnološkom napretku, ili će promišljanje o budućnosti Križevaca ići i dalje od zadane 2030. godine te će se strateški ciljevi, a samim time i alokacija raspoloživih financijskih sredstava za naredno razdoblje postaviti tako da prioritiziraju održivi razvoj, čiji rezultati neće biti odmah vidljivi, no osigurat će dugoročnu stabilnost, viši standard i kvalitetnije mogućnosti života u Križevcima za nove naraštaje.

Kako je smjer razvoja jasno određen i samom izjavom vizije - Križevci 2030. godine su energetski neovisan grad novih generacija - odabran je drugi pristup, za koji smatramo da će u srednjem i dugom roku doprinijeti postizanju veće razine blagostanja za cijelu lokalnu zajednicu.

Strateški ciljevi su ciljevi najviše razine koje smo dalje razradili vertikalno (kroz posebne ciljeve i mjere) i horizontalno (međusobna povezanost i konzistentnost ciljeva po pojedinim područjima - primjerice, gospodarstvo, obrazovanje, kultura, sport, socijalna skrb, uz definiranje horizontalnih politika koje su ugrađene u sve strateške ciljeve).

Osim toga, prilikom utvrđivanja strateških ciljeva vodili smo se principima metode postavljanja SMART ciljeva:

- S = Specific = određeni, specifični, jasni, konkretni
- M = Measurable = mjerljivi
- A = Attainable = dostižni, ostvarivi
- R = Relevant = relevantni za određeno područje, orijentirani na rezultate
- T = Time based = vremenski definirani, ograničeni

te je djelomično korištena "Balanced Scorecard" metoda (metoda uravnoteženih ciljeva), koja se temelji na pristupu postizanja ravnoteže između financijskih i strateških ciljeva, a primjenjuje se prije svega u korporativnom strateškom planiranju, no njeni se principi u određenoj mjeri mogu koristiti i kod planiranja strateškog razvoja lokalne zajednice.

Tablica 21: Strateški ciljevi, posebni ciljevi i mjere Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera
1. Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima	1.1. Povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije	1.1.1. Korištenje prirodnog potencijala sunčeve energije
		1.1.2. Korištenje geotermalnog energetskeg potencijala
		1.1.3. Korištenje biomase za proizvodnju energije
		1.1.4. Razvoj i uspostavljanje sustava za skladištenje energije
	1.2. Povećanje ušteda energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija CO ₂	1.2.1. Povećanje toplinske zaštite javnih i privatnih objekata
		1.2.2. Poboljšanje učinkovitosti sustava grijanja i hlađenja te sustava rasvjete i električnih uređaja u javnim i privatnim objektima
		1.2.3. Poticanje energetske učinkovitosti u prometu
	1.3. Zaštita i unaprjeđenje okoliša i prirodnih resursa	1.3.1. Zaštita od zagađenja i poboljšanje kvalitete tla i voda
		1.3.2. Zaštita od onečišćenja zraka, svjetlosnog onečišćenja i zaštita od buke
		1.3.3. Zaštita šuma i bioraznolikosti, razvoj zelenila i parkovne arhitekture
		1.3.4. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
	2. Povećanje konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije	2.1. Poboljšanje kvalitete, raznolikosti i dostupnosti programa za odgoj, obrazovanje i brigu o djeci
2.1.1. Unaprjeđenje predškolskih programa i infrastrukture		
2.1.2. Unaprjeđenje osnovnoškolskih programa i infrastrukture		
2.2. Poboljšanje srednjoškolskih programa i povećanje broja visokoobrazovanih građana		2.2.1. Unaprjeđenje srednjoškolskih programa i infrastrukture
		2.2.2. Potpora pohađanju visokoškolskih programa
		2.2.3. Razvoj i unaprjeđenje visokog školstva u Križevcima
2.3. Stvaranje sinergije obrazovanja, znanosti i gospodarstva		2.3.1. Povezivanje obrazovnih ustanova sa znanostu i gospodarstvom te potpora samozapošljavanju i poduzetničkim inicijativama mladih
		2.3.2. Razvoj programa cjeloživotnog učenja

Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera
3. Razvoj lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti	3.1. Podizanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	3.1.1. Održivo upravljanje poljoprivrednim zemljištem
		3.1.2. Usmjeravanje dijela poljoprivredne proizvodnje prema nekonvencionalnim kulturama višeg prinosa, obnova stočnog fonda i potpora preradi i distribuciji
		3.1.3. Razvoj kratkih lanaca opskrbe i prodaje na kućnom pragu te potpora udruživanju poljoprivrednika
	3.2. Podizanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva	3.2.1. Unaprjeđenje poduzetničke klime i privlačenje investicija
		3.2.2. Razvoj gospodarskih zona i poduzetničke infrastrukture
		3.2.3. Potpora razvoju malog i srednjeg poduzetništva
	3.3. Razvoj turističke djelatnosti	3.3.1. Razvoj smještajnih kapaciteta
		3.3.2. Razvoj javne turističke infrastrukture
		3.3.3. Razvoj turističke ponude, programa i manifestacija
	3.4. Brendiranje grada	3.4.1. Brendiranje grada kao potpora društvenom i ekonomskom razvoju
4. Podizanje kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga	4.1. Digitalna transformacija i razvoj javnog sustava	4.1.1. Digitalizacija lokalnog javnog sustava, pametno upravljanje javnom infrastrukturom i uslugama
	4.2. Pametna urbanizacija – razvoj prometne i komunalne infrastrukture	4.2.1. Podizanje kvalitete i sigurnosti prometne infrastrukture
		4.2.2. Osiguranje dostupnosti komunalne infrastrukture svim građanima
		4.2.3. Unaprjeđenje ostale javne infrastrukture
	4.3. Pametna urbanizacija – razvoj stambene infrastrukture	4.3.1. Uspostavljanje novih naselja i podizanje kvalitete i standarda postojećih i novih stambenih objekata
		4.3.2. Razvoj programa za potporu stambenom zbrinjavanju mladih

Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera
5. Razvoj lokalne zajednice na načelima društvene kohezije	5.1. Očuvanje kulturne baštine i razvoj kulturnog stvaralaštva	5.1.1. Obnova i održivo korištenje kulturno-povijesne infrastrukture
		5.1.2. Razvoj i unaprjeđenje rada ustanova i organizacija u kulturi, kulturnih programa, događanja i manifestacija
	5.2. Povećanje broja građana koji se bave sportom i rekreacijom	5.2.1. Razvoj i unaprjeđenje sportske infrastrukture
		5.2.2. Razvoj i unaprjeđenje rada organizacija u sportu, sportskih i rekreativnih programa, događanja i manifestacija
	5.3. Podizanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	5.3.1. Potpora razvoju primarne zdravstvene zaštite i dostupnosti specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite
		5.3.2. Povećanje kvalitete i dostupnosti socijalne skrbi i osiguranje odgovarajuće brige o ranjivim skupinama društva
	5.4. Podizanje spremnosti za situacije nesreća i katastrofa	5.4.1. Unaprjeđenje sustava protupožarne zaštite
		5.4.2. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite

Izvor: Grad Križevci

7.2.1. STRATEŠKI CILJ 1: POSTIZANJE ENERGETSKE NEOVISNOSTI I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA

Dvije glavne odrednice vizije Grada Križevaca 2030. godine: energetska neovisnost i usmjerenost prema novim generacijama osnovna su premisa prvog strateškog cilja, koji teži postizanju energetske neovisnosti i očuvanju prirodnih resursa za buduće generacije.

Energetska neovisnost za Grad Križevce označava transformaciju lokalne energetike baziranu na udaljavanju od fosilnih goriva i potpuni prelazak na obnovljive izvore energije, čime se uklanja ovisnost o cijenama energenata (koje na razini cijele Republike Hrvatske ovise o uvozu), a dodatno i otvaraju nova radna mjesta te privlače nove investicije uz istodobno očuvanje okoliša. Poseban se naglasak stavlja na nove energente poput vodika, kao potencijalno rješenje za dekarbonizaciju, posebice u sektoru prometa.

Razvoj energetike najčešće dolazi od manjih sustava – pojedinaca, manjih tvrtki i obrta, a posebno je važan za sektore od strateškog interesa za Grad Križevce – obrazovanje (energetski neovisne škole) i poljoprivredu (energetski neovisna i ekološki održiva poljoprivredna gospodarstva).

Održivo gospodarenje prirodnim resursima, odnosno održivi razvoj cilj je koji upućuje da sve aktivnosti planirane na razini Grada Križevaca radi postizanja gospodarskog i društvenog razvoja moraju prethodno biti promišljene u kontekstu utjecaja na okoliš i prirodne izvore bitne za ljudski, biljni i životinjski život u budućnosti. Prirodni resursi su ograničeni, a njihova potrošnja kroz ljudske djelatnosti često ima negativan utjecaj na okoliš, čime je nužno unaprjeđenje postojećih i iznalaženje novih modela za njihovo održivo i učinkovito korištenje.

U okviru ovog strateškog cilja definirani su sljedeći **posebni ciljevi**:

1.1. Povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije

- ovaj posebni cilj odnosi se na uspostavljanje sustava za proizvodnju solarne energije, energije iz biomase i geotermalne energije.

1.2. Povećanje ušteda energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija CO₂

- posebni cilj je usmjeren na učinkovito korištenje energije, odnosno smanjenje potrošnje energije kroz ugradnju i korištenje efikasnijih sustava (primarno u zgradarstvu) te korištenje tehnologija koje smanjuju emisije CO₂ (primarno u prometu).

1.3. Zaštita i unaprjeđenje okoliša i prirodnih resursa

- ovaj posebni cilj odnosi se na zaštitu tla, voda i zraka od zagađenja, očuvanje biljnog i životinjskog svijeta, kao i na učinkovito gospodarenje otpadom, kako bi se njegovim ponovnim korištenjem smanjilo onečišćenje uz istovremeno postizanje gospodarskih ciljeva smanjenja troškova eksploatacije i proizvodnje sirovina.

7.2.2. STRATEŠKI CILJ 2: POVEĆANJE KONKURENTNOSTI LJUDSKIH RESURSA KROZ ULAGANJA U UČENJE, ZNANOST I INOVACIJE

Postavljanjem strateškog cilja povećanja konkurentnosti ljudskih resursa, Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje do 2030. godine stavlja naglasak na obrazovanje i znanost kao ključna područja ulaganja za postizanje gospodarskog napretka i socijalnog blagostanja.

Križevci se ponose dugom tradicijom školstva, posebice u području poljoprivrede, gdje je rad školskih i stručnih ustanova i znanstvenih zavoda desetljećima nositelj lokalnog razvoja. U uvjetima stalnih društvenih, ekonomskih i kulturnih promjena, globalizacije i depopulacije, kapital ljudskog znanja, inovacija i kreativnosti važniji je čimbenik razvoja od kapitala prirodnih resursa, rada i financijskog kapitala, posebice za manje sredine, koje u tim okolnostima ne mogu konkurirati prednostima koje daje ekonomija razmjera. Zato je za Križevce nužno stvaranje inovativne i proaktivne lokalne zajednice i gospodarstva lako prilagodljivog budućim izazovima i čestim promjenama.

U okviru ovog strateškog cilja definirani su sljedeći **posebni ciljevi**:

2.1. Poboljšanje kvalitete, raznolikosti i dostupnosti programa za odgoj, obrazovanje i brigu o djeci

- ovaj posebni cilj bavi se podizanjem kvalitete obrazovnih ustanova i programa koje one provode, kao i njihovom diverzifikacijom, kako bi se svojoj djeci omogućilo da istraže svoje afinitete te se dalje profesionalno razvijaju u skladu s njima, uz poseban naglasak na vrednovanje uspješnosti učenika i poticanje izvrsnosti.

2.2. Poboljšanje srednjoškolskih programa i povećanje broja visokoobrazovanih građana

- kompetencije koje se stječu srednjoškolskim te posebno visokim obrazovanjem osiguravaju kvalitetu ljudskog kapitala kroz osposobljavanje za obavljanje najsloženijih poslova, čime one postaju važan čimbenik samozapošljavanja i privlačenja investicija, stoga je drugi posebni cilj usmjeren na povećanje broja stručno specijaliziranih te visokoobrazovanih građana.

2.3. Stvaranje sinergije obrazovanja, znanosti i gospodarstva

- ovaj posebni cilj stavlja naglasak na jačanje strukovnog obrazovanja i bolje povezivanje obrazovnih programa s tržištem rada, kontinuirano unapređivanje znanja i vještina, kao i na poticanje interesa za znanost i inovacije među mladima koji svojim stručnim i znanstvenim radom mogu doprinijeti napretku lokalne zajednice i višestruko vratiti javne resurse uložene u njihovo obrazovanje.

7.2.3. STRATEŠKI CILJ 3: RAZVOJ LOKALNOG GOSPODARSTVA NA PRINCIPIMA ODRŽIVOSTI I STVARANJA NOVIH VRIJEDNOSTI

Trendovi globalizacije, kontinuiranih društvenih i gospodarskih promjena, iseljavanja i starenja stanovništva, izazovi su s kojima se susreću gotovo sve lokalne zajednice u Hrvatskoj, posebice u kontekstu razvoja lokalnog gospodarstva. Grad Križevci će djelovanjem u okviru trećeg strateškog cilja nastojati pridonijeti stvaranju poduzetničke klime pogodne za otvaranje novih visoko tehnoloških radnih mjesta, kako bi se stvorili uvjeti za privlačenje i zadržavanje mladih obrazovanih ljudi, koji posjeduju znanja i vještine potrebne za stvaranje novih vrijednosti.

Grad Križevci svoj gospodarski razvoj do 2030. godine planira na temelju orijentacije prema djelatnostima koje zahtijevaju visoku raznu ljudskog kapitala uz korištenje prirodnih resursa na principima održivosti.

U okviru ovog strateškog cilja definirani su sljedeći **posebni ciljevi**:

3.1. Podizanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

- ovaj posebni cilj obuhvaća iznalaženje odgovora na izazove opstanka poljoprivredne proizvodnje i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva na području Grada Križevaca kroz učinkovito upravljanje ograničenim resursima, prije svega, poljoprivrednim zemljištem, uspostavljanje kratkih opskrbnih lanaca i udruživanje poljoprivrednih proizvođača.

3.2. Podizanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva

- naglasak je na uspostavljanju gospodarskih zona i privlačenju stranih direktnih investicija uz istovremeno pružanje potpore malim i srednjim poduzetnicima u razvoju njihovog poslovanja i održanja kontinuiteta obiteljskih tvrtki koje su temelj lokalnog poduzetništva i obrtništva.

3.3. Razvoj turističke djelatnosti

- posebni cilj je usmjeren na rješavanje glavnog i dugogodišnjeg problema turističke djelatnosti na području Križevaca – nedostatka smještajnih turističkih kapaciteta, uz istovremena ulaganja u daljnji razvoj turističke infrastrukture i posebno u unaprjeđenje i diverzifikaciju turističkih manifestacija i programa.

3.4. Brendiranja grada

- posebni cilj je usmjeren na stvaranje prepoznatljivog imidža Križevaca kao podrška društvenom i gospodarskom razvoju Grada Križevaca u 'zelenom' održivom smjeru.

7.2.4. STRATEŠKI CILJ 4: PODIZANJE KVALITETE I STANDARDA INFRASTRUKTURE I JAVNIH USLUGA

Osnovne zadaće jedinica lokalne samouprave (gradova i općina) u Hrvatskoj odnose se na osiguranje određenog standarda i kvalitete javne infrastrukture i usluga javnog sektora, sukladno zakonski dodijeljenom samoupravnom djelokrugu.

Grad Križevci će u provedbi Plana razvoja primjenjivati koncept pametnih gradova – tzv. 'smart city' princip. Radi se o cjelovitom, sveobuhvatnom postupku transformacije Grada Križevaca u urbanu sredinu koja korištenjem naprednih informacijskih i komunikacijskih tehnologija na održiv način zadovoljava potrebe građana. Iako se 'smart city' koncept najvećim dijelom odnosi na primjenu pametnih rješenja kod planiranja, izgradnje i upravljanja infrastrukturom, njegov važan segment je i povećanje učinkovitosti gradskih usluga.

U okviru ovog strateškog cilja definirani su sljedeći **posebni ciljevi**:

4.1. Digitalna transformacija i razvoj javnog sustava

- ovaj posebni cilj orijentiran je na usluge koje pruža gradska uprava i gradske institucije te nastoji pojednostaviti korištenje istih, poboljšati njihovu kvalitetu i učinkovitost uz smanjenje troškova.

4.2. Pametna urbanizacija – razvoj prometne i komunalne infrastrukture

- ovaj posebni cilj odnosi se na unaprjeđenje mreže gradskog prometa, optimalizaciju u sustava vodoopskrbe i odvodnje te učinkovito i ekonomično zbrinjavanje otpada.

4.3. Pametna urbanizacija – razvoj stambene infrastrukture

- djelovanjem u okviru ovog posebnog cilja nastojat će se osigurati građanima priuštivo stanovanje dobre kvalitete, što obuhvaća stambenu politiku temeljenu na principima pametnog urbanizma, gdje se posebna pozornost posvećuje dodjeli odgovarajuće namjene svakome prostoru unutar prostornog i urbanističkog plana
- ovaj posebni cilj osobito stavlja naglasak na:
 - urbano unapređenje neplanski građenih stambenih naselja,
 - rješavanje problema neadekvatno održavanih stambenih objekata starije gradnje,
 - prioritiziranje stambenih površina tako da nova stambena naselja moraju zauzimati najbolje lokacije prostoru, koristiti prednosti topografije, uzimati u obzir klimu i imati najbolju izloženost suncu te dostupnost zelenih područja,
 - stambena naselja moraju sadržavati zelene površine za odmor, rekreaciju i sportske aktivnosti za djecu, mlade i odrasle,
 - postojeće se tvornice koje su izgrađene u središtima stambenih naselja te ih ispunjavaju bukom i zagađenim zrakom trebaju izdvojiti u industrijska područja neovisna o stambenim područjima i međusobno odvojena zonom vegetacije.

7.2.5. STRATEŠKI CILJ 5: RAZVOJ LOKALNE ZAJEDNICE NA NAČELIMA DRUŠTVENE KOHEZIJE

Sve učestalija pojava katastrofa, epidemija i prirodnih nepogoda koje je nemoguće predvidjeti ukazuje na važnost čvrste povezanosti članova lokalne zajednice, spremnosti na organizirano zajedničko djelovanje te na sve veću upućenost jednih na druge.

Cilj Plana razvoja Grada Križevaca je potaknuti lokalni razvoj i ostvariti viziju Križevaca 2030. godine na načelima društvene kohezije, što označava sposobnost lokalne zajednice da osigura dobrobit za sve svoje članove, odnosno svede nejednakosti na najmanju moguću mjeru.

Time se stvara osjećaj pripadnosti zajednici i percepcija da je društvo pravedno, što dalje dovodi do jačanja aktivizma među građanima i želje da sudjeluju u javnom, kulturnom, političkom te drugim aspektima života zajednice, jer postoji osjećaj da svojim djelovanjem pojedinac može utjecati na život zajednice, odnosno doprinijeti njegovu poboljšanju.

U okviru ovog strateškog cilja definirani su sljedeći **posebni ciljevi**:

5.1. Očuvanje kulturne baštine i razvoj kulturnog stvaralaštva

- ovaj posebni cilj obuhvaća ulaganja u očuvanje kulturno-povijesne infrastrukture na području Grada Križevaca i njenu prilagodbu za održivo korištenje te potiče kulturno stvaralaštvo, razvoj kulturnih programa i događanja kao jezgre društvenog razvoja.

5.2. Povećanje broja građana koji se bave sportom i rekreacijom

- sport i rekreacija od iznimne su važnosti za psihičko i fizičko zdravlje građana, kao i za odrastanje i razvoj djece, stoga je u okviru ovog posebnog cilja naglasak na unaprjeđenju sportske infrastrukture i mogućnosti za bavljenje sportom i rekreacijom.

5.3. Podizanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

- ovaj posebni cilj usmjeren je na jačanje suradnje s nositeljem zdravstvene zaštite za područje Grada Križevaca, Koprivničko-križevačkom županijom i ustanovama u području zdravstva, kako bi se građanima Grada Križevaca pružila viša kvaliteta i dostupnost zdravstvene zaštite, kao i na osiguranje odgovarajuće razine brige za osobe u nepovoljnoj socijalnoj situaciji te ranjive skupine društva.

5.4. Podizanje spremnosti za situacije nesreća i katastrofa

- važnost civilne zaštite posebno se ističe u situacijama nesreća i katastrofa koje se najčešće ne mogu predvidjeti, kao što je to slučaj s pandemijom virusa COVID-19, ali i prirodnim nepogodama poput poplava, požara, suša i drugih, stoga se u okviru ovog posebnog cilja planiraju mjere kojima će se osigurati dovoljna razina spremnosti lokalnog sustava civilne zaštite, kako bi se u svakom trenutku osigurala zaštita ljudskog života, zdravlja i imovine.

7.3. MJERE

SC 1. Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima

MJERA 1.1.1. KORIŠTENJE PRIRODNOG POTENCIJALA SUNČEVE ENERGIJE

Podizanje razine energetske učinkovitosti postojećih sustava uz proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i racionalno korištenje energije doprinosi gospodarskom razvoju na održiv i ekološki prihvatljiv način. Postizanje energetske neovisnosti kao primarni cilj razvojne politike Grada Križevaca u prvi plan stavlja obnovljive izvore energije.

Sunčeva energija je obnovljiv i neograničen izvor energije od kojega, izravno ili neizravno, potječe najveći dio drugih izvora energije, stoga je cilj ove mjere povećati korištenje sunčeve energije u objektima i sustavima u javnom sektoru, potaknuti građane na korištenje solarne energije prilikom izgradnje i adaptacije stambenih objekata te poduzetnike i poljoprivrednike prilikom ulaganja u proizvodne pogone i površine.

Ciljne skupine su ove mjere su javna tijela i ustanove, građani te poduzetnici i poljoprivrednici.

U okviru ove mjere provodit će se projekti i aktivnosti kojima se potiču sljedeći načini energetske korištenja Sunčevog zračenja:

1. Pasivno korištenje – arhitektura

Pasivna sunčeva arhitektura odnosi se na građevine koje su građene tako da same djeluju kao sunčev kolektor i spremnik topline. Radi se o vrlo učinkovitom i jeftinom načinu korištenja solarne energije, gdje nije potrebna dodatna oprema, jer se sustav temelji na funkcionalnom projektiranju, a ne na korištenju posebnih tehnologija, čime se najviše smanjuju potrebe za energentima radi grijanja. Ove se aktivnosti odnose na izgradnju novih građevina, jer je prednosti pasivnog korištenja sunčeve energije mogu koristiti, jedino ako je građevina građena u skladu s pasivnim sunčevim načelima.

2. Toplinska energija – sunčani toplinski sustavi

Sunčev toplovodni sustav koristi sunčevu energiju za zagrijavanje potrošne tople vode, toplovodno i toplozračno grijanje prostora, hlađenje prostora, zagrijavanje plivačkih bazena, zagrijavanje vodene pare radi proizvodnje električne energije i drugo.

3. Proizvodnja električne energije

Sunčane ili fotonaponske elektrane koriste izravnu sunčevu svjetlost za pretvorbu u električnu energiju. Kao osnovni element za tu pretvorbu koriste se fotonaponski (solarni) paneli, koji proizvode istosmjernu energiju te ih je potrebno povezati u sustav fotonaponske elektrane. Fotonaponske elektrane mogu biti veličine dijela krova neke zgrade, ali mogu biti postavljene i na većim površinama u prostoru.

MJERA 1.1.2. KORIŠTENJE GEOTERMALNOG ENERGETSKOG POTENCIJALA

Panonski dio Hrvatske, kojemu pripada i Grad Križevci, posjeduje značajan geotermalni potencijal, gdje je najveći broj geotermalnih lokacija otkriven u okviru naftno-geoloških istraživanja tijekom prošloga stoljeća. Na području Grada Križevaca otkriven je Geotermalni izvor Križevčanka -1 za koji su istraživanja pokazala da je riječ o vodi s izvrsnim balneološkim svojstvima, s temperaturom vode od oko 70 stupnjeva, čime nije dovoljno ekonomski isplativa za proizvodnju električne energije, no uz određena ulaganja idealna je za zagrijavanje staklenika, kao i za grijanje obližnjih javnih i društvenih objekata, poput škola i dvorane.

Istraživanjima izvršenima 2008. godine na dubini od 1052 m pronađen je geotermalni fluid više temperature od 83,9°C pri ležišnom tlaku od 103 bara. Nadalje, Razvojna studija i studija izvodljivosti grijanja javnih objekata geotermalnom energijom u Gradu Križevcima iz 2012. godine⁴² navodi da je u bušotini pronađen geotermalni fluid na dubini od 1496 metara s temperaturom od 65°C te da je izdašnost bušotine ocijenjena na visini od 4 l/s.

U neposrednoj blizini bušotine nalaze se zgrade dviju srednjih škola, sportska dvorana i gradski bazen. Spomenuti se objekti griju iz dvije kotlovnice. U kotlovnici Gimnazije nalaze se dva identična kotla istog proizvođača, oba nazivne toplinske snage 600 kW. Iz ove kotlovnice se griju Gimnazija i Srednja gospodarska škola u objektu koji koristi i Visoko gospodarsko učilište. U kotlovnici sportske dvorane nalaze se dva identična kotla nazivne toplinske snage 200 kW koji griju samo objekt dvorane. Objekti bazena se ne griju. Toplinska snaga geotermalnog izvora Križevčanka-1 se u ovom trenutku procjenjuje na 750 kW. Smatra se da je maksimalni toplinski kapacitet izvora, koji bi se trebao definirati dodatnim mjerenjima, 1000 kW.

Cilj ove mjere je ispitati energetske potencijal Geotermalnog izvor Križevčanka -1 te, sukladno rezultatima istraživanja, uspostaviti sustave grijanja javnih objekata iz geotermalne energije.

Ciljne skupine su korisnici obrazovnih i sportsko-rekreativnih objekata koji se nalaze u blizini geotermalne bušotine te, potencijalno, stanovnici pojedinih naselja i poljoprivrednici, budući da se projektom predviđa mogućnost uspostavljanja tzv. rezidencijalnog grijanja ili korištenje za potrebe plastenika.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa s vlasnikom zemljišta Visokim gospodarskim učilištem u Križevcima;
- ispitivanje kapaciteta bušotine i mogućnosti korištenja te utvrđivanje optimalnog načina korištenja geotermalne energije;
- izgradnja potrebne infrastrukture i stavljanje geotermalnog izvora u funkciju.

⁴² Maljković, D. et al.: Razvojna studija i studija izvodljivosti grijanja javnih objekata geotermalnom energijom u Gradu Križevcima, Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb, 2012.

MJERA 1.1.3. KORIŠTENJE BIOMASE ZA PROIZVODNJU ENERGIJE

Biomasa je obnovljivi izvor energije koji obuhvaća šumsku i poljoprivrednu biomasu, biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa različitih industrija, otpad u smislu komunalnog otpada, otpad koji nastaje pri pročišćavanju voda i kanalizacijskog mulja i slično. S obzirom na široku sirovinsku osnovu za proizvodnju biomase te različite mogućnosti korištenja koje obuhvaćaju grijanje, zagrijavanje vode, proizvodnju električne energije, proizvodnju biogoriva i bioplina, kao i utjecaj na smanjenje stakleničkih plinova, biomasa je prepoznata kao važan obnovljivi izvor energije od strane Europske unije te predstavlja veliki potencijal za proizvodnju energije na razini cijele Hrvatske, pa tako i na području Grada Križevaca.

Uz korištenje solarne i geotermalne energije, uspostavljanje sustava za proizvodnju energije iz biomase čini treću glavnu komponentu strateške orijentacije Grada Križevaca u smjeru postizanja energetske neovisnosti, kako bi se diverzifikacijom proizvodnje energije iz obnovljivih izvora smanjila ovisnost o proizvodnji energije iz jednog izvora.

Međutim, ovim se Planom razvoja naglašava da energetska politika Grada Križevaca ni na koji način ne smije ugroziti poljoprivrednu proizvodnju, bilo primarnu poljoprivrednu proizvodnju, bilo prehrambeno-prerađivačku industriju, stoga se ne predviđa ciljana proizvodnja biomase kao energetskog nasada u obliku plantaža (brzorastuće šume) ili kultura (energetski usjevi).

Cilj ove mjere je istražiti mogućnosti i potencijale proizvodnje energije na području Grada Križevaca iz biomase nastale prilikom proizvodnje u industriji, pri sječi šuma (granjevina, lišće, panjevi, iverje, drvena sirovina koja nije pogodna za drvnu industriju), kod čišćenja vodotoka i trasa dalekovoda, organskog dijela komunalnog otpada, otpada koji nastaje pri pročišćavanju otpadnih voda i kanalizacijskog mulja, ostataka pri uzgoju poljoprivrednih proizvoda za primarnu namjenu - jednogodišnji i višegodišnji nasadi (prehrana ljudi i stoke, industrijsko bilje) te preradi poljoprivrednih proizvoda. Nadalje, cilj je staviti otpad u funkciju proizvodnje energije u svrhu smanjenja proizvodnje stakleničkih plinova.

Ciljne skupine ove mjere su poduzetnici, poljoprivrednici, kućanstva i javna tijela, budući da biomasa može poslužiti kao obnovljivi izvor za dobivanje toplinske energije, električne te mehaničke energije (biogoriva).

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- prikupljanje podataka i istraživanje mogućnosti i kapaciteta korištenja biomase za proizvodnju energije na području Grada Križevaca;
- suradnja s poduzetnicima i poljoprivrednicima na izgradnji, rekonstrukciji i opremanju objekata za proizvodnju energije iz biomase za potrebe vlastitih proizvodnih pogona;
- edukacija građana i kućanstava o prednostima i potpora uspostavljanju sustava grijanja na biomasu (primjerice, pelet).

MJERA 1.1.4. RAZVOJ I USPOSTAVLJANJE SUSTAVA ZA SKLADIŠTENJE ENERGIJE

Energetska tranzicija prema energetskom sustavu s niskom razinom ugljika ponajprije se temelji na proizvodnji energije iz obnovljivih izvora, gdje se javlja problem nepodudarnosti proizvodnje i potrošnje energije. Naime, sa strane proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, dostupnosti resursa varira tijekom dana, mjeseca i pojedinih godišnjih doba, dok s druge strane potrošnja energije ovisi o brojnim čimbenicima, kao što su vremenske prilike ili aktivnosti ljudi. Kako bi se smanjila navedena neuravnoteženost u elektroenergetskoj mreži i povećala sigurnost dobave energije, potrebno je povećati sposobnost skladištenja energije, kako na strani energetskih postrojenja, tako i na strani potrošača.

Važnost ulaganja u razvoj kapaciteta za skladištenje energije prepoznata je i na razini Europske unije, gdje je Europska komisija⁴³ izradila scenarije za preobrazbu u gospodarstvo s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova. Komisija je procijenila da bi za ostvarenje klimatskih ciljeva za 2050. godinu u Europskoj uniji moglo biti potrebno i šesterostruko povećanje kapaciteta za skladištenje energije. Procjena Komisije u pogledu kapaciteta za skladištenje temelji se na scenarijima u kojima se naglasak stavlja na intenzivnu elektrifikaciju u sektorima krajnje potrošnje.

Budući da je strateško određenje Grada Križevaca potpuni prelazak na obnovljive izvore energije, cilj ove mjere je osigurati odgovarajuće tehnologije i kapacitete za skladištenje energije proizvedene iz obnovljivih izvora na području Grada Križevaca te time smanjiti gubitke i povećati fleksibilnost korištenja energije.

Ciljne skupine ove mjere su javna tijela, distributeri i opskrbljivači energije, kao i znanstveno-istraživačke institucije i ulagači u sektoru energetike.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- pregled dostupnih tehnologija za skladištenje energije koje je moguće koristiti na području Grada Križevaca, izračun troškova i izrada scenarijske analize za Grad Križevce za 100% obnovljivi energetski sustav uz korištenje sustava skladištenja energije;
- planiranje, razvoj i uspostavljanje manjih elektroenergetskih sustava na području Grada Križevaca u koje je moguće integrirati promjenjive izvore obnovljive energije uz osiguravanje adekvatnih skladišnih kapaciteta, kako bi se određena količina energije mogla upotrijebiti kasnije u odnosu na trenutak proizvodnje, bilo kao potrošnja konačne energije ili radi pretvaranja u drugi oblik energije;
- razvoj i upotreba tehnologija za skladištenje električne energije, u okviru čega se poseban naglasak stavlja na iznalaženje izvora financiranja i ispitivanje mogućnosti uspostavljanja sustava za skladištenje vodika na području Grada Križevaca;
- razvoj i upotreba tehnologija za skladištenje toplinske i rashladne energije.

⁴³ COM(2018) 773 final od 28. studenoga 2018.

MJERA 1.2.1. POVEĆANJE TOPLINSKE ZAŠTITE JAVNIH I PRIVATNIH OBJEKATA

Ova mjera obuhvaća energetska obnovu javnih zgrada, i to objekata u vlasništvu Grada Križevaca te proračunskih korisnika, kao i suradnju s drugim javnim tijelima na području Grada Križevaca pri provedbi projekata energetske obnove te potporu energetskej obnovi objekata u privatnom sektoru, prije svega obiteljskih kuća, poslovnih prostora i proizvodnih pogona.

Cilj mjere je energetska obnoviti javne i privatne građevinske objekte starije gradnje na području Grada Križevaca radi povećanja njihove energetske učinkovitosti, smanjenja potrošnje energije i emisija CO₂ te smanjenja troškova energenata.

Ciljne skupine ove mjere su javna tijela, građani i poslovni subjekti koji na području Grada Križevaca imaju u vlasništvu nedovoljno energetska učinkovite nekretnine starije gradnje.

Za provedbu ove mjere potrebna su značajna financijska sredstva, koja višestruko nadmašuju kapacitete i mogućnosti proračuna Grada Križevaca, stoga će se radi osiguranja potrebnih izvora financiranja Grad Križevci orijentirati na natječaje iz EU fondova te na javne natječaje i pozive Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Energetska obnova javnih zgrada i stambeno-poslovnih objekata u vlasništvu Grada

Većina zgrada u vlasništvu Grada Križevaca, proračunskih korisnika i drugih javnih tijela starije je gradnje te se radi o energetska neučinkovitim građevinskim objektima. U razdoblju do 2020. godine energetska su obnovljene jedino zgrada Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci te zgrada Dječjeg vrtića Križevci. U okviru ove mjere energetska će se obnoviti javne zgrade, što se prije svega odnosi na zgrade osnovnih škola, ustanova u kulturi i druge javne objekte te stambene i poslovne prostore u vlasništvu Grada Križevaca, koji se daju u najam odnosno zakup fizičkim i pravnim osobama, kako bi se smanjili troškovi njihovog održavanja, ostvarile energetske i financijske uštede te bolja kvaliteta korištenja prostora.

2. Energetska obnova obiteljskih kuća, stambenih zgrada i poslovnih objekata

Većina obiteljskih kuća starije gradnje nema gotovo nikakvu ili ima samo minimalnu toplinsku izolaciju, što uzrokuju visoku razinu potrošnje energije za grijanje, hlađenje i pripremu potrošne tople vode. Pojedini poslovni subjekti i proizvodni pogoni također djelatnost obavljaju u starim, energetska neučinkovitim objektima. U okviru ove mjere, Grad Križevci će provoditi programe potpore povećanju energetske učinkovitosti postojećih obiteljskih kuća, stambenih zgrada i poslovnih objekata, što obuhvaća povećanje toplinske zaštite svih elemenata vanjske ovojnice grijanog prostora te zamjenu stolarije ovojnice grijanog prostora novom.

MJERA 1.2.2. POBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI SUSTAVA GRIJANJA I HLAĐENJA TE SUSTAVA RASVJETE I ELEKTRIČNIH UREĐAJA U JAVNIM I PRIVATNIM OBJEKTIMA

Rekonstrukcijom postojećih objekata kojom se obnavljaju, djelomično ili potpuno zamjenjuju dijelovi ovojnice grijanog dijela zgrade postižu se značajne uštede te podižu energetska svojstva objekta. Međutim, primjenom pojedinačnih mjera samo za vanjsku ovojnicu nije moguće ostvariti dostatne uštede u smanjenju potrebne energije, stoga je potrebna integralna obnova svih elemenata koji utječu na smanjenje ukupne energije.

Cjelovita energetska obnova sastoji se od više koraka kojima se unaprjeđuju karakteristike objekta bitne za ukupne uštede energije:

- smanjenje transmisijskih gubitaka kroz vanjsku ovojnicu primjenom toplinske zaštite;
- smanjenje ventilacijskih gubitaka;
- racionalizacija potrošnje energije u sustavu rasvjete i ostalim potrošačima energije te doprinos uštedama uvođenjem sustava automatizacije i upravljanja;
- uspostavljanje sustava proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Grad Križevci kroz pojedine mjere predviđene Planom razvoja planira primjenjivati cjeloviti pristup energetskej obnovi javnih i privatnih objekata – mjerama u okviru Posebnog cilja 1.1. Povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije poticat će se zamjena sustava koji koriste fosilna goriva sustavima obnovljivih izvora energije, dok se u okviru Posebnog cilja 1.2. Povećanje ušteda energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija CO₂ mjerom 1.2.1. Povećanje toplinske zaštite javnih i privatnih objekata nastoji ostvariti uštede energije kroz poboljšanje energetske svojstva objekta.

Ovom se mjerom cilja zaokružiti ciklus energetske obnove objekata kroz povećanje učinkovitosti tehničkih sustava zgrade koji uključuju opremu za grijanje, hlađenje, ventilaciju, klimatizaciju i pripremu potrošne tople vode, sustav rasvjete, sustav automatizacije zgrade ili njezina dijela i upravljanja njima u javnim i privatnim objektima na području Grada Križevaca.

Ciljne skupine ove mjere su javna tijela na području Grada Križevaca, poslovni subjekti i građani koji u postojećim stambenim i poslovnim prostorima koje koriste nemaju ugrađene energetske učinkovite sustave grijanja, hlađenja, ventilacije, potrošne tople vode i rasvjete.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- kontinuirana edukacija i informiranje djece, mladih, građana i poslovnog sektora o racionalnom korištenju energije u svakodnevnom životu;
- poticanje fizičkih i pravnih osoba na podizanje učinkovitosti sustava grijanja, hlađenja, potrošne tople vode ventilacije, rasvjetnih i električnih uređaja koje koriste;
- podizanje energetske učinkovitosti sustava grijanja, hlađenja, potrošne tople vode ventilacije, rasvjetnih i električnih uređaja u javnim objektima.

MJERA 1.2.3. POTICANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI U PROMETU

Dekarbonizacija energetskeg sektora zahtjeva značajne promjene u sektoru prometa, i to prvenstveno za korištene energente, a kao posljedica toga i za korištene tehnologije. To podrazumijeva smanjenje potrošnje fosilnih goriva uz istodobno povećanje korištenja energije s nultom ili vrlo niskom emisijom CO₂. Uvođenje održivih i inovativnih rješenja u sektoru prometa (korištenje elektromobilnosti, biogoriva i novih tehnologija) važno je za postizanje energetske i klimatske ciljeve, prije svega za smanjenje emisije stakleničkih plinova te smanjenje zagađenosti zraka. Osim toga, implementacijom mjera energetske učinkovitosti smanjuju se vanjski troškovi prometnog sektora (onečišćenje okoliša, prometne nesreće, zagušenje, klimatske promjene, buka).

Sukladno Strategiji energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu⁴⁴, u razdoblju do 2030. godine u sektoru prometa će naglasak biti na izgradnji nove infrastrukture za korištenje alternativnih oblika energije u prometu (ukapljeni prirodni plin i stlačeni prirodni plin/stlačeni biometan, električna energija i vodik). Predviđa se povećanje udjela vozila na alternativni pogon, poglavito električnih te elektrifikacija gradskog i međugradskog prometa, kao i povećanje korištenja ukapljenog prirodnog plina u teškom teretnom, pomorskom i željezničkom prometu. Osim razvoja alternativnih goriva, nužne su i aktivnosti na poticanju intermodalnog i integriranog prometa na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Cilj ove mjere je doprinijeti smanjenju emisije CO₂ u prometu, a time i ublažiti utjecaj prometa na klimatske promjene, radi uspostavljanja održivog prometnog sustava, podizanja kvalitete zraka i smanjenja opterećenja u prometu. Grad Križevci poseban naglasak stavlja se na vodikove tehnologije kao jedno od mogućih rješenja za smanjenje emisije stakleničkih plinova.

Ciljne skupine ove mjere su javna tijela u čijoj je nadležnosti prometni sustav na području Grada Križevaca te građani, poduzetnici, obrtnici i poljoprivrednici.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- uspostavljanje mreže intermodalnih stajališta za jednostavan i praktičan prelazak s jedne vrste prijevoznog sredstva na drugi (biciklizam - hodanje - javni prijevoz i drugo);
- stvaranje preduvjeta za zajedničko korištenja prijevoznih sredstava, kao što su javni gradski bicikli (obični i električni), dijeljenje automobila (engl. car-sharing) i drugo;
- nabava vozila na alternativni pogon za potrebe javnih tijela u nadležnosti Grada Križevaca te edukacije i dodjela potpora za građane, trgovačka društva, obrtnike i poljoprivrednike (nabava novih i pregradnja postojećih vozila);
- ulaganja u javnu infrastrukturu i opremu - daljnja izgradnja biciklističkih i pješačkih staza, izgradnja punionica za vozila na električni pogon i punionica za vozila na vodik, ugradnja posebnih semafora i drugo.

⁴⁴ "Narodne novine", br. 25/2020.

MJERA 1.3.1. ZAŠTITA OD ZAGAĐENJA I POBOLJŠANJE KVALITETE TLA I VODA

Tlo i voda su prirodni resursi o kojima uvelike ovisi stupanj gospodarskog razvoja i blagostanja, a negativni učinci njihovog nekontroliranog i nesavjesnog iskorištavanja često postaju vidljivi tek nakon duljeg razdoblja, kada nije moguće u potpunosti ukloniti sve posljedice. Osim toga, sanacija je skupa te angažira financijske resurse koji bi mogli biti korišteni za druge namjene.

Značajni udio, odnosno preko 20% ukupne površine Grada Križevaca, čini poljoprivredno zemljište, koje s kategorijom ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište čini preko 50% ukupne površine Grada⁴⁵. Jedan od pokazatelja stanja tla je temperatura tla, koja je, pored vlage u tlu, važan čimbenik o kojem ovisi rast i razvoj biljaka, a dulje trajanje prekomjerne zagrijanosti površinskog sloja tla ugrožava poljoprivrednu proizvodnju. Na mjernoj postaji Križevci za razdoblje 1961.-2010. zabilježen trend porasta temperature tla od 1,1°C/10 god, dok je za razdoblje 1981.-2010. zabilježen trend porasta temperature tla od 2,2 °C /10 god.⁴⁶ Kvaliteta vode u svim vodotocima ugrožena je zbog ispuštanja otpadnih voda i nepropisnog odlaganja otpada, što je opasnost i za izvore pitke vode. Većina površinskih vodnih tijela na području Grada ima loše i vrlo loše ekološko stanje i fizikalno kemijske pokazatelje. Kemijsko, količinsko te ukupno stanje za sva tijela podzemnih voda je dobro. Rizik od poplava postoji u pojasu uz vodotoke, i to najviše za poljoprivredne površine, šume i nisku vegetaciju te manji dio naselja grada Križevaca uz vodotok Koruška, kao i za neke izdvojene objekte⁴⁷.

Cilj ove mjere je djelovati preventivno na zaštitu tla i vode na području Grada Križevaca od zagađenja štetnim tvarima, uz sanaciju postojećih onečišćenja i obnavljanje resursa radi proizvodnje hrane, zaštite zdravlja ljudi te održavanja prirodne ravnoteže.

Ciljne skupine su javna tijela u čijoj su nadležnosti upravljanje i zaštita tla i voda, građani te trgovačka društva i poljoprivrednici čije djelatnosti u nekoj mjeri uzrokuju onečišćenje okoliša.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- uspostavljanje građevinskih područja na lokacijama s potpuno ili djelomično izgrađenom infrastrukturom, radi racionalizacije korištenja i očuvanja tla i voda;
- kontinuirana edukacija građana o važnosti i načinima zaštite tla i voda te poljoprivrednika o posljedicama korištenja pesticida i mineralnih umjetnih gnojiva;
- održivo gospodarenje vodama na poljoprivrednim područjima radi ublažavanja utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju i biološku raznolikost;
- zaštita od erozije i štetnog zbijanja tla te obnova oštećenih površina i klizišta, održavanje i obnavljanje zaštitnih šuma te pošumljavanje strmih padina;
- rekonstrukcija i izgradnja sustava javne odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te smanjenje opterećenja otpadnim vodama iz raznih tehnoloških procesa;
- provođenje mjera zaštite od poplava.

⁴⁵ Studija i strategija razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca do 2027. godine.

⁴⁶ Izvješća o stanju okoliša Koprivničko-križevačke županije.

⁴⁷ Studija i strategija razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca do 2027. godine.

MJERA 1.3.2. ZAŠTITA OD ZAGAĐENJA ZRAKA TE ZAŠTITA OD BUKE I SVJETLOSNOG ONEČIŠĆENJA

Izvori onečišćenja zraka su brojni, poput izgaranja fosilnih goriva za proizvodnju električne energije, promet, industrijski procesi, poljoprivreda, obrada otpada i drugo. Na području Grada Križevaca nema velikih energetske postrojenja, a osnovni energenti u gospodarstvu i domaćinstvu su plin i električna energija te kakvoća zraka za sada nije značajnije ugrožena onečišćivačima. Jednako tako, područje Grada nije značajnije ugroženo bukom ni svjetlosnim onečišćenjem, iako postoje lokacije povećane emisije, stoga je nužno osigurati da gospodarski razvoj prate odgovarajuće aktivnosti zaštite od buke i svjetlosnog onečišćenja.

Cilj ove mjere je preventivnim djelovanjem očuvati kvalitetu i spriječiti onečišćenje zraka na području Grada Križevaca, ukloniti postojeća onečišćenja bukom i svjetlosna onečišćenja u naseljima u kojima ona postoje te spriječiti nastanak novih.

Ciljne skupine ove mjere su javna tijela koja donose i provode propise vezane uz zaštitu od zagađenja zraka, zaštitu od buke i svjetlosnog onečišćenja na području Grada Križevaca te poslovni subjekti koji obavljaju djelatnosti koje uzrokuju ili bi mogle uzrokovati onečišćenja.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Zaštita od onečišćenja zraka

- negativan utjecaj gospodarskih aktivnosti na kakvoću zraka spriječit će se izborom i smještajem dozvoljenih djelatnosti i načina rada (korištene tehnologije);
- izgradnja obilaznica koje će tranzitni i teretni promet izmjestiti izvan gradskog središta;
- poticanje korištenja javnog prijevoza te ekološki prihvatljivijih prometnih sredstava;
- kontinuirano praćenje kakvoće zraka radi pravodobne reakcije i mjera zaštite.

2. Zaštita od onečišćenja bukom

- lociranje objekata i postrojenja koja mogu biti izvor prekomjerne buke na odgovarajuću udaljenost od naselja i stambenih zona;
- izmještanje objekata i postrojenja koja su izvor buke iz ugroženih zona na nove lokacije koje su predviđene za gospodarske namjene;
- ograničavanje i/ili zabrana rada objekata i postrojenja koja su izvor buke i/ili utvrđivanje posebnih mjera i uvjeta za njihov rad;
- regulacija prometa u svrhu zabrane ili ograničenja protoka vozila te isključenje iz prometa određenih vrsta vozila;
- podizanje zaštitnih pojaseva visokog zelenila.

3. Zaštita od svjetlosnog onečišćenja

- sprječavanje nastajanja prekomjernih emisija svjetlosti te smanjivanje postojeće rasvjetljenosti okoliša;
- zaštita noćnog neba, prirodnih vodnih tijela i zaštićenih prostora od umjetne rasvjete.

MJERA 1.3.3. ZAŠTITA ŠUMA I BIORAZNOLIKOSTI, RAZVOJ ZELENILA I PARKOVNE ARHITEKTURE

Strateška orijentacija Grada Križevaca prema održivom gospodarenju prirodnim resursima stavlja naglasak na očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, zaštitu biljnog i životinjskog svijeta te očuvanje postojećih prirodnih staništa, kao i nezaštićenih dijelova prostora.

Cilj ove mjere je uspostaviti cjelovitu zaštitu prirodnih resursa na području Grada Križevaca kroz sistavne aktivnosti uređenja i zaštite prostora te osposobljavanje stručnih kadrova i edukaciju mlađih uzrasta, kako bi se očuvala izvornost, biološka raznolikosti prirodnih zajednica i ekološka stabilnost.

Ciljne skupine su djeca, mladi i odrasli građani te javna tijela na području Grada Križevaca u čijoj je nadležnosti zaštita okoliša i bioraznolikosti te briga o razvoju i održavanju parkova i drugih zelenih površina.

Kao potpora provedbi ove mjere, Grad Križevci je usvojio Studiju i strategiju razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca do 2027. godine radi unaprjeđenja planiranja otvorenih prostora Grada, jačanja prepoznatljivosti i privlačnosti grada, jačanja otpornosti grada na klimatske promjene, jačanja društvene uloge otvorenih prostora, povećanja energetske učinkovitosti, povećanja bioraznolikosti i sveukupnog poboljšanja kvalitete života.

U okviru ove mjere provodit će se:

- strateški projekti definirani Studijom i strategijom razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca do 2027. godine: 1) Revitalizacija park-šume Župetnica, 2) Revitalizacija Ratarske šume, 3) Revitalizacija potoka Vrtlina, 4) Revitalizacija potoka Koruške, 5) Revitalizacija rijeke Glogovnice, 6) Uređenje novog parka kod željezničkog kolodvora u naselju Križevci i 7) Uređenje jezera Čabraji sa šumom Kolačka;
- prilikom revitalizacije Park šume Župetnica izvršit će se pregled i revizija projekta uređenja i gospodarenja Park šumom Župetnica iz 1986. godine kojim je predviđena izgradnja arboretuma, podizanje novih šumskih kultura, izgradnja jezera s rekreativnim sadržajem, uređenje Park šume kao prirodne oaze za izlet i rekreaciju i drugo;
- preventivne i edukativne aktivnosti vezane uz očuvanje šuma od onečišćivača, bolesti, nametnika, požara i drugih negativnih utjecaja;
- projekti uspostavljanja suradnje i zajedničke politike unaprjeđenja gospodarenja šumama u suradnji s Hrvatskim šumama;
- uspostavljanje škole u prirodi;
- pozornost će se posvetiti planskom, a ponegdje i tematskom uređenju novih parkova i zelenih oaza uz revitalizaciju i podsadivanje postojećih;
- uređenje, očuvanje i obnova spomenika parkovne arhitekture;
- zaštita životinja i osiguravanje odgovarajuće brige za životinje.

MJERA 1.3.4. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM

Na području Grada Križevaca poslove gospodarenja otpadom obavlja Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci, što obuhvaća skupljanje, prijevoz, oporabu i zbrinjavanje otpada uključujući nadzor nad tim postupcima i naknadno održavanje lokacija zbrinjavanja. Osim toga, u narednom se razdoblju očekuje uspostavljanje, odnosno stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske, na lokaciji Piškornica, u Općini Koprivnički Ivanec. Tada će se komunalni otpad prikupljati na principu odvojenog prikupljanja, a nakon odvajanja korisnog otpada, prikupljeni otpad prevozi će se do pretovarne stanice te dalje posebno uređenim vozilima do Regionalnog centra za gospodarenje otpadom.

Stoga je cilj ove mjere, uz odgovarajuće zbrinjavanje komunalnog otpada, osigurati da se što veća količina korisnog otpada izdvoji te pretvori u resurs. Naime, kada otpad jednog sektora postane sirovina drugog, količina otpada smanjuje se na najmanju moguću mjeru te se resursi koriste efikasno i održivo. Time se, nadalje, smanjuju zdravstveni i okolišni problemi, emisije stakleničkih plinova, zagađenje vode i zraka te se smanjuje narušavanje krajolika.

Ciljne skupine ove mjere su Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci kao javno trgovačko društvo u čijoj je nadležnosti gospodarenje otpadom na području Grada Križevaca, djeca, mladi i odrasli građani te trgovačka društva, obrtnici i poljoprivrednici, koji svojim postupanjem mogu značajno pridonijeti smanjenju količine otpada koji nije ponovo iskoristiv te smanjiti troškove gospodarenja otpadom njegovim ispravnim razvrstavanjem na kućnom pragu.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- izgradnja, opremanje i uspostavljanje Interpretativno-edukacijskog centra održivog razvoja kao samoodržive i energetske neovisne zgrade u kojoj će se korištenjem multimedijских, virtualno-interaktivnih rješenja te kroz interaktivne učionice educirati posjetitelje o posljedicama klimatskih promjena, njihovom sprječavanju i ublažavanju, kao i potrebi za provođenjem održivog sustava gospodarenja otpadom i obnovljivim izvorima energije uz dugoročni cilj privlačenja učenika i posjetitelja iz cijele Hrvatske;
- uspostavljanje mobilnog postrojenja za obradu građevinskog i glomaznog otpada te ponovna upotreba korisnog otpada u sektoru građevinarstva, radi smanjenja količine otpada koji se odlaže na odlagalište i povećanja količine recikliranog materijala;
- uspostavljanje sustava sakupljanja stakla na kućnom pragu putem dodatnih vreća, čime će se povećati količina odvojeno sakupljenog otpada i smanjiti količina otpada na odlagalištu a time i emisija odlagališnih plinova i procjednih voda;
- uspostavljanje sustava odvojenog sakupljanja jestivog ulja pomoću specijaliziranih manjih spremnika, kako bi se smanjili negativni utjecaji takvih ulja, koja su svojim sadržajem teško razgradiva tvar te se njihovim neodgovornim zbrinjavanjem zagađuje prirodni okoliš na dugi niz godina, uz vrlo velike štete za biljni i životinjski svijet;
- ugradnja senzora na kontejnere za sakupljanje otpada koji dojavljuju kada su puni.

MJERA 2.1.1. POTPORA RODITELJSTVU

Plan razvoja Grada Križevaca demografsku politiku ističe kao horizontalnu mjeru koja se proteže kroz sve strateške ciljeve, jer je starenje stanovništva složeni interdisciplinarni problem cijele Hrvatske i gotovo cijele Europe te njegovo rješavanje nije moguće ciljati određenim projektom ili mjerom, već je nužno poboljšanje cjelokupne razine životnog standarda. Iako Grad ne može značajnije utjecati na demografska kretanja koja su trend na nacionalnoj i europskoj razini, ciljanim i dobro osmišljenim aktivnostima može doprinijeti rješavanju problema, kroz poboljšanje osnove i uvjeta za planiranje obitelji na lokalnoj razini.

Cilj ove mjere je provedba pronatalitetne politike pružanjem društvene i financijske potpore roditeljima pri odgoju djece te unapređenje skrbi o djeci na području Grada Križevaca s konačnim ciljem da svako dijete ima odgovarajuće uvjete za zdravo i sigurno odrastanje.

Ciljna skupina ove mjere su djeca, mladi, trudnice, roditelji i obitelji.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Potpora planiranju roditeljstva, trudnoći i dojenju

- sufinanciranje opremanja ginekološke ordinacije i osiguranje dostupnosti specijalista;
- postavljanje klupa za prematanje i dojenje te stolica u javnim zgradama;
- uspostavljanje savjetovališta za planiranje obitelji, očuvanje reproduktivnog zdravlja i trudnoću, dojenje, brigu o dojenčadi te potporu u odgoju djece;
- nabava literature, priručnika i informativnih materijala te podjela roditeljima.

2. Financijske potpore i organizacijska pomoć roditeljima

- potpore za novorođenčad;
- financijska potpora u slučaju djece s teškim zdravstvenim oboljenjem, gdje su potrebna visoka novčana sredstva za liječenje te sufinanciranje boravka roditelja u bolnici;
- organizacija sajma za razmjenu dječje odjeće, opreme i potrepština;
- osiguranje adekvatne brige za djecu jasličke dobi kroz usluge dadilja.

3. Potpora aktivnostima zdravstvene zaštite djece i stvaranju zdravih navika

- provedba specijalističkih pregleda lokomotornog sustava djece predškolske dobi u dječjim vrtićima;
- provedba preventivnih logopedskih pregleda trogodišnjaka te sufinanciranje opremanja logopedskih kabineta, logopedske dijagnostike, provedba logopedskih tretmana za djecu predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta;
- osiguranje rane intervencije kod djece s teškoćama u razvoju;
- promicanje i zaštita oralnog zdravlja djece dječjim vrtićima i osnovnim školama;
- fitness radionice za roditelje i djecu te korektivna gimnastika u suradnji sa Zajednicom športskih udruga Križevci.

MJERA 2.1.2. UNAPRJEĐENJE PREDŠKOLSKIH PROGRAMA I INFRASTRUKTURE

Predškolski odgoj i obrazovanje na području Grada Križevaca provodi se u četiri dječja vrtića, a obuhvaća rad jasličkih i vrtićkih skupina te programa predškole.

Cilj ove mjere je unaprijediti predškolski odgojno-obrazovni sustav na području Grada Križevaca kako bi se svoj djeci osigurali uvjeti i podrška za uspješno učenje i cjelovit osobni razvoj te stjecanje znanja iz vještina potrebnih za aktivno sudjelovanje u zajednici.

Ciljne skupine su predškolske odgojno-obrazovne ustanove na području Grada Križevaca, djeca predškolske dobi i njihovi roditelji/staratelji.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Razvoj infrastrukture i opremanje predškolskih odgojno-obrazovnih ustanova

- proširenje kapaciteta gradskog i privatnih vrtića, kako bi se sva djeca mogla upisati te kako bi se programi mogli provoditi u skladu s propisanim pedagoškim standardima;
- obnova i opremanje vrtića u skladu s načelima energetske učinkovitosti i suvremenim metodama uređenja prostora dječjih vrtića radi osiguranja poticajnog okruženja;
- uređenje vanjskih prostora dječjih vrtića – prilaza, parkirališta i igrališta;
- redovita nabava naprednih igraćaka i didaktičkih materijala.

2. Usavršavanje ljudskih resursa i unaprjeđenje organizacije rada

- kontinuirano usavršavanje djelatnika vrtića kroz edukacije, seminare i drugo;
- uspostavljanje i financiranje produženog rada dječjih vrtića;
- uspostavljanje centralnog sustava upisa u dječje vrtiće i liste čekanja;
- uspostavljanje mehanizama rane intervencije, praćenja psihofizičkog razvoja, savjetovanja roditelja i podrške darovitoj djeci u vrtićima kroz osnivanje Centra za ranu intervenciju i savjetovaništa pri Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci s timom stručnjaka koji uključuje edukacijskog rehabilitatora, logopeda, psihologa, kineziterapeuta/fizioterapeuta te radnog terapeuta.

3. Uvođenje novih i unaprjeđenje postojećih aktivnosti i programa

- uvođenje STEM programa radi razvoja matematičkih i tehničkih kompetencija od najranije dobi, upoznavanje djece s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama i mogućnostima njihove upotrebe, razvoj digitalnih kompetencija;
- učenje stranih jezika, razvoj i implementacija poduzetničkog razmišljanja;
- razvoj empatije i socijalne osjetljivosti kroz programe povezivanja s domovima za starije i nemoćne, aktivnosti Gradskog društva Crvenog križa i drugo;
- razvoj kulturno-umjetničkog izražavanja kroz kreativne projekte, posjete kazalištima, kinima, muzejima, izložbama prilagođenima dječjem uzrastu;
- veći broj sportsko-rekreativnih aktivnosti, uvođenje plesnih radionica i programa;
- uvođenje programa financijske pismenosti, ekološke osviještenosti i drugih tema od značaja za svakodnevni život današnjice, prilagođenih predškolskom uzrastu.

2.1.3. UNAPRJEĐENJE OSNOVNOŠKOLSKIH PROGRAMA I INFRASTRUKTURE

Osnovno obrazovanje na području Grada Križevaca provodi u četiri osnovnoškolske ustanove: Osnovnoj školi Ljudevita Modeca Križevci, Osnovnoj školi "Vladimir Nazor" Križevci, Glazbenoj školi Alberta Štrige Križevci i Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci.

Cilj ove mjere je svim učenicima osnovnih škola na području Grada Križevaca omogućiti da razviju svoje potencijale i kompetencije potrebne za nastavak obrazovanja i aktivno sudjelovanje u životu zajednice, uz uvažavanje individualnih razlika u sposobnostima i interesima učenika, a nastavnicima omogućiti adekvatne uvjete za rad te provedbu nacionalnog kurikulumu osnovnoškolskog obrazovanja dopuniti programima koji će dugoročno stvoriti konkurentsku prednost ljudskog kapitala na području Grada Križevaca.

Ciljne skupine ove mjere su osnovne škole na području Grada Križevaca, učitelji, nastavnici, profesori i drugo stručno, administrativno i tehničko osoblje, učenici i njihovi roditelji.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Razvoj infrastrukture i opremanje osnovnih škola

- energetska obnova matične škole Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci te Hrvatskog doma u kojem djeluje Glazbena škola Alberta Štrige i prilagodba radi osiguranja prostornih uvjeta za uvođenje jednosmjenske nastave i produženog boravka u osnovnim školama te energetska obnova i opremanje područnih škola;
- izgradnja sportske dvorane za potrebe Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci;
- opremanje škola suvremenim informatičkim pomagalicama i digitalnim tehnologijama;
- uređenje vanjskih prostora, parkova i sportskih igrališta u dvorištima škola radi poticanja boravka djece na otvorenom pod odmorima i u pauzama.

2. Usavršavanje ljudskih resursa i unaprjeđenje organizacije rada

- kontinuirano usavršavanje djelatnika škola kroz edukacije, seminare i drugo;
- poticanje, vrednovanje i prikladno nagrađivanje izvrsnosti nastavnog osoblja;
- razvijanje međusobne suradnje svih odgojno-obrazovnih ustanova na lokalnoj razini.

3. Uvođenje novih i unaprjeđenje postojećih aktivnosti i programa

- unaprjeđenje izvannastavnih aktivnosti i mogućnosti rada s darovitim učenicima;
- uvođenje dodatnih nastavnih programa za učenike kojima je potrebna pomoć u učenju, kako bi se eliminiralo sivo tržište 'instrukcija' u pojedinim predmetima;
- uvođenje STEM programa, razvoj matematičkih i tehničkih kompetencija;
- učenje stranih jezika, razvoj i implementacija poduzetničkog razmišljanja;
- razvoj empatije i socijalne osjetljivosti kroz programe društvenog aktivizma;
- razvoj kulturno-umjetničkog izražavanja kroz kreativne projekte, posjete kazalištima, kinima, muzejima, izložbama;
- veći broj sportsko-rekreativnih aktivnosti te uvođenje programa financijske pismenosti, ekološke osviještenosti i drugih tema od značaja za svakodnevni život.

MJERA 2.2.1. UNAPRJEĐENJE SREDNJOŠKOLSKIH PROGRAMA I INFRASTRUKTURE

Na području Grada Križevaca djeluju tri srednje škole: Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci, Srednja škola "Ivan Seljanec" Križevci i Srednja gospodarska škola Križevci, a smještaj učenika omogućen je u Učeničkom domu u Križevcima.

Srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je jedinica područne (regionalne) samouprave – županija. Grad Križevci, kao jedinica lokalne samouprave nema nadležnost samostalno provoditi programe i aktivnosti vezane uz poboljšanje kvalitete i mogućnosti srednjoškolskog obrazovanja. Međutim, srednjoškolsko je obrazovanje izuzetno važno za razvoj ljudskog kapitala, a time i razvoj lokalnog gospodarstva i društva.

Stoga je cilj ove mjere uspostaviti snažnije partnerstvo s Koprivničko-križevačkom županijom u području unaprjeđenja srednjoškolskog obrazovanja na području Grada Križevaca kroz potporu razvoju infrastrukture i programa srednjih škola.

Ciljne skupine su srednje škole na području Grada Križevaca, Učenički dom, tijela Koprivničko-križevačke županije zadužena za srednjoškolsko obrazovanje, učenici i njihovi roditelji.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- unaprjeđenje infrastrukture srednjih škola u suradnji s Koprivničko-križevačkom županijom, uključujući specijalizirane kabinete i praktikume;
- podrška opremanju srednjih škola digitalnim tehnologijama;
- uređenje vanjskih prostora u dvorištima škola radi poticanja boravka djece na otvorenom pod odmorima i u pauzama;
- osiguravanje mogućnosti zdravog i nutritivno kvalitetnog obroka za učenike srednjih škola u objektu ili u blizini objekta škole;
- poticanje interesa učenika za upis u tehničke programe i obrtnička zanimanja, posebice ona koja su deficitarna na području Grada Križevaca uz programe stipendiranja;
- uvođenje izvannastavnih programa poduzetništva;
- organizacija izvanškolskog programa redovitog ili povremenog volontiranja u raznim gospodarskim i društvenim subjektima, od privatnih tvrtki do javnih ustanova i organizacija civilnog društva za učenike gimnazijskog i strukovnog usmjerenja, kako bi stekli uvid u različita zanimanja i poslove, sukladno svojim afinitetima;
- uvođenje i sufinanciranje dodatnih programa za darovite učenike i učenike s izraženim interesima za pojedina područja;
- uvođenje i sufinanciranje dodatnih nastavnih programa za učenike kojima je potrebna pomoć u učenju, kako bi se eliminiralo sivo tržište 'instrukcija', koje postoji u pojedinim predmetima, kao što su matematika ili strani jezici.

MJERA 2.2.2. POTPORA POHAĐANJU VISOKOŠKOLSKIH PROGRAMA

Veliki izazov za svaku lokalnu zajednicu je spriječiti tzv. odljev mozgova - iseljavanje mladih pametnih, talentiranih, obrazovanih i stručnih kadrova po završetku obrazovnog procesa. Takav gubitak intelektualnog kapitala znači i gubitak inovativnosti, kreativnosti, konkurentnosti i zaostajanje u razvoju u dugom roku.

To se, prije svega, odnosi na kadrove s najvišim stupnjem obrazovanja, znanja i vještina, odnosno visoko obrazovanu radnu snagu koja može obavljati poslove visoke dodane vrijednosti, čime doprinosi boljem i bržem razvoju lokalnog gospodarstva, a samim time i podizanju životnog standarda, jer je kvaliteta ljudskih resursa koji su na raspolaganju jedan od ključnih faktora koje investitori uzimaju u obzir prilikom odabira lokacije za izgradnju svojeg proizvodnog pogona ili uspostavljanje poslovanja.

Cilj ove mjere je osigurati brigu o studentskom standardu, poticati učenike srednjih škola na nastavak obrazovanja i usavršavanja, osigurati dostupnost visokog obrazovanja svima koji za to imaju afinitete i sposobnosti, ujedno usmjeravajući odabir zanimanja prema deficitarnim zanimanjima i zanimanjima budućnosti.

Ciljne skupine su učenici srednjih škola, osobe koje su završile srednjoškolsko obrazovanje te su nezaposlene ili imaju/imali su zaposlenje nakon završetka srednjoškolskog programa, ali žele nastaviti školovanje.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- stipendiranje studenata s područja Grada Križevaca
 - stipendije studentima na temelju njihovog socio-ekonomskoga statusa, bez obzira na studijski program, kako bi se najugroženijim studentima osigurao pristup visokom obrazovanju i
 - stipendije kojima se cilja motivirati studente da pri izboru studija preferiraju biomedicinska, biotehnička, prirodna i tehnička područja znanosti (STEM);
- sufinanciranje troškova prijevoza studenata do visokoobrazovnih ustanova izvan Grada Križevaca;
- poticanje međunarodne mobilnosti studenata s prebivalištem na području Grada Križevaca;
- jačanje suradnje studenata s prebivalištem na području Grada Križevaca s poslovnim subjektima u Razvojnom centru i tehnološkom parku Križevci;
- uključivanje studenata u razvojne projekte koje provodi Grad, proračunski korisnici i trgovačka društva u vlasništvu Grada, sukladno područjima za koja se školuju putem javnog poziva na principu volontiranja ili uz naknadu putem Student servisa.

MJERA 2.2.3. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE VISOKOG ŠKOLSTVA U KRIŽEVCIMA

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima je javna i samostalna visokostručna školska ustanova koja se bavi obrazovanjem stručnjaka iz biotehničkog (polje poljoprivreda) i društvenoga (polje ekonomija) znanstvenoga područja i predstavlja kontinuitet obrazovanja u poljoprivredi koje je u različitim organizacijskim oblicima postojalo u Križevcima od 1860. godine, kada je započelo s radom Kraljevsko gospodarsko i šumarsko učilište, najstarije poljoprivredno i šumarsko učilište u jugoistočnoj Europi. U ovom su Učilištu osnovane prve stručne postaje i znanstveni zavodi iz područja poljoprivrede, napisani su i objavljeni prvi udžbenici na hrvatskom jeziku, pokrenut je prvi znanstveni časopis iz područja poljoprivrede pa se ono s pravom smatra kolijevkom poljoprivrednog obrazovanja, struke i znanosti u Hrvatskoj.

U tom smislu, očuvanje i daljnji razvoj ove institucije, kao i njegovo unaprjeđenje i transformacija u skladu s trendovima obrazovanja današnjice, cilj je od posebnog interesa za Grad Križevce, posebice, uzevši u obzir da posljednjih godina interes mladih za obrazovanje u sektoru poljoprivrede kontinuirano opada te da su potrebne intenzivnije aktivnosti radi očuvanja i unaprjeđenja ove ustanove.

Ciljne skupine ove mjere su upravljačke strukture Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, profesori, stručnjaci i znanstvenici zaposleni u Učilištu, postojeći studenti te mladi srednjoškolskog uzrasta s područja cijele Hrvatske, potencijalni studenti Učilišta.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- uspostavljanje jače suradnje između Grada Križevaca i Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, razvoj zajedničkih projekata;
- potpora Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima u nastojanjima da postane vodeća visokoškolska ustanova za provođenje stručnog obrazovanja u području poljoprivrede te da se razvija i u drugim područjima u okviru modernoga multidisciplinarnoga Veleučilišta u Križevcima;
- kontinuirano revidiranje postojećih i razvoj novih studijskih programa u cilju osnivanja veleučilišta te razvoj programa cjeloživotnog učenja i stručnih usavršavanja usklađenih s potrebama tržišta rada;
- potpora izgradnji i opremanju vinarskog praktikuma;
- potpora osnivanju Konjičkog razvojno-edukativno-sportskog centra u Križevcima;
- potpora znanstveno-istraživačkom i stručnom radu, implementaciji istraživačkih rezultata te međunarodnim projektima Učilišta;
- potpora podizanju studentskog standarda za studente Učilišta kroz uspostavljanje sustava studentskog smještaja i studentske prehrane (menze);
- uključivanje studenata u razvojne projekte koje provodi Grad, proračunski korisnici i trgovačka društva u vlasništvu Grada s područja poljoprivrede i ekonomije putem javnog poziva na principu volontiranja ili uz naknadu putem Student servisa.

MJERA 2.3.1. POVEZIVANJE OBRAZOVNIH USTANOVA SA ZNANOŠĆU I GOSPODARSTVOM TE POTPORA SAMOZAPOŠLJAVANJU I PODUZETNIČKIM INICIJATIVAMA MLADIH

Razvoj gospodarstva u velikoj se mjeri temelji na implementaciji znanstveno-istraživačkih dostignuća i rješenja, koja su najčešće rezultat suradnje i zajedničkog djelovanja obrazovnih institucija, ustanova i udruga koje se bave znanstvenim radom te gospodarskih subjekata.

Cilj ove mjere je poticanje znanstveno-istraživačkih projekata koji imaju praktičnu primjenu u gospodarstvu, posebice onih povezanih s transferom tehnologije, uz jačanje suradnje između privatnog i javnog sektora. Nadalje, cilj je potaknuti privatna ulaganja u istraživanje i razvoj, i to izvođenje primijenjenih istraživanja (industrijska istraživanja te eksperimentalni razvoj).

Ciljne skupine ove mjere su visokoobrazovne institucije na području Grada Križevaca (Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Fakultet organizacije i informatike Varaždin), Pučko otvoreno učilište Križevci i privatni subjekti koji provode programe cjeloživotnog obrazovanja, stručne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Koprivničko-križevačke županije u Križevcima, udruge civilnog društva koje se bavi popularizacijom znanosti, kao što su Udruga P.O.I.N.T., Križevačka astronomska udruga Perzeidi i druge te gospodarski subjekti.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

1. Povezivanje obrazovanja, znanosti i gospodarstva

- povezivanje srednjoškolskih i visokoškolskih obrazovnih institucija s gospodarskim subjektima u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje;
- poticanje interesa kod mladih za znanost, istraživanje i razvoj kroz programe volontiranja i sudjelovanja na znanstveno-istraživačkim projektima;
- uspostavljanje znanstveno-obrazovnog centra Future Hub Križevci, koji će organizirati kontinuirane programe izvaninstitucionalnog obrazovanja s područja prirode i svemira za djecu i mlade, a njih će pratiti programi računarstva i robotike, kao i znanstveno-popularna predavanja, filmske projekcije, izložbe i promatranja noćnog neba.

2. Potpora samozapošljavanju i poduzetničkim inicijativama mladih

- poticanje samozapošljavanja nezaposlenih osoba ili osoba koje imaju zaposlenje, ali njime nisu zadovoljne te imaju poduzetničku inicijativu i žele pokrenuti vlastiti posao;
- poticanje mladih koji završavaju srednjoškolsko strukovno obrazovanje te studenata i apsolviranih na pokretanje vlastitog posla;
- potpora inovativnim poduzetničkim inicijativama mladih u sektoru informacijskih i komunikacijskih tehnologija te STEM području;
- osiguranje prostora za start-up tvrtke kroz program i usluge Mikro inkubatora u Razvojnem centru i tehnološkom parku Križevci.

MJERA 2.3.2. RAZVOJ PROGRAMA CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Cjeloživotno obrazovanje, kao proces učenja radi osobnog razvoja i stjecanja novih znanja te efikasnije prilagodbe okolnostima na tržištu rada, nužnost je suvremenog života, koji se odvija u uvjetima stalnog tehnološkog napretka i brzih promjena u svim sferama života.

Grad Križevci ovom mjerom cilja osigurati dostupnost programa cjeloživotnog učenja svim građanima pod jednakim uvjetima, otvorenost programa ljudima svih životnih dobi i obrazovnih kvalifikacija, kako bi se omogućilo stalno obrazovanje i osobni razvoj svakog pojedinca, povećala kvaliteta programa cjeloživotnog učenja te unaprijedila zapošljivost i obrazovna razina aktivnog građanstva.

Ciljne skupine:

- organizacije koje provode programe cjeloživotnog obrazovanja u Križevcima - Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Pučko otvoreno učilište Križevci i privatni subjekti;
- potencijalni korisnici programa cjeloživotnog obrazovanja: diplomanti i studenti svih razina sveučilišnoga obrazovanja, osobe sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem (gimnazija ili strukovno obrazovanje), bivši studenti koji su prekinuli studij, članovi strukovnih udruga, zaposlenici u javnom i privatnom sektoru, gdje postoji potreba za dodatnim obrazovanjem, umirovljenici.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- uključivanje odraslih osoba bez odgovarajućih kvalifikacija u obrazovanje i osposobljavanje za jednostavne poslove i zanimanja;
- provođenje projekata, aktivnosti, edukacija i radionica kojima se potiče razvoj temeljnih vještina odraslih osoba (komunikacijske, čitalačke te osnovne poslovne vještine);
- provedba projekata razvoja financijske pismenosti kod mladih i odraslih osoba;
- provedba projekata razvoja informatičke pismenosti kod odraslih osoba;
- provođenje specijaliziranih stručnih usavršavanja;
- certificiranje novih programa u skladu s potrebama tržišta rada.

MJERA 3.1.1. ODRŽIVO UPRAVLJANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Veliki udio obradivih poljoprivrednih površina na području Grada Križevaca, pod uvjetom njihova okrupnjavanja i uz primjenu mjera za poboljšanje kvalitete tla, predstavlja vrlo dobru osnovu za održivi razvoj poljoprivrede, a posljedično i za razvoj prehrambeno-prerađivačke proizvodnje. Osim problema usitnjenosti poljoprivrednih površina te rizika zagađenja tla koji proizlaze iz prekomjerne upotrebe pesticida i mineralnih umjetnih gnojiva, prilikom planiranja razvoja poljoprivrede važno je uzeti u obzir i da na području Grada nema poljoprivrednih površina na kojima je izgrađen sustav javnog navodnjavanja. Pojave suša u Hrvatskoj posebno su učestale u zadnjim desetljećima, a postoji vjerojatnost da će se frekvencija i intenzitet ljetnih toplih razdoblja povećati diljem Europe, a time i učestalost suša tijekom ljetnih mjeseci u srednjim i južnim dijelovima Europe, koje značajno smanjuju urod poljoprivrednih kultura.

Cilj ove mjere je osigurati efikasnije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, provesti postupak okrupnjavanja zemljišta i staviti u funkciju zapušteno poljoprivredno zemljište, povećati proizvodnu funkcionalnost poljoprivrednog zemljišta te podići svijesti među poljoprivrednicima o važnosti očuvanja tla te uvođenja sustava navodnjavanja.

Ciljna skupina su poljoprivrednici s područja Grada Križevaca.

U okviru ove mjere, provodit će se sljedeće aktivnosti:

- okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta (komasacija) i sprječavanje daljnjeg usitnjavanja poljoprivrednih posjeda;
- inventarizacija poljoprivrednih površina na području Grada Križevaca, terenski pregled, priprema programa raspolaganja i stavljanja u funkciju zapuštenih i nekorištenih poljoprivrednih površina koje imaju prostorne potencijale za poljoprivrednu obradu;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa vezano uz poljoprivredno zemljište te redovito i kontinuirano usklađenje stanja u katastru sa stanjem u zemljišnim knjigama;
- provođenje edukativnih i preventivnih aktivnosti te jačih kontrola neobrađenih poljoprivrednih površina radi sprječavanja širenja ambrozije;
- poticanje uspostavljanja sustava navodnjavanja i zaštite od prirodnih nepogoda;
- provođenje jače kontrole uporabe zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji i provođenje zaštite tla od iscrpljivanja;
- poticanje ekološke poljoprivrede bez primjene kemikalija te proizvodnje i prerade primarnih proizvoda na ekološki, gospodarski i društveno opravdani način;
- upravljanje korištenjem zemljišta, uključujući rotacijski sustav sjetve i omjer površine zemljišta namijenjenog trajnim usjevima u odnosu na zemljište namijenjeno uzgoju jednogodišnjih usjeva te destimuliranje konvencionalne industrijski orijentirane monokulturne poljoprivrede.

MJERA 3.1.2. USMJERAVANJE DIJELA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE PREMA NEKONVENCIONALNIM KULTURAMA VIŠEG PRINOSA, OBNOVA STOČNOG FONDA I POTPORA PRERADI I DISTRIBUCIJI

S obzirom na usitnjenost poljoprivrednih posjeda na križevačkom području, gdje prevladavaju male parcele, konvencionalne kulture proizvode se uz više troškove, nego u slučaju velikih okrupnjenih poljoprivrednih površina, čime se ostvaruje niži dohodak i gubi konkurentnost. Promjenom strukture sjetve i uvođenjem dohodovnijih kultura u plodored, stvaraju se preduvjeti razvoja intenzivnije i ekonomski isplativije proizvodnje u sektoru ratarstva, voćarstva i povrtlarstva. Stočarska je proizvodnja na području Grada dobro razvijena, no potrebno je provesti obnovu stočnog fonda, odnosno osigurati nabavu tovnih i kombiniranih pasmina goveda te kvalitetnog rasplodnog materijala u drugim granama stočarstva.

Cilj ove mjere je potaknuti poljoprivrednike na sadnju dohodovnijih kultura, istovremeno vodeći računa o potrebama stočarstva, odnosno prehrane stoke te poduprijeti obnovu stočnog fonda kroz subvencije nabave genetski vrjednijeg rasplodnog materijala i potporu uspostavi sustava prerade mesa. Nadalje, cilj je potaknuti interes mladih za bavljenjem poljoprivredom i razvijanje komplementarnih djelatnosti, kako bi se osiguralo nužno pomlađivanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a time i njihova veća konkurentnost.

Ciljna skupina su obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poduzetnici u sektoru primarne proizvodnje te gospodarski subjekti koji se bave prehrambeno-prerađivačkom djelatnošću.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

1. Preorijentacija na isplativije ratarske, voćarske i povrtlarske kulture

- organizacija savjetovanja i edukacija u suradnji s poljoprivrednim službama i dodjela financijskih potpora s ciljem usmjerenja na proizvodnju dohodovnijih kultura;
- poticanje poljoprivrednika na onim položajima i područjima koja su manje pogodna za ratarske kulture da se orijentiraju na višegodišnje nasade;
- promicanje sadnje voćarskih i povrtnih kultura te uspostavljanja sustava prerade (sušenje, pakiranje i drugo).

2. Potpora razvoju stočarstva kroz obnovu stočnog fonda

- organizacija edukacija, stručnih predavanja i savjetovanja na temu obnove stočnog fonda i korištenja genetski vrjednijeg rasplodnog materijala te dodjela potpora.

3. Potpora uspostavljanju sustava prerade i distribucije poljoprivrednih proizvoda

- financijska, administrativna i savjetodavna potpora pri uspostavljanju dodatnih djelatnosti prerade na poljoprivrednom gospodarstvu, uz primarnu proizvodnju;
- potpora uspostavljanju pogona za tostiranje i ekstrudiranje soje;
- uspostavljanje lokalnog brenda poljoprivredne kvalitete u ratarstvu i stočarstvu i podrška u distribuciji i marketingu;
- potpora uvođenju dodatne djelatnosti ruralnog turizma na seoskom gospodarstvu.

MJERA 3.1.3. RAZVOJ KRATKIH LANACA OPSKRBE I PRODAJE NA KUĆNOM PRAGU TE POTPORA UDRUŽIVANJU POLJOPRIVREDNIKA

Danas najveći dio prodaje i distribucije hrane obavljaju veliki lanci opskrbe hranom s velikim brojem posrednika između proizvođača i krajnjeg kupca. To za poljoprivrednike znači smanjenje udjela u dodanoj vrijednosti - zarade, čime se mali proizvođači, a koji čine značajan udio u poljoprivrednoj proizvodnji na području Grada Križevaca, isključuju s tržišta, dok za građane - kupce to znači lošiju dostupnost informacija o proizvodu i najčešće nižu kvalitetu. S druge strane, interes potrošača za lokalnu hranu u posljednjih desetak godina stalno se povećava, dok za male poljoprivredne proizvođače kratki opskrbni lanci predstavljaju način da izravnom prodajom svojih proizvoda kupcu ostvare stabilnije prihode.

Cilj ove mjere je uspostavljanje platforme za povezivanje i ostvarivanje izravnog kontakta poljoprivrednih proizvođača na području Grada Križevaca s potrošačima, čime se pridonosi održivoj proizvodnji i sigurnosti hrane, malim poljoprivrednicima olakšava pristup tržištu i kupcu, dok se građanima osigurava veća kvaliteta i dostupnost informacija o podrijetlu, sastavu i karakteristikama proizvoda, uz istodobno podizanje svijesti o važnosti pružanja podrške lokalnim poljoprivrednicima i proizvođačima hrane u smislu šire društvene i ekonomske dobrobiti zajednice.

Ciljna skupina su obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poduzetnici u sektoru primarne proizvodnje te gospodarski subjekti koji se bave prehrambeno-prerađivačkom djelatnošću.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- uspostavljanje kratkih opskrbnih lanaca "Licem u lice", gdje proizvođači prodaju svoje proizvode izravno potrošaču, a osim prodaje na tržnici i povremene prodaje na gradskim trgovima, to obuhvaća i uspostavljanje prodajnih točaka na drugim frekventnim lokacijama – štandovi sa zdravim sendvičima napravljenima od domaćih sastojaka, voće i sokovi, sir, med i drugo kod srednjih škola, na željezničkoj stanici;
- uspostavljanje specijalizirane prodavaonice lokalnih križevačkih poljoprivrednih proizvoda te suradnja s trgovinama na području Grada Križevaca i postavljanje polica/kutaka za proizvode križevačkih poljoprivrednih proizvođača;
- uspostavljanje posredničke organizacije na principu tzv. Food Hubs u svojstvu upravitelja opskrbnog lanca, koja pruža logističku i organizacijsku platformu za prikupljanje i distribuciju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda lokalnih proizvođača veleprodajnim kupcima i krajnjim potrošačima - Agrocentar Križevci;
- potpora distribuciji poljoprivrednih proizvoda, kroz mobilne aplikacije, web platforme poput "Zdravo Križevci", internet prodaju i drugo;
- uvođenje lokalnih proizvoda u dječje vrtiće i školske kuhinje osnovnih škola;
- uvođenje lokalnih proizvoda u restorane i kafiće u suradnji s ugostiteljima;
- organizacija malih sajмова za prodaju domaćih proizvoda.

MJERA 3.2.1. UNAPRJEĐENJE PODUZETNIČKE KLIME I PRIVLAČENJE INVESTICIJA

Pitanje poduzetničke klime na području pojedine lokalne jedinice i mogućnosti njena unaprjeđenja nemoguće je razmatrati bez osvrta na nacionalno zakonodavstvo te ekonomsku i fiskalnu politiku, čija je stabilnost i adekvatnost gospodarskom okruženju nužna pretpostavka za razvoj povoljne investicijske klime u cijeloj zemlji. Osim toga, razvoj gospodarstva prema hrvatskom je zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi stavljen u nadležnost jedinica područne samouprave – županija pa ni u tom smislu lokalne jedinice nemaju nadležnost, niti decentralizirane prihode za ovu namjenu. Međutim, razvoj gospodarstva u fokusu je svake lokalne zajednice, kao osnovni preduvjet postizanja odgovarajućeg životnog standarda. Stoga je i strateški interes Grada Križevaca osigurati investicijsku atraktivnost križevačkog područja, koja će dovesti do toga da potencijalni investitori u konkurenciji s drugim lokacijama uoče prednosti za svoje ulaganje upravo na području Grada Križevaca.

Iako je dio uvjeta zadan je vanjskim okruženjem – geografskim smještajem, prometnom povezanosti s većim gradovima te samim potrebama i afinitetima investitora, dobra lokalna politika privlačenja investicija i podrška u realizaciji ulaganja, adekvatno opremljeno zemljište, kvalitetna radna snaga i drugo u mnogim slučajevima može nadmašiti eventualne nedostatke koji proizlaze iz okolnosti na koje Grad ne može utjecati.

Cilj ove mjere je osmišljavanje i provođenje kvalitetne, konkurentne, stabilne i pametne politike privlačenja novih investicija na područje Grada Križevaca, prije svega, s područja proizvodnih, prerađivačkih i visoko tehnoloških djelatnosti te djelatnosti koje se temelje na visokoj razini intelektualnog kapitala.

Ciljna skupina ove mjere su domaće i inozemne tvrtke koje planiraju nove investicije, izgradnju proizvodnih i prerađivačkih pogona, uspostavljanje novih podružnica i lokacija poslovanja.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- analiza propisa temeljem kojih se naplaćuju porezna i neporezna davanja, upravne i druge pristojbe koje su prihod Proračuna Grada Križevaca, procjena financijskog učinka rasterećenja poslovnog sektora od poreza i drugih nameta u nadležnosti Grada na proračun Grada Križevaca te na poslovni sektor i provedba reforme;
- pojednostavljenje regulative koju donosi Gradsko vijeće Grada Križevaca na način da se osigura jednostavno i transparentno regulatorno te stabilno fiskalno okruženje, koje poslovni sektor može dugoročno uračunati u svoje investicije;
- pojednostavljenje administracije i poslovnih procedura prilikom ostvarivanja poslovnih aktivnosti s gradom, digitalizacija procedura;
- jačanje suradnje s lokalnim poduzetnicima i obrtnicima, Križevačkim poduzetničkim centrom i Obrtničkom komorom Križevci te međunarodnim udruženjima;
- poticanje ulaganja u digitalizaciju gospodarstva i industrije te istraživanja i inovacije.

MJERA 3.2.2. RAZVOJ GOSPODARSKIH ZONA I PODUZETNIČKE INFRASTRUKTURE

Izgradnja novih proizvodnih pogona i kapitalne investicije u sektoru poduzetništva, posebice kada se radi o stranim direktnim investicijama, u velikoj mjeri ovise o zakonodavnom okviru za poticanje ulaganja te stupnju u kojem je on prilagođen potrebama gospodarstva. Osim toga, na lokalnoj razini, uz sustav potpore investicijama i poduzetničkim projektima, konkurentnost značajno ovisi o kvaliteti i adekvatnosti poduzetničke infrastrukture.

U kontekstu vizije Grada Križevaca 2030. godine kao energetske neovisnog grada koji održivo koristi i štiti prirodne resurse, izuzetno je bitno da se sve veće proizvodne aktivnosti lociraju na za to predviđene i opremljene lokacije, čime se i za poduzetnike ostvaruju brojne prednosti – od potpuno komunalno i prometno uređene infrastrukture i riješenih imovinsko-pravnih odnosa do koordiniranog i vođenog investicijskog procesa.

Na području Grada Križevaca nalaze se tri gospodarske zone, od kojih su dvije u potpunosti popunjene, dok je polovica Gospodarske zone Gornji Čret opremljena komunalnom i prometnom infrastrukturom te djelomično popunjena. U tijeku je i opremanje i uređenje druge polovice zone, čime će se osigurati uvjeti za njeno cjelovito stavljanje u funkciju.

Cilj ove mjere je osigurati daljnji razvoj poslovne infrastrukture kroz izgradnju i opremanje novih gospodarskih zona namijenjenih izgradnji proizvodnih i prerađivačkih pogona te druge poduzetničke infrastrukture, kao što su razvojni centri, tehnološki parkovi, objekti u sektoru uslužnih djelatnosti, objekti za razvoj digitalnih tehnologija i inovacija.

Ciljne skupine su veći postojeći poduzetnici iz sektora proizvodnje i prerade s područja Grada Križevaca koji šire svoje poslovanje, novi domaći i strani investitori koji grade nove tvornice i pogone i traže nove lokacije za svoje poslovanje.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- priprema lokacije (zemljište, imovinsko-pravni odnosi, prostorni plan) te izgradnja potrebne komunalne i prometne infrastrukture za uspostavljanje nove poduzetničke zone po konačnom stavljanju u funkciju druge polovice Gospodarske zone Gornji Čret, uz mogućnost daljnjeg proširenja zone na toj lokaciji;
- promocija Grada Križevaca kao atraktivne investicijske destinacije, koja pruža podršku investitorima pri realizaciji investicijskih projekata te vodi post-investicijsku brigu;
- potpora tehnološkom osuvremenjivanju lokalnog gospodarstva i industrije;
- izgradnja poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih centara i druge infrastrukture namijenjene malim i srednjim poduzetnicima i start-upovima, odnosno poduzetnicima početnicima.

MJERA 3.2.3. POTPORA RAZVOJU MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

Značajan dio križevačkoga gospodarstva čine mikro, mala i srednja trgovačka društva i obrti čija djelatnost ne zahtijeva velike površine i infrastrukturu poput gospodarskih zona namijenjenih većim proizvodnim pogonima, a koji se u svome poslovanju susreću s problemima kao što su otežani pristup financijskom kapitalu, nedostatno razvijene poduzetničke vještine, spora prilagodba promjenama na tržištu, slaba ulaganja u marketing i promociju proizvoda i drugo.

Cilj ove mjere je osigurati dostupnost financijskih sredstava, odnosno novčanog kapitala za razvoj poslovanja mikro, malih i srednjih poduzetnika i obrtnika, kao i društvenog poduzetništva, na području Grada Križevaca, pružiti potporu kod razvoja novih proizvoda i usluga, proširenja poslovanja i izlaska na druga tržišta te pomoć u razvoju poduzetničkih vještina kroz lokalne poduzetničke potporne institucije.

Ciljne skupine su mikro, mali i srednji poduzetnici i obrtnici na području Grada Križevaca te poduzetničke potporne institucije Križevački poduzetnički centar d.o.o. i Obrtnička komora Križevci, kao i subjekti privatnog sektora koji na području Grada Križevaca pružaju savjetodavne, konzultantske usluge i pomoć poduzetnicima pri izradi poslovnih planova, pripremi projekata, pribavljanju financijskog kapitala i drugo.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- jačanje suradnje između Grada Križevaca i lokalnih i regionalnih poduzetničkih potpornih institucija – Križevački poduzetnički centar d.o.o., PORA Razvojna agencija, Obrtnička komora Križevci, Obrtnička komora Koprivničko-križevačke županije te suradnje s Koprivničko-Križevačkom županijom radi bolje usklađenosti aktivnosti usmjerenih prema poduzetnicima i obrtnicima;
- pružanje savjetodavne i administrativne potpore postojećim subjektima malog gospodarstva kroz rad poduzetničkih potpornih institucija;
- pružanje potpore osnivanju novih poduzeća i obrta na području Grada Križevaca i promocija poduzetništva i obrtništva;
- potpore kapitalnim ulaganjima mikro, malih i srednjih poduzetnika i obrtnika radi jačanja tržišnog položaja i konkurentnosti na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom tržištu;
- poticanje cjeloživotnog poduzetničkog učenja, razvoja vještina i osposobljavanja te jačanje aktivnosti izobrazbe za poduzetništvo i poduzetničke kompetencije, kao i usavršavanje zaposlenika radi bolje prilagodbe uvjetima na tržištu;
- organiziranje radionica i tečajeva za usvajanje informacijskih i komunikacijskih tehnologija za poduzetnike i obrtnike;
- potpora razvoju klastera i udruživanju mikro, malih i srednjih poduzetnika i obrtnika;
- potpora poduzetnicima i obrtnicima u primjeni tehničkih normi i sustava kvalitete.

MJERA 3.3.1. RAZVOJ SMJEŠTAJNIH KAPACITETA

Hotelijerstvo i ugostiteljstvo ključni su za razvoj turističke destinacije, jer generiraju znatan dio prihoda od turizma, otvaraju radna mjesta te, ukoliko je uspostavljena dobra veza s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima, stvaraju multiplikativni učinak na cjelokupno lokalno gospodarstvo. Međutim, nedostatak smještajnih kapaciteta već je desetak godina jedan od glavnih problema u sektoru turizma na području Grada Križevaca.

Blizina Zagreba i dobra prometna povezanost značajno povećavaju potencijal područja Grada Križevaca za razvoj smještajnih kapaciteta i rješavanje ovog dugogodišnjeg problema, jer osim za potrebe manifestacija u Križevcima i posjetitelja Križevaca, postoji potencijal i za smještaj privatnih i poslovnih turista i posjetitelja koji dolaze na područje Grada Zagreba i okolice.

Cilj ove mjere je razvoj smještajnih kapaciteta na području Grada Križevaca kroz poticanje manjih privatnih subjekata na uspostavljanje i registraciju smještajnih objekata i uključivanje u turističku ponudu, pronalaženje investitora za izgradnju većeg smještajnog kapaciteta te, kao alternativna mogućnost, sudjelovanje u izgradnji/adaptaciji javnog objekta u suradnji s gradskom tvrtkom ili privatnim partnerom za potrebe razvoja novih smještajnih kapaciteta.

Ciljne skupine ove mjere su postojeći privatni subjekti koji imaju smještajne kapacitete na području Grada Križevaca, fizičke i pravne osobe koje kao unaprjeđenje postojeće ili započinjanje nove poslovne aktivnosti imaju interes za izgradnjom, uređenjem i opremanjem smještajnih kapaciteta na području Grada Križevaca.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- poticanje razvoja kapaciteta obiteljskog smještaja u kućanstvima te na seoskim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja se bave i turističkom djelatnošću;
- potpora uspostavljanju hostela;
- transformacija dijela postojećeg i novog smještaja u kućanstvima u male obiteljske hotele, pansionere te bed & breakfast objekte;
- izgradnja novih hotelskih smještajnih kapaciteta srednje i više kategorije;
- uspostavljanje manjeg kamp smještajnog kapaciteta uz jezero Čabraji;
- brownfield investicije kojima se postojeći javni i privatni objekti koji nisu u funkciji ili su u lošem stanju osuvremenjuju i stavljaju u funkciju smještajnih kapaciteta, u okviru čega se može predvidjeti raspisivanje javnog natječaja za prodaju ili stjecanje dugogodišnjeg prava gradnje na objektu u vlasništvu Grada Križevaca isključivo za potrebe uspostavljanja novih smještajnih kapaciteta;
- potpora povećanju kvalitete i podizanju kategorije postojeće smještajne ponude (sadržajno obogaćivanje ponude, uvođenje dodatnih usluga);
- potpora privatnim inicijativama za uspostavljanje objekata koji pružaju zdravstvene i wellness usluge uz smještajne kapacitete.

MJERA 3.3.2. RAZVOJ JAVNE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE

Uz razvoj smještajnih kapaciteta, jedan od preduvjeta za pokretanje investicijskih projekata u turizmu na području Grada Križevaca je unapređenje javne infrastrukture primarno namijenjene turistima, u suradnji s privatnim i civilnim sektorom te javnim institucijama na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Cilj ove mjere je izgradnja, uređenje i opremanje javne turističke infrastrukture na području Grada Križevaca radi povećanja konkurentnosti i atraktivnosti Križevaca kao kontinentalne turističke destinacije koja pruža mogućnosti za raznolike aktivnosti s područje sporta, rekreacije, zabave, kulture, gastronomije i drugo.

Ciljne skupine ove mjere su posjetitelji, turisti i gosti iz drugih gradova, stanovnici Zagreba, Varaždina, Bjelovara, Koprivnice i kontinentalne Hrvatske, sportaši, rekreativci, avanturisti, cikloturisti, eno i gastro turisti, obitelji s djecom, umirovljenici i lokalno stanovništvo.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- razvoj izletišne destinacije jezero Čabradi;
- razvoj izletišne destinacije Lovački dom Župetnica i infrastrukture za uspostavljanje trim staze i poučne/edukativne staze;
- osmišljavanje, razvoj, izgradnja i uređenje novih turističkih atrakcija i lokacija;
- razvoj, uređenje i označavanje postojećih i novih tematskih ruta - cikloturističkih, pješačkih/planinarskih, jahačkih ruta, vinskih i gastronomskih šetnica;
- razvoj cikloturističke infrastrukture i opreme: izgradnja i opremanje glavnih i kapilarnih biciklističkih staza, postavljanje servisnih stanica za popravak bicikala, postavljanje brojača biciklističkog kretanja/prometa;
- izgradnja i opremanje odmorišta i vidikovaca (smart odmorišta, nadstrešnice, stalci za bicikle, postavljanje info tabli);
- izgradnja infrastrukture i nabava opreme za poticanje intermodalnog prometa i integracije javnog prijevoza i cikloturizma (povezanost željezničkog prijevoza, biciklističkih staza, pješačkih zona i mogućnosti parkiranja);
- uspostavljanje i razvoj tematskih parkova i vrtova - skate i bike park, adrenalinski i zabavni park, Magdin vrt i drugo;
- unapređenje sustava turističkih informacija - info punktovi, interpretacija prostora, turistička signalizacija, postavljanje suvremene opreme na vanjskim lokacijama;
- turistička valorizacija, atraktivna prezentacija i održivo korištenje kulturnih objekata kroz ulaganja u kulturnu infrastrukturu i poticanje razvoja kulturnih tematskih cesta i puteva te odgovarajuće infrastrukture (npr. povijesne ceste, vjerski putevi);
- daljnja ulaganja u objekt Turističkog informativnog centra i opremanje;
- razvoj vinskih podruma, kušaonica, mjesta za prihvrat posjetitelja i druge vinsko-turističke infrastrukture.

MJERA 3.3.3. RAZVOJ TURISTIČKE PONUDE, PROGRAMA I MANIFESTACIJA

Koordinirana i dobro osmišljena ulaganja u kulturna, zabavna i sportska događanja te suvremenu produkciju i prezentaciju pridonose stvaranju imidža atraktivne turističke destinacije. Grad Križevci uz vrijednu materijalnu kulturno-povijesnu baštinu, ima bogatu tradiciju, običaje i nematerijalnu imovinu, kao i veliki broj manifestacija i događanja iz različitih područja društvenog života, od kulturnih i umjetničkih do događanja sportske, rekreativne i vjerske tematike.

Cilj ove mjere je unaprjeđenje postojećih programa, manifestacija i festivala, njihovo osuvremenjivanje i bolje međusobno povezivanje te identifikacija mogućnosti razvoja novih događanja s potencijalom povećanja prepoznatljivosti i gradnje imidža Grada Križevaca kao kontinentalno-turističke destinacije, radi privlačenja većeg broja posjetitelja i turista, angažmana lokalnih resursa te povećanje ugostiteljskog i drugog turističkog prometa.

Ciljne skupine ove mjere su postojeći i potencijalni posjetitelji, turisti i gosti iz drugih gradova, stanovnici Zagreba, Varaždina, Bjelovara, Koprivnice i kontinentalne Hrvatske, privatni subjekti, udruge civilnog društva i javne organizacije u sektoru turizma na području Križevaca.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Ulaganja u razvoj i organizaciju manifestacija, događanja, festivala i natjecanja

- unaprjeđenje, modernizacija i osuvremenjivanje tradicionalne manifestacije Križevačko veliko spravišće;
- daljnji razvoj događanja međunarodne prepoznatljivosti posebno osmišljenih prema potrebama i očekivanjima mladih - Culture Shock Festival i drugo;
- unaprjeđenje događanja vjerske tematike vezano uz sv. Marka Križevčanina;
- unaprjeđenje i razvoj novih eno-gastronomskih događanja i manifestacija vezanih uz Vinsku cestu Križevci-Kalnik-Orehovec, kao što su Martinje, Vincekovo, Večer vina i čvaraka, Večeri klizanja i kuhanog vina i drugo;
- unaprjeđenje i razvoj novih cikloturističkih događanja – biciklijade i natjecanja;
- unaprjeđenje postojećih kulturno-umjetničkih manifestacija i razvoj novih – izložbe, koncerti, likovne kolonije;
- razvoj kombinacije programa i manifestacija poput jednodnevnih gastro-enoloških putovanja područjem Grada Križevaca i okolnih općina uz mogućnost planinarenja na Kalniku, biciklizma, posjeta izložbi i drugo;
- potpora razvoju poslovnog turizma kroz organizaciju kongresa, seminara i ostalih poslovnih događanja.

2. Ulaganja u organizaciju i promociju turističke ponude Križevaca i pozicioniranje na tržištu

- uspostavljanje tvrtke ili organizacije za destinacijski menadžment;
- ulaganja u suvremenu i inovativnu komunikaciju s tržištem, e-marketing, odnosno unaprjeđenje online informacijskih platformi.

MJERA 3.4.1. BRENDIRANJE GRADA KAO POTPORA DRUŠTVENOM I EKONOMSKOM RAZVOJU

U uvjetima globalizacije, stalnih društvenih i gospodarskih promjena, sve češćih prirodnih nepogoda i nikad bržeg tehnološkog napretka, starenja stanovništva, a na razini Republike Hrvatske, pa tako i Grada Križevaca, i u uvjetima pojačanog iseljavanja stanovništva, gradovi sve više postaju međusobni konkurenti u borbi za ograničene, prije svega financijske i ljudske resurse, odnosno intelektualni kapital.

Grad Križevci je prepoznao važnost izgradnje brenda i upravljanja njime, kako bi se ostvarili razvojni ciljevi i osiguralo socijalno i gospodarsko blagostanje. Naime, imidž grada među njegovim stanovnicima, ali i njegova prepoznatljivost mnogo šire, izravno utječe na lokalno gospodarstvo i društvo, stoga stvaranje pozitivne slike kojom se identificira grad sve više dobiva na važnosti za stjecanje konkurentne prednosti u odnosu na druge gradove i lokacije, kako bi se privukli i/ili zadržali najbolji stručnjaci, inovatori, najnadareniji umjetnici i sportaši, kao i drugi profesionalci te posjetitelji i turisti i investitori koji raspolažu financijskim kapitalom.

Cilj ove mjere je stvaranje pozitivnog imidža i poželjnije percepcije Grada Križevaca od strane građana, gospodarskih subjekata i potencijalnih investitora, posjetitelja i turista kao konkurentnog, atraktivnog, sigurnog i kreativnog okruženja te time omogućiti snažniji razvoj lokalne zajednice i ostvarivanje gospodarskih i društvenih ciljeva.

Ciljne skupine su građani Grada Križevaca, potencijalni investitori, posjetitelji i turisti.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

1. Pripremne aktivnosti

- analiza situacije i trendova na području Grada Križevaca i u okruženju;
- definiranje identiteta Grada Križevaca i istraživanje postojećeg imidža;
- analiza usvojenog razvojnog smjera (vizija, misija, strateški ciljevi) i definiranje ciljnih skupina.

2. Izgradnja brenda

- definiranje gradskog proizvoda prema pojedinim ciljnim grupama;
- odabir strategije pozicioniranja grada;
- izgradnja i dizajn marke grada (dizajn logotipa, odabir slogana, izgradnja identiteta branda, provođenje edukacija sudionika procesa brendiranja).

3. Odabir i razrada strategije brendiranja

- odabir strategije izgradnje imidža marke grada;
- odabir strategije promocije marke grada.

4. Implementacija strategije brendiranja

- kontinuirano praćenje, mjerenje i evaluacija uspješnosti marke;
- fleksibilnost, praćenje promjena u okruženju i revizija strategije.

MJERA 4.1.1. DIGITALIZACIJA LOKALNOG JAVNOG SUSTAVA, PAMETNO UPRAVLJANJE JAVNOM INFRASTRUKTUROM I USLUGAMA

Digitalizacija javnih usluga donosi brojne prednosti i uštede za građane i javnu upravu, koje su posebno postale vidljive u okolnostima globalne pandemije koronavirusa. Koncept digitalizacije temelji se na pristupu prilagođenom korisnicima – građanima, kako bi se osigurala mogućnost jednostavne i sigurne interakcije s gradskom upravom i institucijama.

Cilj ove mjere je rast produktivnosti i učinkovitosti gradske uprave Grada Križevaca te gradskih institucija, čime se učinkovitije koriste postojeći ljudski resursi, jer se oslobađa dio radnog vremena ranije utrošen na standardne mehaničke, tehničke i administrativne poslove za poslove osmišljavanja i provedbe razvojnih projekata, osiguranja financijskih sredstava iz vanjskih izvora financiranja i drugo, dok se građanima osigurava brže, jednostavnije rješavanje problematike iz nadležnosti lokalne samouprave, ostvarivanja prava i korištenja javnih usluga.

Ciljne skupine ove mjere su građani i javne službe u nadležnosti Grada Križevaca, što se, prije svega, odnosi na rad gradske uprave te proračunskih korisnika Grada Križevaca, kao i javnih trgovačkih društava u vlasništvu Grada Križevaca.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- izgradnja i uspostavljanje digitalne infrastrukture: geo-informacijski sustav, širokopojasni pristup internetu, senzorska uskopojasna infrastruktura;
- digitalizacija rada gradske uprave, što obuhvaća uvođenje novih informacijsko-komunikacijskih sustava i tehnologija kojima će se građanima omogućiti brže i jednostavnije korištenje javnih usluga;
- razvoj platforme na razini gradske uprave i gradskih institucija koja će omogućiti prikupljanje, obradu, pohranu i dijeljenje podataka;
- razvoj digitalnih gradskih usluga na tzv. Smart City konceptu – principu pametnog grada, što obuhvaća prilagodbu i primjenu podatkovnih sustava i tehnologije u različitim sektorima: promet i mobilnost, opskrba i upravljanje energentima, vodom i otpadom, razvoj gospodarstva i stanovanja i drugo;
- uvođenje tehnologija koje omogućuju veći stupanj uključivanja građana u donošenje gradskih politika.

MJERA 4.2.1. PODIZANJE KVALITETE I SIGURNOSTI PROMETNE INFRASTRUKTURE

Prometna infrastruktura na području Grada Križevaca vrlo je rasprostranjena te njena izgradnja i održavanje angažira značajna financijska sredstva, a obuhvaća infrastrukturu cestovnog prometa (državne, županijske i lokalne te nerazvrstane ceste, autobusna i taksi stajališta, parkirališta, nogostupi, biciklističke staze), koja je u nadležnosti nekoliko javnih tijela te infrastrukturu željezničkog prometa, u nadležnosti Hrvatskih željeznica.

Cilj ove mjere je koordinirani razvoj prometnog sustava na području Grada Križevaca na načelima ekonomičnosti, učinkovitosti, povećanja sigurnosti sudionika u prometu i smanjenja utjecaja prometnog sustava na klimatske promjene i okoliš, a što će se postići izgradnjom nove prometne infrastrukture te ulaganjima u održavanje postojeće.

Ciljne skupine ove mjere su građani i javna tijela u čijoj je nadležnosti prometna infrastruktura, što uz Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Grada Križevaca uključuje i Hrvatske ceste, Županijsku upravu za ceste te Hrvatske željeznice.

U okviru ove mjere provodit će se tri grupe aktivnosti i jedan veliki strateški razvojni projekt:

1. Izgradnja, modernizacija i održavanje prometne infrastrukture na području Grada Križevaca

- donošenje mjerila za određivanje prioriteta prilikom izgradnje i održavanja prometne infrastrukture na temelju analize stanja, frekventnosti prometa, broja korisnika infrastrukture, a uzimajući u obzir tehničke i financijske uvjete te potrebe korisnika, s ciljem smanjenja troškova izgradnje i održavanja infrastrukture;
- modernizacija i asfaltiranje neasfaltiranih cesta u gradskom i ruralnom dijelu jedinice lokalne samouprave, kao dijela standarda prometne infrastrukture;
- izgradnja obilaznica i preusmjerenje teretnog prometa izvan gradskog središta;
- izgradnja pristupne ceste od brze ceste prema Gospodarskoj zoni Gornji Čret te drugih poduzetničkih i gospodarskih zona koje će se graditi i uređivati;
- unaprjeđenje prilazne prometne infrastrukture prema željezničkom kolodvoru iz svih smjerova u suradnji s Hrvatskim željeznicama radi poboljšanja pristupačnosti i poticanja intermodalnosti;

2. Potpora boljoj povezanosti Grada Križevaca na prometnu mrežu u Republici Hrvatskoj

- suradnja s nositeljima projekata izgradnje brze ceste i drugog kolosijeka željezničke pruge do Koprivnice te industrijskog kolosijeka do Gospodarske zone Gornji Čret.

4. Povećanje sigurnosti prometne infrastrukture

- utvrđivanje i uklanjanje crnih točaka i elemenata nesigurnosti u cestovnom prometu na području Grada Križevaca te podizanje razine cestovne sigurnosti;
- postavljanje dodatne signalizacije na pješačkim prijelazima i raskrižjima te drugih elemenata povećanja sigurnosti prema potrebama i smjernicama struke;
- dodatna zaštita pješaka i biciklista gradnjom novih nogostupa i biciklističkih staza te izgradnja, uređenje i modernizacija stajališta u javnom prijevozu.

Registar razvojnih projekata Grada razdoblje od 2021. do 2030. godine, kao informacijska baza strateških projekata za razdoblje od 2021. do 2030. godine koji su u pripremi od strane Grada Križevaca, vodit će se u Upravnom odjelu za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu te sam Plan razvoja ne navodi i ne obrađuje detaljno svaki pojedini projekt.

Međutim, u postupku pripreme Plana razvoja identificiran je strateški projekt koji je zbog svojeg opsega, važnosti, kao i potrebnih financijskih sredstava usuglašen kao prioritetni razvojni projekt, čiji je utjecaj od izuzetne važnosti za razvoj Grada Križevaca: Terminal za kombinirani / intermodalni transport. Opis projekta daje se u nastavku.

Problemi i potrebe – trenutna situacija

Budući da na području Grada Križevaca trenutno ne postoji adekvatan sustav javnog prijevoza putnika, a time ni odgovarajući vozni red, dolazi do zagušenja cestovnog prometa u vrijeme vršnih sati te povećanja koncentracije onečišćujućih tvari i buke u samom centru grada. Također, zbog relativne nepouzdanosti željezničkog prometa (česta kašnjenja) i nepostojanja autobusnih linija (kako gradskih, tako i međugradskih), putnici su primorani koristiti automobil kao jedino rješenje za dolazak na svoje odredište. To dovodi i do problema nedovoljnih parkirnih mjesta u samom središtu grada, što izaziva nezadovoljstvo kod putnika i povećava rizik od prometnih nezgoda. S druge strane, Grad Križevci, administrativno zauzima veliku površinu s velikim brojem pripadajućih ruralnih naselja, koja nisu odgovarajuće prometno povezana sa samim gradom (u vidu javnog prijevoza). Uvođenje autobusnih ili kombi linija na fosilna goriva bilo bi ekonomski neopravdano i s velikim novčanim gubicima.

Pozadina – događanja u okruženju

Nedavna ulaganja u cestovnu i željezničku infrastrukturu na relaciji Zagreb-Križevci značajno su doprinijela poboljšanju konkurentnosti i geostrateškog položaja Grada Križevaca, kao lokacije za život i poslovanje. Udaljenost do Zagreba od 60-ak kilometara, mogućnost korištenja brze ceste bez naplate te prolazak željezničkog koridora luka Rijeka-Zagreb-Budimpešta, kao i planirani nastavak gradnje brze ceste te unaprjeđenja željezničke infrastrukture prema Koprivnici, čine Križevce izuzetno pogodnom lokacijom za uspostavljanje Terminala za kombinirani / intermodalni transport.

Opis projekta

Projekt obuhvaća izgradnju intermodalnog terminala, koji će služiti za prihvat robe i putnika te daljnju predaju i otpremu drugim prijevoznim sredstvima i trasama. Također, uz razvoj intermodalnog terminala, simultano će se razvijati i uvoditi digitalizacija cijele transportne mreže s ciljem povećanja sigurnosti, pouzdanosti i udobnosti. Terminal je potrebno dodatno

unaprijediti razvojem infrastrukture za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, kao i pripadajućim spremnicima s punionicama za tranzitna vozila.

Predviđena lokacija projekta

Glavni željeznički kolodvor Križevci se nalazi neposredno uz čvor Cubinec na brzjoj cesti, a uslijed izgradnje nadvožnjaka nad državnom cestom i nove prilazne ceste na nadvožnjak, postoji lokacija pogodna za izgradnju terminala koja je u isključivu vlasništvu Republike Hrvatske. Lokacija je Generalnim urbanističkim planom Grada Križevaca predviđena kao "prostor za razvoj strateških projekata", što znači da bi svakako bila pogodna za razvoj projekta od državnog interesa.

Također, neposredno uz navedenu lokaciju prolazi postojeći kolosijek na željezničkoj dionici Križevci-Koprivnica koji je u novom projektu predviđen za uklanjanje, budući da se mijenja radijus željezničke trase. Duljina kolosijeka koji se uklanja je otprilike 2 km, a navedeni kolosijek izlazi iz željezničkog kolodvora koji se rekonstruira i moguće je umetanje dodatne skretnice kako bi se zadržala funkcija kolosijeka za teretni terminal.

Takvim strateškim razvojem željezničke infrastrukture povećala bi se interoperabilnost između cestovnog i željezničkog prometa u pogledu robe i putnika. Na navedenoj lokaciji je predviđen prostor za razvoj fotonaponske elektrane, kao preduvjet za razvoj proizvodnje vodika ("zeleni vodik" – proizvodnja iz obnovljivih izvora energije). Spajajući dva prometna infrastrukturna sustava s tzv. "off-grid" proizvodnjom vodika, što uključuje postavljanje FNE elektrane, elektrolizera odgovarajuće veličine te spremnika s punionicama vodika, lokacija dobiva veliko značenje kao prometno čvorište zasnovano na zelenim tehnologijama.

Uz razvijanje punionica na vodik, previđa se da će terminal biti opremljen brzim punionicama za električna vozila i električne bicikle koji će biti koncipirani kao tzv. "car-sharing", odnosno "bike-sharing" sustavi. Kako je površina na kojoj će se izgraditi terminal dovoljno velika i za parkirališne prostore, moguće je uvesti tzv. "park & ride" sustav. Takav se sustav temelji na izgradnji parkirališnih prostora u blizini intermodalnih terminala kako bi putnici mogli na sigurnom mjestu ostaviti svoj automobil te koristiti alternativni prijevoz do centra grada, okolnih naselja ili drugih gradova.

Sva unaprjeđenja u prometnom sustavu Grada Križevaca trebaju biti popraćena odgovarajućim stupnjem digitalizacije, što uključuje aplikaciju s praćenjem u realnom vremenu položaja, dostupnosti i vremena dolaska/odlaska određene vrste prijevoznog sredstva (autobus, vlak, bicikl, automobil i drugo). Radi pojednostavljenja cjelokupnog sustava naplate, moguće je uvođenje sustava integriranih karata - u sklopu jedne kupljene integrirane karte moguća je naplata korištenja javnog gradskog prijevoza, bicikala ili automobila te parkirnog mjesta na parkiralištu terminala.

Usklađenost projekta s razvojnim dokumentima više razine

Projekt doprinosi ostvarenju jednog od glavnih ciljeva Europskog zelenog plana - smanjenje emisija stakleničkih plinova u sektoru prometa za minimalno 90% do 2050. godine. Prioritet Europskog zelenog plana je brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost, odnosno snažno poticanje intermodalnog (multimodalnog) sustava prijevoza. Korisnicima se moraju na raspolaganje staviti cjenovno pristupačnije, dostupnije, zdravije i čišće alternative postojećim navikama u pogledu mobilnosti. Strategijom za održivu i pametnu mobilnost, donesenom u prosincu 2020. godine, snažno se potiče razvoj učinkovitog i međusobno povezanog intermodalnog transportnog sustava. Strategija nadalje ističe da je upravo razvoj i osiguranje dostupnosti održivih alternativa u intermodalnom transportnom sustavu jedan od tri stupa budućih djelovanja. Osim toga, Europska komisija i dalje podržava i potiče izradu Planova održive urbane mobilnosti (engl. Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP) kao lokalnu razvojnu strategiju u sektoru prometa.

Kako je Republika Hrvatska članica Europske unije, njezini ciljevi moraju biti usklađeni s ciljevima Europske unije pa je tako povećanje interoperabilnosti prometnih sustava, povećanje mobilnosti i kvalitete života te dostupnost i daljnji razvoj prometne infrastrukture u svim područjima Republike Hrvatske dio strateških ciljeva nekoliko nacionalnih razvojnih strategija:

- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017.-2030.),
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (2017.) i
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine.

Projekt je usklađen i s razvojnim dokumentima na regionalnoj razini, i to sa Županijskom razvojnom strategijom Koprivničko-križevačke županije za razdoblje od 2014. do 2020. godine, koja na području Županije predviđa uspostavu multimodalnog prometnog prostora u svrhu jačanja regionalne mobilnosti i razvoja održivog transporta.

Nadalje, Varaždinska, Međimurska i Koprivničko-križevačka županija su u travnju 2014. godine sklopile Sporazum o partnerstvu na temelju kojega zajednički rade na "Projektu razvoja integriranog prijevoza putnika i intermodalnog prijevoza tereta na području regije sjeverne Hrvatske". Iz projekta je proizašao Master plan integriranog prijevoza putnika za sve tri županije. I ovim se planom predviđa uspostava intermodalnih terminala u većim gradskim središtima, među kojima je i Grad Križevci.

MJERA 4.2.2. OSIGURANJE DOSTUPNOSTI KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SVIM GRAĐANIMA

Projektom Aglomeracija Križevci, koji obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje otpadnih voda te izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a čija je provedba započela u 2020. godini, do kraja 2023. godine riješit će se značajan dio potreba i problema vezano uz vodovodnu mrežu i odvodnju na području jedinice lokalne samouprave Grad Križevci.

Međutim, projekt ni u dijelu vodoopskrbe, ni u dijelu odvodnje ne obuhvaća područje cijele jedinice lokalne samouprave, stoga je cilj ove mjere do 2030. godine osigurati dostupnost pitke vode te ekološki prihvatljiv sustav odvodnje svim stanovnicima jedinice lokalne samouprave, kao jednog od osnovnih preduvjeta za dostizanje željene razine životnog standarda u segmentu komunalne infrastrukture na području Grada Križevaca.

Osim toga, u sektoru vodoopskrbe cilj je smanjiti gubitke vode u sustavu, redovito održavati i mijenjati zastarjelu vodovodnu infrastrukturu, u sektoru odvodnje dodatni je cilj ugradnjom pročištača povećati iskoristivost i smanjiti zagađenje okoliša uz mogućnost korištenja otpadnog mulja kao sirovine za proizvodnju biomase, dok je u segmentu opskrbe plinom cilj proširiti plinsku mrežu sukladno potrebama građana.

Ciljne skupine ove mjere su svi građani Grada Križevaca te javna trgovačka društva u čijoj je nadležnosti izgradnja, održavanje i upravljanje sustavom vodoopskrbe i odvodnje na području Grada Križevaca – Vodne usluge d.o.o. Križevci i Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci te vlasnici plinske mreže na području Grada Križevaca.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, izrada projektne dokumentacije i izgradnja sustava vodoopskrbe na preostalom dijelu jedinice lokalne samouprave;
- potpora priključenju građana na sustav vodoopskrbe;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, izrada projektne dokumentacije i izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda na preostalom dijelu jedinice lokalne samouprave, prije svega, kanalizacijske mreže u ruralnom području;
- kontinuirano unaprjeđenje i održavanje vodoopskrbne i odvodne infrastrukture, zamjena dotrajalih cijevi, preventivno djelovanje;
- smanjenje gubitaka u vodoopskrbnom sustavu uvođenjem novih tehnologija i boljeg sustava praćenja i kontrole ;
- smanjenje zagađenja okoliša kroz uvođenje novih, naprednijih pročištača otpadnih voda;
- analiza potreba i poticanje daljnje izgradnje i razvoja plinske mreže na području Grada Križevaca.

MJERA 4.2.3. UNAPRJEĐENJE OSTALE JAVNE INFRASTRUKTURE

U smislu ove mjere, ostalom javnom infrastrukturom smatraju se gradski trgovi, dječja igrališta, društveni domovi, sustav javne rasvjete, groblja te druge građevine i uređaji javne namjene.

Razlika u razvijenosti Križevaca kao gradskog središta u odnosu na 59 ruralnih naselja koja se nalaze u sastavu jedinice lokalne samouprave Grad Križevci u posljednjim se desetljećima kontinuirano povećava u smislu pojačane urbanizacije i bržeg razvoja gradske sredine u odnosu na zaostajanje u razvoju sela, djelomično izazvano i samim migracijama stanovnika iz sela u grad. Time se dalje produbljuju razlike u mogućnostima koje imaju stanovnici gradskog i ruralnog područja, a što dalje ima za posljedicu nastavak iseljavanja iz ruralnog dijela.

Stoga je cilj ove mjere osigurati ravnomjeran razvoj javne i društvene infrastrukture radi povećanja kvalitete društvenog, kulturnog i sportskog života, mogućnosti za odmor, zabavu i rekreaciju i u urbanom i u ruralnom dijelu jedinice lokalne samouprave Grad Križevci te time doprinijeti smanjenju trenda iseljavanja.

Ciljne skupine ove mjere su svi građani jedinice lokalne samouprave Grad Križevci.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- uređenje društvenih domova kao centara društvenog života sela i prostora za održavanje kulturno-zabavnih, sportskih događanja i druženja;
- umjetničko uređenje javnih prostora kroz postavljanje skulptura, spomenika, interaktivnih instalacija i drugo radi stavljanja javnog prostora u funkciju kreativnog stvaralaštva, organizacije događanja i druženja;
- uključivanje stanovnika naselja i ulica u kreiranje izgleda javnih prostora u njihovu susjedstvu kroz organizirane radionice i javne rasprave na tzv. "placemaking principu";
- organizacija zajedničkih akcija uređenja stambenih četvrti, kvartova i naselja na principu društvenog aktivizma i poticanja zajedništva radi unaprjeđenja uvjeta života za sve stanovnike;
- uređenje i izgradnja novih dječjih igrališta i zabavnih parkova na ruralnom i gradskom području;
- unaprjeđenje sustava javne rasvjete i zamjena LED tehnologijom.

4.3.1. USPOSTAVLJANJE NOVIH NASELJA I PODIZANJE KVALITETE I STANDARDA POSTOJEĆIH I NOVIH STAMBENIH OBJEKATA

U sklopu urbanističkog i prostornog planiranja Grada Križevaca u narednom će se razdoblju sukladno potrebama i potražnji za stambenim prostorima i površinama planirati uspostavljanje novih naselja i poticati izgradnja novih stambenih objekata višeg energetskeg standarda, kao i podizanje standarda i kvalitete postojećih stambenih objekata.

Cilj ove mjere je osigurati integrirani pristup planiranju razvoja stambenih četvrti i naselja u urbanom i ruralnom području Grada Križevaca na način da se potrebe stanovanja i ljudi stave u središte urbanističkog i prostornog planiranja, osiguravajući time najbolje lokacije u prostoru za stanovanje te izbjegavajući razvoj perifernih stambenih naselja izdvojenih od sustava komunalne i prometne infrastrukture.

Ciljne skupine ove mjere su sudionici urbanističkog i prostornog planiranja, građevinski i poslovni subjekti koji grade, prodaju i daju u najam stambene zgrade i prostore, građani pojedinci i obitelji.

U okviru ove mjere provodit će se sljedeće aktivnosti:

- nova naselja planirat će se tako da stambene četvrti zauzimaju najbolje lokacije u prostoru te imaju odgovarajuću dostupnost zelenih područja;
- nova izgradnja stambenih površina provodit će se tako da se prvenstveno popuni neizgrađeni dio građevinskog područja te se na taj način naselja zaokružuju, a komunalna infrastruktura racionalno iskoristi;
- poticat će se rušenje i uklanjanje starih i zapuštenih objekata opasnih za život, sigurnost i zdravlje ljudi u svrhu uspostavljanja novih površina za razvoj stanovanja;
- prostornim planiranjem u ruralnom dijelu poticat će se izgradnja kojom se zadržava izvorna slika ruralnog krajolika tako da se pojedinačno zaštite tipične seoske cjeline i zaselci, uzimajući u obzir specifične potrebe pojedinih ruralnih zajednica;
- poticat će se izgradnja novih stambenih objekata na načelima pasivne sunčeve arhitekture;
- poticat će se postavljanje tzv. 'zelenih' fasada i 'zelenih' krovova, s ciljem povećanja kvalitete života i smanjenja efekta toplinskog otoka.

MJERA 4.3.2. RAZVOJ PROGRAMA ZA POTPORU STAMBENOM ZBRINJAVANJU MLADIH

Prilikom planiranja stambenog zbrinjavanja potrebno je na temelju objektivnih kriterija i planiranih razvojnih politika odrediti koja skupina građana treba biti stambeno zbrinuta, temeljem kojih kriterija te na koji će se način upravljati programom stambenog zbrinjavanja.

Cilj stambene politike Grada Križevaca je osigurati da adekvatan stambeni prostor bude cjenovno pristupačan svim građanima. Međutim, strateška orijentacija Grada prema djeci i mladima, odnosno novim generacijama, identificira mlade kao primarnu ciljnu skupinu ove mjere, kao jednu od demografskih komponenti razvojne politike Grada Križevaca, koja se sastoji od sljedećih programa:

- stambeno zbrinjavanje mladih u nepovoljnoj financijskoj situaciji te
- stambeno zbrinjavanje visokoobrazovanih, talentiranih i perspektivnih mladih ljudi radi sprječavanja odljeva mozgova i zadržavanja najdarovitijih pojedinaca koji su ključ daljnjeg razvoja zajednice, kao i privlačenje stručnjaka i mladih obitelji s drugih područja radi nastanjanja u Križevcima.

U oba slučaja, potrebno je utvrditi kriterije za dodjelu potpora (prema zaposlenosti, dobi, obrazovanju, zdravstvenom i obiteljskom statusu, uz uvjet stanovanja na području Grada Križevaca, dohodovni prag i/ili drugo), kao i model vođenja i upravljanja programom stambenog zbrinjavanja mladih – primjerice, putem javnog trgovačkog društva u vlasništvu Grada Križevaca koje upravlja programima stambenog zbrinjavanja, udruge ili zadruge za stambeno zbrinjavanje ili javno-privatnog partnerstva, odnosno u suradnji s građevinskim tvrtkama ili tvrtkama koje upravljaju održavanjem stambene zgrade.

U okviru ove mjere, putem javnih poziva i javnih natječaja, provodit će se aktivnosti:

- stambeno zbrinjavanje prodajom građevinskog zemljišta u vlasništvu Grada Križevaca po povlaštenim cijenama radi izgradnje stambene zgrade;
- stambeno zbrinjavanje prodajom stambenog objekta (kuće ili stana) u vlasništvu Grada Križevaca po povlaštenim cijenama radi izgradnje stambene zgrade;
- stambeno zbrinjavanje uz dodatni cilj revitalizacije sela prodajom građevinskog zemljišta u vlasništvu Grada Križevaca u seoskim naseljima po povlaštenim cijenama radi izgradnje obiteljske kuće u selu;
- financijska pomoć pri kupnji građevinskog zemljišta ili stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Križevaca;
- podmirenje troškova koji se odnose na priključke na infrastrukturu;
- poboljšanje kvalitete stanovanja ulaganjem u rekonstrukciju obiteljskih kuća ili stanova kojima se osigurava novi ili poboljšava postojeći stambeni prostor;
- subvencioniranje stambenih kredita;
- sufinanciranje projektne dokumentacije i dozvola;
- oslobođenje od komunalnog doprinosa.

MJERA 5.1.1. OBNOVA I ODRŽIVO KORIŠTENJE KULTURNO-POVIJESNE INFRASTRUKTURE

Grad Križevci je bogat kulturno-povijesnom infrastrukturom – kulturnim i sakralnim objektima, spomenicima i lokacijama koje su dio povijesnog identiteta Grada Križevaca te je očuvanje takve infrastrukture za buduće generacije uz njeno održivo korištenje od strateške važnosti za dugoročni društveni i gospodarski razvoj lokalne zajednice.

Cilj ove mjere je obnoviti kulturno-povijesne objekte na području Grada Križevaca te ih staviti u funkciju svakodnevnog ili povremenog korištenja za potrebe gospodarskih, društvenih i turističkih događanja, isključivo u onoj mjeri koja ni na koji način ne ugrožava njihovu opstojnost, odnosno ne uništava ili umanjuje njihovu vrijednost. Obnovom i odgovarajućim održavanjem kulturnih objekata, spomenika i druge vrijedne infrastrukture osiguravaju se preduvjeti za rast, kako kulturne potrošnje, tako i aktivne participacije stanovništva u kulturnom životu te se pridonosi porastu broja posjetitelja iz drugih gradova i područja, čime se pruža potpora razvoju turističke djelatnosti.

Ciljne skupine ove mjere su javne ustanove i organizacije koje su vlasnici ili korisnici kulturno-povijesne infrastrukture na području Grada Križevaca, odnosno upravljaju njome.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- ulaganja u obnovu i održavanje infrastrukture Gradskog muzeja Križevci s pratećim objektima i Likovnom galerijom (objekt i atrij), uključujući aktivnosti osuvremenjivanja opreme i digitalizacije, kao i osiguravanje prostora za održavanje izložbi;
- ulaganja u održavanje infrastrukture Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci s pripadajućim dvorištem i parkom, uključujući osuvremenjivanje opreme i digitalizaciju;
- ulaganja u aktivnosti obnove i održavanja zaštićene gradske jezgre Grada Križevaca, što uključuje i pročelja privatnih i javnih stambenih i poslovnih zgrada radi zadržavanja tradicijske vizure središta grada;
- obnova i opremanje Hrvatskog doma za potrebe Glazbene škole Alberta Štrige Križevci i transformacije prema suvremenom regionalnom glazbenom i koncertnom središtu;
- obnova Županijske palače, uključujući i obnovu i stavljanje u funkciju podruma ispod objekta, danas zgrade gradske uprave, te prenamjena dijela zgrade u kulturno-izložbeni prostor te muzejski prostor;
- obnova i uređenje sakralnih objekata s vrijednom kulturno-povijesnom baštinom;
- izgradnja, opremanje suvremenom audio i video opremom te organizacijsko uspostavljanje modernog multimedijskog centra za potrebe većih koncertnih, kazališnih i festivalskih događanja;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i uređenje prostora Gradske munjare za potrebe muzeja tehnologije i inovacija.

MJERA 5.1.2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE RADA USTANOVA I ORGANIZACIJA U KULTURI, KULTURNIH PROGRAMA, DOGAĐANJA I MANIFESTACIJA

Nositelji kulturnog života na području Grada Križevaca su Gradski muzej Križevci, koji djeluje i u svojstvu Likovne galerije te organizira izložbe, Gradska knjižnica "Franjo-Marković" Križevci koja uz knjižničku djelatnost organizira tribine, predavanja i kulturna događanja te Pučko otvoreno učilište Križevci koje uz obrazovnu djelatnost obavlja i kinoprikazivačku (Kino Križevci u Razvojnom centru i tehnološkom parku Križevci i prikazivanje filmova u okviru ljetnog kina na otvorenom) te organizira kazališne predstave u prostoru Hrvatskog doma. Osim navedenih institucija, u Križevcima djeluje niz udruga koje svojim programima obogaćuju kulturnu ponudu, a značajan doprinos daju i Ogranak Matice hrvatske u Križevcima te Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Koprivničko-križevačke županije u Križevcima. Nadalje, Udruga K.V.A.R.K. prepoznata je na nacionalnoj razini kao jedna od vodećih nezavisnih kulturnih organizacija koja doprinosi razvoju nezavisnog kulturnog sektora, posebice kroz rad Kluba kulture te organizaciju uličnog festivala Kufer.

Cilj ove mjere je unaprijediti i potaknuti daljnji razvoj svih segmenata kulturnog i umjetničkog stvaralaštva na području Grada Križevaca, potaknuti veći interes građana za kulturne programe te jačati svijest građana o vrijednosti kulture kao čimbenika društvenog razvoja, kroz potporu umjetničkom stvaralaštvu, kulturnom poduzetništvu, razvoju izvaninstitucionalne (nezavisne) kulture, poticanje razvoja izvedbenih umjetnosti, unaprijeđenje audiovizualnih djelatnosti i medija, razvoj književno-nakladničke i knjižničke djelatnosti. Osim toga, poticanje razvoja kulturno-umjetničkih manifestacija i programa od važnosti je i za povećanje prepoznatljivosti Grada Križevaca na regionalnoj i nacionalnoj razini te u inozemstvu.

Ciljne skupine ove mjere su građani, javne ustanove, udruge i organizacije u kulturi.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- poticanje razvoja programa vizualnih umjetnosti (izložbe, manifestacije, likovne kolonije, edukativne radionice i slično) te programa kazališnih, plesnih i glazbenih manifestacija i festivala, organizacija rezidencijalnih programa za umjetnike;
- poticanje suvremenog filmskog i audiovizualnog stvaralaštva među djecom i mladima kroz izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u suradnji s civilnim društvom;
- poticanje događanja tradicijske kulture i predstavljanja križevačke zavičajne baštine;
- potpora projektima križevačkih spisatelja, umjetnika i glazbenika koji okupljaju veći broj građana i promoviraju kulturne sadržaje;
- poticanje nacionalne i međunarodne suradnje križevačkih ustanova i udruga u kulturi, te potpora gostovanjima i predstavljanju križevačkih kulturno-umjetničkih projekata u Hrvatskoj i inozemstvu, u organizaciji ustanova, udruga i pojedinaca s područja Grada;
- poticanje dostupnosti kulturnih sadržaja u ruralnom naseljima kroz organizaciju kulturno-umjetničkih događanja u društvenim domovima i na otvorenom.

MJERA 5.2.1. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE

Postojanje sportske infrastrukture te njeno stanje i kvaliteta preduvjeti su za organizaciju i provođenje sportskih aktivnosti. Jedan od glavnih, dugogodišnjih, problema križevačkoga sporta upravo je neadekvatna i nedostatna sportska infrastruktura, što dovodi do nezadovoljstva kod roditelja uvjetima i terminima u kojima djeca treniraju, a često i odustajanja od bavljenja sportom. U vrijeme pripreme ovoga Plana razvoja u provedbi je obnova i uređenje Gradskog stadiona te izgradnja sportske dvorane Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci, čime će se učenicima osigurati mogućnost adekvatnije provedbe tjelesnog odgoja te drugih sportskih programa u terminima kada nema nastave, dok će se osloboditi dio termina u sportskoj dvorani koju je škola do sada koristila. Međutim, preostaje još niz drugih sportskih objekata i terena koji zahtijevaju veća ulaganja, proširenje ili renovaciju.

Stoga je cilj ove mjere provesti intenzivnija ulaganja u razvoj, izgradnju, opremanje i odražavanje sportske infrastrukture na području Grada Križevaca, radi osiguranja odgovarajućih tehničkih i prostornih uvjeta za sport i rekreaciju djece i mladih, kao i odraslih građana Grada Križevaca.

Ciljne skupine ove mjere su djeca, mladi, sportaši amateri, odrasli građani, rekreativci, svi zainteresirani za aktivan i zdrav život, sportski djelatnici, sportski klubovi i organizacije.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- završetak aktivnosti na obnovi i uređenju Gradskog stadiona - izgradnja dodatnih prostorija za potrebe rada škole nogometa, nogometnog i atletskog kluba, rasvjeta stadiona, kako bi se treninzi mogli održavati i tijekom predvečernjih i večernjih sati, dogradnja terena – pomoćnog igrališta s umjetnom travom iza bazena, uspostava video nadzora, uređenje/rekonstrukcija tribina i popratnih sadržaja (svlačionica, tehničke prostorije, sanitarni čvorovi i drugo), multifunkcionalno igralište s umjetnom podlogom za ostale sportove (košarka, odbojka, rukomet, mali nogomet), uređenje parkirališta pored stadiona;
- izgradnja još jedne sportske dvorane;
- uređenje gimnazijskog igrališta za sportske turnire i rekreaciju;
- izgradnja i opremanje otvorenih vježbališta;
- prilagodba prilaza za osobe s invaliditetom i oprema za njihovo bavljenje sportom;
- izgradnja infrastrukture za potrebe kuglane, poligona, prostora za streljaštvo, stolni tenis, šah, borilačke sportove, natkriveni teniski tereni, motociklistička staza;
- izgradnja i uređenje društveno-rekreacijskog centra za mlade;
- izgradnja i uređenje sportskih igrališta i rekreacijskih terena na otvorenom za građane;
- zatvoreni bazen s dodatnim sadržajima (teretana, sauna, prostor za jogu, aerobic), uređenje parkirališnog prostora, prostora za ugostiteljske usluge i drugo;
- izgradnja igrališta za rukomet i odbojku na pijesku.

MJERA 5.2.2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE RADA ORGANIZACIJA U SPORTU, SPORTSKIH I REKREATIVNIH PROGRAMA, DOGAĐANJA I MANIFESTACIJA

Na razini lokalne zajednice ulaganja u sport i rekreaciju važna su prvenstveno za razvoj amaterskog sporta i uključivanje što većeg broja djece i mladih u bavljenje sportom, radi stjecanja zdravih navika i očuvanja zdravlja.

Cilj ove mjere je poboljšati međusobnu suradnju institucija i organizacija u sportu koje djeluju na području Grada Križevaca, povećati interes djece i mladih za bavljenje sportom i rekreacijom, potaknuti odrasle osobe na rekreativno bavljenje sportom i poticati zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje, valorizirati važna sportska dostignuća križevačkih sportaša i njihovih trenera te iskoristiti promidžbenu snagu sporta radi povećanja prepoznatljivosti Grada Križevaca na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Ciljne skupine ove mjere su djeca, mladi, sportaši amateri, odrasli građani, rekreativci, svi zainteresirani za aktivan i zdrav život, sportski djelatnici, sportski klubovi i organizacije.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- uspostavljanje novih sportskih programa, aktivnosti i mogućnosti bavljenja sportom te stvaranje uvjeta za povećanje broja sportova u sustavu međurazrednih i međuškolskih natjecanja i uključivanje većeg broja učenika koji se ne bave organiziranim sportskim aktivnostima u školska sportska društava;
- potpora održavanju sportskih manifestacija, utrka, maratona i natjecanja na području Grada Križevaca s ciljem promocije rekreacije i bavljenja sportom;
- potpora u nabavi sportske opreme za sportske udruge, klubove i organizacije s područja Grada Križevaca;
- poticanje uspostavljanja univerzalnih sportskih škola i sportskih škola namijenjenih pojedinim sportovima za različite uzraste i ciljne skupine u suradnji sa sportskim udrugama i klubovima;
- poticanje građana na tjelesno vježbanje i rekreaciju;
- osiguravanje mogućnosti za bavljenje sportom osobama s invaliditetom;
- uspostavljanje bolje suradnje između dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola na području Grada Križevaca te Zajednice športskih udruga Križevci;
- redovito i kontinuirano usavršavanje sportskih djelatnika kroz edukacije, seminare, kongrese, simpozije te doškolovanje;
- jačanje upravljačkih i administrativnih kapaciteta u sportu, održavanje periodičkih susreta sportskih djelatnika radi učenja, razmjene znanja i iskustava;
- uspostavljanje sustava kontinuiranog praćenja pokazatelja razvoja i napretka sporta na području Grada Križevaca s registrom informacija i podataka.

MJERA 5.3.1. POTPORA RAZVOJU PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I DOSTUPNOSTI SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Zdravstvena zaštita u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je jedinica područne (regionalne) samouprave - županija te Grad Križevci nema izravan utjecaj na organizaciju i funkcioniranje primarne zdravstvene zaštite na svome području, kao ni na dostupnost zdravstvenih specijalista. Međutim, s obzirom na važnost zdravlja za život pojedinca i društva, trendove ubrzanog načina života i starenja stanovništva, osiguranje kvalitetne zdravstvene zaštite za sve građane od strateškog je interesa za Grad Križevce.

Stoga je cilj ove mjere uspostavljanje čvršće suradnje s Koprivničko-križevačkom županijom i njenim institucijama u području zdravstva te pružanje dodatne potpore zdravstvenom sustavu i zdravstvenim djelatnostima na području Grada Križevaca radi osiguranja kvalitetnije i dostupnije zdravstvene zaštite građanima Križevaca.

Ciljne skupine ove mjere su svi građani Grada Križevaca.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- sufinanciranje školovanja i usavršavanja zdravstvenih kadrova koji će po završetku školovanja obavljati djelatnost u Križevcima;
- potpora stambenom zbrinjavanju deficitarnih zdravstvenih kadrova;
- sufinanciranje dolaska i obavljanja djelatnosti deficitarnih zdravstvenih specijalista u Križevce te opremanja specijalističkih kabineta i ordinacija (fizijatar, oftalmolog, urolog, psiholog i drugo prema potrebama i okolnostima);
- uspostavljanje medicine rada u Križevcima;
- potpora programima prevencije i programima rane dijagnostike;
- uspostavljanje nutricionističkog savjetovišta u suradnji sa zdravstvenim djelatnicima i civilnim društvom koje će pružati besplatne usluge savjetovanja i edukacije o prehrani za građane, organizirati grupni rad s roditeljima, djecom i mladima, radi sprječavanja prekomjerne težine i stjecanja zdravih prehrambenih navika kod djece i mladih;
- potpora programima i djelovanju udruga iz područja zdravstva;
- uspostavljanje Posudionice ortopedskih i medicinskih pomagala u suradnji s udrugama i institucijama u zdravstvu;
- uspostavljanje i sufinanciranje organiziranih dnevnih prijevoza do županijske bolnice u Koprivnici uslijed loše povezanosti javnog prometa s bolnicom te udaljenosti bolnice od željezničkog i autobusnog kolodvora u Koprivnici, što za starije i bolesne osobe predstavlja poteškoće;
- potpore za podmirenje troškova liječenja osobama s dijagnosticiranim rijetkim i za život opasnim bolestima.

MJERA 5.3.2. POVEĆANJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI SOCIJALNE SKRBI I OSIGURANJE ODGOVARAJUĆE BRIGE O RANJIVIM SKUPINAMA DRUŠTVA

Briga o ranjivim skupinama društva na načelima socijalne kohezije ugrađena je u viziju Grada Križevaca do 2030. godine kao jedna od temeljnih zajedničkih vrijednosti svih građana Grada Križevaca, jednako važna kao i ciljevi gospodarskog i društvenog razvoja.

Cilj ove mjere je pružiti pomoć pojedincima, obiteljima i skupinama u nepovoljnim socijalnim okolnostima u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, unapređenju kvalitete života i aktivnom uključivanju u društvo te osigurati da ranjive skupine društva imaju jednake mogućnosti te mogu ostvariti svoja prava, kao i svi ostali građani.

Ciljne skupine su socijalno ugrožene osobe te osobe u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, osobe s invaliditetom te druge osobe u nepovoljnom položaju, Centar za socijalnu skrb Križevci te udruge i privatne i javne organizacije u socijalnoj skrbi.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

1. Organizacija sustava i koordinacija aktivnosti među subjektima u sustavu socijalne skrbi

- uspostavljanje jedinstvenog registra osoba u socijalnoj potrebi na području Grada Križevaca u suradnji s Centrom za socijalnu skrb, koji će obuhvatiti sve osobe u socijalnoj potrebi i naknade po različitim osnovama te njegovo redovito ažuriranje;
- potpora programima i djelovanju udruga iz područja socijalne skrbi.

2. Potpora u rješavanju stambenog i drugih egzistencijalnih pitanja osoba u socijalnoj potrebi

- osiguranje minimalnog životnog standarda kroz potporu u rješavanju stambenog pitanja, potporu u pronalaženju i zadržavanju zaposlenja te uključivanju u društvo;
- osiguranje odgovarajućeg broja stambenih objekata za socijalne potrebe izgradnjom novih ili kupnjom i uređenjem postojećih objekata.

3. Briga za starije i nemoćne

- izgradnja doma za starije i nemoćne na području Grada Križevaca u javnom vlasništvu, kako bi se osigurala prihvatljiva cijena za korisnike niže dohodovne moći;
- potpora životnom standardu starijih i nemoćnih osoba koje same žive u vlastitom kućanstvu kroz sufinanciranje obnove i uređenja prostora za stanovanje;
- osiguranje odgovarajućeg broja osposobljenog osoblja u domovima za starije i nemoćne kroz sufinanciranje edukacija, prekvalifikacija i usavršavanja;
- uspostavljanje sigurne kuće i skloništa za žrtve obiteljskog nasilja na području Grada.

4. Briga za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi te osobe s posebnim potrebama

- smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti kroz osiguravanje školske prehrane, školskog pribora, odjeće i drugih potreština;
- osiguravanje stambenih jedinica za stanovanje osoba s posebnim potrebama te za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi koja izlaze iz sustava obrazovanja;
- potpora prevenciji ovisnosti.

MJERA 5.4.1. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA PROTUPOŽARNE ZAŠTITE

Na području Grada Križevaca protupožarna zaštita provodi se putem Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca te Vatrogasne zajednice Grada Križevaca u sklopu koje djeluju dobrovoljna vatrogasna društva.

Cilj ove mjere je edukacijom i podizanjem svijesti kod građana djelovati preventivno te osiguranjem odgovarajućeg broja osposobljenih i opremljenih vatrogasaca smanjiti broj nastalih požara, broj stradalih osoba te materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara.

Ciljne skupine ove mjere su svi građani Grada Križevaca, djelatnici Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca, članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava, projektanti, građevinski stručnjaci, poduzetnici i poljoprivrednici.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- kontinuirana edukacija i podizanje svijesti o opasnostima od požara i postupanju u slučaju požara od najranijih predškolskih uzrasta, preko sustava osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja do odraslih građana;
- stalno osposobljavanje i edukacija stručnih kadrova za preventivno provođenje protupožarne zaštite, kao i operativno djelovanje (vatrogasni djelatnici – profesionalni i dobrovoljni, djelatnici u gospodarstvu);
- redovite vježbe spremnosti;
- osuvremenjivanje opreme i vozila Javne vatrogasne postrojbe i dobrovoljnih vatrogasnih društava;
- provođenje zaštite od požara prilikom projektiranja, posebice gospodarskih objekata, složenih građevina i postrojenja;
- izrada sveobuhvatne evidencije objekata i prostora od značaja za Grad Križevce radi kontinuiranog uvida i praćenja provođenja mjera zaštite od požara u istima;
- informiranje putem promotivnih materijala, digitalnih medija i drugih kanala o važnosti poduzimanja i provođenja mjera protupožarne zaštite i odgovornog ponašanja, posebno u ljetnim mjesecima, prilikom početka sezone grijanja, na otvorenom prostoru, u blizini šuma i drugo.

MJERA 5.4.2. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Grad Križevci i do sada je, sukladno svojim nadležnostima, organizirao poslove vezane uz planiranje, razvoj, učinkovito funkcioniranje i financiranje sustava civilne zaštite.

Međutim, uslijed sve češćih neočekivanih i nepredvidivih elementarnih nepogoda, nesreća i katastrofa, ekoloških ugroza, izvanrednih događaja i epidemija, kao što dokazuje i globalna pandemija COVID-19 zaraze koja je tijekom cijele 2020. godine u značajnoj mjeri promijenila način funkcioniranja gospodarstva i društva, a za vrijeme pripreme ovoga Plana razvoja Grada Križevaca njen kraj se još uvijek ne nazire te nije moguće ni procijeniti njeno trajanje – unaprjeđenje sustava civilne zaštite i podizanje spremnosti na djelovanje u slučajevima nesreća i katastrofa od strateške je važnosti za cijelu lokalnu zajednicu.

Cilj ove mjere je unaprijediti i podići razinu spremnosti sustava civilne zaštite na području Grada Križevaca radi organiziranja sudionika, operativnih snaga i građana za provođenje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama te pravovremenog otklanjanja njihovih posljedica.

Ciljne skupine ove mjere su građani Grada Križevaca, organizacije civilnog društva i humanitarne organizacije, službe zaštite i spašavanja i drugi sudionici sustava civilne zaštite.

U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti:

- redovite edukacije volontera i dobrovoljnih članova postrojbe civilne zaštite za potrebe pripravnosti i reagiranja kod velikih nesreća i katastrofa;
- redovita procjena rizika od nesreća i katastrofa, priprema plana djelovanja te provođenje vježbi;
- unaprjeđenje baze podataka o pripadnicima, sposobnostima i resursima operativnih snaga sustava civilne zaštite i redovito ažuriranje;
- opremanje interventnog tima te osiguravanje uvjeta za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje radi zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša.

7.4. POKAZATELJI

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 123/17) definirao je načela na kojima se temelji sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem: načela točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti.

Pritom načelo učinkovitosti i djelotvornosti osigurava da se za sve razine postavljenih ciljeva moraju definirati odgovarajući **pokazatelji**, odnosno da očekivani rezultati, ishodi i učinci moraju biti razumljivi, procjenjivi i mjerljivi. Osim toga, očekivani rezultati, ishodi i učinci trebaju se postići uz optimalne troškove, a omjer troškova i koristi treba biti prihvatljiv.

Zakon definira tri vrste pokazatelja:

1. **Pokazatelj učinka** je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog **strateškog cilja**.
2. **Pokazatelj ishoda** je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog **posebnog cilja**.
3. **Pokazatelj rezultata** je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u provedbi utvrđene **mjere, projekta i aktivnosti**.

Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave Hrvatske ("Narodne novine" broj 89/18) definirana je **Biblioteka pokazatelja**, kao registar pokazatelja kojeg uspostavlja i održava Koordinacijsko tijelo (tijelo državne uprave nadležno za poslove regionalnoga razvoja i fondova EU-a), a koriste ga tijela zadužena za izradu, provedbu i praćenje provedbe akata strateškog planiranja.

Priručnik o strateškom planiranju⁴⁸ navodi: "Pri izradi dugoročnih i srednjoročnih akata strateškog planiranja pokazatelji učinka i ishoda koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog strateškog ili posebnog cilja moraju biti odabrani iz Biblioteke pokazatelja te za njih moraju biti postavljene ciljane vrijednosti za razdoblje važenja akta".

Prilikom izrade Plana razvoja Grada Križevaca, PORA Regionalna razvojna agencija Koprivničko-križevačke županije, kao regionalni koordinator, dostavila je Gradu trenutni prijedlog Biblioteke pokazatelja, koji obuhvaća pokazatelje učinka i pokazatelje ishoda.

⁴⁸ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Priručnik o strateškom planiranju, verzija 3.0, Pripremljeno: Svibanj 2020., str. 51

Biblioteka pokazatelja podijeljena je na upravna područja, od kojih je jedno područje **Lokalna samouprava**, gdje je utvrđeno 20 pokazatelja učinka i 101 pokazatelj ishoda.

Tablica 23: Biblioteka pokazatelja – upravna područja

Ime_Liste	pKod	Pokazatelj učinka	Pokazatelj ishoda
02.1_Ekonomija_i_Financije	02.1.	33	28
02.2_Obrzovanje_i_ljudski_kap	02.2.	10	46
02.3_Stanovništvo_migracije_Soc	02.3.	32	41
02.4_Konkurentnost	02.4.	24	22
02.5_Zdravlje	02.5.	17	42
02.6_Okoliš_Kp_Energetika	02.6.	47	56
02.7_Digitalno_društvo	02.7.	12	33
02.8_Turizam_Kultura	02.8.	20	44
02.9_Istraživanje_Znan_Inovac	02.9.	11	40
02.10_Sigurnost	02.10	11	31
02.11_Promet_Infrastr	02.11	12	36
02.12_Polj_rib_bioek	02.12	36	74
02.13_RegRaz	02.13	23	21
02.14_javna_uprava_vp	02.14	32	44
02.15_Obrana	02.15	8	13
02.16_Lokalna_samouprava	02.16	20	101
02.17_Upravljanje_financijama	02.17	7	30

Izvor: Biblioteka pokazatelja

U području Lokalna samouprava zadani su sljedeći **pokazatelji učinka**, kojima se mjeri uspješnost postizanja, odnosno ostvarivanja strateških ciljeva:

Tablica 24: Biblioteka pokazatelja – upravno područje Lokalna samouprava: pokazatelji učinka

II.02.16.01 Zadovoljstvo građana izgledom općine
II.02.16.02 Zadovoljstvo građana Općinom kao mjestom za život
II.02.16.03 Stopa siromaštva općine
II.02.16.04 Zadovoljstvo stanovnika Općine kao radnog mjesta
II.02.16.05 Zadovoljstvo građana komunikacijom Općine
II.02.16.06 Izlaznost na izbore
II.02.16.07 Srednji dohodak kućanstva
II.02.16.09 Postotak dana dobre kvalitete zraka
II.02.16.10 Proračunski saldo općine
II.02.16.11 Ukupni prihodi općine

II.02.16.12 Indeks prilike za stanovanje, %
II.02.16.13 Migracije stanovnika općine, %
II.02.16.14 Slobodna mjesta za život u kućama / stambenim jedinicama, %
II.02.16.15 Postotak aktivnog prostora koji se koristi
II.02.16.16 Zadovoljstvo s vozačima u prometu
II.02.16.17 Ocjena zadovoljstva s javnim prijevozom
II.02.16.18 Zadovoljstvo stanovništva javnim prijevozom
II.02.16.19 Postotak stanovnika koji se osjećaju sigurno u općini
II.02.16.20 Zadovoljstvo vlasnika / stanara
II.02.16.21 Postotak stanovnika s niskim dohocima u odgovarajućim stambenim jedinicama

Izvor: Biblioteka pokazatelja

Ključni pokazatelji ishoda za Lokalnu samoupravu grupirani su, kako slijedi:

- KPI za ekonomski razvoj,
- KPI za obrazovanje,
- KPI za okoliš,
- Financijski KPI,
- KPI za stanovanje,
- KPI za parkove i rekreaciju,
- KPI javnih radova,
- KPI sigurnosti,
- KPI prometa,
- KPI za umjetnost i kulturu,
- KPI građevinarstva,
- KPI za ljske resurse i
- Učinkovita, transparentna i odgovorna lokalna uprava (županija, grad, općina).

Grad Križevci je prilikom utvrđivanja pokazatelja učinka za pojedine strateške ciljeve, kao i kod pokazatelja ishoda za pojedine posebne ciljeve, naišao na određene poteškoće u izboru odgovarajućih pokazatelja iz Biblioteke u smislu njihove relevantnosti za mjerenje strateškog/posebnog cilja, kao i u smislu dostupnosti izvora podataka. U slučajevima kada nije bilo moguće mjeriti uspješnost ciljeva predloženim pokazateljima, definirani su dodatni pokazatelji.

U nastavku se daju zadani pokazatelji učinka, kojima se mjeri uspješnost postizanja strateških ciljeva te pokazatelji ishoda, kojima se mjeri uspješnost postizanja posebnih ciljeva utvrđenih Planom razvoja.

SC1. 1. Postizanje energetske neovisnosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima

Kod	Ime pokazatelja učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Broj javnih objekata u vlasništvu Grada Križevaca s energetske učinkovitim nadogradnjama	4 (2021.)	12 (2030.)	Grad Križevci, UO nadležan za energetske učinkovitost
-	Postotak površinskih vodnih tijela unutar područja Grada Križevaca koja imaju konačno stanje umjereno ili bolje	16,67% (2021.)	50% (2030.)	Studija i strategija razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca

Interpretacija pokazatelja:

Postizanje energetske neovisnosti za Grad Križevce znači prelazak na obnovljive izvore energije uz racionalizaciju potrošnje ukupne energije. U tom smislu zadan je pokazatelj **Broj javnih objekata u vlasništvu Grada Križevaca s energetske učinkovitim nadogradnjama**, s početnom vrijednošću od 4 objekta na kojima su do sada izvedene takve nadogradnje (zgrada Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci, Razvojni centar i tehnološki park Križevci te zgrada Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci i Dječjeg vrtića Križevci), dok se do 2030. godine cilja energetske obnoviti te osigurati proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za još najmanje 8 objekata, koji su najveći javni potrošači energije s kojima Grad Križevci ili proračunski korisnici Grada raspolažu (zgrada Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci te nove sportske dvorane uz školu, zgrada Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca i Gradskog društva Crvenog križa Križevci, zgrada Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci, Sportska dvorana u Potočkoj ulici, zgrada gradske uprave, Hrvatski dom, Muzej i likovna galerija).

Pokazatelj **Postotak površinskih vodnih tijela unutar područja Grada Križevaca koja imaju konačno stanje umjereno ili bolje** odnosi se na stanje 12 površinskih vodnih tijela unutar područja Grada Križevaca, što obuhvaća njihovo ekološko stanje, biološke elemente kakvoće, fizikalno kemijske pokazatelje, specifične onečišćujuće tvari, hidromorfološke elemente i kemijsko stanje. Većina navedenih površinskih vodnih tijela ima konačno stanje loše ili vrlo loše, dok 2 tijela imaju ocjenu umjereno ili bolje. Cilj je do 2030. godine aktivnostima usmjerenima na zaštitu okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima osigurati da najmanje polovica površinskih vodnih tijela ima konačno stanje umjereno ili bolje.

PC1.1. Povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Ukupan broj postavljenih fotonaponskih sustava na području Grada Križevaca	16 (2021.)	800	HEP ODS d.o.o. Elektra Bjelovar
-	Ukupna priključna snaga proizvodnje instaliranih fotonaponskih sustava	278,33 kW (2021.)	5 MW	

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Ukupan broj postavljenih fotonaponskih sustava na području Grada Križevaca** obuhvaća privatne i javne subjekte, a početna vrijednost obuhvaća 16 fotonaponskih sustava koji su instalirani u razdoblju od 2014. do 2021. godine, prema podacima koje je na zahtjev Grada Križevaca dostavio HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. Cilj Grada Križevaca je u narednom višegodišnjem razdoblju instalirati nove fotonaponske sustave na javne objekte kojima Grad upravlja te poticajnim mjerama osigurati značajan godišnji porast broja kućanstava s vlastitom proizvodnjom, kako bi se ostvario posebni cilj povećanja udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije.

Pokazatelj **Ukupna priključna snaga proizvodnje instaliranih fotonaponskih sustava** obuhvaća početnu vrijednost od 278,33 kW koja se odnosi na 16 postojećih fotonaponskih sustava, gdje se priključna snaga kod kućanstava kreće od 3,0 kW do 10,0 kW, dok se kod ostalih subjekata kreće od 7,2 kW do 100,0 kW. U narednom razdoblju očekuje se prosječna nova priključna snaga proizvodnje po sustavu od 5 do 7 kW.

PC1.2. Povećanje ušteda energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija CO₂

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
OI.02.16.17	Emisije stakleničkih plinova na razini općine po stanovniku	(2010.) 1,79 tCO ₂	0,92 tCO ₂	Akcijski plan energetske i klimatski održivog razvitka (SECAP) Grada Križevaca
-	Potrošnja energije u sektoru zgradarstva	(2010.) 151.597,77 MWh	87.520,11 MWh	

Interpretacija pokazatelja:

Za pokazatelj **Emisije stakleničkih plinova na razini općine po stanovniku početna** vrijednost izračunata je kao iznos emisija u 2010. godinu (37.845,62 tCO₂) u odnosu na broj stanovnika prema popisu iz 2011. godine (21.122 stanovnika) - podatak koji u 2010. godini nije bio poznat, no relevantniji je od podatka o broju stanovnika prema prethodnom popisu 2001. godine. Ciljna vrijednost izračunata je kao projicirani iznos emisija CO₂ u 2030. godini (19.455,05 tCO₂) sukladno Akcijskom planu energetske i klimatski održivog razvitka (SECAP) Grada Križevaca u odnosu na broj stanovnika (u izračunu je također korišten broj stanovnika prema posljednjem popisu iz 2011. godine, budući da podaci popisa iz 2021. godine još nisu poznati). Cilj je smanjenje emisija za najmanje 40%.

Pokazatelj **Potrošnja energije u sektoru zgradarstva** preuzet je iz Akcijskog plana energetske i klimatski održivog razvitka (SECAP) Grada Križevaca, koji daje podatak za 2010. godinu u iznosu 151.597,77 MWh te zadaje ciljnu vrijednost za 2030. godinu u iznosu 87.520,11 MWh. Radi se o uštedi energije koja se cilja postići uz provođenje mjera energetske učinkovitosti.

PC1.3. Zaštita i unaprjeđenje okoliša i prirodnih resursa

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Prosječna ocjena izabranih javnih zelenih površina na području Grada Križevaca od strane građana (1 do 5)	3,06 (2020.)	4,2	Studija i strategija razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca
OI.02.16.14	Stopa stambenog recikliranja otpada	32,97% (2019.)	60,00%	Ministarstvo energetike i održivog razvoja, Komunalno poduzeće d.o.o.

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Prosječna ocjena izabranih javnih zelenih površina na području Grada Križevaca od strane građana (1 do 5)** izveden je iz ispitivanja javnog mišljenja korisnika javnih zelenih površina u Križevcima provedenog u sklopu izrade Studije i strategije razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca s ciljem dobivanja povratnih informacija o stavovima vezano za element zelene infrastrukture javne i polujavne zelene površine. Ispitivanje javnog mišljenja provedeno je kroz online anketni upitnik koji je bio otvoren sedam dana tijekom kojih je ispitano ukupno 200 ispitanika. Obuhvaćene su sljedeće javne zelene površine: Park šuma Župetnica, jezero Čabraji, Trg Josipa Jurja Strossmayera, Trg Antuna Nemčića, Park kod Osnovne škole "Vladimira Nazor" Križevci, zelene površine u Gornjem gradu, park u bivšoj Vojarni, šuma Ratarna. Cilj je u narednom razdoblju ulaganjima u unaprjeđenje okoliša i prirodnih resursa dostići prosječnu ocjenu od 4,2, odnosno podići stupanj zadovoljstva stanovnika okolišem i zelenim površinama.

Pokazatelj **Stopa stambenog recikliranja** otpada mjeri postotak odvojeno sakupljenog otpada za recikliranje od kućanstava na području Grada Križevaca. Prema posljednjim dostupnim podacima, koji se odnose na 2019. godinu, trenutno se odvaja i reciklira oko 33% otpada kojega proizvode kućanstva, a cilj je do 2030. godine reciklirati nešto manje od 2/3 ukupno proizvedenog otpada od strane kućanstava.

SC2. Povećanje konkurentnosti ljudskih resursa kroz ulaganja u učenje, znanost i inovacije

Kod	Ime pokazatelja učinka	Početna vrijednost 2019.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Produktivnost po zaposlenome na području Grada Križevaca u odnosu na produktivnost po zaposlenome na području Republike Hrvatske mjerena ukupnim prihodima po zaposlenome	94,01%	110,00%	FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Gradu Križevcima
-	Produktivnost po zaposlenome na području Grada Križevaca u odnosu na produktivnost po zaposlenome na području Republike Hrvatske mjerena neto dobiti po zaposlenome	74,95%	90,00%	

Interpretacija pokazatelja:

U okviru ovog strateškog cilja želi se postići povećanje konkurentnosti ljudskih resursa na području Grada Križevaca, kroz ulaganje u njihovu kvalitetu i produktivnost kroz sve stadije odgojno-obrazovnog procesa, kako bi obrazovanija i bolje osposobljena radna snaga doprinijela većoj konkurentnosti lokalnog gospodarstva. Za mjerenje povećanja konkurentnosti ljudskog kapitala odabran je pokazatelj uspješnosti – produktivnost po zaposlenome.

Početna vrijednost pokazatelja **Produktivnost po zaposlenome mjerena ukupnim prihodima** izračunata je kao omjer ukupnih prihoda po zaposlenom na području Grada Križevaca (771.784 kuna) u odnosu na ukupne prihode po zaposlenome na razini Republike Hrvatske (820.938 kuna) u 2019. godini, gdje je produktivnost po zaposlenome na području Grada Križevaca na razini 94,01% prosjeka za Republiku Hrvatsku. Cilj je u narednom desetogodišnjem razdoblju dostići te prestići prosjek na nacionalnoj razini.

Početna vrijednost pokazatelja **Produktivnost po zaposlenome mjerena iznosom neto dobiti po zaposlenome** izračunata je kao omjer neto dobiti po zaposlenome na području Grada Križevaca (24.175 kuna) u odnosu na neto dobit po zaposlenome na razini Republike Hrvatske (32.256 kuna) u 2019. godini, gdje je produktivnost po zaposlenome na području Grada Križevaca na razini 74,98% u odnosu na prosjek za Republiku Hrvatsku. Cilj je u narednom razdoblju podizanjem konkurentnosti ljudskih resursa približiti se prosjeku na razini Republike Hrvatske.

PC2.1. Poboljšanje kvalitete, raznolikosti i dostupnosti programa za odgoj, obrazovanje i brigu o djeci

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Postotak djece s područja Grada Križevaca na listi čekanja za upis u dječje vrtiće u odnosu na broj djece koja pohađaju redovne vrtićke programe	29,97%	5,00%	Grad Križevci, primarno istraživanje
-	Broj osnovnih škola na području Grada Križevaca u kojima se provodi jednosmjenska nastava	1	3	Grad Križevci

Interpretacija pokazatelja:

Kao pokazatelj poboljšanja kvalitete i dostupnosti predškolskih odgojno-obrazovnih programa odabran je **Postotak djece s područja Grada Križevaca na listi čekanja za upis u dječje vrtiće u odnosu na broj djece koja pohađaju redovne vrtićke programe**. Početna vrijednost izračunata je kao udio djece s prebivalištem na području Grada Križevaca koja su se prilikom anketiranja dječjih vrtića s područja Grada Križevaca provedenoga u 2020. godini, nalazila na listi čekanja (149 djece) u odnosu na ukupan broj djece koji pohađa redovni vrtićki program (497 djece). Cilj je do 2030. godine osigurati da sva djeca imaju mogućnost upisa u predškolske programe, uzimajući u obzir priželjkivani porast broja djece.

Kao pokazatelj poboljšanja kvalitete i dostupnosti osnovnoškolskih programa zadan je pokazatelj koji se odnosi na **uvođenje jednosmjenske nastave u osnovne škole** na području Grada Križevaca. Trenutno se jednosmjenska nastava održava u Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci, dok je do 2030. godine cilj uvesti jednosmjensku nastavu u Osnovnu školu Ljudevita Modeca Križevci i Osnovnu školu "Vladimir Nazor" Križevci.

PC2.2. Poboljšanje srednjoškolskih programa i povećanje broja visokoobrazovanih građana

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2011.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
OI.02.16.09	Postotak stanovnika koji imaju GED (test osnovnog obrazovanja) ili srednju školu	59,01%	85,00%	DZS, popis stanovništva
OI.02.16.11	Postotak stanovnika s prvostupničkom ili višom diplomom	12,83%	20,00%	

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelji ishoda za mjerenje uspješnosti postizanja posebnog cilja 2.2. odabrani su iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava.

Pokazatelj **Postotak stanovnika koji imaju GED (test osnovnog obrazovanja) ili srednju školu** mjeri udio stanovništva starijega od 15 godina koje ima završenu srednju školu ili viši stupanj obrazovanja u ukupnom broju stanovništva starijega od 15 godina. Početna vrijednost izračunata je kao udio stanovništva sa završenom srednjom školom i više (10.541 stanovnika) u ukupnom kontingentu stanovništva starijeg od 15 godina (17.864 stanovnika) na području Grada Križevaca prema popisu stanovništva iz 2011. godine, što su posljednji poznati podaci.

Početna vrijednost pokazatelja **Postotak stanovnika s prvostupničkom ili višom diplomom** izračunata je kao udio visoko obrazovanog stanovništva (2.292 stanovnika) u ukupnom kontingentu stanovništva starijeg od 15 godina (17.864 stanovnika) na području Grada Križevaca prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Ciljne vrijednosti postavljene su uzimajući u obzir porast broja stanovnika sa završenim srednjim te visokim obrazovanjem u 2011. godini u odnosu na 2001. godinu te očekivane rezultate mjera i projekata koji će se provoditi u narednom provedbenom razdoblju u okviru Plana razvoja Grada Križevaca.

PC2.3. Stvaranje sinergije obrazovanja, znanosti i gospodarstva

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
OI.02.16.04	Stopa nezaposlenosti općine	(2020.) 2,8%	2,2%	HZZ, Područni ured Križevci
-	Broj poduzetnika koji posluju u stručnim, znanstvenim o tehničkim djelatnostima u odnosu na ukupan broj poduzetnika u svim djelatnostima	(2019.) 11,50%	20,00%	FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Gradu Križevcima
-	Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenome kod poduzetnika na području Grada Križevaca u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaća po zaposlenome na razini Republike Hrvatske	(2019.) 85,98%	100,00%	

Interpretacija pokazatelja:

Stopa nezaposlenosti na području Grada Križevaca nije visoka te je cilj da u narednom razdoblju ostane na takvoj razini. Međutim, naglasak je na usmjeravanju poduzetničkog sektora prema djelatnostima koje koriste radnu snagu većeg stupnja obrazovanja te teže prema ostvarivanju viših neto dohodaka. Iz toga razloga, uz pokazatelj Stopa nezaposlenosti općine, odabran iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava, za mjerenje uspješnosti postizanja posebnog cilja 2.3. odabrani su dodatni pokazatelji.

Broj poduzetnika koji posluju u stručnim, znanstvenim o tehničkim djelatnostima u odnosu na ukupan broj poduzetnika u svim djelatnostima kreće se oko 11,00-11,50% kroz nekoliko posljednjih godina te je cilj njegov udio povećati na jednu petinu ukupnog broja poduzetnika. Radi se o djelatnostima koje, uz tradicionalno jak sektor građevinarstva na području Grada Križevaca, isplaćuju najviše neto plaće te koriste veći stupanj intelektualnog kapitala te samim time zahtijevaju obrazovaniju radnu snagu.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenome kod poduzetnika na području Grada Križevaca (5.000 kuna) čini 85,98% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene kod poduzetnika u 2019. godini na razini Republiku Hrvatsku (5.815 kuna). Cilj je stvaranjem jačih poveznica između obrazovnog sektora i znanstvenih institucija s područja Grada Križevaca i cijele Hrvatske s poduzetnicima, odnosno gospodarskim sektorom s područja Grada osigurati porast konkurentnosti radne snage, a što će tržišnim mehanizmima osigurati višu razinu dohotka lokalnog stanovništva.

SC3. Razvoj lokalnog gospodarstva na principima održivosti i stvaranja novih vrijednosti

Kod	Ime pokazatelja učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Prosječni dohodak po stanovniku na području Grada Križevaca	(razdoblje 2014.-2016.) 25.605,68 kn	38.000,00 kn	MRRFEU, Indeks razvijenosti
II.02.16.11	Ukupni prihodi općine (grada)	(2020.) 115.882.992,38 kn	160.000.000,00 kn	Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Prosječni dohodak po stanovniku**, sukladno Uredbi o indeksu razvijenosti, izračunava se kao omjer ukupnog iznosa dohotka kojega su tijekom jednoga poreznog razdoblja (kalendarska godina) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave za koju se vrši izračun, i broja stanovnika koji žive na području te jedinice, a njime se mjeri gospodarska razvijenost pojedine regije, odnosno područja. Početna vrijednost preuzeta je iz dokumenta Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.), a cilj je do 2030. godine postići godišnji rast od 2,5% do 3,0% u odnosu na prosjek 2014.-2016. Biblioteka pokazatelja sadrži pokazatelj II.02.16.07 Srednji dohodak kućanstva, o čemu Grad Križevci raspolaže s podatkom iz 2011. godine, dok je za Prosječni dohodak po stanovniku na području Grada Križevaca dostupan noviji, a time i relevantniji podatak, koji se u pravilu i češće mjeri, no što se provodi popis stanovništva iz kojeg je razvidan broj kućanstava.

Pokazatelj **Ukupni prihodi općine (grada)** relevantan je kao pokazatelj razvoja lokalnog gospodarstva, jer prije svega ovisi o razini zaposlenosti i visini plaća stanovnika Grada Križevaca (porez na dohodak i prirez), prihoda koje jedinica lokalne samouprave naplaćuje od pravnih i fizičkih osoba, uz druge prihode iz vanjskih izvora, poput financiranja projekata iz nacionalnih i europskih fondova. Predviđen je godišnji rast proračunskih prihoda od 3%, sukladno očekivanim prosječnim kretanjima u gospodarstvu.

PC3.1. Podizanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Postotak poljoprivrednog zemljišta na području Grada Križevaca u javnom vlasništvu stavljen u funkciju	64%	90%	Grad Križevci, UO nadležan za poljoprivredu
-	Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Križevaca	(2018.) 1.559	1.559	

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj ***Postotak poljoprivrednog zemljišta na području Grada Križevaca u javnom vlasništvu stavljen u funkciju*** odnosi se na

Pokazatelj ***Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Križevaca*** obuhvaća najčešći pravni oblik poljoprivredne djelatnosti – obiteljska poljoprivredna gospodarstva te je cilj u narednom desetogodišnjem razdoblju zadržati poljoprivrednu aktivnost na postojećoj razini u smislu udjela stanovnika koji se njome bave te unatoč starenju stanovništva i prelasku dijela stanovništva u druge sektore i djelatnosti, spriječiti pad broja obiteljskih gospodarstava, odnosno propadanje lokalne poljoprivrede kroz podizanje konkurentnosti i potporu u proizvodnji i distribuciji.

PC3.2. Podizanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Broj aktivnih poduzetnika na području Grada Križevaca	513	700	FINA
-	Trgovinski saldo (izvoz-uvoz)	121.583.000 kuna	150.000.000 kuna	FINA
-	Broj aktivnih obrtnika	331	400	Obrtni registar

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Broj aktivnih poduzetnika na području Grada Križevaca** mjeri poduzetničku aktivnost te je cilj stvaranjem pozitivne poduzetničke klime olakšati poduzetničke inicijative. U 2019. godini u Križevcima prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja sjedište su imala 513 poduzetnika, pravne i fizičke osobe, obveznika poreza na dobit. Ostvarili su ukupne prihode u iznosu od 3,9 milijardi kuna, što ih je svrstalo na 24. mjesto među 556 gradova i općina u RH, dok su po broju zaposlenih na 26. mjestu iste ljestvice.

Od 3,9 milijardi kuna ukupnih prihoda poduzetnika sa sjedištem u Križevcima u 2019. godini, 356,3 milijuna kuna ostvareno je prodajom robe na inozemnom tržištu. Istodobno na stranim tržištima kupljeno je robe u vrijednosti od 234,7 milijuna kuna što je rezultiralo trgovinskim suficitom u iznosu od 121,6 milijuna kuna. Cilj je u narednom razdoblju aktivnostima potpore poduzetnicima u izlasku na nova tržišta osigurati porast trgovinskog suficita.

PC3.3. Razvoj turističke djelatnosti

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2019.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Ukupan broj dolazaka na području Grada Križevaca	2.448	3.800	Turistička zajednica Grada Križevaca
-	Ukupan broj noćenja na području Grada Križevaca	5.510	8.500	
-	Ukupni prihodi ostvareni u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na području Grada Križevaca	63.467.000 kn	97.000.000,00 kn	FINA

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelji **ukupnog broja dolaska i noćenja** uobičajeni su turistički pokazatelji na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te njihovo praćenje kroz određeno vremensko razdoblje daje informacije o atraktivnosti pojedine turističke destinacije za posjetitelje, odnosno rastu ili padu interesa turisti, a što proizlazi iz same ponude destinacije. Cilj je u narednom razdoblju osigurati prosječni godišnji rast od 4%, kao i rast **prihoda u djelatnostima turističkog sektora i povezanim djelatnostima**.

PC3.4. Brendiranje grada

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Ocjena kvalitete života u Križevcima od strane stanovnika drugih gradova i županija u okruženju	2,9 ⁴⁹	4,0	Istraživanje javnog mnijenja
-	Postotak stanovnika drugih gradova i županija u okruženju koji nemaju nikakvu asocijaciju na pojam Križevci	27,0% ⁵⁰	5,0%	

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj ***Ocjena kvalitete života u Križevcima od strane stanovnika drugih gradova i županija u okruženju*** mjeri percepciju kvalitete života u Križevcima od strane stanovnika Grada Zagreba, Varaždinske i Bjelovarsko-bilogorske županije školskim ocjenama od 1 do 5. Početna vrijednost je prosječna ocjena ispitanika⁵¹.

Pokazatelj ***Postotak stanovnika drugih gradova i županija u okruženju koji nemaju nikakvu asocijaciju na pojam Križevci*** mjeri udio stanovništva Grada Zagreba, Varaždinske i Bjelovarsko-bilogorske županije, koji na pojam Grada Križevaca nemaju nikakvu asocijaciju. Cilj je strategijom brendiranja stvoriti jasne pozitivne asocijacije na Križevce te jačati prepoznatljivost Križevaca u regiji.

⁴⁹ Istraživanje javnog mnijenja - Križevci, Ipsos d.o.o., 2021.

⁵⁰ Isto.

⁵¹ Baza: Svi ispitanici Grad Zagreb N=409; Varaždinska županija N=102; Bjelovarsko-bilogorska županija N=100.

SC4. Podizanje kvalitete i standarda infrastrukture i javnih usluga

Kod	Ime pokazatelja učinka	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Ulaganja Grada Križevaca u nabavu i održavanje javne infrastrukture po stanovniku	1.537,22 kn po stanovniku	1.800,00 kn po stanovniku	Proračun Grada Križevaca
-	Broj 'smart city' usluga dostupnih građanima na području Grada Križevaca	0	5	Grad Križevci

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Ulaganja Grada Križevaca u nabavu i održavanje javne infrastrukture po stanovniku** obuhvaća iznos sredstava koji se iz Proračuna Grada Križevaca na godišnjoj razini izdvaja za nabavu nove nefinancijske imovine (u 2020. godini 23.566.541,03 kuna) i održavanje (u 2020. godini materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje 915.507,63 te usluge tekućeg i investicijskog održavanja 7.987.119,86 kuna) u odnosu na broj stanovnika. Cilj je povećanim ulaganjima u izgradnju, nabavu i održavanje infrastrukture podići kvalitetu i standard infrastrukture na području Grada Križevaca.

Pokazatelj **Broj 'smart city' usluga dostupnih građanima na području Grada Križevaca** obuhvaća pametna rješenja koja doprinose podizanju standarda i kvalitete javnih usluga. Iako se temelje na uvođenju informacijsko-komunikacijskih tehnologija, njihova svrha sama po sebi nije samo digitalizacija, već olakšavanje života građanima. To obuhvaća usluge poput platforme za upis djecu u dječje vrtiće na području Grada, upravljanje potrošnjom energije, pametna rješenja u prometu (pametni semafori, parkiranje) i javnoj rasvjeti.

PC4.1. Digitalna transformacija i razvoj javnog sustava

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Broj javnih usluga u nadležnosti Grada Križevaca, proračunskih korisnika i trgovačkih društava u vlasništvu Grada koje pravne i fizičke osobe mogu obaviti online	(2020.) 2	20	Grad Križevci
-	Minimalna brzina širokopojasnog interneta dostupna kućanstvima na području Grada Križevaca	(2018.) 2 Mbit/s	70 Mbit/s	Grad Križevci ⁵²

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Broj javnih usluga u nadležnosti Grada Križevaca, proračunskih korisnika i trgovačkih društava u vlasništvu Grada koje pravne i fizičke osobe mogu obaviti online** mjeri stanje digitalizacije gradske uprave i javnih ustanova te cilja osigurati mogućnost brzog i učinkovitog korištenja javne usluge uz niže troškove ili bez troškova za korisnika, istovremeno vodeći računa o sigurnosti i točnosti podataka. Trenutno postoji dio usluga koje građani mogu djelomično obaviti online putem obrazaca, e-maila i slično, no ipak je u konačnici potreban i osobni dolazak, dok je u potpunosti moguće obaviti elektronski ishoda potvrde o nepostojanju dugovanja prema Gradu Križevcima te putem web platforme Zdravo Križevci naručiti dostavu domaćih poljoprivrednih proizvoda.

Prema podacima iz zadnjeg kvartala 2018. godine, od 6866 kućanstava na području Grada Križevaca 96% ima pristup **usluzi širokopojasnog interneta**. Od ukupnog broja kućanstava 40% koristi internet minimalne brzine 2 Mbit/s, dok 60% kućanstava ne koristi internet. Cilj je do 2030. godine je povećati minimalnu brzinu pristupa internetu na 70 Mbit/s, kao i povećati broj kućanstava koja koriste uslugu.

⁵² Studija izvodljivosti uz Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Grada Križevaca i općina Gornja Rijeka, Kalnik, Sveti Ivan Žabno i Sveti Petar Orehovec, 2019.

PC4.2. Pametna urbanizacija – razvoj prometne i komunalne infrastrukture

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Duljina neasfaltiranih cesta na području Grada Križevaca	745,3 km	700,0 km	Grad Križevci, UO nadležan za gradnju
-	Postotak stanovnika koji imaju osiguranu pitku vodu i riješeno pitanje zbrinjavanja otpadnih voda	voda 83,16% odvodnja 49,85%	100,00%	Komunalno poduzeće Križevci

Interpretacija pokazatelja:

Grad Križevci je jedinica lokalne samouprave koja obuhvaća veliku **duljinu cesta, od kojih je veliki dio neasfaltiran**. Cilj je do 2030. godine asfaltirati novih 50 kilometara cesta, uz kontinuirano održavanje postojećih cesta i ulaganje u prateću infrastrukturu, kao što su nogostupi i biciklističke staze. Time će se povećati sigurnost prometa, kvaliteta života lokalnog stanovništva te pristupačnost za goste i posjetitelje.

Pokazatelj **Postotak stanovnika koji imaju osiguranu pitku vodu i riješeno pitanje zbrinjavanja otpadnih voda** mjeri stanje vezano uz dostupnost osnovne komunalne infrastrukture građanima, i to infrastrukture potrebne za osiguranje pitke vode svim stanovnicima (kroz mogućnost priključka na gradski vodovod ili alternativna rješenja u naseljima s manjim brojem stanovnika) te infrastrukture za odvodnju, odnosno kanalizaciju (kroz mogućnost priključka na gradski sustav ili alternativna rješenja). Cilj je da do 2030. godine svi stanovnici jedinice lokalne samouprave imaju dostupnu infrastrukturu, odnosno pitku vodu i pitanje kanalizacije, odnosno odvodnje riješeno na ekološki prihvatljivi način.

PC4.3. Pametna urbanizacija – razvoj stambene infrastrukture

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost	Izvor podataka
OI.02.16.29	Broj izgrađenih financijski pristupačnih stambenih jedinica po godini	0	1	Grad Križevci, UO nadležan za gradnju
OI.02.16.30	Iznos raspodijeljene stambene pomoći (godišnje)	87.163,13 kuna	300.000,00	Grad Križevci, UO nadležan za društvene djelatnosti

Interpretacija pokazatelja:

Stambena politika Grada Križevaca orijentirana je prema podizanju kvalitete i standarda stanovanja, osiguranju cjenovno pristupačnog stambenog prostora svim građanima te poticanju doseljavanja mladih obitelji i stručnjaka s drugih područja, stoga je kao pokazatelj zadan **Broj izgrađenih financijski pristupačnih stambenih jedinica po godini**. U 2020. godini, a ni tijekom prethodnih godina nije izgrađen ni jedan objekt prema predloženom modelu, stoga je kao početna vrijednost postavljeno 0, dok se cilj u narednom razdoblju izgraditi po 1 objekt godišnje.

Početna vrijednost pokazatelja **Iznos raspodijeljene stambene pomoći (godišnje)** obuhvaća pomoći za podmirenje troškova stanovanja isplaćene korisnicima Zajamčene minimalne naknade u 2020. godini (72.395,93 kuna) te sufinanciranje smještaja umirovljenika (14.767,20 kuna), gdje se radi o mjerama socijalne politike. Cilj je, uz stambeno zbrinjavanje osoba u nepovoljnoj financijskoj situaciji, u narednom razdoblju uspostaviti mehanizme stambenog zbrinjavanja mladih, radi sprječavanja odljeva mozgova i zadržavanje najdarovitijih pojedinaca.

SC5. Razvoj lokalne zajednice na načelima društvene kohezije

Kod	Ime pokazatelja učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Broj organizacija civilnog društva koje su ostvarile sredstva iz Proračuna Grada Križevaca za projekte i programe od interesa za opće dobro na području Grada Križevaca	(2020.) 35	55	UO nadležan za društvene djelatnosti
OI.02.16.03	Stopa siromaštva općine (grada) (broj osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti) (podatak za NUTS 2 Kontinentalna Hrvatska – prema prethodnoj klasifikaciji)	(2019.) 23,90%	15,00%	Državni zavod za statistiku

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Broj organizacija civilnog društva koje su ostvarile sredstva iz Proračuna Grada Križevaca za projekte i programe od interesa za opće dobro na području Grada Križevaca** ukazuje na aktivnost udruga i ostalih organizacija civilnog društva i rast organiziranog građanskog aktivizma kroz projekte i programe koje doprinose razvoju lokalne zajednice. Sam rast broja organizacija civilnog društva ne ukazuje nužno na porast aktivnosti istih, jer je dio registriranih organizacija neaktivan, dok ponekad nove organizacije osnivaju članovi postojećih, kao ni sam rast dodijeljenih proračunskih sredstava, koji može značiti samo povećana ulaganja u već postojeće programe. Međutim, porast broja organizacija koje se javljaju na javne pozive Grada za provedbu projekata i programa koji doprinose lokalnoj zajednici i ostvaruju sredstva za takve aktivnosti, bilo u području kulture, sporta, socijalne skrbi ili zdravstva znači i veći broj sudionika, programa, događanja i mogućnosti za građane i posjetitelje, stoga je odabran navedeni pokazatelj kao mjerilo aktivizma lokalne zajednice i osiguranja veće kvalitete, broja i dostupnosti društvenih aktivnosti. U 2020. godini 35 je organizacija ostvarilo sredstva putem javnih poziva, dok je do 2030. godine cilj ostvariti rast od preko 50%.

Pokazatelj učinka **Stopa siromaštva općine** odabran je iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava za mjerenje uspješnosti postizanja strateškog cilja 5. Prema interpretaciji iz Biblioteke, stopa siromaštva je postotak ljudi koji žive u siromaštvu, što znači da je njihov dohodak niži

od iznosa novca koji se smatra potrebnim za osnovni životni standard. Biblioteka pokazatelja u posebnom dijelu daje početne vrijednosti za neke od pokazatelja te tako za Stopu siromaštva općine predlaže korištenje jednog od sljedeće dvije vrijednosti za koje su postavljeni podaci prema prethodnoj klasifikaciji Hrvatske na dvije NUTS 2 regije - Jadranska Hrvatska i Kontinentalna Hrvatska:

- Stopa rizika od siromaštva, % - za Kontinentalnu Hrvatsku (2016.) iznosi 21,90%,
- Broj osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, % - za Kontinentalnu Hrvatsku (2016.) iznosi 30,80%.

Grad Križevci je početnu vrijednost preuzeo iz publikacije Državnog zavoda za statistiku Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2019.⁵³, kao najnoviji dostupan podatak, a vrijednost se odnosi na područje cijele Kontinentalne Hrvatske:

- Stopa rizika od siromaštva, % - za Kontinentalnu Hrvatsku (2019.) iznosi 19,40%
- Broj osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, % - za Kontinentalnu Hrvatsku (2016.) iznosi 23,90%

⁵³ Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

PC5.1. Očuvanje kulturne baštine i razvoj kulturnog stvaralaštva

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
01.02.16.77	Ukupno pohađanje festivala i kulturnih događanja	(2018.) 34.000	41.000	Turistička zajednica i Grad Križevci, UO nadležan za kulturu
II.02.8.17	Udio kulture u proračunu javnog sektora	(2020). 3,10%	3,50%	Financijski izvještaji – razina 23 (PR-RAS i RAS-funkcijski)

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj ishoda ***Ukupno pohađanje festivala i kulturnih događanja*** odabran je iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava za mjerenje uspješnosti postizanja posebnog cilja 5.1. Početna vrijednost postavljena je prema podacima Upravnog odjela za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam o broju posjetitelja kulturnih događanja u organizaciji gradskih ustanova u kulturi i udruga (6.000) te broju posjetitelja najveće manifestacije – festivala u Križevcima – Križevačkog velikog spravišča, prema podacima Turističke zajednice Grada Križevaca (28.000).

Pokazatelj ishoda ***Udio kulture u proračunu javnog sektora*** odabran je iz Biblioteke pokazatelja, dijela 8 Turizam – Kultura, koji se ne odnosi izričito na jedinice lokalne samouprave, no odgovarajući je za mjerenje ulaganja u razvoj kulture na lokalnoj razini. Početna vrijednost pokazatelja za 2020. godinu dobivena je kao omjer ukupnih rashoda za funkciju Kultura te ukupnih izvršenih rashoda Proračuna Grada Križevaca za 2020. godinu.

PC5.2. Povećanje broja građana koji se bave sportom i rekreacijom

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
-	Broj građana uključenih u organizirane oblike bavljenja sportom i rekreacijom kroz rad sportskih klubova na području Grada Križevaca	2.520	2.770	Zajednica športskih udruga Križevaca
-	Udio sporta i rekreacije u proračunu javnog sektora	1,75%	2,50%	Financijski izvještaji – razina 23 (PR-RAS i RAS-funkcijski)

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj **Broj građana uključenih u organizirane oblike bavljenja sportom i rekreacijom kroz rad sportskih klubova na području Grada Križevaca** odnosi se na broj članova sportskih klubova na području Grada Križevaca, koji obuhvaćaju djecu i odrasle, koji se natječu ili samo rekreativno bave sportom kroz organizirani oblik u okviru rada sportskih klubova. Podatke o početnoj vrijednosti dostavila je Zajednica športskih udruga Križevaca. Cilj je postići povećanje od 10% u narednom razdoblju, uzimajući u obzir negativni prirodni priraštaj i tendenciju opadanja broja djece i mladih u ukupnom broju stanovnika.

Pokazatelj **Udio sporta i rekreacije u proračunu javnog sektora mjeri** postotak izdvajanja iz Proračuna Grada Križevaca za sport i rekreaciju u odnosu na ukupne rashode proračuna. Cilj je povećanim izdvajanjima za sportsku infrastrukturu i programe osigurati mogućnost organiziranog i individualnog bavljenja sportom i rekreacijom za veći broj građana.

PC5.3. Podizanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
OI.02.16.64	Intervencije hitne medicinske pomoći na 1000 stanovnika	(2019.) 10.608	10.000	Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije
-	Morbiditet	(2019.) 69.138	68.000	
-	Broj korisnika zajamčene minimalne naknade	(2020.) 103	90	Centar za socijalnu skrb Križevci

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj ishoda **Intervencije hitne medicinske pomoći na 1000 stanovnika** odabran je iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava za mjerenje uspješnosti postizanja posebnog cilja 5.3. Početna vrijednost preuzeta je iz publikacije Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije Status zdravlja pučanstva koprivničko-križevačke županije u 2019.

Uz navedeni pokazatelj, zadan je dodatni pokazatelj koji mjeri **zdravstveno stanje stanovništva** odnosno promjene u zdravstvenom stanju kroz određeno vremensko razdoblje. Početna vrijednost preuzeta je iz publikacije Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije Status zdravlja pučanstva koprivničko-križevačke županije u 2019. Uzimajući u obzir starenje stanovništva, cilj je preventivnim i edukativnim aktivnostima, poticanjem zdravog načina života u području prehrane, rekreacije i sprječavanja ovisnosti te dodatnim ulaganjima u dostupnost zdravstvene zaštite na području Grada Križevaca utjecati na smanjenje broja oboljenja među stanovništvom.

Vezano uz unaprjeđenje socijalne skrbi, kao pokazatelj ishoda postavljen je **Broj korisnika zajamčene minimalne naknade**, gdje je ciljna vrijednost smanjenje broja korisnika uslijed poboljšanja mogućnosti za život i rad stanovništva.

PC5.4. Podizanje spremnosti za situacije nesreća i katastrofa

Kod	Ime pokazatelja ishoda	Početna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2030.	Izvor podataka
OI.02.16.57	Broj požara na 10.000 stanovnika	25,09	35,51	Javna vatrogasna postrojba Grada Križevaca
-	Broj stanovnika uključenih u Civilnu zaštitu i osposobljenih za reagiranje u situacijama nesreća i stanovnika	100	500	Stožer Civilne zaštite Grada Križevaca

Interpretacija pokazatelja:

Pokazatelj ishoda **Broj požara na 10.000 stanovnika** odabran je iz Biblioteke pokazatelja, dijela 16 Lokalna samouprava za mjerenje uspješnosti postizanja posebnog cilja 5.4. Prema podacima Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca, u 2020. godini postrojba je imala 53 požarne intervencije na 21.122 stanovnika, što daje 25,09 požara na 10.000 stanovnika. Iako je osnovni cilj smanjenje broja požara, prema procjeni Postrojbe, u narednim se godinama očekuje znatan porast požara otvorenog prostora (takvih intervencija Postrojba je do sada imala tek oko desetak) te se procjenjuje da bi u 2030. godini moglo doći do oko 80 - 100 požarnih intervencija, stoga je kao ciljna vrijednost postavljeno 75 intervencija godišnje, odnosno 35,51 požar na 10.000 stanovnika, što predstavlja povećanje u odnosu na početnu vrijednost, no uzima u obzir objektivne pokazatelje koji upućuju na očekivane efekte klimatskih promjena te je cilj preventivnim mjerama i aktivnostima smanjiti povećanje broja požara do kojega se procjenjuje da će neminovno doći.

Uz navedeni pokazatelj, zadan je dodatni pokazatelj koji mjeri **spremnost sustava civilne zaštite** za reagiranje u situacijama nesreća i katastrofa.

7.5. HORIZONTALNE POLITIKE

Horizontalne politike su načela, odnosno opće teme koje se ne odnose samo na jedno područje, cilj, mjeru ili projekt, već su multisektorske, odnosno multidisciplinarne te su kao takve ugrađene u sve segmente razvojne politike.

Grad Križevci je za provedbu Plana razvoja do 2030. godine definirao sljedeće horizontalne politike, u skladu s kojima je uspostavljena hijerarhija strateških i posebnih ciljeva i mjera:

1. Načelo nediskriminacije i jednakih mogućnosti za sve građane,
2. Načelo održivog razvoja i
3. Načelo partnerstva s civilnim društvom i jačanja aktivizma građana.

7.5.1. NAČELO NEDISKRIMINACIJE I JEDNAKIH MOGUĆNOSTI ZA SVE GRAĐANE

Načelom nediskriminacije i jednakih mogućnosti cilja se osigurati da svi građani, neovisno o spolu, rasnom ili etničkom podrijetlu, vjeri ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili spolnoj orijentaciji te drugim posebnim karakteristikama i s njima povezanim socijalnim identitetima, imaju jednake mogućnosti za ostvarivanje građanskih prava.

Primjena navedenog načela u provedbi Plana razvoja obuhvatit će:

- mjere osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom, što uključuje uklanjanje fizičkih prepreka koje ograničavaju njihovo kretanje ili ostvarivanje potreba i prava te prilagodbu okruženja (vezano uz građevine, ceste, prijevoz, škole, stambene zgrade, zdravstvene ustanove i radna mjesta te druge zatvorene i otvorene prostore), pružanje informacija i omogućavanje komunikacije, uključujući osiguravanje pomoći putem osobnih asistenata i slično, te druge usluge namijenjene osobama s invaliditetom u gradu i u ruralnim područjima, na ravnopravnoj osnovi;
- mjere namijenjene uklanjanju društvenih predrasuda prema kojima se prešutno isključuju osobe, primjerice osobe istospolne orijentacije, pripadnici romske ili druge nacionalne manjine;
- mjere koje ne zahtijevaju značajne financijske resurse, već samo svijest o različitim potrebama i mogućnostima pojedinih skupina – primjerice, prilikom planiranja mjesta i vremena održavanja događanja otvorenih za javnost odabrati lokaciju koja osigurava što veću dostupnost, ne samo vezano uz pristupačnost za osobe s invaliditetom, već i blizinu javnog prijevoza, prometnu povezanost i raspored vožnji, ovisno o specifičnim potrebama i mjestu boravka ciljnih skupina;
- mjere podrške dugotrajno nezaposlenim osobama, osobama u riziku od socijalne isključenosti, pripadnicima nacionalnih manjina i drugim ranjivim skupinama;
- aktivnosti podizanja svijesti u svim segmentima društva o važnosti tolerancije, međusobnog uvažavanja te poštivanja dostojanstva i nediskriminacije;
- mjere usmjerene na osiguranje ravnopravnosti muškaraca i žena.

7.5.2. NAČELO ODRŽIVOG RAZVOJA

Održivi razvoj jedna je od temeljnih postavki Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine, a označava uravnoteženi razvoj koji uzima u obzir moguće okolišne, društvene i ekonomske učinke pri planiranju i provedbi aktivnosti.

Grad Križevci će osiguravati primjenu načela održivog razvoj kroz sljedeće mehanizme:

- mjere odvojenog prikupljanja i zbrinjavanja otpada;
- mjere zaštite okoliša prilikom infrastrukturnih projekata i intervencija u prostoru;
- podizanje javne svijesti kroz edukacijske programe i medijske kampanje o važnosti brige za okoliš i brige za zdravlje i kvalitetu života ljudi;
- nabavljanje lokalnih proizvoda i usluga kroz suradnju s ekološkim proizvođačima;
- promicanje solidarnosti, socijalne kohezije i pravednosti;
- učinkovito korištenje prirodnih resursa;
- izbjegavanje korištenja jednokratnih proizvoda;
- recikliranje;
- upotrebu zelenih tehnoloških rješenja;
- mjere za ublažavanje klimatskih promjena;
- podizanje spremnosti na katastrofe.

7.5.3. NAČELO PARTNERSTVA S CIVILNIM DRUŠTVOM I JAČANJA AKTIVIZMA GRAĐANA

Jedan od ključnih elemenata provedbe Plana razvoja Grada Križevaca do 2030. godine je uključenost širokog kruga institucija i organizacija civilnog društva.

Pri provedbi strateških razvojnih projekata, Grad Križevci će voditi računa o osiguravanju uključenosti organizacija civilnog društva kao partnera, i to kroz sljedeće aktivnosti:

- u pripremljenoj fazi kroz uključivanje u analizu i prepoznavanje potreba ciljnih skupina te definiranje aktivnosti i operativnog plana provedbe;
- dodjelu financijskih sredstava za provedbu programa i projekata od interesa za opće dobro;
- osiguravanje provedbe svih horizontalnih načela pri čemu upravo organizacije civilnog društva mogu značajno pridonijeti pozitivnom ishodu, posebno u području socijalne uključenosti, ravnopravnosti spolova i jednakih mogućnosti;
- praćenje i evaluaciju.

8. PROVEDBA I PRAĆENJE

Usvajanjem Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine od strane Gradskoga vijeća Grada Križevaca započinje provedbeno razdoblje, koje je usuglašeno kao primjereno za dostizanje životnog standarda i stupnja razvoja lokalnog gospodarstva i društva na području Grada Križevaca sadržanoga u razvojnoj viziji.

Kao prvi korak provedbe Plana razvoja potrebno je uspostaviti učinkovit financijski i institucionalni okvir za realizaciju strateških razvojnih projekata uz istovremenu kvalitetnu komunikaciju ciljeva, aktivnosti i rezultata prema građanima, civilnom društvu i medijima, čija je uključenost nužni preduvjet za ostvarivanje zadanih strateških i posebnih ciljeva.

Naime, najveća odgovornost za provedbu Plana razvoja leži na predstavničkim, izvršnim i upravnim tijelima Grada Križevaca, odnosno, gradskoj upravi i administraciji, no Plan razvoja je strateški razvojni dokument koji obuhvaća sve segmente života na području Grada Križevaca te zahtijeva blisku suradnju gradskih institucija s civilnim društvom i privatnim sektorom te drugim razinama vlasti i javnim tijelima izvan područja Grada Križevaca, stoga je od izuzetne važnosti osigurati uključenost svih relevantnih dionika te usmjerenost prema zajednički usuglašenim strateškim ciljevima.

Za provedbu strateških razvojnih projekata potrebno je utvrditi financijski okvir, odnosno ograničena financijska sredstva rasporediti na projekte i aktivnosti koji će u najvećoj mjeri doprinijeti dostizanju zadanih ciljeva i rezultata. U tom smislu, važno je definirati proračunske mogućnosti Grada Križevaca u kontekstu raspoloživih sredstava za ulaganja u razvojne projekte na godišnjoj razini.

Uz raspoloživost financijskih resursa, ključni faktor provedbe su institucionalni kapaciteti i ljudski resursi, stoga je važno osigurati opće shvaćanje utvrđenih strateških i posebnih ciljeva među ključnim dionicima, prije svega, gradskim upravnim odjelima i ustanovama, odnosno njihovim čelnicima, kao i utvrditi jasnu raspodjelu zadataka i odgovornosti u pojedinim područjima, kako bi se osigurala stručnost, odnosno detaljna upućenost i poznavanje problematike pri provedbi svakog pojedinog projekta i potrebne kompetencije za njihovu realizaciju.

Konačno, za uspješnost provedbe Plana razvoja izuzetno je značajna uključenost civilnog društva, čije djelovanje, aktivnosti, programi i projekti doprinose uspostavljanju bolje suradnje između privatnog i javnog sektora te javnog sektora i samih građana. Upravo je zato važna kvalitetna komunikacijska strategija i otvorenost javnih dionika prema građanima i medijima, koja će osigurati razmatranje različitih aspekata svake pojedine problematike i osigurati sinergiju raznolikih znanja i iskustava, čime će se pridonijeti odabiru najboljih rješenja i modela za provedbu projekata i aktivnosti kojima se ostvaraju zadani strateški ciljevi.

8.1. FINANCIJSKI I INSTITUCIONALNI OKVIRI PROVEDBE

8.1.1. FINANCIJSKI OKVIR

Prilikom izrade Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine u komunikaciji s članovima radnih skupina te građanima iznesen je niz projektnih ideja i prijedloga, koji mogu, u većoj ili manjoj mjeri, doprinijeti ostvarenju pojedinih, prethodno usuglašanih, strateških ciljeva, razrađenih kroz posebne ciljeve i mjere.

Iako postoje pojedini razvojni projekti koji zahtijevaju minimalna financijska sredstva i angažman postojećih kapaciteta, za provedbu većine projekata potrebno je osigurati financijske resurse. Stoga je Grad Križevci, kao nositelj provedbe razvojnog plana, zadužen za osiguravanje financijskih sredstava za provedbu strateških razvojnih projekata, a što je moguće iz proračunskih prihoda koje ostvaruje Grad ili iz drugih, vanjskih izvora financiranja.

Izvore sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspodjelu prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija u Republici Hrvatskoj uređuje **Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**⁵⁴, koji propisuje da se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave financiraju prihodima od poreza, od pomoći te iz vlastitih i namjenskih prihoda sukladno posebnim propisima.

Nadalje, **Zakon o lokalnim porezima**⁵⁵ uređuje sustav utvrđivanja i naplate lokalnih poreza kao izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sukladno Zakonu o lokalnim porezima, jedinice lokalne samouprave mogu uvesti sljedeće poreze: prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor i porez na korištenje javnih površina.

Za Proračun Grada Križevaca najznačajniji je izvor financiranja porez na dohodak, koji je zajednički porez, čiji se prihod dijeli između općina, gradova i županija, odnosno u ovom slučaju između Grada Križevaca i Koprivničko-križevačke županije. Česte porezne reforme u posljednjih 10-ak godina dovodile su do značajnog pada, kao i do značajnog rasta prihoda od poreza na dohodak Grada Križevaca u pojedinim fiskalnim godinama, što otežava višegodišnje planiranje prihoda iz izvornih sredstava.

Osim poreza na dohodak, Grad Križevci ostvaruje porezne prihode i od prireza porezu na dohodak, koji se naplaćuje po stopi od 10%, poreza na potrošnju, poreza na kuće za odmor i poreza na korištenje javnih površina.

⁵⁴ "Narodne novine", broj 127/17 i 138/20

⁵⁵ "Narodne novine", broj 115/16 i 101/17

Uz izvorne (porezne) prihode Grada Križevaca, u posljednjih 10 godina izuzetno su značajni prihodi iz fondova Europske unije, kojima su financirani brojni tekući i kapitalni razvojni projekti na području jedinice lokalne samouprave Grad Križevci.

Među infrastrukturnim projektima sufinanciranim sredstvima Europske unije ističu se: izgradnja Razvojnog centra i tehnološkog parka Križevci, izgradnja biciklističkih staza i druge biciklističke infrastrukture, obnova zgrade bivše sinagoge u Križevcima i njena prenamjena u Turistički informativni centar, energetska obnova zgrade Dječjeg vrtića Križevci, kao i energetska obnova zgrade Osnovne škole "Vladimir Nazor" Križevci, rekonstrukcija Društvenog i vatrogasnog doma u Carevdaru te Vatrogasnog doma u Kloštru Vojakovačkom, modernizacija ceste Velike Sesvete - Male Sesvete te brojni drugi projekti. Trenutno je u provedbi najveći infrastrukturni projekt sufinanciran sredstvima Europske unije do sada - Aglomeracija Križevci.

Među tzv. "soft" projektima, odnosno projektima kojima primarni cilj nije razvoj infrastrukture ili nabava opreme, već ulaganja u ljudske resurse, edukacije, socijalno uključivanje i drugo, ističu se projekti "Pomozimo jedni drugima I, II i III", kojima se osiguravaju pomoćnici u nastavi za djecu kojoj je to potrebno, projekti "Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva", kojima se u posljednje 4 školske godine kontinuirano financira školska prehrana u matičnim i područnim osnovnim školama, projekt "Healing Places", u okviru kojega se ulaže u istraživanje potencijala geotermalnog izvora u Križevcima te projekti "Prekogranične vinske ceste" i "Prekogranične vinske ceste 2", u okviru kojih je osnovana Vinska cesta Križevci-Kalnik-Orehovec te se provode aktivnosti kojima je cilj razvoj vinskog turizma, a sadrže i dio ulaganja u infrastrukturu, poput izgradnje ceste i parkirališta prema jezeru Čabraji te uređenja parkirališta i ljetne pozornice u dvorištu Gradske knjižnice u Križevcima za potrebe vinskih događanja i manifestacija.

Većina nabrojenih ulaganja ne bi bila moguća, da za njih nisu bila osigurana sredstva iz vanjskih izvora financiranja – bespovratne potpore iz fondova Europske unije, a ista su osigurana radom i zalaganjem djelatnika gradske uprave, bez korištenja usluga vanjskih stručnjaka.

Stoga je i u narednom razdoblju za Grad Križevce kao jedinicu lokalne samouprave prioritet ulagati u vlastite kadrove, odnosno ljudske resurse zaposlene u gradskim ustanovama s ciljem unaprjeđenja znanja i vještina potrebnih za pripremu i provedbu projekata financiranih putem nacionalnih i europskih natječaja.

U nastavku se daje pregled ostvarenja prihoda Proračuna Grada Križevaca u posljednje 4 godine po vrstama, iz kojega je vidljiva ovisnost o promjenama porezne politike te važnost vanjskih izvora financiranja:

Tablica 25: Kretanje prihoda proračuna Grada Križevaca u razdoblju 2017.-2020.

Vrsta prihoda	2017.	2018.	2019.	2020.
61 Prihodi od poreza ⁵⁶	27.827.437,58	45.318.646,13	48.370.970,16	46.999.181,65
63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	12.258.484,80	16.119.797,04	28.186.800,43	57.201.698,24
64 Prihodi od imovine	1.617.664,71	1.800.638,53	1.751.609,25	1.865.637,75
65 Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	9.383.711,46	9.627.503,04	9.193.533,57	7.200.076,35
66 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	1.012.192,46	1.392.442,31	1.453.130,93	1.266.075,65
68 Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	1.124.653,38	268.179,26	110.973,37	192.485,33
71 Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	354.170,35	967.203,66	1.457.200,17	986.558,45
72 Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	1.016.457,99	954.230,63	409.865,23	171.278,96
Ukupno	54.594.772,73	76.448.640,60	90.934.083,11	115.882.992,38

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu

Prilikom planiranja godišnjeg ili višegodišnjeg financijskog okvira za strateške razvojne projekte važno je uzeti u obzir činjenicu da za njihovu provedbu nisu raspoloživi ukupni prihodi koje Grad Križevci ostvaruje na godišnjoj razini, jer je dio sredstava rezerviran za osiguravanje redovnog funkcioniranja javnih službi (od dječjeg vrtića i osnovnih škola, do ustanova u kulturni i javne vatrogasne postrojbe) i pružanje odgovarajuće razine javne usluge (primjerice, izgradnja i održavanje komunalne i prometne infrastrukture), dok dio prihoda ima zakonski propisane namjene na koje se mora utrošiti te ih jedinica lokalne samouprave ne smije koristiti za druge namjene (primjerice, komunalna naknada i komunalni doprinos, vodni i šumski doprinos, koncesije i drugo).

⁵⁶ Uslijed novoga Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 127/17 i 138/20), koji je stupio na snagu 01. siječnja 2018. godine prihodi od poreza i prireza na dohodak u 2018. godini povećani su za 16.481.709,34 kuna, odnosno za 64,36% u odnosu na isto razdoblje 2017. godine, što se najvećim dijelom odnosi sredstava fiskalnog izravnjanja.

U nastavku se daje pregled izvršenja rashoda Proračuna Grada Križevaca u posljednje 4 godine po razdjelima – upravnim odjelima, radi prikaza strukture rashoda i njihove raspodjele po pojedinim funkcijama i namjenama:

Tablica 26: Kretanje rashoda proračuna Grada Križevaca u razdoblju 2017.-2020.

Upravni odjel	2017. ⁵⁷	2018.	2019.	2020.
101 Upravni odjel za pravne i opće poslove	9.428.021,12	10.547.893,32	11.510.966,03	10.991.130,15
201 Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu	2.811.308,24	8.021.751,47	4.818.846,34	4.400.466,20
301 Upravni odjel za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam	27.931.396,85	32.883.943,55	44.736.057,29	66.413.788,57
401 Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša	11.276.983,91	17.643.627,52	22.395.637,42	36.730.348,52
Ukupno	51.447.710,12	69.097.215,86	83.461.507,08	118.535.733,44

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu

Razdjel 101 Upravni odjel za pravne i opće poslove obuhvaća rashode za rad Gradskog vijeća, Gradonačelnika te upravnih odjela Grada Križevaca, kao i rashode za održavanje izbora na svim razinama te aktivnosti mjesne samouprave koje se provode kroz rad mjesnih odbora.

Razdjel 201 Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu obuhvaća rashode za otplatu kredita, u okolnostima kada ga Grad otplaćuje (u promatranom razdoblju Grad je otplaćivao jedan kredit, čija je otplata završila u siječnju 2020. godine) te rashode za programe poticanja poduzetništva i obrtništva, poticanja poljoprivrede i provedbu dijela EU projekata iz programa prekogranične suradnje.

Razdjel 301 Upravni odjel za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam obuhvaća rashode za predškolski odgoj i obrazovanje (sufinanciranje rada Dječjeg vrtića Križevci, kojemu je Grad osnivač te sufinanciranje preostalih vrtića na području Grada Križevaca), osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, potporu programima visokoškolskog obrazovanja, rad ustanova u kulturi (Gradska knjižnica "Franjo Marković"

⁵⁷ U 2018. godini organizacijsko ustrojstvo Grada Križevaca je promijenjeno, stoga se podaci za 2017. godinu odnose na tadašnje ustrojstvo po razdjelima: 100 Predstavnička, izvršna i upravna tijela Grada, 200 Upravni odjel za gospodarstvo i financije, 300 Upravni odjel za društvene djelatnosti i 400 Upravni odjel za stambeno-komunalne djelatnosti.

Križevci, Gradski muzej Križevci i Pučko otvoreno učilište Križevci) te sufinanciranje programa udruga u kulturi, potporu radu Turističke zajednice Grada Križevaca te organizaciju manifestacija i događanja, potporu radu ustanova i udruga u sportu, rekreaciji i tehničkoj kulturi, programe s područja socijalne skrbi, rad Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca, aktivnosti civilne zaštite i druge programe s područja društvenih djelatnosti.

Razdjel 401 Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša obuhvaća održavanje i izgradnju komunalne infrastrukture (čistoća javnih površina, javne zelene površine, građevine javne odvodnje oborinskih voda, javna rasvjeta, groblja, nerazvrstane ceste i drugo), izgradnju prometne infrastrukture i uređenje javnih površina, prostorno uređenje, izgradnju i održavanje objekata, zaštitu okoliša i energetske učinkovitost te financiranje i sufinanciranje projekata razvoja vodoopskrbe i odvodnje, koje provode Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci i Vodne usluge d.o.o. Križevci.

Navedena struktura rashoda Proračuna Grada Križevaca upućuje na zaključak da je značajan dio prihoda angažiran za ostvarivanje pojedinih javnih funkcija, odnosno pružanje određene razine javnih usluga – poput rada gradske uprave, rada obrazovnih ustanova, ustanova u kulturi, vatrogasne postrojbe i druge namjene te u tom smislu bez zadiranja u razinu, odnosno, standard javne usluge koja je u ovom trenutku osigurana građanima u većini slučajeva nije moguća prenamjena tih sredstava za druga ulaganja, uključujući strateške razvojne projekte.

Najznačajniji dio sredstava s kojima je moguće raspolagati u smislu određivanja njihove namjene i prioritizacije strateških razvojnih projekata odnosi se na dio rashoda u Razdjelu 401 Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu, a iznos koji je bio raspoloživ u prethodne 4 godine kreće na godišnjoj razini od 5 do 15 milijuna kuna, što ponovo naglašava važnost iznalaženja vanjskih izvora financiranja za postizanje strateških ciljeva zadanih Planom razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Naime, iz pregleda strateških i posebnih ciljeva i mjera te usporedbe s financijskim sredstvima s kojima Proračun Grada Križevaca raspolaže na godišnjoj razini proizlazi da potrebna financijska sredstva za provedbu mjera nadmašuju proračunske mogućnosti Grada Križevaca, stoga je jedan od prioriteta gradske uprave osigurati vanjske izvore financiranja, i to putem:

- fondova Europske unije, gdje je Grad Križevci među najuspješnijim jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj, i to bez korištenja usluga vanjskih stručnjaka, odnosno projekte priprema i provodi koristeći vlastite ljudske kapacitete;
- (su)financiranja pojedinih projekata sredstvima Državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika (primjerice, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost) putem javnih poziva i javnih natječaja te direktnog financiranja projekata;
- (su)financiranja pojedinih projekata sredstvima proračuna Koprivničko-križevačke županije i izvanproračunskih korisnika (Županijska uprava za ceste);
- suradnje s privatnim sektorom kroz javno-privatna partnerstva i druge oblike partnerstva na projektima poput Agrocentra Križevci te
- ostalih izvora financiranja – drugi natječaji i modeli financiranja.

8.1.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine provodit će se kroz koordinirane aktivnosti širokog kruga dionika, što obuhvaća predstavnička, izvršna i upravna tijela Grada Križevaca, ustanove i trgovačka društva kojima je Grad Križevci osnivač, odnosno vlasnik, suradnju s drugim javnim tijelima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kao i suradnju s organizacijama civilnog društva, građanima pojedincima, trgovačkim društvima, obrtima i poljoprivrednicima te njihovim strukovnim organizacijama. Kako bi se osiguralo da ovako širok i raznolik krug stakeholdera provodi aktivnosti koje su jedne drugima komplementarne i usmjerene prema zajedničkim ciljevima te ostvarenju zadanih rezultata, provedbu Plana razvoja operativno će organizirati, planirati i pratiti Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu, vodeći računa o kros-sektorskoj suradnji i multidisciplinarnom pristupu provedbi projekata.

Prilikom provedbe Plana razvoja i prioritizacije razvojnih projekata, pratit će se hijerarhijska struktura Plana - polazeći od usvojenih strateških i posebnih ciljeva prema konkretnim mjerama u okviru kojih su razrađeni pojedini strateški projekti.

Registar razvojnih projekata ustrojen je i vodit će se u Upravnom odjelu za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu, a je podložan promjenama i prilagodbama. Naime, vizijom i strateškim ciljevima zadan je smjer razvoja te koraci koje je potrebno poduzeti kako bi se ostvarili očekivani rezultati, koje je moguće kvantitativno i kvalitativno mjeriti i vrednovati. U trenutku pripreme Plana razvoja, identificirani su razvojni projekti koji su relevantni za ostvarivanje zadanih strateških ciljeva te se nalaze u različitim fazama spremnosti i koji će se provoditi kako bi se kroz njihove aktivnosti postigli zadani rezultati.

Međutim, moguće je i vjerojatno da u tijeku provedbenog razdoblja Plana razvoja, neki od sada identificiranih strateških projekata uslijed raznih mogućih interno i eksterno (primjerice, promjena zakonodavnog okvira) uvjetovanih okolnosti postanu irelevantni za ostvarivanje zadanih strateških ciljeva, odnosno, prestanu biti važni za ciljne skupine te za cjelokupni razvoj Grada Križevaca. Isto tako, moguće je da u predmetnom razdoblju nastane potreba za provedbom novih projekata, koji u ovom trenutku nisu definirani kao strateški projekti, a kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva i u konačnici vizije zadane Planom razvoja. Stoga će Upravni odjel za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu redovito ažurirati i dopunjavati Registar razvojnih projekata Grada Križevaca.

S obzirom na ograničene ljudske, organizacijske i financijske resurse, na godišnjih razini provodit će se prioritizacija strateških razvojnih projekata - prilikom izrade Proračuna Grada Križevaca, a u koordinaciji s drugim tijelima i izvorima financiranja, sukladno procjeni nadležnog Upravnog odjela za gospodarstvo, financije, EU fondove i javnu nabavu o raspoloživim financijskim sredstvima za razvojne projekte.

8.2. OPERATIVNI PLAN PROVEDBE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA

Operativna provedba Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine detaljnije će se razrađivati kroz višegodišnje provedbene programe, dok će se izvještavanje i evaluacija rezultata provoditi na godišnjoj razini.

1. Provedbeni program Grada Križevaca

U skladu s Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Gradonačelnik Grada Križevaca donijet će Provedbeni program Grada Križevaca, kao kratkoročni akt strateškog planiranja povezan s višegodišnjim proračunom, u roku od 120 dana od dana stupanja na dužnost, a odnosit će se na mandatno razdoblje te opisati prioritetne mjere i aktivnosti za provedbu ciljeva iz povezanih, hijerarhijski viših akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za Koprivničko-križevačku županiju te Grad Križevce. Prvi Provedbeni program Grada Križevaca donosi se za 4 godine po provedbi lokalnih izbora u 2021. godini.

O rezultatima Provedbenog programa Grada Križevaca pripremat će se polugodišnja i godišnja izvješća, kao izvješća o napretku u provedbi mjera, aktivnosti i projekata te ostvarivanju pokazatelja rezultata iz Provedbenog programa Grada Križevaca, koja će se podnositi Gradonačelniku, kao izvršnom tijelu Grada Križevaca.

2. Izvješće o provedbi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Izvješće o provedbi Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine je izvješće o napretku u provedbi ciljeva i ostvarenju pokazatelja ishoda, koje će Gradonačelnik podnositi Gradskom vijeću Grada Križevaca, kao predstavničkom tijelu.

Uz izvještavanje, koje daje informacije o provedbi projekata, važno je uspostaviti i sustav nadzora, mjerenja i vrednovanja rezultata (evaluacije). Stoga će se pratiti:

- status projekata u provedbi;
- postizanje zadanih ciljeva i rezultata – kvalitativna i kvantitativna ocjena;
- financijska učinkovitost provedbe projekata;
- uključenost svih stakeholdera;
- promjene u okruženju i relevantnost identificiranih strateških projekata.

8.3. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA I UKLJUČIVANJE STAKEHOLDERA

Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine provodit će se koristeći u što je većoj mjeri moguće lokalne razvojne kapacitete i raspoložive ljudske resurse, s ciljem da se osigura sinergija stručnih znanja s područja upravljanja projektima te stručnih sektorskih znanja i iskustava, poznavanja lokalnih problema, nedostataka i razvojnih potencijala, zastupljenost svih relevantnih interesnih skupina te aktivno praćenje i uključenost javnosti i medija.

Stoga je od iznimne važnosti kvalitetna komunikacijska strategija, kojom će se javnosti približiti razvojna vizija i ciljevi Plana razvoja kao temeljnog razvojnog dokumenta Grada Križevaca za naredno provedbeno razdoblje te potaknuti interes ciljnih skupina za sudjelovanje u provedbi razvojnih politika Grada.

Nadalje, cilj je komunikacijske strategije utjecati i na općenitu percepciju javnosti, odnosno učestalo mišljenje o strateškim dokumentima i planovima, kao načelnom popisu projekata, koji se usvoji i 'spremi u ladicu', odnosno ne provodi.

Upravo će uključenost građana, udruga, gospodarskih subjekata, političkih stranaka i drugih interesnih skupina u provedbu strateških i posebnih ciljeva, mjera i razvojnih projekata omogućiti prioritizaciju strateških projekata od najveće važnosti za razvoj Križevaca, a samim time osigurati da se isti u narednom razdoblju realiziraju, slijedom usuglašene lokalne razvojne politike na svim razinama.

Kako je postupak izrade Plana razvoja Grada Križevaca bio zamišljen kao visoko participativan proces, tako je i u provedbi glavni cilj komunikacijske strategije osigurati uključenost svih relevantnih stakeholdera, kako bi se sve ciljne skupine informiralo o njihovoj ulozi i važnosti u provedbi Plana razvoja.

Ciljne skupine komunikacijske strategije za provedbu Plana razvoja Grada Križevaca su:

- pojedinci, stanovnici jedinice lokalne samouprave Grad Križevci - javnost,
- gospodarski i socijalni subjekti, udruge i organizacije civilnog društva,
- mediji - lokalni i regionalni,
- političke stranke i donositelji političkih odluka i
- drugi relevantni dionici.

8.3.1. KOMUNIKACIJSKI ALATI I AKTIVNOSTI

Kako bi se osigurala pozornost javnosti i medija te potaknuo interes svih relevantnih stakeholdera za uključivanje u provedbu Plana razvoja, koristit će se sljedeći komunikacijski alati i aktivnosti:

Kreiranje vizualnog identiteta Plana razvoja Grada Križevaca

Ova aktivnost obuhvaća izradu logotipa Plana razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine na samom početku provedbenog razdoblja te korištenje istoga na svim dokumentima i materijalima vezanim uz komunikaciju strateških razvojnih projekata i aktivnosti, kao i nabavu roll-up banneru s logom Plana razvoja za korištenje na svim sastancima radnih skupina, tematskim sektorskim sastancima, javnim raspravama i svim drugim događanjima u tijeku provedbe Plana razvoja.

Promotivni slogan

S ciljem uključivanja javnosti u provedbu Plana razvoja, prilikom raspisivanja javnih poziva za uključivanje građana u provedbu razvojnih projekata koristit će se promotivni slogan "Križevci 2030. kakve želimo - uključi se!".

Internet stranica

Za komunikaciju s medijima i javnosti na temu provedbe Plana razvoja koristi će se web stranica na pod-domeni 2030.krizevci.hr, dok će na naslovnici službene internet stranice Grada Križevaca stajati poveznica na stranicu Plan razvoja.

Mediji

Tijekom provedbe Plana razvoja Grad Križevci će redovito objavljivati vijesti, pozivati građane na sudjelovanje u provedbi razvojnih projekata, kao i na dostavljanje prijedloga, primjedbi, komentara i sugestija te osigurati prijenos informacija putem:

- priopćenja za javnost,
- konferencija za novinare,
- lokalnih i regionalnih radio i TV postaja,
- lokalnih i regionalnih internet portala te
- drugih medija.

Događanja

Provedba Plana razvoja obuhvaća širok krug dionika koji će sudjelovati u raznim fazama provedbe, a predviđena su sljedeća događanja:

- sastanci radnih skupina koje su sudjelovale u izradi Plana razvoja,
- tematski sastanci sa širim krugom predstavnika pojedinih sektora,

- konferencije za novinare,
- javne rasprave,
- prezentacije i predstavljanja te
- druga događanja.

Informativni materijali

Informativni materijali pripremit će se prema potrebi, no s ciljem očuvanja okoliša, prednost će se dati web brošurama i internet prezentacijama umjesto klasičnih tiskanih izdanja.

8.3.2. PLAN UKLJUČIVANJA STAKEHOLDERA

Uključivanje stakeholdera, participativni i partnerski pristup provedbi Plana razvoja odabran je kao temeljno načelo provedbe novog strateškog razvojnog dokumenta Grada Križevaca, kako bi se iskoristile prednosti stručnih znanja, iskustava te poznavanja lokalnih problema i potencijala širokog kruga dionika i ostvarili zajednički ciljevi.

Stakeholderi, odnosno interesne skupine ili zainteresirane strane su svi oni pojedinci i organizacije čiji su interesi zahvaćeni nekim projektom, u ovom slučaju u kontekstu strateškog razvoja Grada Križevaca za naredno provedbeno razdoblje, a to su svakako građani - stanovnici jedinice lokalne samouprave Grad Križevci, gospodarski i socijalni subjekti, političke stranke, udruge i organizacije civilnog društva koje djeluju na području Grada Križevaca, kao i, u određenoj mjeri, stanovnici i predstavnici lokalnih vlasti okolnih općina koje u gospodarskom i društvenom smislu gravitiraju Gradu Križevcima te predstavnici područne (regionalne) samouprave - Koprivničko-križevačke županije.

Stoga se planira uključivanje stakeholdera u sve faze provedbe Plana razvoja, kroz različite kanale komunikacije i modele razmjene informacija:

- predstavljanje Plana razvoja Grada Križevaca građanima i medijima,
- javni pozivi za sudjelovanje u operativnom planiranju provedbe pojedinih projekata,
- sastanci s institucijama i organizacijama koje će biti zadužene za operativnu provedbu projekata,
- sastanci s članovima radnih skupina koje su sudjelovale u izradi Plana razvoja,
- sastanci s predstavnicima civilnog društva,
- sastanci s predstavnicima ustanova s područja društvenih djelatnosti,
- tematski sastanci sa širim krugom predstavnika privatnog sektora,
- web upitnici, elektroničko prikupljanje podataka prema potrebi te
- javne rasprave.

LITERATURA I IZVORI PODATAKA

Zakoni, pravilnici i drugi akti

1. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 123/17)
2. Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" br. 6/19)
3. Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja ("Narodne novine" br. 66/19)
4. Uredba o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata ("Narodne novine" br. 42/18)
5. Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" br. 89/18)
6. Priručnik o strateškom planiranju, verzija 3.0, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020.
7. Dodatak Priručniku o strateškom planiranju, verzija 3.0, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020.

Strategije, izvješća, publikacije i dokumenti javnih tijela

Europska unija i UN

1. Program Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine - Agenda 2030.
2. Europski zeleni plan, Europska komisija, Bruxelles, 2019.
3. Strategija EU za bioraznolikost do 2030., Europska komisija, Bruxelles, 2020.
4. Strategija "od polja do stola", Europska komisija, Bruxelles, 2020.
5. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europska strategija za mobilnost s niskom razinom emisije [COM(2016) 501 final] Europski gospodarski i socijalni odbor – Mišljenje - Dekarbonizacija prometa
6. Ključni podaci o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u Europi – 2019. Izvješće Eurydicea, Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu Analiza obrazovnih politika i politika za mlade
7. Potpora EU-a za skladištenje energije Informativni dokument, travanj 2019.

Republika Hrvatska

1. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

2. Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu NN 25/2020 (6.3.2020.),
3. Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada Republike Hrvatske do 2050. godine, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, prosinac 2020.
4. Nacionalni program športa 2019. – 2026. Središnji državni ured za šport Zagreb, rujan 2019.
5. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije | sažetak | 2013.
6. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine, Zagreb, lipanj 2017.
7. Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020. Ministarstvo poduzetništva i obrta
8. Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine,
9. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. - 2030.) Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: Kolovoz, 2017.
10. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb, 2014.
11. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje prijedlog nakon javne rasprave, Ministarstvo znanosti i obrazovanja prosinac 2017.
12. Nacionalni kurikulum za gimnazijsko obrazovanje prijedlog nakon javne rasprave, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, prosinac 2017.
13. Preporuke za primjenu mjera energetske učinkovitosti na graditeljskoj baštini, Ministarstvo kulture
14. Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj (razdoblje od 2009. do 2012.), Agencija za zaštitu okoliša, 2014.
15. Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2018, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, 2018.
16. Vizije gradova i prostora: međunarodne preporuke za prostorni i urbani razvoj, Hrvatski zavod za prostorni razvoj i Udruga hrvatskih urbanista, Zagreb, 2017.

Koprivničko-križevačka županija

1. Nacrt Plana razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027.
2. Županijska razvojna strategija za razdoblje 2014 - 2020. Koprivničko-križevačka županija
 1. Izvješće o stanju okoliša Koprivničko-križevačke županije, ANT d.o.o., ožujak 2019.
 2. Status zdravlja pučanstva Koprivničko-križevačke županije u 2018., Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije: Koprivnica, 2019.
 3. Status zdravlja pučanstva Koprivničko-križevačke županije u 2019., Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije: Koprivnica, 2020.
 4. Zdravlje i zdravstvena zaštita u Koprivničko-križevačkoj županiji, Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije: Koprivnica, 2019.

Grad Križevci

1. Strategija razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2013. do 2018. (2020.) godine
2. Polugodišnja i godišnja izvješća o provedbi strategije 2013.-2018.
3. Prostorni plan uređenja Grada Križevaca ("Službeni vjesnik Grada Križevaca", broj: 3/05, 1/07, 1/09, 1/11, 1/13, 4/14, 4/15, 7/20 i 8/20 – pročišćeni tekst)
4. Generalni urbanistički plan uređenja Grada Križevaca ("Službeni vjesnik Grada Križevaca", broj: 3/05, 1/07, 06/14; 1/09, 6/11, 8/11-ispravak, 4/14, 7/17, 7/20 i 8/20 – pročišćeni tekst)
5. Strateški plan razvoja turizma Grada Križevaca, Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment, srpanj 2020.
6. Akcijski plan energetske i klimatske održivosti (SECAP) grada Križevaca, Regionalna energetska agencija Sjever, Koprivnica, prosinac 2019.
7. Analiza potencijala prometne pozicije Križevaca na TEN-T mreži i mogućnosti razvoja ekonomskih aktivnosti, travanj 2021.
8. Izvješće o stanju u prostoru Grada Križevaca za razdoblje od 2014. do 2018. godine, CPA Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, svibanj 2019. godine
9. Studija i strategija razvoja zelene infrastrukture Grada Križevaca do 2027. godine
10. Program korištenja sredstava od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i korištenja sredstava od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta na, Službeni vjesnik,
11. Strategija razvoja Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima za razdoblje 2017. - 2022., Križevci, svibanj 2017.
12. Mjesečni statistički bilten godina: XXIX / 2020. broj: 09, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Križevci
13. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Križevcima u 2018. godini, Financijska agencija, Zagreb, 2019.
14. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Križevcima u 2019. godini, Financijska agencija, Zagreb, 2020.
15. Registar godišnjih financijskih izvještaja, obrada GFI-a za 2014. – 2018. godinu. Financijska agencija
16. Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Grada Križevaca, općina Gornja Rijeka, Kalnik, Sveti Ivan Žabno i Sveti Petar Orehovec, svibanj 2019.
17. Maljković, D. et al. (2012): *Razvojna studija i studija izvodljivosti grijanja javnih objekata geotermalnom energijom u Gradu Križevcima*, Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb.
18. Informacija o stanju sporta u Gradu Križevcima s aktualnim prijedlozima, Zajednica športskih udruga Križevci, kolovoz 2020.

Literatura, stručni članci i publikacije

1. *Analiza hrvatske politike upravljanja poljoprivrednim zemljištem* (2013), Zelena akcija, dostupno na: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/zelena-akcija.production/zelena_akcija/document_translations/888/doc_files/original/Policiy_analiza2.pdf?1365439947
2. ARKOD, dostupno na <https://www.apprrr.hr/arkod/>
3. Čehajić, N. (2013): *Pasivno korištenje Sunčeve energije u zgradarstvu – Trombov zid*. Tehnički glasnik 7, 4(2013), 363-370
4. Gajdić, D. (2019): *Definiranje i obilježja kratkih opskrbnih lanaca poljoprivredno-prehrambenih proizvoda*. Ekonomska misao i praksa, No. 1, 2019.
5. Huber S. (2016.): *Održivo upravljanje zemljištem*. Završni rad. Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet
6. Kelam, I. (2016): *Odgovorno upravljanje poljoprivrednim zemljištem*. JAHR: Europski časopis za bioetiku, 7 (2016), 14; 203-215 (domaća recenzija, pregledni rad, znanstveni)
7. Klobučar, M.: *Poticanje projekata energetske učinkovitosti u prometu dosadašnji rezultati i budući planovi*, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dostupno: <https://euinfo.hr/UserDocsImages/Dan%20mobilnosti/Poticanje%20projekata%20energetske%20u%C4%8Dinkovitosti%20u%20prometu-%20Mario%20Klobu%C4%8Dar.pdf>
8. Kovačić, T. et al. (2019): *Skladištenje vodika u podzemnim poroznim geološkim formacijama u funkciji pohrane viška električne energije generiranog putem OIE*. Nafta i Plin, Vol. 39. No. 161. - 162., 2019.
9. Majić A. (2017): *Utjecaj smještajnih kapaciteta na razinu konkurentnosti turističke destinacije*. Završni rad. Split, Sveučilište u Splitu, ekonomski fakultet.
10. Matić, Z. (2007): *Sunčevo zračenje na području Republike Hrvatske: Priručnik za energetske korištenje Sunčevog zračenja*. Energetski institut Hrvoje Požar
11. Mihevc, Z. (2015): *Brendiranje gradova kao ekonomska nužnost*. Tehnički glasnik, Vol. 9 No. 2, 2015.
12. *Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001.*, dostupno na: <https://www.dzs.hr/>
13. Paliaga, M. (2007): *Branding i konkurentnost gradova*. Doktorska disertacija, Pula, Odsjek za ekonomiju i turizam
14. Paliaga, M. i Oliva, E. (2018): *Trendovi u primjeni koncepta pametnih gradova*. Ekonomska misao i praksa, No. 2, 2018.
15. Pavlović, D. i Tumara, D. (2019): *Geotermalna energija i njezin potencijal u vremenu energetske diversifikacije i tranzicije Republike Hrvatske*. Nafta i Plin, Vol. 39. No. 161. - 162., 2019.
16. Pejić Benko, Ž. (2014): *Monitoring i evaluacija strateškog planiranja kao pokazatelj efikasnosti lokalnog razvoja*. Tranzicija, Vol. 16 No. 33, 2014.

17. Popis poljoprivrede 2020. – privremeni podaci, dostupno na: <https://www.dzs.hr/>
18. Popis poljoprivrede, 2003. , dostupno na: <https://www.dzs.hr/>
19. Primorac, M. (2018): *Komunikacijske strategije u brendiranju grada*. Hum: časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, Vol. 13 No. 20, 2018.
20. *Proces izrade Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine – informacija (2018)*, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, dostupno na: <https://udruga.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Proces%20izrade%20Nacionalne%20razvojne%20strategije%20do%202030.%20godine.pdf>
21. *Rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka željezničke pruge na dionici Dugo Selo – Križevci*. URL: <https://www.hzinfra.hr/1787/>
22. Skoko, B. i Gluvačević, D. (2016): *Države kao turistički brendovi: kreiranje, upravljanje i vrednovanje*. Medijske studije, Vol. 7 No. 13, 2016.
23. Šoštarić, J. i Marković, M. (2011): *Zaštita tla i voda*. Osijek, Poljoprivredni fakultet Osijek.
24. Vlahek, E. i Kireta, M. (2018): Smjernice za planiranje javnih prostora u Hrvatskoj. Publikacija iz projekta "Čiji je ovo grad?", dostupno na: <https://www.udruga-gradova.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/01/Smjernice-za-planiranje-javnih-prostora.pdf>
25. Vodanović Lukić, I. (2021): *Koncept preoblikovanja mjesta, lokalna zajednica i turizam*. Hrvatski geografski glasnik, Vol. 83 No. 1, 2021.